

Bundel – Raadscommissie Planning & Control van 18 juni 2024

- 1 Opening / Mededelingen
- 2 Vaststellen agenda
Agenda Raadscommissie P&C 18 juni 2024
- 3 Spreekrecht inwoners
- 4 Vaststellen verslag van de vergadering van 14 mei 2024
Concept verslag raadscommissie Ruimte en P&C van 14 mei 2024docx
- 5 Voortgangslijst
Voorgesteld om ID nummer 294, 306, 324, 342 en 348 af te doen.
Voortgangslijst raadscommissie P&C 18 juni 2024
- 6 Vragenkwartier
- 7 Te bespreken ingekomen stukken
- 8 Voorjaarsrapportage 2024
Behandeling voorjaarsrapportage 2024
RV en RB Voorjaarsrapportage 2024
Bijlage 1 Boekwerk voorjaarsrapportage 2024
Bijlage 2 Voortgang besteding budgetoverheveling 2023–2024
- 9 Kaderbrief 2025–2028
RV en RB Kaderbrief 2025–2028
Bijlage 1 – Kaderbrief 2025–2028
Bijlage 2 – Krediet rijdend materieel
Bijlage 3 – Krediet Oevervoorzieningen
Bijlage 4 – Memo Financiële instrumenten
Mededeling aan de Raad – Meicirculaire 2024
Bijlage B Mededeling aan de Raad Meicirculaire 2024
Bijlage A Mededeling aan de Raad Meicirculaire gemeentefonds 2024
- 10 Mid Term Review
Twee jaar geleden is het college van de gemeente Ooststellingwerf gestart met de uitvoering van de Samenwerkingsagenda en het Collegeakkoord. Nu we halverwege zijn, is het tijd om terug te kijken op de afgelopen periode. Welke doelstellingen zijn behaald en welke uitdagingen vragen nog om onze aandacht in de resterende tijd? Dit wordt beschreven in de Mid Term Review Samenwerkingsagenda en Collegeakkoord 2022 – 2026.
RV en RB Mid Term Review
Bijlage 1 – Mid Term Review Deel 1 Samenwerkingsagenda 2022 – 2026
Bijlage 2 – Mid Term Review Deel 2 Collegeakkoord 2022 – 2026
Bijlage 3 – Voortgang Samenwerkingsagenda 2022 – 2026 in één oogopslag
- 11 Sluiting

Aan de leden van de raadscommissie Planning & Control

Onderwerp: vergadering raadscommissie Planning & Control 18 juni 2024

Oosterwolde, 29 mei 2024

Hierbij nodig ik u uit voor het bijwonen van de openbare vergadering van de raadscommissie Planning & Control te houden op dinsdag 18 juni 2024, 's avonds vanaf **19.30 uur**, in de raadzaal.

Met vriendelijke groet,

De voorzitter.

Agenda

- 1 Opening/Mededelingen
- 2 Vaststellen agenda
- 3 Spreekrecht inwoners
- 4 Vaststellen verslagen van de vergadering van de raadscommissie P&C van 14 mei
- 5 Voortgangslijst
- 6 Vragenkwartier
- 7 Te bespreken ingekomen stukken
- 8 Voorjaarsrapportage 2024
Komt ter besluitvorming in de raad van 9 juli 2024
(Portefeuillehouder: J. van Weperen)
- 9 Kaderbrief 2025–2028
Komt ter besluitvorming in de raad van 9 juli 2024
(Portefeuillehouder: J. van Weperen)
- 10 Mid Term Review
Komt ter besluitvorming in de raad van 2 juli 2024
(Portefeuillehouder: E. Verhagen)
- 11 Sluiting

Beknopt schriftelijk verslag van openbare vergadering van de raadscommissie Ruimte en P&C van dinsdag 14 mei 2024

OoststellingwerfsBelang:	H. Betten en J. Elsenaar
PvdA:	I. Meijerhof en O. Smit
CDA:	T.W. Swart en M. van Tellingen
VVD:	B. van 't Klooster en S. van Weperen
GroenLinks:	R. Berends (t/m agendapunt 9 + agendapunt 14), L. Edema en A. Telkamp (vanaf agendapunt 10 t/m agendapunt 13)
ChristenUnie:	B. Leistra en W. Schaaïj
D66:	R. van der Tempel (t/m agendapunt 9) en J. Hilbers
Lokaal Sociaal Ooststellingwerf:	N. van den Berg en S. ter Heide
Vrije Partij Ooststellingwerf:	E. Hartholt en B. Oostra (t/m agendapunt 9), E. Messham (vanaf agendapunt 10)
AANWEZIG:	G. But, E. Verhagen, J. Nijboer, J. van Weperen wethouders, J. Werkman burgemeester
AFWEZIG MET KENNISGEVING:	
Voorzitter:	H. Dongstra (Ruimte) / B. Oostra (P&C)
Commissiegriffier:	S. Ahmad

1. Opening / Mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur.

Dhr. H. Dongstra benoemt dat hij de vergadering tot en met agendapunt 9 leidt als voorzitter van de raadcommissie Ruimte. Dhr. B. Oostra leidt de vergadering vanaf agendapunt 10 als voorzitter van de raadcommissie P&C.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Spreekrecht inwoners

Er hebben zich geen inwoners gemeld om in te spreken.

4. Vaststellen verslag van de vergadering Ruimte van 9 april 2024 en P&C van 19 maart 2024

De verslagen van de raadscommissie Ruimte van 9 april 2024 en P&C van 19 maart worden ongewijzigd vastgesteld.

5. Voortgangslijst

De voorzitter stelt voor om de volgende ID nummers 363, 325, 312, 311, 310, 309, 307, 291, 290, 289, 279 en 237 van de voortgangslijst af te doen.

Dhr. E. Hartholt/VPO benoemt dat ID nummer 289, 291, 310 en 325 moeten blijven staan op de voortgangslijst.

Dhr. R. Berends/GroenLinks benoemt dat ID nummer 311 moet blijven staan op de voortgangslijst. Op verzoek van dhr. R. Berends/GroenLinks, met instemming van dhr. E. Hartholt, wordt ID nummer 291 van de voortgangslijst gehaald.

De voortgangslijst wordt met inachtneming van bovenstaande gewijzigd vastgesteld.

6. Vragenkwartier

Er zijn geen vragen binnen gekomen voor het vragenkwartier.

7. Te bespreken ingekomen stukken

Er zijn geen verzoeken binnengekomen om ingekomen stukken te agenderen.

8. Prikkedam

Op verzoek van dhr. S. ter Heide/Lokaal Sociaal Ooststellingwerf is het onderwerp Prikkedam geagendeerd. Het verzoek wordt gesteund door dhr. I. Minnema/D66 en B. Oostra/VPO.

Het onderwerp wordt in twee termijnen besproken. De commissieleden stellen vragen aan de wethouder in de eerste termijn. Wethouder J. van Weperen beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Wethouder J. van Weperen beantwoordt de vragen in de tweede termijn.

Toezegging:

Wethouder J. van Weperen zegt toe adequaat het handavings- en toezicht protocol en het bestemmingsplan na te leven, zoals wij het altijd al doen.

9. Meerjaren Onderhouds Plan (MOP) Openbare Verlichting (OVL) 2024-2027

Voorgesteld besluit:

Een goed en zorgvuldig beheer van de Openbare Verlichting te continueren en daarvoor:

1. Het Meerjaren Onderhouds Plan (MOP) Openbare verlichting (OVL) 2024-2027 vast te stellen
2. De frequenties voor vervanging van de verschillende onderdelen van de OVL, zoals beschreven in de bijlage
Uitgangspunten Openbare Verlichting, vast te stellen.
3. De ontwerprichtlijnen NPR13201 van toepassing te verklaren,
4. De meest recente versie van de richtlijn Lichthinder van toepassing te verklaren,
5. De duurzaamheidsdoelen vast te stellen als uitgangspunt bij vervangingen.

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Wethouder J. Nijboer beantwoordt de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. Wethouder J. Nijboer beantwoordt de vragen in de tweede termijn.

Toezegging:

Wethouder J. Nijboer zegt toe de mogelijkheden van beweging sensoren op de lantarenpalen en het gebruik van ander soort licht (kleur) te onderzoeken.

Toezegging:

Wethouder J. Nijboer zegt toe met twee weken terug te komen naar de raad wat het criterium is voor het plaatsen van lichtpunten.

Advies:

De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 28 mei 2024.

De voorzitter van raadcommissie Ruimte, dhr. H. Dongstra, schort de vergadering voor vijf minuten. De voorzitter van raadcommissie P&C, dhr. B. Oostra, heropent de vergadering.

10. Jaarstukken 2023

Voorgesteld besluit:

1. De beslispunten op pagina 5 t/m 8 uit de nota reserves en voorzieningen 2023 en 2024-2026 (bijlage 1) vast te stellen
2. Geen bedrag uit de reserve Grondexploitatie te laten vrijvallen
3. De jaarstukken 2023 vast te stellen (bijlage 2)
En daarmee:
4. Het voordelig resultaat 2023 € 3.857.000 vast te stellen

5. Het voordelige resultaat toe te voegen aan de algemene reserve en dit als volgt te bestemmen:
 - a. Energietoeslag € 200.000
 - b. Aanpak armoede en schulden € 62.000
 - c. Flankerend beleid energiearmoede € 77.000
 - d. Fonds maatschappelijke initiatieven € 245.000
 - e. Maatschappelijke opvang (Oekraïne) € 1.442.000
 - f. Omgevingswet € 308.000
 - g. Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak € 72.000
 - h. Schilderwerk molen Makkinga € 50.000
 - i. Toevoeging reserve organisatieontwikkelingen € 177.000
 - j. Algemeen € 1.224.000
6. Kennis te nemen van de rechtmatigheidsverantwoording van het college (pagina 147 Jaarstukken)
7. Kennis te nemen van het verslag van bevindingen Jaarrekeningcontrole 2023 van Eshuis accountants (bijlage 3)

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Op verzoek van wethouder J. van Weperen wordt de vergadering voor 15 minuten geschorst.

De voorzitter heropent de vergadering. Dhr. R. Berends/GroenLinks doet een orde voorstel om agendapunten 11 t/m 14 rechtstreeks door te zetten als hamerstuk naar de raadsvergadering van 28 mei 2024. Dhr. J. Elsenaar/OoststellingwerfsBelang wil graag agendapunt 14 in één termijn behandelen.

De raadcommissie stemt in om agendapunten 11 t/m 13 rechtstreeks door te zetten als hamerstuk naar de raadsvergadering van 28 mei.

De portefeuillehouders beantwoorden na het orde voorstel de vragen in de eerste termijn. De commissieleden stellen vragen in de tweede termijn. De portefeuillehouders beantwoorden de vragen in de tweede termijn.

Toezegging:

Wethouder J. Nijboer zegt toe een plek voor tiny houses te onderzoeken.

Advies:

De commissie adviseert de raad om het onderwerp als bespreekpunt in twee termijnen te agenderen voor de raadsvergadering van 28 mei 2024.

11. Jaarstukken 2023 en begroting 2025 GR SW Fryslân

Voorgesteld besluit:

1. De jaarstukken 2023 GR SW Fryslân voor kennisgeving aan te nemen en af te zien van het indienen van een zienswijze.
2. De concept begroting 2025 GR SW Fryslân voor kennisgeving aan te nemen en af te zien van het indienen van een zienswijze
3. Het bestuur van de GR SW Fryslân hiervan op de hoogte te stellen.

Advies:

De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 28 mei 2024.

12. Begroting 2025 en jaarverslag 2023 GR Hûs en Hiem

Voorgesteld besluit:

1. Geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2025 van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) hûs en hiem;
2. Het jaarverslag 2023 van de GR hûs en hiem voor kennisgeving aan te nemen.

Advies:

De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 28 mei 2024.

13. Jaarstukken 2023 en begroting 2025 Veiligheidsregio Fryslân

Voorgesteld besluit:

1. Geen zienswijze in te dienen op de jaarstukken 2023 en de begroting 2025 van Veiligheidsregio Fryslân.

Advies:

De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 28 mei 2024.

14. Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân

Voorgesteld besluit:

1. Toestemming te verlenen aan het College van B&W om de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân vast te stellen.

De commissieleden stellen vragen in de eerste termijn. Portefeuillehouder J. Werkman beantwoordt de vragen in de eerste termijn.

Advies:

De commissie adviseert de raad om het onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering van 28 mei 2024.

15. Sluiting

De vergadering wordt om 22:53 uur gesloten.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 11 juni 2024.

, griffier.

, voorzitter.

ID	Onderwerp	Agendapunt	Portefeuille houder	Toezegging	Antwoord	Soort
348	Wasbare luiers	Raadsvergadering 19-12-2023 7. Verordening afvalstoffenheffing 2024	Gerben But	Wethouder G. But zegt toe het proces van gemeente Heerenveen te volgen met betrekking tot de wasbare luiers.	Dit is afgehandeld. Op 11 juni 2024 heeft het college een mededeling aan de Raad gestuurd over dit onderwerp (iBabs ID 1605)	Toeze gging
342	Financieel inzicht	Raadsvergadering 07-11-2023 5. Programmabegroting 2024-2027	Gerben But	Wethouder G. But zegt toe bij de Kadernota een financieel inzicht te geven wat de consequenties zouden zijn als in de geest van de motie 62a Naar buiten! Uitvoering gegeven zou worden aan de daarin vermelde onderdelen.	Dit is afgehandeld. Dit is opgenomen in het voorgesteld besluit (Raadsvoorstel datum collegevergadering 21 mei 2024) m.b.t. de Kaderbrief 2025-2028: " Een eenmalig budget van € 100.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor 'naar buiten' "	Toeze gging
341	Subsidies	Raadsvergadering 07-11-2023 1. Opening/Mededelingen	Jack Werkman	Portefeuillehouder J. Werkman zegt toe voor het zomerreces 2024 met een strategische agenda te komen die uitgebreider is dan de genoemde punten in motie 60a Subsidiologisch.		Toeze gging
325	Financiële paragraaf Jeugdhulp	Raadscommissie Planning & Control 17-10-2023 9. Programmabegr	Esther Verhagen	Wethouder E. Verhagen zegt toe twee maal per jaar een financiële paragraaf aan te leveren over het thema Jeugdhulp.	Dit wordt jaarlijks gedaan in de maanden februari en september. De eerste keer dat de financiële paragraaf Jeugdhulp wordt aangeleverd is in september 2024.	Toeze gging

gemeente

ooststellingwerf

		oting 2024–2027				
324	Evaluatie Toerisme Regiomarketing Zuidoost & Appelscha 3.0 + Visie omtrent Vrijetijdseconomie	Raadscommissie Planning & Control 17-10-2023 9. Programmabegroting 2024–2027	Jan van Weperen	Wethouder J. van Weperen zegt toe dat de raad in het vierde kwartaal van 2023 de evaluatie Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland tegemoet kan zien. Tevens volgt in het eerste kwartaal van 2024 de evaluatie Appelscha 3.0. Na de zomer van 2024 volgt de Visie omtrent Vrijetijdseconomie.	De evaluatie is verstrekt. De visie wordt op dit moment opgesteld en de gesprekken met de stakeholders zijn ingepland. In Q4–24 wordt de visie aan de raad aangeboden (zie Bestuurlijke Planning) (afgedaan)	Toeze gging
317	M-019 GL, CDA Klaar voor klimaatverandering	Raadsvergadering 08-11-2022 5. Programmabegroting 2023–2026	Gerben But			Motie
311	M-043 CDA, D66, PvdA, GL Vluchtelingen	Raadsvergadering 27-06-2023 12. Kaderbrief 2024–2027	Jack Werkman		Rikkingahof zal als doorstroom locatie worden ingezet. De raad wordt over de voortgang geïnformeerd.	Motie

gemeente

ooststellingwerf

310	M-042 GL Bijzonder Onder Aandacht Veiligheid	Raadsvergaderin g 27-06-2023 12. Kaderbrief 2024-2027	Jack Werkman		We hebben met de andere OWO gemeenten en VTH afspraken gemaakt over benodigde capaciteit. Er komt één OWO VTH beleidsplan waarin ook de benodigde capaciteit opgenomen wordt. De basis voor dit plan komt uit: RIEC rapport ondermijning Friesland (Van der Torre), bodemplaatonderzoek VTH en integrale veiligheidsplannen van elke gemeente.	Motie
306	M-035 LSO Kulturhus	Raadsvergaderin g 27-06-2023 12. Kaderbrief 2024-2027	Esther Verhagen		Update 9-11-2023. Het college neemt in Q1 of 2 2024 een besluit, Vervolgens wordt de raad via een raadsmededeling geïnformeerd. Afgedaan: LSO Kulturhus is meegenomen in het concept Culturele Bruisplek.	Motie
303	M-032 D66, PvdA, GL Retour afzender	Raadsvergaderin g 27-06-2023 12. Kaderbrief 2024-2027	Esther Verhagen			Motie
294	Schoolplein OBS De Stelling Makkinga	Raadsvergaderin g 21-03-2023 3. Spreekrecht inwoners	Esther Verhagen	Wethouder Verhagen zegt toe om samen met OBS De Stelling in Makkinga aan de slag te gaan en te onderzoeken bij interne en externe partijen hoe het plein gefinancierd kan worden. Op het moment dat deze financiering niet lukt, komt het college met een voorstel naar de raad hoe het resterende financiële gat	Dit is afgehandeld met een mededeling aan de raad (in 2023).	Toeze gging

gemeente

ooststellingwerf

				voor het nieuwe plein beschikbaar kan worden gesteld.		
289	RKC Biosintrum Raadsbesluit 8 maart 2022		Jan van Weperen	Aanbeveling 1. Maak gebruik van de gemeentelijke organisatie en neem een controller aan. Toelichting op de aanbeveling Geef het college opdracht om bij grote projecten volgens een vast stramien een projectorganisatie in te richten. Maak gebruik van de kennis en ervaring van de mensen in de organisatie. Vraag altijd een externe partij een markttoets (zoals een oordeel van een bank), handhaaf de gewone hiërarchie en maak formele notulen met vastlegging van beslissingen, richt een projectadministratie in en leg een projectarchief aan. Stel een concerncontroller aan en een controlstatuut op. De concerncontroller is o.m. verantwoordelijk om deze procedures te toetsen en heeft een vaste plek in de auditcommissie.	Binnen de organisatie is een werkgroep bezig met projectmatig werken. De werkwijzen rondom projectmatig werken worden binnenkort vastgelegd. Daarin wordt ook de mogelijkheid van het inschakelen van een externe partij voor een markttoets onderdeel. De concerncontroller is aangesteld en is vaste adviseur bij de auditcommissie.	RKC

Raadsvoorstel

Commissievergadering	: Commissie P&C
Titel	: Voorjaarsrapportage 2024
Onderwerp	: Voorjaarsrapportage 2024
Portefeuillehouder/Teamleider	: Jan van Weperen / Froukje de Wit
Extern zaak ID (zaakcode)	:

Datum collegevergadering

21 mei 2024

Voorgesteld besluit

1. De gevolgen van de september- en decembercirculaire 2023 te verwerken in de begroting 2024;
2. Kennis te nemen van de voorjaarsrapportage 2024 en het negatieve saldo van € 3.543.305 (waarvan € 2.862.482 structureel) en daarmee:
3. De gevolgen van de voorjaarsrapportage 2024 te verwerken in de begroting 2024;
4. De toevoeging aan de reserve GREX te verhogen met € 1.161.200;
5. Een onttrekking uit de algemene reserve te doen van € 20.000 t.b.v. het uitvoering geven aan de motie 'Toekomst van slimme mobiliteit'.
6. Kennis te nemen van de stand van zaken van de budgetoverheveling 2023 naar 2024.

Openbaar

Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding

De Voorjaarsrapportage 2024 wordt aan u voorgelegd in boekwerkvorm en geeft een tussentijdse verantwoording van de uitvoering (financieel) van de programmabegroting 2024-2027. De verantwoording gaat over de eerste vier maanden van 2024.

Argumenten

1.1 De gevolgen van de September- en decembercirculaire hebben invloed op het begrotingsresultaat 2024.

U bent via mededeling #1417 en #1521 geïnformeerd over de gevolgen van de september- en decembercirculaire 2023. Voorgesteld wordt de gevolgen van beide circulaire, een structureel voordeel van € 711.000 van de septembercirculaire en een structureel nadeel van € 270.000 van decembercirculaire, te verwerken in de begroting 2024.

2.1 Het incidentele en structurele nadeel van de voorjaarsrapportage worden verwerkt in de begroting 2024 en de meerjarenbegroting.

In onderstaande tabel staat het resultaat uit de Voorjaarsrapportage per programma. We verwachten zowel een incidenteel nadeel als een (aanzienlijk) structureel nadeel. Het structurele nadeel wordt met name veroorzaakt door hogere lasten jeugdzorg met name op het gebied van specialistische zorg en een aanpassing van de WMO-tarieven. Het incidentele nadeel heeft een grote diversiteit aan oorzaken.

Bij de jaarrekening 2023 hebben wij u geïnformeerd over een aanzienlijk nadeel op jeugdhulp. Met behulp van een externe partij is een nieuwe prognose gemaakt van de jeugdhulplasten. Het totale tekort (ten opzichte van de begroting) komt uit op € 2,3 miljoen als de ontwikkeling zich zo doorzet als in de afgelopen jaren. In de kaderbrief 2025 wordt u geïnformeerd over de bedragen die geraamd zijn bij de voorgenomen maatregelen om dit tekort te verkleinen.

Een uitgebreide toelichting op de afwijkingen is opgenomen in bijlage 1.

De financiële gevolgen per programma zien er zo uit.

bedragen x € 1.000 (min is nadeel)	
Financiële gevolgen Voorjaarsrapportage 2024	2024
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	- 1.593
Programma 1 Veiligheid	- 104
Programma 2 Verkeer en vervoer	- 9
Programma 3 Economie	1.016
Programma 4 Onderwijs	26
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	- 101
Programma 6 Sociaal domein	- 2.762
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	- 127
Programma 8 Bouwen, wonen en gronden	111
Totaal	- 3.543

Na verwerking van de september en december circulaire 2023 en de voorjaarsrapportage 2024 ziet het financieel perspectief eruit zoals in onderstaande tabel.

bedragen x € 1.000 (min is nadeel)	
Begrotingsperspectief	2024
Begrotingsperspectief 2024	- 460
Gevolg septembercirculaire 2023	711
Gevolg decembercirculaire 2023	- 270
Begrotingsperspectief 2024 na decembercirculaie	- 19
Gevolg voorjaarsrapportage 2024	- 3.543
Begrotingsperspectief 2024 voorjaarsrapportage	- 3.562

3.1 De gevolgen van de voorjaarsrapportage 2024 hebben invloed op het begrotingsresultaat 2024.

De gevolgen van de voorjaarsrapportage 2024 zijn voor 2024 € 3,5 miljoen negatief. Hiervan heeft € 2.862.482 een structurele doorwerking. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Hogere lasten jeugdhulp, (nadeel € 2,3 miljoen).
- Hogere prijsindexatie Wmo (nadeel € 301.000)
- Het definitief worden van de cao gemeenten in december 2023. De werkelijke stijging is hoger dan waar wij in de begroting rekening mee hadden gehouden (nadeel € 230.000).
- Hogere bijdrage aan de VRF (nadeel € 198.073)

Het tekort van € 3,5 miljoen in 2024 zorgt ervoor dat het totale begrotingstekort ook negatief wordt. Bij de jaarstukken 2024 dekken we dit tekort uit de algemene reserve. Bij de kaderbrief 2025 gaan we in op het structurele perspectief voor 2025 en verder.

De meerjarige gevolgen van de voorjaarsrapportage 2024 zijn als volgt:

bedragen x € 1.000 (min is nadeel)			
	2025	2026	2027
Gevolg voorjaarsrapportage meerjarig	- 3.111	- 3.100	- 3.094

4.1 De ramingen zijn geactualiseerd op basis van de verwachting dat woningbouw en industrieterreinen binnen vijf jaar kunnen worden afgesloten.

Op basis van de jaarrekeningcijfers 2023 zijn ramingen van de projecten voor 2024 en verder geactualiseerd. Zie bij programma 3 voor de industrieterreinen en bij programma 8 voor de woningbouw. Per saldo zijn de mutaties budgettair neutraal (geen resultaatconsequentie).

5.1 Voor uitvoering van de motie was nog geen budget beschikbaar.

In 2024 wordt uitvoering gegeven aan de motie #28, aangenomen op 18 april 2023. Dit gaat over een congres over de toekomst van mobiliteit. Dekking is de algemene reserve, en daarom wordt dit als apart besluitpunt aan u voorgelegd.

6. U wordt bij beide rapportage op de hoogte gesteld van de voortgang van besteding van overgehevelde middelen.

U heeft op 19 december 2023 ingestemd met de budgetoverheveling. Via bijlage 2 informeren wij u over de stand van zaken.

Kanttekeningen

n.v.t.

Financiële toelichting

Zie voorjaarsrapportage.

Publicatie voor bekendmaking

Online via ooststellingwerf.begrotingsapp.nl

Bijlagen

Bijlage 1 Boekwerk voorjaarsrapportage 2024

Bijlage 2 Voortgang besteding budgetoverheveling 2023-2024

Extern zaak ID (zaakcode) :

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 mei 2024

Besluit

1. De gevolgen van de september- en decembercirculaire 2023 te verwerken in de begroting 2024;
2. Kennis te nemen van de voorjaarsrapportage 2024 en het negatieve saldo van € 3.543.305 (waarvan € 2.862.482 structureel) en daarmee:
3. De gevolgen van de voorjaarsrapportage 2024 te verwerken in de begroting 2024;
4. De toevoeging aan de reserve GREX te verhogen met € 1.161.200;
5. Een onttrekking uit de algemene reserve te doen van € 20.000 om uitvoering te geven aan de motie 'Toekomst van slimme mobiliteit'.
6. Kennis te nemen van de stand van zaken van de budgetoverheveling 2023 naar 2024.

Besloten in de openbare vergadering van 9 juli 2024.

, griffier.

, voorzitter.

BOEKWERK VOORJAARSRAPPORTAGE 2024

Inhoud

Inleiding	2
1. Prognose financieel resultaat 2024	3
2. Investeringskredieten	4
3. Analyse van het financieel resultaat in de Voorjaarsrapportage 2024	5
Bijlage 1 Resultaten	10
Bijlage 2 Programmawijzigingen, zonder resultaatsimpact	21
Bijlage 3 Administratieve wijzigingen, zonder resultaatsimpact	25

Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsrapportage van 2024. Deze bevat een prognose van het financiële resultaat aan het einde van het jaar 2024. Het financiële resultaat ontstaat door afwijkingen en nieuwe inzichten binnen de programma's. Per programma analyseren we de financiële afwijkingen op hoofdlijnen. De afwijkingen zijn bijgewerkt t/m april 2024.

In de rapportage staat in het eerste hoofdstuk het bijgestelde begrotingsperspectief na de verwerking van de septembercirculaire en decembercirculaire 2023. In hoofdstuk 2 geven we een toelichting op bijzonderheden over de investeringskredieten. In hoofdstuk 3 staat hoe het resultaat van de Voorjaarsrapportage is ontstaan per programma en worden de afwijkingen groter dan € 25.000 toegelicht.

Deze voorjaarsrapportage bevat een aantal bijlagen:

- Bijlage 3a Resultaat: aanpassingen die invloed hebben op het resultaat.
- Bijlage 3b Programmawijzigingen: aanpassingen die geen resultaatinvloed hebben, maar waarbij er verschuivingen *over* de programma's plaatsvinden.
- Bijlage 3c Administratieve wijzigingen: aanpassingen die geen resultaatinvloed hebben, maar waarbij er verschuivingen *binnen* programma's plaatsvinden.

1. Prognose financieel resultaat 2024

In onderstaand overzicht is een prognose opgenomen van het financieel resultaat aan het einde van 2024. De prognose is gebaseerd op de meest actuele en bij ons bekende ontwikkelingen per eind april 2024.

bedragen x € 1.000 (min is nadeel)	
Begrotingsperspectief	2024
Begrotingsperspectief 2024	- 460
Gevolg septembercirculaire 2023	711
Gevolg decembercirculaire 2023	- 270
Begrotingsperspectief 2024 na decembercirculaire	- 19
Gevolg voorjaarsrapportage 2024	- 3.543
Begrotingsperspectief 2024 voorjaarsrapportage	- 3.562

De gevolgen van de voorjaarsrapportage 2024 zijn voor 2024 € 3,5 miljoen negatief. Hiervan heeft € 2.862.482 een structurele doorwerking. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Hogere lasten jeugdhulp, (nadeel € 2,3 miljoen).
- Hogere prijsindexatie Wmo (nadeel € 301.000)
- Het definitief worden van de cao gemeenten in december 2023. De werkelijke stijging is hoger dan waar wij in de begroting rekening mee hadden gehouden (nadeel € 230.000).
- Hogere bijdrage aan de VRF (nadeel € 198.073)

Het tekort van € 3,5 miljoen in 2024 zorgt ervoor dat het totale begrotingstekort ook negatief wordt. Bij de jaarstukken 2024 dekken we dit tekort uit de algemene reserve. Bij de kaderbrief 2025 gaan we in op het structurele perspectief voor 2025 en verder.

De meerjarige gevolgen van de voorjaarsrapportage 2024 zijn als volgt:

bedragen x € 1.000 (min is nadeel)			
	2025	2026	2027
Gevolg voorjaarsrapportage meerjarig	- 3.111	- 3.100	- 3.094

2. Investeringskredieten

Hieronder worden de afwijkingen met betrekking tot de (planning van de) investeringskredieten toegelicht.

DoarpsSintrum Donkerbroek - er zijn bezwaren ingediend tegen de verleende omgevingsvergunning. De bezwarenprocedure wordt doorlopen. Afhankelijk van de uitkomst daarvan wordt het vervolg bepaald.

Op 30 november 2021 heeft u ingestemd met de (ver)bouw locatie Nanningaweg 47C (plusvariant, zonder biobased gevelontwerp). Zoals bekend is de (ver)bouw aanzienlijk is vertraagd door de stikstofproblematiek. Ieder kwartaal wordt u met een mededeling op de hoogte gebracht van de voortgang. Mochten er beslismomenten over stikstof, te kiezen scenario's of financiën komen, dan worden deze aan u voorgelegd.

Bij openbare ruimte zijn in 2024 meerdere vervoersmiddelen (duurzaam) vervangen. Hiermee heeft een inhaalslag plaatsgevonden van investeringen die in eerdere jaren gepland stonden. Daarnaast zijn we bezig geweest met een inventarisatie en doorrekening van alle vervangingsinvesteringen waarbij ook duurzaamheidsaspecten worden meegenomen. Besluitvorming hierover vindt plaats bij de kaderbrief 2025.

De werkzaamheden m.b.t. de investering 'Veilig fietsen in Waskemeer' zijn grotendeels afgerond. De werkzaamheden aan de Leidijk zijn nagenoeg gereed. De aanvullende maatregelen op de Compagnonsweg worden uitgevoerd in het tweede kwartaal van dit jaar.

3. Analyse van het financieel resultaat in de Voorjaarsrapportage 2024

In onderstaande tabel staat het resultaat uit de Voorjaarsrapportage per programma. Onder de tabel worden de afwijkingen $\geq$ € 25.000 toegelicht. In de bijlagen zijn alle verschillen verklaard.

bedragen x € 1.000 (min is nadeel)	
Financiële gevolgen Voorjaarsrapportage 2024	2024
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	- 1.593
Programma 1 Veiligheid	- 104
Programma 2 Verkeer en vervoer	- 9
Programma 3 Economie	1.016
Programma 4 Onderwijs	26
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	- 101
Programma 6 Sociaal domein	- 2.762
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	- 127
Programma 8 Bouwen, wonen en gronden	111
Totaal	- 3.543

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Afdeling M&O, incidenteel nadeel € 42.000

Kosten verlenging Regio Deal (2024 € 6.000, 2025 € 17.000 en 2026 € 6.000). De raad is hierover geïnformeerd via raadsmededeling #1464. Uitbreiding dorpen coördinator, incidenteel nadeel € 36.000. Deze uitbreiding is bedoeld om voor 2024 uitvoering te geven aan het initiatievenloket door de dorpencoördinatoren en het intensiveren van de taken van de dorpencoördinatoren richting de dorpen. De aanvraag voor structureel budget loopt via de kaderbrief.

Afdeling K&O, incidenteel nadeel in 2024 € 11.200 en vanaf 2025 € 179.800

In december 2023 is de cao gemeenten 2024 definitief geworden. In de begroting is rekening gehouden met een stijging van 5%. De definitieve stijging is voor 2024 5,0625% en vanaf 2025 6%. Dit betekent een klein nadeel voor 2024 € 14.500 (eigen organisatie € 11.200 en OWO € 3.300) en vanaf 2025 € 232.500 (eigen organisatie € 179.800 en OWO € 52.700).

IP Automatisering, incidenteel nadeel € 28.000

De leveranciers brengen hogere indexaties in rekening dan in de begroting is opgenomen. De structurele gevolgen zijn bij de Kaderbrief 2025 meegenomen.

Overige OWO afdelingen, incidenteel nadeel € 52.300 en vanaf 2025 nadeel € 52.700

Zie toelichting afdeling K&O. Incidenteel betreft formatie-uitbreiding bij DIV om de fysieke post beter af te handelen en het aanstellen van een projectleider voor de aanbesteding van het salarispakket. De structurele gevolgen voor de uitbreiding van de formatie DIV zijn bij de Kaderbrief 2025 meegenomen.

Grond en gebouwen, incidenteel nadeel € 65.000

Op 30 januari 2024 is door de raad besloten de voormalige aula te slopen en het terrein in te richten als een tijdelijk parkeerterrein met halfverharding.

Reserve programma 3 en 8, incidenteel nadeel € 1.161.200 (budgettair neutraal)

Bij de opstelling van de jaarrekening 2023 zijn de ramingen van de grondexploitatie geactualiseerd. Zie bij programma 3 voor de industrieterreinen en bij programma 8 voor de woningbouw. Per saldo zijn de mutaties budgettair neutraal (geen resultaatconsequentie).

Programma 1 Veiligheid

Brandweer en veiligheid, incidenteel nadeel € 104.354

Stijging van de bijdrage aan de VRF n.a.v. de behandeling van de kaderbrief 2025-2028 en de begrotingswijziging 2024. Dit conform Raadsvoorstel van 19 december 2023.

Programma 3 Economie

Grondexploitatie industrieterreinen, incidenteel voordeel € 1.016.200 (budgettair neutraal)

Op basis van de jaarrekeningcijfers 2023 zijn ramingen van de projecten voor 2024 en verder geactualiseerd. Zoals in de jaarstukken 2023 is aangegeven verwachten we dat de projecten voor de woningbouw en industrieterreinen binnen vijf jaar kunnen worden afgesloten. De ramingen zijn op basis van dat uitgangspunt geactualiseerd.

Programma 4 Onderwijs

Huisvesting VO, structureel voordeel € 30.000

Door terugloop van het aantal leerlingen van het Stellingwerf College is het niet langer noodzakelijk om voor het bewegingsonderwijs gebruik te maken van het zwembad in Oosterwolde. De huur van het zwembad vervalt hierdoor.

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Sporthallen, structureel nadeel € 25.500

De indexatie van de exploitatiebijdrage voor de Boekhorst, Steegdenhal en de Bongerd is hoger dan begroot.

Zwembad Haulewelle, incidenteel nadeel € 25.000

Budget voor aanvullende subsidie stichting Haulewelle voor bijdrage hogere personeelslasten 2024. De raad is hierover geïnformeerd via raadsmededeling #1544.

Openbare bibliotheek, structureel voordeel € 57.000

Aan de hand van gesprekken met de bibliotheek en de door hun aangeleverde stukken is de hoogte van de subsidie in OWO-verband onder de loep genomen. Hieruit kwam naar voren dat er binnen OWO verschillend is omgegaan met vaststelling van de hoogte van de subsidie. Dit is nu gelijk getrokken naar een subsidie per inwoner (€ 21,22). Voor onze gemeente betekent dit een daling van de subsidie met € 57.000. Er is dus sprake van lagere lasten dan begroot. In het tweede kwartaal van 2024 worden er definitieve subsidieafspraken voor 2024 met BZOF gemaakt. We verwachten dat het definitieve subsidiebedrag niet wijzigt. Mocht dat wel aan de orde zijn, dan komen we daar bij de najaarsrapportage bij u op terug.

Cultuurbehoud, incidenteel nadeel € 25.000

Naar aanleiding van de motie 'M-073: Het verleden niet vergeten', stelt het college voor om hiervoor in totaal € 25.000 beschikbaar te stellen voor 2024 én 2025 om de herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog levend te houden voor de huidige en komende generaties.

Masterplan Appelscha, incidenteel nadeel € 50.000

Budget voor incidentele subsidie 2024 aan coöperatie Appelscha 3.0. Conform besluit raad van 23 april 2024.

Programma 6 Sociaal domein

Jeugdhulp, structureel nadeel € 2,3 miljoen

Bij de jaarrekening 2023 hebben wij u geïnformeerd over een aanzienlijk nadeel op jeugdhulp. Met behulp van een externe partij is een nieuwe prognose gemaakt van de jeugdhulplasten. Het totale tekort (ten opzichte van de begroting) komt uit op € 2,3 miljoen als de ontwikkeling zich zo doorzet als in de afgelopen jaren. In de kaderbrief 2025 wordt u geïnformeerd over de bedragen die geraamd zijn bij de voorgenomen maatregelen om dit tekort te verkleinen. In bijlage 1 staan diverse mutaties op de budgetten jeugdhulp. Naast het nadeel van € 2,3 miljoen zijn de budgetten verschoven naar de diverse juiste taakvelden.

WMO, structureel nadeel € 301.000

Op 19 december bent u via een raadsmededeling (#1469) geïnformeerd over een structureel nadeel van € 456.000 door de indexatie van de WMO tarieven 2024 op basis van de reële prijs. Voor de indexatie is gebruik gemaakt van de VNG-rekentool en de volume effecten waren hier nog niet in meegenomen. Rekening houdend met de volume effecten en het voordeel van € 330.000 op de dagbesteding, komt het totale tekort (ten opzichte van de begroting) uit op € 301.000. In bijlage 1 staan diverse mutaties op de budgetten WMO. De indexatie op basis van reële prijs en de volume effecten van alle WMO budgetten zijn hierin meegenomen.

Jeugd en volwassenwerk, structureel nadeel € 70.700

Dit betreft de hoger toegepaste indexatiepercentage voor de jaarlijkse subsidies van Scala (6,4% i.p.v. 3,1%) voor 2024, 2025 en verder. Dit conform raadsbesluit van 27 februari 2024.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Jeugdgezondheidszorg, structureel nadeel € 30.000, incidenteel nadeel € 76.522

Dit betreft een aanvullend pakket voor de Jeugdgezondheidszorg. VRF adviseert en begeleidt bij het opgroeien en opvoeden van kinderen en jongeren en verleent preventieve zorg. De lasten hiervan zijn de afgelopen jaren sterk gestegen. Uitvoering wordt gedaan door de Veiligheidsregio, bijdrage wordt daarom verhoogd.

Incidenteel betreft de stijging van de bijdrage aan de VRF n.a.v. de behandeling van de kaderbrief 2025-2028 en de begrotingswijziging 2024. Dit conform Raadsvoorstel van 19 december 2023.

Afval, incidenteel nadeel € 90.000 (budgetneutraal), structureel voordeel € 90.000 (budgetneutraal)

Er is sprake van hogere lasten door een hogere indexatie dan bij de begroting ingeschat. Daarnaast is er in navolging van 2023 een aanpassing geweest in het maandelijkse voorschot vanuit de DVO in verband met sterk gestegen prijzen op de diverse inzamelingsonderdelen. Voor de begroting 2025 worden deze kosten opnieuw beoordeeld. Onderdeel van het nadeel is tevens een verhoging van de kwijschelding met € 5.000.

In horeca, kantooromgeving en bij evenementen is vanaf 1 januari 2024 hergebruik van kunststof wegwerpbekers en voedselverpakkingen de norm. De gemeente ontvangt een vergoeding voor het opruimen en verwerken van Single-used plastics (SUP)-items bedraagt voor gemeenten tot 30.000 inwoners € 2,74 per inwoner. De prullenbakkenvergoeding bedraagt € 0,76 per inwoner.

Programma 8 Bouwen, wonen en gronden

Grondexploitatie woningbouw, incidenteel nadeel € 145.000 (budgetneutraal)

Op basis van de jaarrekeningcijfers 2023 zijn ramingen van de projecten voor 2024 en verder geactualiseerd. Zoals in de jaarstukken 2023 is aangegeven verwachten we dat de projecten voor de woningbouw en industrieterreinen binnen vijf jaar kunnen worden afgesloten. De ramingen zijn op basis van dat uitgangspunt geactualiseerd.

OWO VTH Bouwen wonen, incidenteel nadeel € 34.000

Er worden extra juridische kosten gemaakt voor de Prikkedam.

Overige ontwikkelingen

Voor de opvang van Oekraïense ontheemden is dit jaar een voorschot aangevraagd van € 3.108.185. Dit bedrag is gebaseerd op het aantal geregistreerde opvangplekken dat door onze gemeente beschikbaar is gesteld. Vanuit deze middelen worden alle lasten gerelateerd aan de opvang en aanverwante zaken betaald.

Bijlage 1 Resultaten

1e marap 2024		Incidenteel	Structureel	Totaal
0. Bestuur en ondersteuning				
Lasten				
0.3 Thema Financien				
6004160 Afdeling M&O				
4380110 Ov goed en dienst	Kosten verlenging Regio Deal (2024 € 6.000, 2025 € 17.000 en 2026 € 6.000). De raad is hierover geïnformeerd via raadsmededeling #1464.	-6.000	0	-6.000
4110000 Loonkosten en toel	Deze uitbreiding is bedoeld om voor 2024 uitvoering te geven aan het initiatievenloket door de dorpencoördinatoren en het intensiveren van de taken van de dorpencoördinatoren richting de dorpen. De aanvraag voor structureel budget loopt via de kaderbrief.	-36.000	0	-36.000
6010020 Reserve programma 3				
4710030 Reserves programma 3	Toevoeging aan reserve grondexploitatie.	-1.016.200	0	-1.016.200
6004040 IP Automatisering				
4380640 Automatiseringsksten	Indexatie onderhoudskosten.	-28.000	0	-28.000
6004150 Afdeling K&O				
4110000 Loonkosten en toel	In december 2023 is de cao gemeenten 2024 definitief geworden. Begroot is een stijging van 5%. De definitieve stijging is voor 2024 5,0625% en vanaf 2025 6%. Dit betekent een klein nadeel voor 2024 € 14.500 en vanaf 2025 € 232.500. Zie toelichting afdeling K&O.	-11.200 0	0 -179.800	-11.200 -179.800
6004220 Overige OWO afd				
4380110 Ov goed en dienst				

	OWO: In december 2023 is de cao gemeenten 2024 definitief geworden. Begroot is een stijging van 5%. De definitieve stijging is voor 2024 5,0625% en vanaf 2025 6%. Dit betekent een klein nadeel voor 2024 € 14.500 en vanaf 2025 € 232.500.	-3.300	0	-3.300
	Uitbreiding DIV en aanbesteding projectleider.	-49.000	0	-49.000
	Zie toelichting overige OWO afdelingen.	0	-52.700	-52.700
6003000 Grond en gebouwen				
4380110 Ov goed en dienst				
	Op 30 januari 2024 is door de raad besloten de voormalige aula te slopen en het terrein in te richten als een tijdelijk parkeerterrein met halfverharding.	-65.000	0	-65.000
6010080 Reserve programma 8				
4710080 Reserves programma 8				
	toevoeging aan reserve grondexploitatie	-145.000	0	-145.000
0.2 Thema Dienstverlening				
6002010 Verkiezingen				
4380220 Contr en lidmaatsch				
	Dit betreft de vaste kosten voor de verschillende applicaties die elk jaar nodig zijn voor het organiseren van de verkiezingen.	0	-9.000	-9.000
4380700 Presentiegelden				
	De kosten voor inzet van stembureauleden is omhoog gedaan doordat er met 2-ploegen wordt gewerkt. Hierdoor zijn er meer stembureauleden nodig. Ook is de vergoeding, na vergelijking met andere gemeenten, iets omhoog gedaan.	0	-10.000	-10.000
0.1 Thema Bestuur				
6001000 Raad				
4380110 Ov goed en dienst				
	In 2024 wordt uitvoering gegeven aan de motie #28, aangenomen op 18 april 2023. Dit gaat over een congres over de toekomst van mobiliteit. Dekking is de algemene reserve.	-20.000	0	-20.000
Baten				
0.3 Thema Financien				

6061020 Btn OZB eig wo				
8221200 OZB eigenaren woning	Hogere ozb –opbrengst door verdere ontwikkeling van woz-waarden sinds de bepaling van het tarief.	38.000	0	38.000
6062000 Btn OZB gebr niet-wo				
8221100 OZB gebr niet-woning	Zie toelichting bij ozb woningen.	-10.000	0	-10.000
6062010 Btn OZB eig niet-wo				
8221000 OZB eig niet-woning	Zie toelichting bij ozb woningen.	-10.000	0	-10.000
6010001 Reserve programma 0				
8710001 Reserves programma 0	Dekking uitvoering motie #28 algemene reserve. Dit gaat over een congres over de toekomst van mobiliteit.	20.000	0	20.000
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning		-1.341.700	-251.500	-1.593.200

1. Veiligheid

Lasten

1.1 Thema Openbare orde en veiligheid

6110000 Brandweer

4433000 Bijdrage GR

Stijging bijdrage aan de VRF o.b.v. begrotingswijziging 2024.
Dit conform Raadsvoorstel van 19 december 2023.

-87.507 0 -87.507

6110010 Veiligheid

4433000 Bijdrage GR

Stijging bijdrage aan de VRF o.b.v. begrotingswijziging 2024.
Dit conform Raadsvoorstel van 19 december 2023.

-16.847 0 -16.847

Totaal 1. Veiligheid		-104.354	0	-104.354
-----------------------------	--	-----------------	----------	-----------------

2.

Vervoer

Lasten

2.1 Thema Verkeer en Vervoer

6210060 Openbare Verlichting

4351350 Uitbest wzh overig

Verhoging van kosten i.v.m. de installatieverantwoordelijkheid van de gemeente (inspecties en verantwoordingsrapportage). Deze wettelijke verplichting werd voorheen betaald vanuit de investeringen 'vervangingsplan LED.' Deze zijn nu afgerond dus de laste

0 -8.900 -8.900

Totaal 2. Vervoer 0 -8.900 -8.900

3. Economie

Lasten

3.1 Thema Economie

6320000 GREX industrie

4351350 Uitbest wzh overig

Actualisatie grondexploitatie nav actualisatie jaarrekening 2023.

-71.000 0 -71.000

6320010 Mut voorr bouwgr ind

4750300 Ov verrekeningen

Actualisatie grondexploitatie nav actualisatie jaarrekening 2023.

-1.105.200 0 -1.105.200

Baten

3.1 Thema Economie

6320000 GREX industrie

8310000 Opb grondverkopen

Actualisatie grondexploitatie nav actualisatie jaarrekening 2023 2.192.400 0 2.192.400

Totaal 3. Economie 1.016.200 0 1.016.200

4. Onderwijs

Lasten

4.1 Thema Onderwijs

6420000 Gymnastieklokalen

4380440 Huren en pachten

Hogere indexatie huur vanaf 2023.

0 -10.000 -10.000

6420040 Huisvesting VO

4380440 Huren en pachten

6430040 Leerplicht 4380430 Uitbestede werkzaamh	Door terugloop van het aantal leerlingen van het Stellingwerf College is het niet langer noodzakelijk om voor het bewegingsonderwijs gebruik te maken van het zwembad in Oosterwolde. De huur van het zwembad vervalt hierdoor.	0	30.000	30.000
	Deze structurele uitbreiding is voor de regionale inzet van een leerplichtcoördinator. Dit op basis van collegebesluit van 21 november 2023 .	0	-6.400	-6.400
Baten				
4.1 Thema Onderwijs				
6420020 MFS De Boekebeam 8360000 Huren	Hogere indexering huur vanaf 2023 en nieuwe huurder Kinderopvang.	0	12.000	12.000
		0	25.600	25.600
Totaal 4. Onderwijs				
5. Sport, cultuur en recreatie				
Lasten				
5.1 Thema Sport en Cultuur				
6520000 Sportcompl Boekhorst 4380660 Onderh sportacc BCF	Indexatie exploitatiebijdrage is hoger dan begroot.	0	-14.000	-14.000
6520020 Sporthal Steegdenhal 4380660 Onderh sportacc BCF	Indexatie exploitatiebijdrage is hoger dan begroot.	0	-5.000	-5.000
6520010 Zwembad Haulerwijk 4380110 Ov goed en dienst	Budget voor aanvullende incidentele subsidie stichting Haulewelle voor bijdrage hogere personeelslasten 2024. De raad is hierover geïnformeerd via raadsmededeling #1544.	-25.000	0	-25.000
6520090 Sporthal de Bongerd 4380110 Ov goed en dienst	Indexatie exploitatiebijdrage hoger dan begroot	0	-6.500	-6.500
6510000 Sportstimulering				
4420010 Subsidies				

6560000 Openbare bibliotheek 4438100 Ov ink ovdr n-overh	Dit betreft de extra lasten van de pannakooi voor Appelscha. De raad is hierover geïnformeerd via raadsmededeling #1459.	-20.000	0	-20.000
6530020 Cultuurbevordering 4438100 Ov ink ovdr n-overh	In OWO-verband is de subsidie aan de BZOF gelijk getrokken, naar een vast subsidiebedrag van € 21,22 per inwoner.	0	57.000	57.000
6550000 Cultuurbehoud 4420010 Subsidies	De bijdrage die Odrie van de gemeente ontvangt wordt gelijk getrokken met de landelijke richtlijn (€ 1,57 per wooneenheid in 2024).	0	-6.200	-6.200
5.2 Thema Recreatie en openbaar groen 6570120 Masterplan A'scha 4438100 Ov ink ovdr n-overh	Motie M-043: Het verleden niet vergeten. Raadsbesluit 23-04-2024; Subsidie voor 2024 én 2025 (totaal € 25k)	-25.000	0	-25.000
6570190 Pumptrack Oost.wolde 4730000 Afschrijvingen	Budget voor incidentele subsidie aan coöperatie Appelscha 3.0. Conform besluit raad van 23 april 2024	-50.000	0	-50.000
6570090 Bomen 4380650 Onderh onroer zaken	De skatebaan in Oosterwolde ligt tegen de uitbreiding van de voetbalaccommodatie hetgeen tot overlast en vernielingen leidt. Verplaatsing en het kunnen afsluiten van de parkeerplaats inclusief skatebaan en de nog te realiseren pumptrack 's is zeer gewenst.	-15.000	0	-15.000
Baten 5.1 Thema Sport en Cultuur 6520000 Sportcompl Boekhorst	Gemaakte kosten voor stormschade van het voorjaar 2024 inclusief herplantkosten.	-9.000	0	-9.000

8360000 Huren				
	De geïndexeerde huur is hoger dan begroot.	0	6.000	6.000
5.2 Thema Recreatie en openbaar groen				
6570150 Uitv. Openb. Ruimte				
8320000 Opbr duurz goed				
	Opbrengst inruil voertuigen openbare ruimte.	11.750	0	11.750
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		-132.250	31.300	-100.950
6. Sociaal Domein				
Lasten				
6.2 Thema Meedoen				
6630100 Afvalsthef kwijtsch				
4448500 Kwijtschelding				
	het bedrag voor kwijtschelding wordt verhoogd in verband met de jaarlijkse stijging van de tarieven voor afvalstoffenheffing.	0	-5.000	-5.000
6660020 Ov vrz WMO materieel				
4341100 Verg natura aan pers				
	Betreft facturen cliëntondersteuning. Doorrekening op basis van uitgaven Q1 2024	0	-46.000	-46.000
6660030 Overig voorz WMO BCF				
4380110 Ov goed en dienst				
	Doorrekening op basis van uitgaven Q1 2024	0	-110.000	-110.000
6671010 WMO hulp bij huish				
4341100 Verg natura aan pers				
	Doorrekening op basis van uitgaven Q1 2024. Rekening gehouden met nieuwe (hogere) tarief 2024.	0	-365.000	-365.000
6671120 Wmo dagbesteding				
4341100 Verg natura aan pers				
	Doorrekening op basis van uitgaven Q1 2024. Rekening gehouden met nieuwe (hogere) tarief 2024.	0	330.000	330.000
6660070 Vervoersvoorziening				
4341100 Verg natura aan pers				
	Doorrekening op basis van uitgaven Q1 2024. Rekening gehouden met nieuwe (hogere) tarief 2024.	0	-80.000	-80.000
6671075 Wmo ov. maatw.arran.				

4341100 Verg natura aan pers	Betreft kosten maatwerkvoorziening Wmo begeleiding. Dit was niet separaat opgenomen in de begroting.	0	-30.000	-30.000
6.1 Thema Samenleven				
6610140 Jeugd- en volw werk				
4420010 Subsidies				
	Ophoging indexatiepercentage subsidies Scala (zie stukken raadsvergadering 27 feb. 2024).	0	-70.700	-70.700
6610230 Samenlevingsopbouw				
4380110 Ov goed en dienst				
	Er was in 2023 € 70.000 opgenomen voor voorliggend veld. Dit is in 2023 niet volledig besteed. Omdat het budget per abuis niet is overgeheveld, is bij de jaarrekening het restant van € 43.000 teruggevloeid naar de algemene middelen. Dit wordt nu hersteld.	-43.000	0	-43.000
	Het activiteitenbudget opbouwwerk was bij de begroting van 2023 niet meegenomen. Hiermee brengen we het activiteitenbudget weer naar het oorspronkelijke bedrag van € 5.000.	0	-5.000	-5.000
6.3 Thema Goed Opgroeien				
6672240 Jeugdhulpbegeleiding				
4341100 Verg natura aan pers				
	Herverdeling van de jeugdhulpbudgetten. Prognose op basis van de meest recente informatie en boekingen.	0	736.990	736.990
6672260 Jeugdhulp dagbested.				
4341100 Verg natura aan pers				
	Herverdeling van de jeugdhulpbudgetten. Prognose op basis van de meest recente informatie en boekingen.	0	586.990	586.990
6672270 Jeugdhulp z.verbl.ov				
4341100 Verg natura aan pers				
	Herverdeling van de jeugdhulpbudgetten. Prognose op basis van de meest recente informatie en boekingen.	0	-4.114.950	-4.114.950
6673030 Jeugdhulp m.verbl.ov				
4341100 Verg natura aan pers				
	Herverdeling van de jeugdhulpbudgetten. Prognose op basis van de meest recente informatie en boekingen.	0	-1.213.010	-1.213.010

6674010 Jeugd beh. GGZ z.ver

4341100 Verg natura aan pers

Herverdeling van de jeugdhulpbudgetten. Prognose op basis van de meest recente informatie en boekingen.

0 616.990 616.990

6674020 Jeugdhulp crisis/LTA

4341100 Verg natura aan pers

Herverdeling van de jeugdhulpbudgetten. Prognose op basis van de meest recente informatie en boekingen.

0 386.990 386.990

6674030 Gesloten plaatsing

4341100 Verg natura aan pers

We hebben geen zorgproduct dat hier direct op aansluit, kostenplaats wordt niet gebruikt.

0 786.990 786.990

6682080 Jeugdbescherming

4341100 Verg natura aan pers

Herverdeling van de jeugdhulpbudgetten. Prognose op basis van de meest recente informatie en boekingen.

0 -454.920 -454.920

6682090 Jeugdreclassering

4341100 Verg natura aan pers

Herverdeling van de jeugdhulpbudgetten. Prognose op basis van de meest recente informatie en boekingen.

0 366.445 366.445

6672050 SDF bedrijfsv. kstn.

4433000 Bijdrage GR

Wegens hogere verwachting begroting kosten SDF (op basis van paragraafbegroting SDF 2024)

0 -35.797 -35.797

Totaal 6. Sociaal Domein**-43.000 -2.718.982 -2.761.982****7. Volksgezondheid en milieu****Lasten****7.2 Duurzaamheid, Riolering en Afval****6730060 Afv. Met,gl,pap,tex**

4380010 Ov goed dienst (KPV)

Er is sprake van hogere lasten door een hogere indexatie dan bij de begroting ingeschat. De kosten voor inzameling zijn o.b.v. de DVO verder verhoogd. Voor de begroting 2025 wordt geactualiseerd o.b.v. actuele prijzen.

-85.000 0 -85.000

6740090 Handhaving

4380110 Ov goed en dienst				
	Het dossier Prikkedam vraagt in 2024 extra inzet bij de afdeling VTH voor juridische taken, geluidsmetingen en veiligheid.	-8.000	0	-8.000
7.1 Gezondheid				
6710050 Jeugdgezondheidszorg				
4433000 Bijdrage GR				
	Stijging bijdrage aan de VRF o.b.v. begrotingswijziging 2024. Dit conform Raadsvoorstel van 19 december 2023.	-76.522	0	-76.522
	Dit pakket omvat extra diensten die worden uitgevoerd door de Veiligheidsregio, zoals prenatale voorlichting en ondersteuning van gezonde scholen. De lasten hiervan zijn aanzienlijk gestegen, waardoor de bijdrage wordt verhoogd.	0	-30.000	-30.000
6710010 GGD				
4433000 Bijdrage GR				
	Stijging bijdrage aan de VRF o.b.v. begrotingswijziging 2024. Dit conform Raadsvoorstel van 19 december 2023.	-17.197	0	-17.197
Baten				
7.2 Duurzaamheid, Riolering en Afval				
6730010 Huish afval bel alg				
8380300 Verg van derden				
	De vergoeding voor het opruimen en verwerken van Single-used plastics (SUP)-items bedraagt voor gemeenten tot 30.000 inwoners € 2,74 per inwoner. De prullenbakkenvergoeding bedraagt € 0,76 per inwoner	0	90.000	90.000
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu		-186.719	60.000	-126.719

8. Bouwen wonen en gronden				
Lasten				
8.1 Thema Bouwen wonen grondexploitatie				
6810050 Nieuwe omgevingswet				
4380110 Ov goed en dienst	Dekking extra personeelskosten VTH Omgevingswet.	83.000	0	83.000
6830060 OWO VTH Bouwen wonen				
4380110 Ov goed en dienst	Bij OWO-VTH is een extra front-office ingericht om de vragen van de inwoners over de nieuwe Omgevingswet te beantwoorden. Dit wordt gedekt uit het budget Omgevingswet.	-83.000	0	-83.000
	Er worden extra juridische kosten gemaakt voor de Prikkedam.	-34.000	0	-34.000
6820010 GREX woning				
4320100 Uitbest wrkz drz gd	toevoeging aan reserve grondexploitatie	-201.250	0	-201.250
6820030 Mut voorr bouwgr won				
4750300 Ov verrekeningen	Actualisatie grondexploitatie nav actualisatie jaarrekening 2023.	233.069	0	233.069
Baten				
8.1 Thema Bouwen wonen grondexploitatie				
6820010 GREX woning				
8310000 Opb grondverkoop	Actualisatie grondexploitatie nav actualisatie jaarrekening 2023	113.181	0	113.181
Totaal 8. Bouwen wonen en gronden		111.000	0	111.000
Eindtotaal		-680.823	-2.862.482	-3.543.305

Bijlage 2 Programmawijzigingen, zonder resultaatsimpact

1e marap 2024		Incidenteel	Structureel	Totaal
0. Bestuur en ondersteuning				
Lasten				
0.3 Thema Financien				
6004160 Afdeling M&O				
4110000 Loonkosten en toel	Inhuur projectleider zorg economie en beweegrijk ouder worden. Dekking via budgetten samenlevingsopbouw, sportstimulering en gezondheidsbeleid	-68.000	0	-68.000
4351070 Bedrijfsvoer derden	Het rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de Wet Goed Verhuurderschap. Per 1-1-2024 is er een regionaal meldpunt ingericht.	0	16.000	16.000
6004240 Team Brink				
4110000 Loonkosten en toel	Het extra beschikbare gestelde bedrag voor medewerkers gespecialiseerd in voorliggend veld wordt verantwoord bij kostenplaats Samenlevingsopbouw.	70.000	0	70.000
6004230 Gebiedsteam				
4110000 Loonkosten en toel	De overgehevelde middelen, opgebouwd uit de rijksmiddelen van het rapport 'Ongekend Onrecht', wordt ingezet voor het verbeteren van de publieke dienstverlening. Een onderdeel hiervan is inzet van een medewerker bij DIV sociaal domein.	-42.000	0	-42.000
	Het extra beschikbaar gestelde bedrag voor 'bijstandsgerechtigden intensiever begeleiden' wordt verantwoord bij Participatie Werkdeel.	69.000	0	69.000
0.2 Thema Dienstverlening				
6002050 Programma dienstverl				
4380110 Ov goed en dienst				

	De overgehevelde middelen, opgebouwd uit de rijksmiddelen van het rapport 'Ongekend Onrecht', worden ingezet voor het verbeteren van de publieke dienstverlening. Een onderdeel hiervan is inzet van een medewerker bij DIV sociaal domein.	42.000	0	42.000
Totaal 0. Bestuur en ondersteuning		71.000	16.000	87.000
1. Veiligheid				
Lasten				
1.1 Thema Openbare orde en veiligheid				
6120040 OWO VTH Openb orde				
4380110 Ov goed en dienst				
	OWO-VTH neemt deel in diverse projecten voor de opvang van Oekraïners en statushouders. Hiervoor wordt extra capaciteit ingezet. Dekking is het budget opvang Oekraïne.	-17.000	0	-17.000
Totaal 1. Veiligheid		-17.000	0	-17.000
4. Onderwijs				
Baten				
4.1 Thema Onderwijs				
6420050 MFS de Samensprong				
8360000 Huren				
	Huur bibliotheek Haulerwijk van kostenplaats 6560000 overgeheveld naar kostenplaats 6420050.	0	20.000	20.000
Totaal 4. Onderwijs		0	20.000	20.000

5. Sport, cultuur en recreatie				
Lasten				
5.1 Thema Sport en Cultuur				
6510000 Sportstimulering				
4438100 Ov ink ovdr n-overh				
	Dekking inhuurlasten medewerker inclusie Beweegrijk ouder worden.	20.000	0	20.000
Baten				
5.1 Thema Sport en Cultuur				
6560010 Verh bieb MFA H'wijk				
8360000 Huren				
	Budget verplaatst naar 6420050 - MFS de Samensprong.	0	-20.000	-20.000
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		20.000	-20.000	0
6. Sociaal Domein				
Lasten				
6.2 Thema Meedoen				
6650000 Participatie Wrkdeel				
4420010 Subsidies				
	Het extra beschikbare gestelde bedrag voor bijstandsgerechtigden intensiever begeleiden wordt bij Participatie werkdeel verantwoord.	-69.000	0	-69.000
6.1 Thema Samenleven				
6610210 Oekraïne opv. vlucht				
4380110 Ov goed en dienst				
	Dekking personeelskosten VTH opvang Oekraïne.	17.000	0	17.000
6610230 Samenlevingsopbouw				
4380110 Ov goed en dienst				
	Het extra beschikbare gestelde bedrag voor medewerkers gespecialiseerd in voorliggend veld wordt bij Samenlevingsopbouw verantwoord.	-70.000	0	-70.000
	Dekking (deels) projectleider zorgeconomie	38.000	0	38.000
Totaal 6. Sociaal Domein		-84.000	0	-84.000

7. Volksgezondheid en milieu				
Lasten				
7.1 Gezondheid				
6710000 Gezondheidsbeleid				
4380110 Ov goed en dienst				
	Dekking (deels) projectleider zorgeconomie.	10.000	0	10.000
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu		10.000	0	10.000
8. Bouwen wonen en gronden				
Lasten				
8.1 Thema Bouwen wonen grondexploitatie				
6830000 Woningbouwleningen				
4351350 Uitbest wzh overig				
	Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de Wet Goed Verhuurderschap. Per 1-1-2024 is er een regionaal meldpunt ingericht.	0	-16.000	-16.000
Totaal 8. Bouwen wonen en gronden		0	-16.000	-16.000
Eindtotaal		0	0	0

Bijlage 3 Administratieve wijzigingen, zonder resultaatsimpact

1e marap 2024		Incidenteel	Structureel	Totaal
2.				
Vervoer				
Lasten				
2.1 Thema Verkeer en Vervoer				
6210000 Verharding				
4380110 Ov goed en dienst				
	Dit gaat om de ingeschatte lasten voor 2024 voor het herstel van voetpaden e.d. bij de aanleg van glasvezel. Deze lasten worden volledig vergoed door de glasvezel aanbieders.	-100.000	0	-100.000
Baten				
2.1 Thema Verkeer en Vervoer				
6210000 Verharding				
8380300 Verg van derden				
	De geschatte vergoeding vanuit de aanleg van glasvezel door de glasvezel aanbieders.	100.000	0	100.000
Totaal 2. Vervoer		0	0	0
4. Onderwijs				
Lasten				
4.1 Thema Onderwijs				
6430050 Onderw. achterst. bel				
4438100 Ov ink ovdr n-overh				
	Lasten die gepaard gaan met een hogere Rijksbijdrage voor het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid.	-84.500	0	-84.500
Baten				
4.1 Thema Onderwijs				
6430050 Onderw. achterst. bel				
8431100 Overige ovdr vh rijk				
	Hogere rijksbijdrage Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid.	84.500	0	84.500
Totaal 4. Onderwijs		0	0	0

5. Sport, cultuur en recreatie				
Lasten				
5.1 Thema Sport en Cultuur				
6560000 Openbare bibliotheek				
4420010 Subsidies				
	Dit zijn de uitgaven van de ontvangen Specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid.	-24.814	0	-24.814
Baten				
5.1 Thema Sport en Cultuur				
6560000 Openbare bibliotheek				
8431100 Overige ovdr vh rijk				
	Dit betreft de Specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid.	24.814	0	24.814
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		0	0	0

6. Sociaal Domein				
Lasten				
6.1 Thema Samenleven				
6610010 Inburgering				
4380110 Ov goed en dienst				
	Bijgestelde raming lasten SPUK inburgering en onderwijsroute	0	-276.000	-276.000
6610210 Oekraïne opv. vlucht				
4380110 Ov goed en dienst				
	Dit betreft de lasten die samenhangen met de opvang van Oekraïense ontheemden. De lasten zijn gebaseerd op het bedrag dat is aangevraagd als voorschot van de verwachte vergoeding vanuit het Rijk.	-3.108.185	0	-3.108.185
6610230 Samenlevingsopbouw				
4380110 Ov goed en dienst				
	Lasten Gala VO2023- versterken sociale basis	-2.000	0	-2.000
6610280 Welzijn op recept				
4420010 Subsidies				
	Lasten Gala VO2023 - welzijn op recept	-1.700	0	-1.700
6610270 Terugdr. Gez.achters				
4380110 Ov goed en dienst				

	Lasten Gala VO2023 terugdringen gezondheidsachterstanden.	-4.000	0	-4.000
Baten				
6.1 Thema Samenleven				
6610010 Inburgering				
8431100 Overige ovdr vh rijk				
	Bijgestelde raming SPUK inburgering en onderwijsroute	0	276.000	276.000
6610210 Oekraïne opv. vlucht				
8431100 Overige ovdr vh rijk				
	Verwachte vergoeding vanuit het Rijk ten behoeve de opvang van Oekraïense ontheemden.	3.108.185	0	3.108.185
6610230 Samenlevingsopbouw				
8431100 Overige ovdr vh rijk				
	Baten Gala VO2023- versterken sociale basis	2.000	0	2.000
6610280 Welzijn op recept				
8431100 Overige ovdr vh rijk				
	Lasten Gala VO2023 - welzijn op recept	1.700	0	1.700
6610270 Terugdr. Gez.achters				
8431100 Overige ovdr vh rijk				
	Baten Gala VO2023 terugdringen gezondheidsachterstanden	4.000	0	4.000
Totaal 6. Sociaal Domein		0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu				
Lasten				
7.2 Duurzaamheid, Riolering en Afval				
6730030 Afv. huish. Rest.				
4380110 Ov goed en dienst				
	Er is sprake van lagere lasten i.v.m. een gewijzigde financiële verwerking van nascheiding. Dit gaat nu rechtstreeks naar Omrin.	0	235.935	235.935
7.1 Gezondheid				
6710000 Gezondheidsbeleid				
4420010 Subsidies				
	Lasten Gala VO2023 - kansrijke start	-4.000	0	-4.000

4380110 Ov goed en dienst				
	Lasten Gala VO2023 - coördinator regionale aanpak	-2.000	0	-2.000
6710120 Valpreventie				
4380110 Ov goed en dienst				
	Lasten Gala VO2023 - valpreventie.	-1.400	0	-1.400
6710110 Aanp. overg. & obes.				
4380110 Ov goed en dienst				
	Lasten Gala VO2023 - overgewicht en obesitas	-2.800	0	-2.800
Baten				
7.2 Duurzaamheid, Riolering en Afval				
6730030 Afv. huish. Rest.				
8380300 Verg van derden				
	Er is sprake van lagere baten ivm een gewijzigde financiële verwerking van nascheiding. Dit gaat nu rechtstreeks naar Omrin.	0	-235.935	-235.935
7.1 Gezondheid				
6710000 Gezondheidsbeleid				
8431100 Overige ovdr vh rijk				
	Baten Gala VO2023 - kansrijke start/Baten Gala VO2023 - coördinator regionale aanpak	6.000	0	6.000
6710120 Valpreventie				
8431100 Overige ovdr vh rijk				
	Baten Gala VO2023 - valpreventie.	1.400	0	1.400
6710110 Aanp. overg. & obes.				
8431100 Overige ovdr vh rijk				
	Lasten Gala VO2023 - overgewicht en obesitas	2.800	0	2.800
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu		0	0	0
Eindtotaal		0	0	0

Stand van zaken budgetoverheveling 2023-2024 bij de voorjaarsrapportage 2024

Nr.	Afdeling	Naam budget	Grootboeknr.	Kostensoort	Omschrijving	Overgeheveld bedrag	Uitgaven tm april
1	Mens & Omgeving	Cultuurbevordering	6530020	4420010	Culturele Bruisplek	35.000	30.756
2	Mens & Omgeving	Pumptrack Appelscha	6570110	4320000	Locatie Pumptrack Appelscha	20.000	-
3	Mens & Omgeving	Pumptrack Oosterwolde	6570190	4320000	Plaats Pumptrack en Schuifhek Oosterwolde	125.000	-
4	Mens & Omgeving	ESF React EU 2020-2022	6650000	4380900	extra inzet gepleegd door de casemanagers P-wet	210.545	110.000
5	Mens & Omgeving	Samenlevingsopbouw	6610230	4438100	Versterken sociale basis: dorpsondersteuner Oldeberkoop	20.000	-
6	Mens & Omgeving	Onderwijsbeleid Algemeen / Taallessen Oekraïners	6430000	4420010	Besteding middelen taallessen Oekraïners in 2024	24.000	24.000
7	Klant & Organisatie	Werk aan Uitvoering	6008020	4380000	Verbeteren van de publieke dienstverlening	229.000	2.000
8	Openbare ruimte	Mobiliteitsvisie	6210140	4380110	Opstellen van een duurzame mobiliteitsvisie	20.000	
					Totaal	683.545	166.756

Toelichting

1	In december 2023 is het bedrijfsplan culturele Bruisplek aangeboden aan het college. Ons college heeft naar aanleiding van dat plan aan st, activiteitencentrum de Miente gevraagd om twee varianten van aanpassing van het gebouw de Miente uit te werken tbv de Bruisplek in combinatie met het dorpshuis: verbouw (tussenvariant) en nieuwbouw. Om deze varianten uit te laten werken heeft de Miente subsidie aangevraagd en gekregen. De uitwerking is in april gepresenteerd en bij de advisering over de culturele Bruisplek gevoegd
2	Na de uitbreiding van de Jongens van Outdoor is de locatie van de pumptrack minder passend. Met de directe omgeving wordt overlegd over nieuwe ideeën. In de tussentijd wordt de vrijgekomen grond afgevoerd en de oude pumptrack netjes afgewerkt voor de zomer van 2024.
3	Insteek is om de werkzaamheden voor het plaatsen van de pumptrack en het schuifhek, waarvoor via de voorjaarsrapportage budget wordt aangevraagd, te starten na de bouwvak 2024.
4	Tijdens de jaren 2020 -2022 is extra inzet gepleegd door de casemanagers P-wet op de toeleiding naar werk en participatie. Hiervoor was aanvullende financiering gevraagd vanuit ESF. Deze subsidie is eind 2023 tot uitbetaling gekomen en is toegevoegd aan het budget werkdeel P-wet.
5	Planvorming in Oldeberkoop loopt nog.
6	In februari 2024 zijn de taallessen voor Oekrieners gestart in Appelscha en Oosterwolde. Deze drie groepen zijn nagenoeg vol. Middelen worden in 2024 besteed en zijn via subsidie aan Scala uitbetaald.
7	We verwachten dit jaar het volledige bedrag te kunnen besteden. O.a. aan de open dag, kanaalstrategie, B1 project, innovatieve projecten en de optimalisatie van de website.
8	In 2024 wordt gestart met het opstellen van een Duurzame Mobiliteitsvisie. Hierbij werken we samen met de collega's van cluster Duurzaamheid.

Raadsvoorstel

Commissievergadering	: P&C
Titel	: Kaderbrief 2025-2028
Onderwerp	:
Portefeuillehouder/Teamleider	: Jan van Weperen / Froukje de Wit
Extern zaak ID (zaakcode)	:

Datum collegevergadering

21 mei 2024

Voorgesteld besluit

De Kaderbrief 2025-2028 vast te stellen en daarmee:

1. In te stemmen met de onvermijdelijke budgettaire effecten zoals beschreven in het financieel perspectief (hoofdstuk 2 Kaderbrief) en deze budgetten in de programmabegroting 2025 als volgt te verwerken:
 - a. Lagere structurele baten van € 455.000 in 2025, hogere baten van € 1.744.000 in 2026, € 1.687.000 in 2027 en € 1.662.000 in 2028 naar aanleiding van de voorjaarsnota 2024 van het Rijk.
 - b. Structureel hogere lasten van € 3.111.000 in 2025, € 3.100.000 in 2026 en € 3.094.000 vanaf 2027 naar aanleiding van de voorjaarsrapportage 2024.
 - c. Structureel € 353.000 hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio Fryslân.
 - d. Structureel € 148.000 hogere bijdrage aan de FUMO.
 - e. Hogere structurele lasten van € 700.000 in 2025 en 2026 en € 600.000 vanaf 2027 doordat we verwachten dat we de besparing vanuit de hervormingsagenda niet meer in die mate kunnen realiseren omdat wij vrijwel alle onderdelen uit de hervormingsagenda al hebben ingevoerd.
 - f. Lagere structurele lasten voor jeugdhulp van € 414.000 in 2025, € 794.000 in 2026, en € 1.212.000 vanaf 2027 door de maatregelen jeugdhulp.
 - g. Een hoger krediet van € 820.000 voor de periode 2024-2028 voor rijdend materieel, en daardoor extra structureel budget voor kapitaallasten van € 48.000 in 2025, € 37.000 in 2026, € 90.000 in 2027 en € 82.000 vanaf 2028.
 - h. Structureel € 35.000 hogere lasten voor het vervangen van tractie onder de investeringsgrens.
 - i. Een krediet van € 1,225 miljoen voor de periode 2025-2028 voor de oevervoorzieningen van de vaarwegen en daardoor structureel budget voor kapitaallasten van € 16.000 in 2025, € 19.000 in 2026, € 40.000 in 2027 en € 45.000 in 2028 en voor deze investeringen een afschrijvingstermijn van 80 jaar te hanteren.
2. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid 'Dienstverlening en bedrijfsvoering op orde houden' (hoofdstuk 3.1 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
 - a. Structureel € 69.000 beschikbaar te stellen voor uitbreiding van de formatie dienstverlening i.v.m. de paspoortpiek.
 - b. Structureel voor owo-bedrijfsvoering het volgende beschikbaar te stellen: € 108.000 in 2025, € 114.000 in 2026, € 120.000 in 2027 en € 127.000 vanaf 2028.
 - c. Voor 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het afhandelen van Woo-verzoeken.
 - d. In totaal € 175.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor 2025 en 2026 voor het opstellen van een toekomstvisie.

- e. Voor vitale vakantieparken Hildenberg € 200.000 in 2025 en per jaar € 50.000 in 2026 en 2027 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve (totaal € 300.000).
3. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid 'Een duurzame en fijne plek om te leven en te wonen' (hoofdstuk 3.2 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
- a. Structureel € 48.000 beschikbaar te stellen voor uitbreiding van de formatie dorpencoördinatie en initiatievenloket.
 - b. Het budget accommodatiebeleid ieder jaar structureel met € 200.000 te verhogen vanaf 2028 in plaats van met € 100.000.
 - c. Structureel € 30.000 beschikbaar te stellen voor de doorontwikkeling van stichting Nobilis.
 - d. Voor de Bruisplek een voorbereidingskrediet van € 270.000 beschikbaar te stellen voor 2024 (als onderdeel van het totale investeringskrediet van € 3.070.000). Daarbij alvast een structureel budget te reserveren van € 180.000 voor kapitaallasten en subsidie vanaf 2027 (die na het go/no-go moment van de investering definitief beschikbaar wordt gesteld). Voor de jaren 2025 en 2026 extra budget van € 25.000 beschikbaar te stellen voor het verstrekken van subsidie.
 - e. Structureel € 15.000 beschikbaar te stellen voor het bestrijden van invasieve exoten.
 - f. Voor het jaar 2025 € 97.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het bestrijden van de eikenprocessierups.
 - g. Voor de pilot wasbare luiers voor 2025 € 27.500 beschikbaar te stellen uit de reserve lastenverlichting.
 - h. Voor 2025 € 47.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het volwassenfonds sport en cultuur (Meedoen-Pas)
 - i. Voor 2025 € 125.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het vervangen van de skatebaan op het terrein van sv Oosterwolde.
4. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid 'Een gemeenschap waar onze inwoners zich thuis, gezond en veilig voelen' (hoofdstuk 3.3 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
- a. Structureel € 236.000 beschikbaar te stellen voor owo openbare orde en veiligheid
 - b. Voor 2025 en 2026 per jaar € 56.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor de JOGG regisseur
 - c. Voor het jaar 2025 € 75.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor welzijnscoaching
 - d. Een eenmalig budget van € 100.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor 'naar buiten'
 - e. Voor 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor mantelzorgondersteuning.
5. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid 'Ooststellingwerf als onderdeel van een vitale economie' (hoofdstuk 3.4 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
- a. Structureel € 60.000 beschikbaar te stellen voor extra formatie recreatie en toerisme
 - b. Voor het jaar 2025 een werkbudget van € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor Europapact Fryslân.
 - c. Voor het jaar 2025 € 50.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor een marktonderzoek bedrijventerreinen en economische ontwikkeling.
6. In te stemmen met de volgende dekkingsvoorstellen (hoofdstuk 3.5 Kaderbrief)
- a. Het budget kapitaallast accommodatiebeleid voor 2025 (€ 300.000) vrij te laten vallen.
 - b. Het bovenregionale Wmo vervoer niet meer uit de gemeentelijke budgetten te bekostigen en hiermee structureel € 327.000 te besparen.
 - c. De opbrengst toeristenbelasting te verhogen met € 50.000 in 2027 en met € 100.000 vanaf 2028.

- d. De opbrengst OZB niet-woningen te verhogen met € 250.000 in 2025, € 500.000 in 2026, € 750.000 in 2027 en € 1.000.000 vanaf 2028.
 - e. De opbrengst OZB woningen te verhogen met € 100.000 in 2025, € 200.000 in 2026, € 300.000 in 2027 en € 400.000 vanaf 2028.
 - f. Het resterende tekort te dekkend door een onttrekking uit de algemene reserve van € 1.154.000 in 2025, € 1.443.000 in 2026, € 679.000 in 2027 en € 27.000 in 2028.
- 7. Kennis te nemen van de risico's en onzekerheden (hoofdstuk 4 Kaderbrief)
 - 8. De begrotingsuitgangspunten voor de Programmabegroting 2025 vast te stellen (hoofdstuk 5 Kaderbrief)

Openbaar

Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding

Hierbij bieden wij u de Kaderbrief 2025-2028 aan. Hierin staan de financiële uitgangspunten en ontwikkelingen voor de komende jaren. Met de jaarstukken kijken we terug op 2023, met de voorjaarsrapportage kijken we naar het huidige jaar 2024 en met deze kaderbrief kijken we een aantal jaren vooruit.

Financieel gezien zijn de komende jaren voor gemeenten onzeker. Zo ook voor onze gemeente. Vanaf 2026 ontvangen we fors minder geld uit het gemeentefonds. Dit is de grootste inkomstenbron van onze gemeente. Het is nog erg onduidelijk of en in hoeverre het rijk ons hierin tegemoet komt. Voor een deel is via de voorjaarsnota van het rijk hiervoor compensatie gekomen. Daarmee blijft ons financieel perspectief negatief. Tegelijkertijd zijn er grote opgaven die op ons afkomen en zijn de ambities hoog. Denk aan het accommodatiebeleid, woningbouw en de opgave op het gebied van statushouders en vluchtelingen. Daarnaast zijn er ook veel ontwikkelingen waar we beperkt (direct) invloed op hebben. Zo zijn de lasten jeugdhulp fors gestegen en zijn er veel hogere prijsindexaties geweest dan waar in eerste instantie rekening mee was gehouden.

We staan voor de uitdaging om een realistische en structureel sluitende begroting te blijven presenteren. En tegelijkertijd mee te gaan met diverse ontwikkelingen die op ons afkomen. Als het financieel perspectief negatief blijft ontkomen we uiteindelijk niet aan de discussie over het maken van keuzes. Hoeveel voorzieningen houden we in de lucht? Welke kwaliteitsniveaus houden we aan? Welke prioriteiten stellen we voor de komende jaren en hoe realistisch is de uitvoerbaarheid hiervan?

Met het dekkingsvoorstel zoals in deze kaderbrief staat groeien we weer toe naar een structureel begrotingsevenwicht. Gezien alle onzekerheden kan dit perspectief wel veranderen. Als dat het geval is komen we met een voorstel bij u.

In deze kaderbrief wordt eerst het huidige financieel perspectief gepresenteerd met daarin ook de financiële ontwikkelingen die op ons afkomen. We hebben daar geen of heel beperkt invloed op. Of het niet instemmen met deze voorstellen zorgt voor grote nadelige gevolgen.

Daarna gaan we in een aantal 'hoofdpijnen' in op de ontwikkelingen en wat het college hierin voorstelt aan u als raad. We starten per hoofdlijn met de structurele en incidentele ambities. Hierin wordt ook benoemd welke voorstellen wel in het college zijn besproken, maar voor nu niet als voorstel aan u worden voorgelegd. Vervolgens doen we u een voorstel om het begrotingstekort te dekken. De voorstellen worden na de besluitvorming in de raad primitief in de Programmabegroting 2025 verwerkt.

Argumenten

1.1 Het zijn gevolgen van ontwikkelingen die onvermijdelijk op ons afkomen

Het financieel perspectief bestaat uit het (structurele) begrotingsperspectief na de decembercirculaire 2023, de gevolgen van de voorjaarsnota 2024 van het Rijk, de gevolgen vanuit de voorjaarsrapportage 2024 en een aantal structurele budgettaire effecten. Zie kaderbrief. We stellen voor de budgettaire effecten te verwerken in de programmabegroting 2025.

2.1 t/m 6.1 Zie voor een toelichting op het voorgestelde beleid en dekking de kaderbrief.

Na besluitvorming door de raad worden de budgetten primitief in de begroting 2025 verwerkt.

7.1 De risico's en onzekerheden kunnen invloed hebben op het nu voorliggende financieel perspectief

Het hoofdstuk risico's en onzekerheden bestaat uit aantal belangrijke ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen zijn niet meegenomen in het financieel perspectief.

8.1. Met deze begrotingsuitgangspunten kunnen we de Programmabegroting 2025 opstellen
Deze uitgangspunten zijn opgesteld op basis van bestaand beleid.

Kanttekeningen

Zie kaderbrief.

Financiële toelichting

Zie kaderbrief.

Publicatie voor bekendmaking

Het college biedt de raad de Kaderbrief 2025-2028 aan. Hierin staan de financiële uitgangspunten en ontwikkelingen voor de komende jaren. Financieel gezien zijn de komende jaren voor gemeenten onzeker. Zo ook voor onze gemeente. Vanaf 2026 ontvangen we fors minder geld uit het gemeentefonds. Dit is de grootste inkomstenbron van onze gemeente. Het is nog erg onduidelijk of en in hoeverre het Rijk ons hierin tegemoet komt. Voor een deel is via de voorjaarsnota van het Rijk hiervoor compensatie gekomen. Daarmee blijft ons financieel perspectief negatief. Tegelijkertijd zijn er grote opgaven die op ons afkomen en zijn de ambities hoog. Denk aan het accommodatiebeleid, woningbouw en de opgave op het gebied van statushouders en vluchtelingen. Daarnaast zijn er ook veel ontwikkelingen waar we beperkt (direct) invloed op hebben. Zo zijn de lasten jeugdhulp fors gestegen en zijn er veel hogere prijsindexaties geweest dan waar in eerste instantie rekening mee was gehouden. We staan voor de uitdaging om een realistische en structureel sluitende begroting te blijven presenteren. En tegelijkertijd mee te gaan met diverse ontwikkelingen die op ons afkomen. Met het dekkingsvoorstel zoals in deze kaderbrief staat groeien we weer toe naar een structureel begrotingsevenwicht. Gezien alle onzekerheden kan dit perspectief wel veranderen.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris

, burgemeester.

Bijlagen

1. Kaderbrief 2025-2028
2. Investeringsplanning rijdend materieel
3. Vervangingsschema oevervoorzieningen vaarwegen
4. Memo financiële instrumenten

Extern zaak ID (zaakcode) :

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 mei 2024;

Besluit

De Kaderbrief 2025-2028 vast te stellen en daarmee:

1. In te stemmen met de onvermijdelijke budgettaire effecten zoals beschreven in het financieel perspectief (hoofdstuk 2 Kaderbrief) en deze budgetten in de programmabegroting 2025 als volgt te verwerken:
 - a. Lagere structurele baten van € 455.000 in 2025, hogere baten van € 1.744.000 in 2026, € 1.687.000 in 2027 en € 1.662.000 in 2028 naar aanleiding van de voorjaarsnota 2024 van het Rijk.
 - b. Structureel hogere lasten van € 3.111.000 in 2025, € 3.100.000 in 2026 en € 3.094.000 vanaf 2027 naar aanleiding van de voorjaarsrapportage 2024.
 - c. Structureel € 353.000 hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio Fryslân.
 - d. Structureel € 148.000 hogere bijdrage aan de FUMO.
 - e. Hogere structurele lasten van € 700.000 in 2025 en 2026 en € 600.000 vanaf 2027 doordat we verwachten dat we de besparing vanuit de hervormingsagenda niet meer in die mate kunnen realiseren omdat wij vrijwel alle onderdelen uit de hervormingsagenda al hebben ingevoerd.
 - f. Lagere structurele lasten voor jeugdhulp van € 414.000 in 2025, € 794.000 in 2026, en € 1.212.000 vanaf 2027 door de maatregelen jeugdhulp.
 - g. Een hoger krediet van € 820.000 voor de periode 2024-2028 voor rijdend materieel, en daardoor extra structureel budget voor kapitaallasten van € 48.000 in 2025, € 37.000 in 2026, € 90.000 in 2027 en € 82.000 vanaf 2028.
 - h. Structureel € 35.000 hogere lasten voor het vervangen van tractie onder de investeringsgrens.
 - i. Een krediet van € 1,225 miljoen voor de periode 2025-2028 voor de oevervoorzieningen van de vaarwegen en daardoor structureel budget voor kapitaallasten van € 16.000 in 2025, € 19.000 in 2026, € 40.000 in 2027 en € 45.000 in 2028 en voor deze investeringen een afschrijvingstermijn van 80 jaar te hanteren.
2. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid 'Dienstverlening en bedrijfsvoering op orde houden' (hoofdstuk 3.1 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
 - a. Structureel € 69.000 beschikbaar te stellen voor uitbreiding van de formatie dienstverlening i.v.m. de paspoortpek.
 - b. Structureel voor owo-bedrijfsvoering het volgende beschikbaar te stellen: € 108.000 in 2025, € 114.000 in 2026, € 120.000 in 2027 en € 127.000 vanaf 2028.
 - c. Voor 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het afhandelen van Woo-verzoeken.
 - d. In totaal € 175.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor 2025 en 2026 voor het opstellen van een toekomstvisie.
 - e. Voor vitale vakantieparken Hildenberg € 200.000 in 2025 en per jaar € 50.000 in 2026 en 2027 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve (totaal € 300.000).
3. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid 'Een duurzame en fijne plek om te leven en te wonen' (hoofdstuk 3.2 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:

- a. Structureel € 48.000 beschikbaar te stellen voor uitbreiding van de formatie dorpencoördinatie en initiatievenloket.
 - b. Het budget accommodatiebeleid ieder jaar structureel met € 200.000 te verhogen vanaf 2028 in plaats van met € 100.000.
 - c. Structureel € 30.000 beschikbaar te stellen voor de doorontwikkeling van stichting Nobilis.
 - d. Voor de Bruisplek een voorbereidingskrediet van € 270.000 beschikbaar te stellen voor 2024 (als onderdeel van het totale investeringskrediet van € 3.070.000). Daarbij alvast een structureel budget te reserveren van € 180.000 voor kapitaallasten en subsidie vanaf 2027 (die na het go/no-go moment van de investering definitief beschikbaar wordt gesteld). Voor de jaren 2025 en 2026 extra budget van € 25.000 beschikbaar te stellen voor het verstrekken van subsidie.
 - e. Structureel € 15.000 beschikbaar te stellen voor het bestrijden van invasieve exoten.
 - f. Voor het jaar 2025 € 97.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het bestrijden van de eikenprocessierups.
 - g. Voor de pilot wasbare luiers voor 2025 € 27.500 beschikbaar te stellen uit de reserve lastenverlichting.
 - h. Voor 2025 € 47.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het volwassenfonds sport en cultuur (Meedoen-Pas)
 - i. Voor 2025 € 125.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het vervangen van de skatebaan op het terrein van sv Oosterwolde.
4. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid 'Een gemeenschap waar onze inwoners zich thuis, gezond en veilig voelen' (hoofdstuk 3.3 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
- a. Structureel € 236.000 beschikbaar te stellen voor owo openbare orde en veiligheid
 - b. Voor 2025 en 2026 per jaar € 56.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor de JOGG regisseur
 - c. Voor het jaar 2025 € 75.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor welzijnscoaching
 - d. Een eenmalig budget van € 100.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor 'naar buiten'
 - e. Voor 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor mantelzorgondersteuning.
5. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid 'Ooststellingwerf als onderdeel van een vitale economie' (hoofdstuk 3.4 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
- a. Structureel € 60.000 beschikbaar te stellen voor extra formatie recreatie en toerisme
 - b. Voor het jaar 2025 een werkbudget van € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor Europapact Fryslân.
 - c. Voor het jaar 2025 € 50.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor een marktonderzoek bedrijventerreinen en economische ontwikkeling.
6. In te stemmen met de volgende dekkingsvoorstellen (hoofdstuk 3.5 Kaderbrief)
- a. Het budget kapitaallast accommodatiebeleid voor 2025 (€ 300.000) vrij te laten vallen.
 - b. Het bovenregionale Wmo vervoer niet meer uit de gemeentelijke budgetten te bekostigen en hiermee structureel € 327.000 te besparen.
 - c. De opbrengst toeristenbelasting te verhogen met € 50.000 in 2027 en met € 100.000 vanaf 2028.
 - d. De opbrengst OZB niet-woningen te verhogen met € 250.000 in 2025, € 500.000 in 2026, € 750.000 in 2027 en € 1.000.000 vanaf 2028.
 - e. De opbrengst OZB woningen te verhogen met € 100.000 in 2025, € 200.000 in 2026, € 300.000 in 2027 en € 400.000 vanaf 2028.

- f. Het resterende tekort te dekkend door een onttrekking uit de algemene reserve van € 1.154.000 in 2025, € 1.443.000 in 2026, € 679.000 in 2027 en € 27.000 in 2028.
- 7. Kennis te nemen van de risico's en onzekerheden (hoofdstuk 4 Kaderbrief)
- 8. De begrotingsuitgangspunten voor de Programmabegroting 2025 vast te stellen (hoofdstuk 5 Kaderbrief)

Besloten in de openbare vergadering van 9 juli 2024.

, griffier.

, voorzitter.

Kaderbrief 2025-2028

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1 Meicirculaire	2
2. Financieel perspectief.....	2
2.1 Onvermijdelijke budgettaire effecten en nieuw financieel perspectief	3
3. Ontwikkelingen en voorstellen	4
3.1 Dienstverlening en bedrijfsvoering op orde houden	5
3.2 Een duurzame en fijne plek om te leven en te wonen.....	6
3.3 Een gemeenschap waar onze inwoners zich thuis, gezond en veilig voelen	8
3.4 Ooststellingwerf als onderdeel van een vitale economie.....	9
3.5 Een financieel gezonde positie, ook na 2025	10
4. Risico's en ontwikkelingen.....	11
5. Begrotingsuitgangspunten	12

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u de Kaderbrief 2025-2028 aan. Hierin staan de financiële uitgangspunten en ontwikkelingen voor de komende jaren. Met de jaarstukken kijken we terug op 2023, met de voorjaarsrapportage kijken we naar het huidige jaar 2024 en met deze kaderbrief kijken we een aantal jaren vooruit.

Financieel gezien zijn de komende jaren voor gemeenten onzeker. Zo ook voor onze gemeente. Vanaf 2026 ontvangen we fors minder geld uit het gemeentefonds. Dit is de grootste inkomstenbron van onze gemeente. Het is nog erg onduidelijk of en in hoeverre het Rijk ons hierin tegemoet komt. Voor een deel is via de voorjaarsnota van het Rijk hiervoor compensatie gekomen. Daarmee blijft ons financieel perspectief negatief. Tegelijkertijd zijn er grote opgaven die op ons afkomen en zijn de ambities groot. Denk aan het accommodatiebeleid, woningbouw en de opgave op het gebied van statushouders en vluchtelingen. Daarnaast zijn er ook veel ontwikkelingen waar we beperkt (direct) invloed op hebben. Zo zijn de lasten jeugdhulp fors gestegen en zijn er veel hogere prijsindexaties geweest dan waar in eerste instantie rekening mee was gehouden.

We staan voor de uitdaging om een realistische en structureel sluitende begroting te blijven presenteren. En tegelijkertijd mee te gaan met diverse ontwikkelingen die op ons afkomen. Als het financieel perspectief negatief blijft ontkomen we uiteindelijk niet aan de discussie over het maken van keuzes. Hoeveel voorzieningen houden we in de lucht? Welke kwaliteitsniveaus houden we aan? Welke prioriteiten stellen we voor de komende jaren en hoe realistisch is de uitvoerbaarheid hiervan? Ook in deze kaderbrief maken we keuzes en leggen we voorstellen aan u voor om het perspectief weer sluitend te krijgen.

Met het dekkingsvoorstel zoals in deze kaderbrief staat groeien we weer toe naar een structureel begrotingsevenwicht. Gezien alle onzekerheden kan dit perspectief wel veranderen. Als dat het geval is komen we met een voorstel bij u.

In deze kaderbrief wordt eerst het huidige financieel perspectief gepresenteerd met daarin ook de financiële ontwikkelingen die op ons afkomen. We hebben daar geen of heel beperkt invloed op. Of het niet instemmen met deze voorstellen zorgt voor grote nadelige gevolgen.

Daarna gaan we in een aantal 'hoofdpijnen' in op de ontwikkelingen en wat het college hierin voorstelt aan u als raad. We starten per hoofdlijn met de structurele en incidentele ambities. Hierin wordt ook benoemd welke voorstellen wel in het college zijn besproken, maar voor nu niet als voorstel aan u worden voorgelegd. Vervolgens doen we u een voorstel om het begrotingstekort te dekken. De voorstellen worden na de besluitvorming in de raad primitief in de Programmabegroting 2025 verwerkt.

1.1 Meicirculaire

Als gemeente ontvangen we geld vanuit het gemeentefonds, de algemene uitkering. Drie keer per jaar (mei, september en december) komt er vanuit het ministerie een circulaire waarin de hoogte van deze uitkering wordt bijgesteld. In de meicirculaire is het gebruikelijk dat we compensatie voor loon- en prijsstijgingen ontvangen. We reserveren het volledige bedrag dat we aan loon- en prijscompensatie via de meicirculaire ontvangen voor de indexaties (lonen en prijzen) die we in de begroting 2025 moeten verwerken. Dit ziet u terug in de brief over de meicirculaire (nog te ontvangen). We doen daarin een globale inschatting of deze compensatie voldoende is.

Het Rijk heeft de voorjaarsnota 2024 al gepubliceerd. Deze geeft een vooruitblik op de Rijksbegroting voor de komende jaren. We hebben hier een eerste doorrekening van gemaakt. Deze is ook verwerkt in het financieel perspectief.

Het financieel perspectief kan er na de meicirculaire 2024 anders uit zien. Wij presenteren in deze kaderbrief het huidige financieel perspectief. Zoals gebruikelijk wordt u voor de raadsvergadering over de kaderbrief geïnformeerd over de meicirculaire en daarmee over het nieuwe financieel perspectief.

2. Financieel perspectief

Bij het presenteren van het financieel perspectief gaan we uit van structurele budgettaire ruimte. Daarom zijn de incidentele baten en lasten gecorrigeerd. Structurele lasten moeten gedekt worden

door structurele baten, dan is er sprake van structureel evenwicht. Het uitgangspunt is de stand na de decembercirculaire 2023. Jaarschijf 2028 is hieraan toegevoegd. Bij het opstellen van de programmabegroting 2025-2028 wordt jaarschijf 2028 opnieuw volledig doorgerekend (net als de andere jaarschijven).

Uit de huidige stand van zaken blijkt dat we voor alle komende jaren een negatief financieel perspectief hebben. Hieronder staat toegelicht waar dit uit bestaat.

2.1 Onvermijdelijke budgettaire effecten en nieuw financieel perspectief

Om een reëel beeld te geven van de ruimte in het perspectief verwerken we in de kaderbrief de onvermijdelijke structurele budgettaire effecten (voor zover die nu bekend zijn). Op hoofdlijnen zijn deze onder de tabel toegelicht. Daarnaast zijn er nog diverse risico's en ontwikkelingen die invloed gaan hebben op het perspectief (zie hoofdstuk 4).

				x € 1.000
Structureel begrotingsperspectief 2025-2028	2025	2026	2027	2028
Structureel perspectief begroting 2024 primitief	2.935	- 1.304	- 1.648	
Nieuw beleid (incl. amendementen) structureel	- 715	- 15	- 15	
Vastgesteld structureel begrotingsperspectief november 2023	2.220	- 1.319	- 1.663	- 1.998
Structureel gevolg septembercirculaire 2023	681	596	1.694	2.408
Structureel gevolg decembercirculaire 2023	11	68	83	84
Structureel begrotingsperspectief na decembercirculaire 2023	2.912	- 655	114	494
a. Voorjaarsnota 2024 van het Rijk (eerste doorrekening)	- 455	1.744	1.687	1.662
b. Gevolgen voorjaarsrapportage 2024	- 3.111	- 3.100	- 3.094	- 3.094
Onvermijdelijke budgettaire consequenties				
c. Kaderbrief 2025 VRF	- 353	- 353	- 353	- 353
d. Fumo	- 148	- 148	- 148	- 148
e. Hervormingsagenda jeugd	- 700	- 700	- 600	- 600
f. Maatregelen jeugdhulp	414	794	1.212	1.212
g. Investeringsrijdend materieel	- 48	- 37	- 90	- 82
h. Vervangingen tractie onder de investeringsgrens van € 25.000	- 35	- 35	- 35	- 35
i. Oevervoorzieningen vaarwegen (kapitaallasten en onderhoudslast)	- 16	- 19	- 40	- 45
Nieuw structureel begrotingsperspectief na onvermijdelijke effecten	- 1.540	- 2.509	- 1.348	- 989
Voorgesteld nieuw beleid structureel (zie 3.1 t/m 3.4)	- 591	- 597	- 758	- 865
Voorgestelde dekking (zie 3.5)	2.131	2.470	2.106	1.854
Totaal nieuw structureel begrotingsperspectief Kaderbrief 2025	- 0	- 635	0	- 0

a. Voorjaarsnota 2024 van het Rijk

Zoals ook onder hoofdstuk 1.1 omschreven hebben we een eerste berekening gemaakt van de voorjaarsnota van het Rijk.

b. Structurele gevolgen voorjaarsrapportage 2024

De gevolgen van de voorjaarsrapportage 2024 zijn gemiddeld € 3,1 miljoen negatief. Dit komt hoofdzakelijk door:

- Hogere lasten jeugdhulp, zie ook hieronder bij 'e' (nadeel € 2,3 miljoen).
- Hogere prijsindexatie Wmo (nadeel € 300.000)
- Het definitief worden van de cao gemeenten in december 2023. De werkelijke stijging is hoger dan waar wij in de begroting rekening mee hadden gehouden (nadeel € 230.000).
- Diverse hogere indexaties.

c. Veiligheidsregio Fryslân

De gevolgen van de Kaderbrief 2025 van Veiligheidsregio Fryslân zijn € 353.000 negatief. Zoals ook opgenomen in het raadsvoorstel 'Kaderbrief 2025-2028 van Veiligheidsregio Fryslân' die behandeld is in de raadsvergadering 30 januari 2024.

d. FUMO

De begroting 2025 van FUMO zorgt voor een hogere bijdrage van € 148.000, zie ook raadsvoorstel 23 april 2024.

e. Hervormingsagenda jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd bevat een omvangrijk pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Dit vraagt inzet van en samenwerking tussen alle betrokken partijen. Dit moet zorgen voor een besparing op de jeugdhulplasten, deels gerealiseerd door gemeenten en deels door het Rijk. Dit is op een centrale post verwerkt als een lagere last in onze begroting. Omdat wij vrijwel alle onderdelen uit de hervormingsagenda al hebben ingevoerd, verwachten wij de besparing niet meer in die mate te kunnen realiseren. Dit zorgt voor een nadeel van € 700.000 in 2025 en 2026, en € 600.000 vanaf 2027.

f. Maatregelen jeugdhulp

Naar aanleiding van het tekort op de jeugdhulp bij de jaarrekening 2023 hebben we aangegeven dat de begroting ook voor de volgende jaren moet worden aangepast. Met behulp van een externe partij is een nieuwe prognose gemaakt van de jeugdhulplasten. Het totale tekort (ten opzichte van de begroting) komt uit op € 2,3 miljoen als de ontwikkeling zich zo doorzet als in de afgelopen jaren. Met de maatregelen die zijn geformuleerd verwachten we een besparing te kunnen realiseren oplopend naar € 1,2 miljoen in 2027. Deze besparing is gebaseerd op een aantal uitgangspunten en is gericht op een andere manier van werken, en vraagt daarom tijd om ze goed te implementeren. De komende periode monitoren we deze maatregelen en bijbehorende besparing. In bovenstaande prognose en maatregelen is nog geen rekening gehouden met de nieuwe inkoopssystematiek van de jeugdhulp. Deze inkoop maakt vergelijken met eerdere jaren erg lastig, en is daardoor een onzekerheid. De komende tijd monitoren we de ontwikkelingen met betrekking tot nieuwe inkoop.

g/h. Investeringsrijdend materieel en tractie onder € 25.000

Er is een inventarisatie en doorrekening gemaakt van al het rijdend materieel (ook wel tractie genoemd) en de planning van de vervanging is geactualiseerd. Het materieel wordt ingezet voor het onderhouden van de openbare ruimte en voor de gladheidsbestrijding. Voor de continuïteit is het van essentieel belang dat het materieel goed op orde is. Door de toegenomen prijzen is het huidige krediet en budget niet toereikend. Voor de periode 2024-2028 is aanvullend krediet nodig van € 820.000. Dit zorgt voor een extra kapitaallast oplopend naar € 82.000 in 2028. Zie voor de investeringsplanning bijlage 2. Daarnaast schrijven wij activa met economisch nut met een verkrijgingsprijs onder de € 25.000 in 1 keer af via de exploitatie. Op basis van de planning van vervangingsinvesteringen is jaarlijks een gemiddeld bedrag nodig van € 35.000 voor vervanging van dit 'kleine materieel'.

i. Oevervoorzieningen vaarwegen

Provincie Fryslân heeft in 2023 de oevers inclusief de oevervoorziening van de vaarwegen toegewezen aan een beheerder. De basis hiervoor is de Waterwet die in 2009 is ingevoerd. In 2016 is een start gemaakt met de toebedeling van de oevers en de daarbij behorende oevervoorzieningen. We hebben u hierover via de voorgaande P&C documenten geïnformeerd. De afspraken hielden in grote lijnen in dat de gemeente aansprakelijk is voor het onderhoud van de oevervoorzieningen binnen de bebouwde kom en de provincie voor de oevervoorzieningen buiten de bebouwde kom. Door de toewijzing is nu helder wie voor welk deel van de oevervoorziening verantwoordelijk is.

De oevervoorzieningen die onder het beheer en onderhoud van de gemeente vallen zijn in 2023 geïnspecteerd en de resultaten hiervan zijn verwerkt in een vervangingsprogramma. Het krediet dat nodig is voor de vervanging voor de periode 2025 t/m 2028 is € 1,2 miljoen. De kapitaallasten die hieruit voortkomen lopen op naar € 29.000 in 2028. In 2034 zijn de kapitaallasten € 41.000 en lopen daarna op. Er wordt afgeschreven in 80 jaar. Zie ook bijlage 3.

Daarnaast zijn er jaarlijkse onderhoudslasten van € 16.000 structureel.

3. Ontwikkelingen en voorstellen

Hierboven is het nieuwste financiële perspectief, inclusief onvermijdelijke budgettaire consequenties gepresenteerd en toegelicht. Daarnaast zijn er ontwikkelingen die de komende jaren, in een aantal

thema's verdeeld, op ons afkomen. Die worden hieronder beschreven inclusief voorstellen die wij hierover aan u willen doen. Een deel van de voorstellen is structureel, die hebben invloed op het begrotingsperspectief. Een deel van de voorstellen is incidenteel. We stellen voor de algemene reserve hier als dekking voor te gebruiken.

				x € 1.000
Voorgesteld nieuw beleid structureel	2025	2026	2027	2028
1. Dienstverlening en bedrijfsvoering op orde houden				
1a. Formatie dienstverlening paspoortpiek	- 69	- 69	- 69	- 69
1b. OWO bedrijfsvoering (post en ICT)	- 108	- 114	- 120	- 127
2. Een duurzame en fijne plek om te leven en te wonen				
2a. Dorpencoördinatie en initiatievenloket	- 48	- 48	- 48	- 48
2b. Accommodatiebeleid	-	-	-	- 100
2c. Doorontwikkeling stichting Nobilis	- 30	- 30	- 30	- 30
2d. Bruisplek subsidie en kapitaallast	- 86	- 86	- 215	- 215
2d. Huidig budget Bruisplek (dekking)	61	61	35	35
2e. Bestrijding invasieve exoten	- 15	- 15	- 15	- 15
3. Een gemeenschap waar onze inwoners zich thuis, gezond en veilig voelen				
3a. OWO openbare orde en veiligheid	- 236	- 236	- 236	- 236
4. Ooststellingwerf als onderdeel van een vitale economie				
4a. Formatie recreatie en toerisme	- 60	- 60	- 60	- 60
Totaal voorgesteld nieuw beleid structureel	- 591	- 597	- 758	- 865

				x € 1.000
Voorgesteld nieuw beleid incidenteel	2025	2026	2027	2028
1. Dienstverlening en bedrijfsvoering op orde houden				
1c. Woo	- 25	-	-	-
1d. Toekomstvisie	- 175	-	-	-
1e. Vitale vakantieparken Hildenberg	- 200	- 50	- 50	-
2. Een duurzame en fijne plek om te leven en te wonen				
2f. Beheersing eikenprocessierups	- 97	-	-	-
2g. Wasbare luiers	- 28	-	-	-
2g. Dekking reserve lastenverlichting	28	-	-	-
2h. Volwassenfonds Sport en Cultuur (meedoen-pas)	- 47	-	-	-
2i. Skatebaan Oosterwolde	- 125	-	-	-
3. Een gemeenschap waar onze inwoners zich thuis, gezond en veilig voelen				
3b. JOGG regisseur	- 56	- 56	-	-
3c. Welzijnscoaching	- 75	-	-	-
3d. Naar buiten	- 100	-	-	-
3e. Mantelzorgondersteuning	- 25	-	-	-
4. Ooststellingwerf als onderdeel van een vitale economie				
4b. Werkbudget Europapact Fryslan	- 25	-	-	-
4c. Marktonderzoek bedrijventerreinen en economische ontwikkeling	- 50	-	-	-
Totaal voorgesteld nieuw beleid incidenteel	- 1.000	- 106	- 50	-

3.1 Dienstverlening en bedrijfsvoering op orde houden

Wij vinden het belangrijk om de dienstverlening in de organisatie goed te regelen en de bedrijfsvoering op orde te hebben. Zodat we de basistaken goed kunnen blijven uitvoeren en toekomstbestendig zijn. Wij doen u daarvoor de volgende voorstellen.

3.1a. Formatie dienstverlening i.v.m. paspoortpiek (s) € 69.000

Het aantal aanvragen voor paspoorten neemt de komende vijf jaar explosief toe waardoor er nu tijdens openingstijden standaard meer medewerkers ingezet moeten worden. Voor 2024 is de formatie met 1 fte (incidenteel) uitgebreid. Deze uitbreiding is dringend nodig gebleken. We stellen u daarom voor dit nu structureel beschikbaar te stellen.

3.1b. OWO bedrijfsvoering (s) € 108.000

De afhandeling van de fysieke post willen we in de drie huizen optimaliseren. Dit heeft een fte-uitbreiding OWO-breed van 2,67 fte tot gevolg. Hierdoor wordt de inkomende post decentraal beter georganiseerd. Daarnaast zijn er hogere lasten door stijging van de ICT licentiekosten door hogere indexaties. Dit kan niet binnen het huidige budget worden opgevangen. Ook zijn er hogere kapitaallasten als gevolg van duurdere vervangingen van applicaties en laptops. In totaal betekent dit een hogere structurele last van € 108.000 in 2025 en oplopend naar € 127.000 in 2028 voor onze gemeente.

3.1c. Woo (i) € 25.000

Wij ontvangen met grote regelmaat verzoeken op grond van de Wet open overheid (Woo). Zeker de inhoud van de Woo verzoeken zorgen voor veel inzet van ambtelijke capaciteit. Er zijn bureaus die ons hierbij kunnen ondersteunen. Deze bureaus zijn breed georiënteerd en hebben kennis en deskundigheid op het gebied van de Woo, de Awb en de bijbehorende procedures. Ze zijn ook in staat de weigeringsgronden uit de Woo toe te passen op documenten. We stellen voor hiervoor in 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen, om zo ook hiermee ervaring op te doen.

3.1d. Toekomstvisie (i) € 175.000

In de toekomstvisie schetsen we hoe we willen dat Ooststellingwerf er in 2040 uit ziet. Een realistisch en tot de verbeelding sprekend toekomstbeeld. Natuurlijk maken we ook de vertaling naar de keuzes die we moeten maken om daar te komen. Dit vraagt ambtelijke inzet en de inzet van een extern bureau die ons hierin begeleidt. We stellen voor hiervoor € 175.000 beschikbaar te stellen.

3.1e. Vitale vakantieparken Hildenberg (i) € 200.000 voor 2025 en € 50.000 voor 2026 en 2027 (€ 300.000 totaal)

Tijdens de raadsvergadering van 26 maart 2024 is besloten buitenplaats Hildenberg weer volledig recreatief te laten zijn en de bestemming 'wonen' niet toe te staan. Dit betekent dat er stappen moeten worden gezet om toe te zien op handhaving en dat er monitoring nodig is. Om beter in te spelen op de taken, die de komende tijd ongetwijfeld op ons af komen, wordt voorgesteld om daarvoor budget vrij te maken voor de inhuur van personeel voor een periode van minimaal drie jaar. We stellen voor in totaal € 300.000 beschikbaar te stellen. Daarbij lopen we het risico dat de kosten hoger kunnen worden door juridische proceskosten.

Waar we nu geen voorstel voor doen (in verband met het financiële perspectief):

- Bijdrage humanitaire rampen: We hebben een aantal keer meegedaan aan een giro-555 actie waarin we € 1 per inwoner hebben gedoneerd. We stellen voor hier nu geen structureel budget voor beschikbaar te stellen. Waar nodig kunnen we een bijdrage incidenteel verantwoorden in een voor- of najaarsrapportage.

3.2 Een duurzame en fijne plek om te leven en te wonen

Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners het fijn vinden leven en wonen. En dat duurzaamheid bij ons allen hoog in het vaandel staat. Met betrekking tot het verbeteren van de leefbaarheid in onze mooie gemeente doen wij u de volgende voorstellen.

3.2a. Dorpencoördinatie en initiatievenloket (s) € 48.000

In het eerste kwartaal van 2024 is gestart met het initiatievenloket door de dorpencoördinatoren. In de Kaderbrief 2024 is hierover aangegeven dat we later met een voorstel bij u terug komen en dat we de tijd nemen om te kijken of het initiatievenloket binnen het reguliere takenpakket kan worden opgenomen. De inzet voor het initiatievenloket past niet binnen de huidige formatie. Daarnaast wordt het werk van de dorpencoördinatie geïntensiveerd wat betreft de vergadering van de plaatselijke belangen en de algemene ledenvergaderingen. We zien dat door de uitbreiding van de taken en de toevoeging van het initiatievenloket andere beleidstaken die bij de beide dorpen coördinatoren zijn belegd onder druk komen te staan. We stellen daarom voor de formatie met 0,5 fte uit te breiden.

3.2b. Accommodatiebeleid (s) € 100.000 vanaf 2028

In de themabijeenkomst van 19 maart 2024 bent u geïnformeerd over het accommodatiebeleid. Wij zijn alle aspecten nu helemaal aan het doorrekenen (met behulp van kengetallen) om u straks scenario's voor te kunnen leggen waar u uit kunt kiezen. Het is duidelijk dat de kapitaallasten van alle investeringen enorm zijn. Daarom is door u eerder ook een amendement ingediend om jaarlijks ruimte

te reserveren in de exploitatie voor deze kapitaallasten. De totale kapitaallasten zullen nog niet in de komende vier jaar gaan plaatsvinden. Het lijkt ons goed, om mede gezien de financiële positie, het reserveren van ruimte in de exploitatie te verhogen. In plaats van het budget jaarlijks met € 100.000 te verhogen stellen we voor het budget vanaf 2028 jaarlijks met € 200.000 te verhogen. Om zo toe te kunnen groeien naar voldoende dekking. Eventueel in een later stadium kan besloten worden ook de kapitaalreserve deels als dekking in te zetten. Zie ook 'investeringsfonds' onder 3.5.

3.2c. Doorontwikkeling stichting Nobilis (s) € 30.000

Museum Nobilis kent sinds haar vestiging in Fochteloo in 2014 een flinke ontwikkeling en groei als museum voor moderne prentkunst. Haar collectie is uniek in Nederland en het is waardevol om deze instelling binnen onze gemeentegrenzen te hebben. Door de groei stuit het museum nu op grenzen met drie knelpunten: energielasten, ruimtegebrek en personeel. Om door te ontwikkelen als museum en de knelpunten op te lossen stellen we voor structureel budget beschikbaar te stellen. We verbinden hieraan de voorwaarde dat stichting Nobilis als museum wordt geregistreerd in het Nederlandse museumregister en dat de nationale museumjaarkaart ingevoerd wordt. En daarnaast dat er wordt samengewerkt met andere culturele partijen in Ooststellingwerf, met name in het tentoonstellen van de collectie van stichting Nobilis.

3.2d. Bruisplek subsidie en kapitaallast, minus beschikbare budget (s) € 25.000 in 2025 en 2026 en € 180.000 vanaf 2027

U heeft kennis genomen van drie scenario's voor de realisatie van de culturele Bruisplek locatie de Miente. We stellen u voor om te kiezen voor het scenario 'nieuwbouw'. Hiervoor is een investeringskrediet nodig van € 3.070.000 (inclusief voorbereidingskrediet en € 100.000 voor formatie voor 1 jaar). Deze formatie is nodig voor de bouwbegeleiding van het plan. Het is niet mogelijk om dit alleen door vrijwilligers uit te laten voeren. En daarnaast is budget nodig om een structurele subsidie te kunnen verstrekken van € 86.000. Voor een deel (€ 61.000 in 2025 en 2026 en € 35.000 vanaf 2027) is al dekking beschikbaar. In totaal komen de extra structurele lasten op € 180.000 vanaf 2027. In deze bedragen is nog geen rekening gehouden met de btw. Dit vraagstuk wordt nog uitgezocht. Wij stellen u voor om nu alvast budget in de exploitatie te reserveren, en het voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen. Wij zullen u bij het 'Go – No Go moment' voorstellen om het investeringskrediet beschikbaar te stellen, en het budget daarmee definitief beschikbaar te stellen en in te vullen.

3.2e. Bestrijding invasieve exoten (s) € 15.000

De aanwezigheid van invasieve exoten neemt toe. Het is van groot belang om deze te bestrijden. De planten brengen schade toe aan de natuur en verdringen inheemse planten en/of dieren. Door ze te bestrijden krijgt de inheemse flora en fauna de mogelijkheid om zich positief te ontwikkelen. Voor het bestrijden van invasieve exoten is structureel € 15.000 nodig.

3.2f. Beheersing eikenprocessierups (i) € 97.000

In de begrotingsvergadering van november 2021 heeft u jaarlijks € 86.000 extra beschikbaar gesteld voor de beheersing van de eikenprocessierups. Deze middelen zijn beschikbaar tot en met 2024. Wij stellen u voor om voor 2025 incidenteel € 97.000 beschikbaar te stellen (i.v.m. de gestegen lasten) en voor het vervolg de evaluatie van begin 2025 af te wachten. De afweging over structurele inzet vindt plaats bij de Kaderbrief 2026.

3.2g. Wasbare luiers (i) € 27.500 (dekking reserve lastenverlichting)

Wij willen graag een pilot starten met een subsidieregeling voor het beschikbaar stellen van wasbare luiers. Met deze regeling willen we de afvalberg verminderen door gebruik te maken van duurzame producten. Voor ouders is dit een mooie manier om bij te dragen aan de circulaire economie. Ze hebben minder afval en uit onderzoek blijkt dat kinderen gemiddeld een jaar eerder zindelijk kunnen zijn. Op 19 december 2023 is aan u toegezegd dat we het proces van de gemeente Heerenveen met betrekking tot wasbare luiers gaan volgen. Inmiddels heeft de gemeente Heerenveen dit succesvol ingevoerd. Wij stellen voor om voor deze pilot € 27.500 beschikbaar te stellen uit de reserve lastenverlichting. Hiervoor kunnen we circa 50 gezinnen voorzien van een pakket. Daarbij gaan we uit van een subsidie van € 500 en een eigen bijdrage van ongeveer hetzelfde bedrag.

3.2h. Volwassenfonds Sport en Cultuur (Meedoen-Pas) (i) € 47.000 voor 2025

Zowel in het Collegeakkoord als in de Samenwerkingsagenda van de raad en de Visie op Samenleven, is de ambitie geuit om een Meedoen-Pas in te voeren. De pas die inwoners met weinig geld in staat stelt om deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Voor kinderen is vanuit

verschillende fondsen en regelingen al veel geregeld. Voor volwassenen is dat niet het geval. Er is met name behoefte aan mogelijkheden voor activiteiten en/of extra's voor volwassenen om bijvoorbeeld te kunnen sporten. Door aan te sluiten bij het Volwassenfonds voor Sport en Cultuur wordt het voor volwassenen van 18+ jaar, die leven rond het bestaansminimum, mogelijk gemaakt om contributie, lesgeld en/of materialen voor sport of een creatieve activiteit te betalen. Een aanvraag voor een sport- of cultuuractiviteit wordt gedaan met een intermediair. De aanvraag is geldig voor maximaal één jaar. Ieder jaar kan een nieuwe aanvraag worden ingediend. We stellen voor hiervoor voor 2025 € 47.000 beschikbaar te stellen.

3.2i. Skatebaan Oosterwolde (i) € 125.000 voor 2025

De skatebaan op het terrein van sv Oosterwolde is verouderd en ligt na de uitbreiding van de voetbalaccommodatie erg ongelukkig. Dit zorgt ook voor overlast. We stellen voor een krediet van € 125.000 beschikbaar te stellen voor een nieuwe skatebaan. Dit is een investering in maatschappelijk nut die in één keer wordt afgeschreven.

Waar we nu geen voorstel voor doen (in verband met het financiële perspectief):

- Er zijn al een aantal watertappunten geplaatst in onze gemeente. Wij stellen voor dit nu niet uit te breiden (2025 € 23.000 en structureel onderhoudslast € 4.000).
- Het bevorderen van de biodiversiteit door het inzaaien van veldjes in de bebouwde kom en bermen in het buitengebied kost € 15.000. Wij stellen voor nu geen budget hiervoor beschikbaar te stellen.
- Sv Oosterwolde heeft verzocht het verouderde parkeerterrein her in te richten. De kosten hiervoor zijn geraamd op € 260.000 (structurele kapitaallast € 20.000). We stellen voor hiervoor geen budget beschikbaar te stellen.

3.3 Een gemeenschap waar onze inwoners zich thuis, gezond en veilig voelen

Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners naast een goede leefbaarheid, zich ook gezond voelen en ook veilig weten in onze gemeente. Wij doen u daarom een aantal voorstellen op het gebied van veiligheid en gezondheid.

3.3a. OWO openbare orde en veiligheid (s) € 236.000

In de afgelopen jaren is door ons veel geïnvesteerd om de bewustwording onder de inwoners en vooral bij ondernemers (bijvoorbeeld agrariërs) te laten groeien op het thema ondermijning. De veranderende maatschappij en oprukkende ondermijning, door de verwevenheid van criminaliteit met de bovenwereld, maakt ook dat we onze ogen niet kunnen sluiten. Het vraagt juist om een stevige inzet van menskracht en middelen. Daarom willen we de capaciteit en de kwaliteit van de OOV-teams in de afdeling Vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) versterken. De voorgestelde uitbreiding betreft OWO-breed:

- 3 BOA's.
- Een medewerker om het Bibob-beleid in de OWO-gemeenten om te zetten in daden.
- Een jurist, omdat BOA's meer administratief/juridisch werk genereren.
- Een administratief/ICT medewerker die ondersteunend is om in het veld strategisch en tactisch zo efficiënt mogelijk capaciteit in te zetten.

Ook betekent dit dat er hogere materiële kosten zijn door bijvoorbeeld smart solutions (drone, bodycam, slimme apps en data). In totaal betekent dit een hogere structurele last van € 236.000 bij de afdeling VTH voor onze gemeente.

3.3b. JOGG regisseur (i) € 56.000 per jaar in 2025 en 2026

De JOGG-aanpak is een onderbouwde, integrale methodiek waarmee de sociale en fysieke omgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien, structureel gezonder worden gemaakt. Door de JOGG-aanpak uit te voeren, brengen we een leefstijltransitie van ongezond naar gezond, tot stand. De focus ligt hierbij op gezond eten, water drinken, lekker bewegen en goed slapen. De JOGG aanpak is een lange termijn aanpak en is gezien de problematiek op gebied van overgewicht van belang om hier voor lange duur op in te zetten. We hebben hier al twee jaar op ingezet en stellen voor dit voor nog twee jaar door te zetten.

3.3c. Welzijnscoaching (i) € 75.000

Ons Gebiedsteam zet, bij een hulpvraag van een inwoner, zoveel mogelijk in op normalisering. Dat betekent, waar dat kan, niet direct een inzet vanuit geïndiceerde zorg (Wmo, jeugdhulp etc.). Inwoners

zetten we eerst of in eigen kracht of koppelen we aan voorliggende en/of informele oplossingen. Denk aan voorzieningen/ondersteuning geboden door professionals en/of opgeleide vrijwilligers waarvoor geen indicatie nodig is of activiteiten in het verenigingsleven, een actief sociaal netwerk, burgerinitiatieven en vrijwilligers. In de dagelijkse praktijk ervaren we dat we daar te weinig gebruik van maken. Daarom zijn wij een pilot gestart met welzijnscoaching door Scala Welzijn. Op dit moment begint de pilot goed op gang te komen. Wij stellen voor om eind 2024 nog geen besluit te nemen voor structurele inzet van welzijnscoaching door Scala, maar om de pilot met een jaar te verlengen met incidenteel geld. Wij verwachten dat eind 2025, op basis van de behaalde resultaten, een betere afweging gemaakt kan worden over de meest passende vorm(en) van informele ondersteuning en het stimuleren van onderlinge hulp en 'omzien naar elkaar' in de dorpen en wijken. Dit ook in relatie met andere experimenten voor versterking van de sociale basis. De totale kosten voor 2025 zijn € 201.000. Deels kan dekking gevonden worden uit bestaande (spuk) middelen. De extra lasten komen daarmee op € 75.000 voor 2025.

3.3d. Naar buiten (i) € 100.000 voor 2025

In de raadsvergadering van 7 november 2023 is een motie 'naar buiten' ingediend (en later ingetrokken) waarin het college wordt verzocht om blijvend zorg te dragen voor een aantrekkelijke buitenruimte die uitnodigend is voor alle leeftijdsgroepen, ongeacht beperkingen. En om de komende jaren bij herinrichting (en aanleg) van wijken en straten volop aandacht te hebben voor kind vriendelijkheid etc. Toen is toegezegd om bij deze kaderbrief een financieel inzicht te geven in wat hiervan de consequenties zouden zijn. Er zijn hier meerdere beleidsterreinen aan gerelateerd. In het bijzonder de openbare ruimte en het sociaal domein. Het verzoek heeft een brede scope met vele variabelen, met als gevolg daarvan een hele grote bandbreedte voor de benodigde financiële middelen. Daardoor is het lastig en tijdrovend om gerichte doorrekeningen te maken. We stellen daarom voor om een eenmalig budget beschikbaar te stellen, zodat bij nieuwe ontwikkelingen/plannen (groot en klein) invulling kan worden gegeven aan de strekking van de motie/toezegging.

3.3e. Mantelzorgondersteuning (i) € 25.000 voor 2025

Willen we de druk op de mantelzorger verlagen en mantelzorgers eerder in beeld hebben, zodat ze tijdig hulp gaan zoeken en niet overbelast raken. Meer mantelzorgers bereiken en hen passende ondersteuning kunnen bieden is noodzakelijk. Immers, de mantelzorger biedt zorg die vaak nu al, maar straks zeker niet meer door de reguliere zorg kan worden opgepakt. Wij stellen voor om voor 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen om een plan te maken om de groep mantelzorgers die nu niet in beeld is te bereiken.

Waar we nu geen voorstel voor doen (in verband met het financiële perspectief):

- In de Tussenbalans Visie op Samenleven beschreven we dat we ernaar streven om in elk dorp / elke buurt één laagdrempelige 'dorpsondersteuner' te hebben. Bij deze dorpsondersteuner kunnen inwoners terecht met vragen over bijvoorbeeld zorg, ondersteuning, activiteiten, gezondheid, leefstijl en financiën. Het doel is de zelfsturing van het dorp bevorderen zodat minder professionele ondersteuning nodig is. We stellen voor hiervoor nu geen budget (€ 60.000 incidenteel) beschikbaar te stellen.

3.4 Ooststellingwerf als onderdeel van een vitale economie

Een vitale economie is belangrijk voor onze inwoners en bedrijven. Daarom doen we u een aantal voorstellen dat hier invloed op heeft.

3.4a. Formatie recreatie en toerisme (s) € 60.000

Recreatie wordt meer en meer in een gebiedsgerichte context geplaatst waardoor er veel (gemeente-) overstijgende werkzaamheden zijn die inzet en afstemming vragen. Om dit het hoofd te bieden is een recreatievisie voor Ooststellingwerf nodig om dit te prioriteren. Maar Ooststellingwerf kent een groot toeristisch achterland met veel initiatieven en regiospelers uit twee provincies die allemaal aandacht vragen. Zelfs met een sterke prioritering is er sprake van onderbezetting. We stellen daarom voor 0,6 fte hiervoor structureel beschikbaar te stellen.

3.4b. Werkbudget Europapact Fryslân (EPF) (i) € 25.000

Ooststellingwerf is net als de andere Friese gemeenten aangesloten bij het EPF (voormalige Friese Projectenmachine). De afgelopen periode is het EPF op stoom gekomen. Zelf subsidies aanvragen is behoorlijk complex, mede ook door de complexer wordende wet- en regelgeving. Ook is het

'instapmoment' vaak zeer kort. Aan de voorkant wordt meestal gevraagd een bijdrage te doen (financieel of in uren). We stellen voor om voor 2025 € 25.000 als werkbudget beschikbaar te stellen om hierop te anticiperen, en lobby-hulp in te huren om mee te schrijven met de Europese projecten.

3.4c. Marktonderzoek bedrijventerreinen en economische ontwikkeling (i) € 50.000

De gewenste uitbreiding van het woningaanbod gaat hand in hand met uitbreiding van economische activiteiten. Het blijft nodig om te investeren in economische groei. Het is belangrijk dat het aantal arbeidsplaatsen zo veel mogelijk gelijke tred houdt met het aantal werkzoekenden. Dus ook de beschikbaarheid van kavels op bedrijventerreinen in onze gemeente. Daarnaast heeft de provincie ingestemd met 15 ha. uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein in de gemeente Ooststellingwerf. Als we hier beleidsmatig op willen inspelen en de kwaliteit van de bedrijventerreinen in stand willen houden is het goed om de marktbehoefte in kaart te brengen en een brede analyse en visie op de bedrijventerreinen in kaart te brengen, inclusief de verwachte uitbreidingsbehoefte. We stellen voor hiervoor in 2025 € 50.000 beschikbaar te stellen.

Overige ontwikkelingen nieuw beleid

- Raadzaal, publiekshal: er zijn plannen in voorbereiding om de raadzaal en de publiekshal aan nieuwe wensen en wettelijke regelgeving op het gebied van veiligheid aan te passen. U ontvangt hierover later een voorstel.

3.5 Een financieel gezonde positie, ook na 2025

Ons financieel perspectief voor alle jaren, met en zonder nieuw beleid, is negatief. De uitkering uit het gemeentefonds wordt lager en de lasten stijgen. Daarnaast zijn er veel ontwikkelingen zoals eerder omschreven die grote financiële consequenties hebben, waaronder het accommodatiebeleid. We doen u nu voorstellen om dit op te lossen. Een andere mogelijkheid is om minder nieuw beleid te doen.

	2025	2026	2027	2028
	x € 1.000			
Structureel begrotingsperspectief na onvermijdelijke effecten	- 1.540	- 2.509	- 1.348	- 989
Voorgesteld nieuw beleid structureel	- 591	- 597	- 758	- 865
Dekkingsvoorstel				
a. Vrijvallen kapitaallast accommodatiebeleid	300			
b. Wmo taxi vervoer (bovenregionaal)	327	327	327	327
c. Verhogen tarieven toeristenbelasting	-	-	50	100
d. Verhogen Ozb niet-woningen	250	500	750	1.000
e. Verhogen OZB woningen	100	200	300	400
f. Dekking algemene reserve	1.154	1.443	679	27
Begrotingsperspectief inclusief dekking	- 0	- 635	0	- 0

a. Dekkingsvoorstel: Vrijval kapitaallast accommodatiebeleid in 2025

In 2025 is budget beschikbaar voor de kapitaallasten vanuit het accommodatiebeleid. Omdat niet de verwachting is dat in 2024 al investeringen gereed zijn (en er daardoor in 2025 nog geen kapitaallasten zijn), stellen we voor dit bedrag van € 300.000 te laten vrijvallen.

b. Dekkingsvoorstel: Bovenregionaal vervoer

Zoals ook bij de heroverwegingen 2022 aan u voorgesteld, stellen we opnieuw voor om het bovenregionaal vervoer niet meer via de Wmo te laten verlopen, maar via Valys. Binnen de Wmo hebben gemeenten een compensatieplicht ten aanzien van reizen in de regio. De compensatieplicht is begrensd tot een straal van 25 tot 30 kilometer rondom de woonplaats van een belanghebbende (hierbinnen liggen bijvoorbeeld de ziekenhuizen Drachten en Assen, Heerenveen ligt daar net buiten, vanaf Oosterwolde gerekend). Buiten de regio kunnen mensen gebruik maken van Valys. Daarmee kan men 700 km per jaar reizen, wat onder voorwaarden verhoogd kan worden naar 2.350 km. Valys wordt betaald door het Rijk. Met dit voorstel gaan we terug naar de oorspronkelijke bedoeling van de wetgever en zorgt dit voor een besparing van € 327.000 structureel.

c. Dekkingsvoorstel: toeristenbelasting

U heeft eerder ingestemd met het gelijk houden van de tarieven toeristenbelasting voor de jaren 2024 t/m 2026. De opbrengst is geraamd op € 310.000 in 2024. We stellen voor om de opbrengst toeristenbelasting in 2027 te verhogen met € 50.000 en vanaf 2028 nogmaals met € 50.000. Een voorstel over de bijpassende tarieven komt in een later stadium naar u toe.

d/e. Dekkingsvoorstel: OZB woningen en OZB niet-woningen

Voor het jaar 2024 hebben we een ozb opbrengst begroot van afgerond € 3,3 miljoen (ozb woningen: € 2,6 miljoen, ozb niet-woningen: € 0,7 miljoen). Ter vergelijking: Weststellingwerf heeft een ozb opbrengst begroot van € 5,1 miljoen in 2024 en Opsterland € 5 miljoen. Vooral onze tarieven voor niet-woningen zijn laag. We stellen daarom voor de opbrengst OZB niet-woningen jaarlijks met € 250.000 te verhogen. Ook de tarieven voor onze OZB woningen zijn veel lager dan het landelijke gemiddelde. We stellen daarom voor om de opbrengst OZB-woningen jaarlijks met € 100.000 te verhogen.

f. Dekking algemene reserve

Er is een nieuwe mogelijkheid om een deel van de vrije ruimte in de algemene reserve in te zetten om het structurele begrotingstekort te dekken met maximaal 10% per jaar. De solvabiliteit moet daarbij minimaal 20% blijven. Per 31-12-2023 is de vrije ruimte ongeveer 20 miljoen. Voor 2024 verwachten we een tekort (zie voorjaarsrapportage 2024) dat we dan moeten dekken uit de algemene reserve. In deze kaderbrief doen wij ook voorstellen die we dekken uit de algemene reserve. In totaal komt de vrije ruimte daarmee op ruim € 15 miljoen. Wij stellen voor om het resterende begrotingstekort de komende jaren hieruit te dekken. Voor 2026 is de ruimte in de algemene reserve niet voldoende om het tekort op te vangen. In het collegeakkoord hebben we vastgelegd dat we een structureel sluitende begroting willen presenteren. Het onttrekken van een bedrag om dit te realiseren wijkt af van onze werkwijze. Toch zien wij dat het nu nodig is, gezien ons financieel perspectief en de onzekerheden rondom de algemene uitkering.

Zoals u ziet is in 2028 nog maar een beperkte onttrekking uit de algemene reserve nodig. Wij vinden het van groot belang dat er na een paar jaar geen onttrekking meer uit de algemene reserve nodig is. Wij hebben een gezonde financiële positie met een goede reservepositie. Dat is bij veel gemeenten niet het geval. En wij willen graag deze positie behouden, dat geeft lucht en mogelijkheden voor de toekomst.

Investeringsfondsen

Bij de behandeling van de Kaderbrief 2024 heeft u uitgesproken dat de begrotingsoverschotten 2024 en 2025 ingezet worden voor kapitaallasten die voortkomen uit toekomstige investeringen. En dat bij de betreffende jaarstukken definitief bepaald wordt wat de bestemming van de begrotingsoverschotten zal zijn. Wij stellen voor om deze lijn door te zetten. Als er een jaarrekening overschot blijkt in de komende jaren, deze in het zogenaamde investeringsfonds (reserve) te plaatsen. Om zo te sparen voor de toekomstige investeringen in het accommodatiebeleid. Bij de diverse besluitvormingen die de komende jaren daarover gaan plaatsvinden kan dit betrokken worden.

4. Risico's en ontwikkelingen

Er komen diverse risico's en onzekerheden op ons af. Ze zijn niet in het begrotingsperspectief verwerkt, maar hebben als ze werkelijkheid worden onvermijdelijk financiële gevolgen.

a. Prijsstijgingen

Zoals eerder aangegeven hebben de prijsstijgingen ook invloed op onze gemeente. Het uitgangspunt is dat we niet automatisch alle ramingen indexeren, maar dat we waar nodig bijramen bij de begroting. Op die manier creëren we geen lucht in de begroting. We houden vast aan dit uitgangspunt. Waar nodig en waar het mogelijk was om in te schatten hebben we bij de onvermijdelijke budgettaire gevolgen een inschatting gemaakt van de benodigde hogere budgetten.

b. Structureel extra rijksmiddelen jeugdhulp

Halverwege 2021 heeft de arbitragecommissie (commissie van wijzen) uitspraak gedaan in het geschil tussen de gemeenten en het Rijk over de jeugdzorg. De uitspraak is duidelijk: het Rijk moet gemeenten compenseren voor het feitelijke tekort voor de jeugdzorg. Vanaf 2022 heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld voor de jeugdzorg (€ 2 miljoen in 2024, dit bedrag loopt af naar

€ 300.000 in 2027). Echter dit is telkens voor één jaar. Er zijn tot op dit moment nog geen structurele middelen toegevoegd aan het gemeentefonds. Op het aangeven van de toezichthouder (provincie Fryslân) hebben we deze middelen wel voor de volle 100% als een structurele bate opgenomen.

c. Nieuwe inkoopssystematiek jeugdhulp

Per 1 januari 2024 geldt een nieuwe inkoopssystematiek voor de jeugdhulp. Het is nog onduidelijk wat deze inkoop financieel gezien betekent voor onze gemeente. De prognose voor 2024 en verder is gebaseerd op de oude situatie. We monitoren de komende tijd wat de gevolgen zijn van de inkoopssystematiek. En bouwen weer nieuwe ervaringscijfers op de komende jaren.

d. Btw bruisplek

Voor de bruisplek staat nog een btw-vraagstuk open. Dit kan invloed hebben op het totale krediet dat beschikbaar moet worden gesteld, en daarmee op de structurele lasten.

e. Onderhoudsplannen accommodaties

Als naar aanleiding van het accommodatiebeleid blijkt dat een aantal accommodaties eerst nog niet verbouwd/nieuwgebouwd worden, dan moet daar wel de komende jaren onderhoud aan plaatsvinden. De onderhoudsplannen zijn op dit moment niet meer actueel en vraagt daarom een structurele dotatie aan de voorzieningen. De hoogte hiervan hangt samen met de keuzes in het accommodatiebeleid en is daarmee nu nog niet bekend.

5. Begrotingsuitgangspunten

Voor de begroting 2025 gaan wij uit van de volgende uitgangspunten:

- Lonen + 3,9% (incl. pensioenpremie)
- Prijzen + 2,8%
- OZB + 2,8%
- Forensenbelasting + 2,8%
- Leges + 2,8%
- Afvalstoffenheffing 100% kostendekking
- Rioolrechten 100% kostendekking
- Toeristenbelasting € 1,20 en € 1,65 per persoon per nacht

Bovenstaande begrotingsuitgangspunten zijn gebaseerd op bestaand beleid. Waar nodig is hieronder een toelichting gegeven op deze uitgangspunten.

Lonen en prijzen

De loon- en prijsontwikkeling is gebaseerd op gepubliceerde cijfers uit het Centraal Economisch Plan (CEP). De loonindex is gebaseerd op de gewogen cao-loon bedrijven en overheidindex. De prijsindex is gebaseerd op de nationale prijsindex. De budgetten ramen wij reëel in relatie tot de doelstelling en/of het beoogd effect. Automatische prijscompensatie voor uitbestede werkzaamheden en leveranties passen wij niet toe. De subsidies en bijdragen worden wel verhoogd. Voor het eerstvolgende begrotingsjaar (2025) gaan wij uit van lopende prijzen en daarna (2026 tot en met 2028) van constante prijzen.

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Jaarlijks wordt de opbrengst OZB geïndexeerd. Bij een algehele waardedaling of waardestijging van de onroerende zaken, verhogen of verlagen wij het tarief van OZB, om de begrote opbrengst te realiseren.

Forensenbelasting

De opbrengst wordt geïndexeerd.

Rioolrechten

Elke vijf jaar stelt de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast. In het bijbehorende kostendekkingsplan staat hoe de heffing zich ontwikkelt in deze periode. Aan het einde van elk jaar stelt de gemeenteraad de tarieven van de heffing voor het volgende jaar definitief vast. Dit gebeurt op basis van kostendekking. Het tarief dekt daarmee alle kosten die met watertaken gepaard gaan. Vanaf 2025 wordt het GRP vervangen door het Water- en rioleringsprogramma (Wrp). Het voormalige GRP komt in de Omgevingswet terug als facultatief programma. Daarmee verdwijnt weliswaar de

planverplichting uit de Wet Milieubeheer, maar het blijft van groot belang de belangrijkste aspecten van de gemeentelijke watertaken en de bekostiging ervan planmatig vast te leggen. De WRP zal nog dit jaar aan u worden voorgelegd voor vaststelling.

Afvalstoffenheffing

Het uitgangpunt is hier ook 100% kostendekkendheid. In de praktijk is deze kostendekkendheid er vanuit de vastgestelde tarieven (nog) niet. Jaarlijkse tekorten worden nu gedekt vanuit de reserve lastenverlichting. De gemeenteraad heeft in het verleden besloten dat we toe moeten groeien naar een kostendekkendheid van 100%. Dit betekent dat tarieven, die op afvalinzameling betrekking hebben, stapsgewijs worden verhoogd tot een volledige kostendekkendheid vanaf 2025.

Toeristenbelasting

In de raadsvergadering van 30 maart 2021 is besloten om een tariefdifferentiatie toe te passen op de toeristenbelasting. Dit betekent dat er een tarief is voor overnachtingen in kampeermiddelen op kampeerterreinen en in kampeerboerderijen en een tarief voor andere verblijfsaccommodaties. De tarieven zijn bij de kaderbrief 2024 voor de periode 2024-2026 vastgesteld op € 1,65 en € 1,20 persoon per nacht. Hiermee sluiten we aan bij het advies van het Recreatieschap Drenthe.

Bijlage 2 - bij kaderbrief 'Investerings rijdend materieel'

Onderdeel 'onvermijdelijke budgettaire consequenties'

f. Investering rijden materieel

Onderstaande vervangingen betreft het totaal aan investeringen in de periode 2024-2028. Door de toegenomen prijzen is het huidige krediet niet toereikend. Voor de 2024-2028 is aanvullend krediet nodig van in totaal € 820.000, hetgeen het totaal brengt op € 3.417.469.

Som van nieuwprijs ex btw incl BPM	Kolomlabels					
Rijlabels		2024	2025	2026	2027	2028 Eindtotaal
Aanhang Strooier LLX-37-L				€ 52.348		€ 52.348
Aanhang Strooier LLX-39-L	€	52.348				€ 52.348
Fiat Doblo Cargo VHS-93-L				€ 28.000		€ 28.000
Goupil Electrisch VPH-48-D				€ 36.000		€ 36.000
Gras Maaier T-92-FGN					€ 88.000	€ 88.000
Gras Maaier TPL-34-D			€ 88.000			€ 88.000
Gras Maaier TPL-36-D				€ 88.000		€ 88.000
Gras Maaier TPL-50-D	€	88.000				€ 88.000
Gras Maaier TPL-90-N	€	88.000				€ 88.000
Holder Wave TSR-44-N					€ 115.000	€ 115.000
Meidema kipper LKF-40-P	€	55.000				€ 55.000
Shovel TGX-45-Z			€ 180.000			€ 180.000
Sliesing hout Versnipperaar 09-WS-TN					€ 40.000	€ 40.000
Trekker TSK-97-Z	€	160.500				€ 160.500
Trekker TSR-05-V	€	274.000				€ 274.000
Ufkes Snipperaar LKG-28-I	€	142.500				€ 142.500
Vrachtauto 31 33-BBR-1				€ 362.250		€ 362.250
Vrachtauto 39 89-BBK-1			€ 362.250			€ 362.250
VW Transpotter afvalteam V-221-VV				€ 66.138		€ 66.138
VW Transpotter grijs VX-859-L	€	105.375				€ 105.375
VW Transpotter grijs VX-860-L	€	105.375				€ 105.375
Piaggio Z-VTT-86	€	36.000				€ 36.000
Piaggio V-267-FG	€	36.000				€ 36.000
Piaggio VG-987-2	€	36.000				€ 36.000
VW Transpotter Groen V-177-GF			€ 66.138			€ 66.138
VW Transpotter Groen V-176-GF			€ 66.138			€ 66.138
VW Caddy VD-887-T	€	72.200				€ 72.200
VW Crafter Riolerling 20-BLK-9				€ 85.183		€ 85.183
Opzetstrooier Vrachtauto	€	80.500				€ 80.500
Klepelbak	€	60.000				€ 60.000
Zuig installatie Gras/Blad	€	100.000				€ 100.000
Heatweed Sensor series 2.0 nvt			€ 125.000			€ 125.000
VW Up Marten ZH-179-G			€ 30.000			€ 30.000
VW Transporter garage V-363-JT			€ 47.226			€ 47.226
Eindtotaal	€	1.491.798	€ 846.753	€ 170.348	€ 665.571	€ 243.000 € 3.417.469

Bijlage 3 - bij kaderbrief 'Oevervoorzieningen vaarwegen'

Onderdeel 'onvermijdelijke budgettaire consequenties'

i. Oevervoorzieningen vaarwegen (kapitaallasten en onderhoudslast)

De oevervoorzieningen die onder het beheer en onderhoud van de gemeente vallen zijn in 2023 geïnspecteerd en de resultaten hiervan zijn verwerkt in een vervangingsprogramma. In onderstaande tabel zijn de geplande vervangingen voor de periode 2025-2028 opgenomen. Het totale benodigde krediet voor deze periode bedraagt € 1.224.564,08. De investeringen worden in 80 jaar afgeschreven.

Huidige voorziening	Vervangingsjaar	Lengte	kosten vervanging door beton
beschoeiing hardhout	2025	30,04	€ 43.176,34
damwand naaldhout	2025	41,49	€ 59.633,37
damwand naaldhout	2025	6,63	€ 9.529,27
palenrij naaldhout	2026	3,13	€ 4.498,73
damwand naaldhout	2026	16,64	€ 23.916,59
damwand naaldhout	2026	557,62	€ 801.464,44
damwand hardhout	2026	7,15	€ 10.276,66
damwand naaldhout	2026	53,38	€ 76.722,81
palenrij naaldhout	2026	4,64	€ 6.669,05
beschoeiing naaldhout	2027	102,00	€ 86.111,46
damwand hardhout	2027	55,00	€ 79.051,23
beschoeiing hardhout	2028	16,36	€ 23.514,15
Totale kosten vervanging			€ 1.224.564,08

Memo

Voor : Raads- en commissieleden
CC : College
Van : Froukje de Wit
Datum : 1 mei 2024
Onderwerp : Financiële instrumenten

In de auditcommissievergadering van 31 januari 2024 is gevraagd naar een memo waarin de mogelijke financiële instrumenten in beeld zijn gebracht. Onderstaand memo is op 13 mei 2024 besproken in de auditcommissie. Toen is ook door de auditcommissie geadviseerd dit memo als bijlage bij de kaderbrief te voegen zodat de mogelijkheden meegenomen kunnen worden in de afwegingen.

Uitgangspunt

Het uitgangspunt is een begroting die reëel en structureel in evenwicht is. Als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet door de gemeente aannemelijk zijn gemaakt dat dit evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht. Voor een financieel gezond beleid zou het uitgangspunt moeten zijn om bij de volgende begrotingen weer toe te groeien naar structureel en reëel evenwicht in alle jaarschijven, ofwel een duurzaam financieel evenwicht.

Nieuw beleid

Mogelijkheden bij nieuw beleid met incidentele lasten:

- Vervang oud voor nieuw beleid: iets anders niet meer uitvoeren, het nieuwe beleid wel uitvoeren.
→ Geen invloed op begrotingsresultaat. Vraagt keuzes
- Dekking door een (incidentele) bate die hier tegenover staat. Bijvoorbeeld een specifieke uitkering of subsidie van de provincie.
→ Geen invloed op begrotingsresultaat
- Dekking uit het begrotingsresultaat.
→ Begrotingsresultaat wordt lager
- Dekking uit de algemene reserve of bestemmingsreserve.
→ Geen invloed op begrotingsresultaat. Wel afname van reserves.

Mogelijkheden bij nieuw beleid met structurele lasten:

- Vervang oud voor nieuw beleid: iets anders niet meer doen, het nieuwe beleid wel uitvoeren
→ Geen invloed op begrotingsresultaat. Vraagt keuzes
- Dekking door een structurele bate die hier tegenover staat. Bijvoorbeeld verhogen van de belastingen (of heffingen als dat van toepassing is).
→ Geen invloed op begrotingsresultaat. Vraagt keuzes.
- Dekking uit het begrotingsresultaat
→ Begrotingsresultaat wordt (structureel) lager

Mogelijkheden bij investeringen waar een structurele kapitaallast uit voortkomt (bijvoorbeeld bij nieuwbouw) (aanvullend op het onderdeel hierboven):

- Het vormen van een kapitaalreserve (vanuit bijvoorbeeld de algemene reserve)
→ Geen invloed op begrotingsresultaat. Na afschrijvingstermijn geen ruimte in begroting om vervanging te doen, behalve als er weer 'gespaard' is via de algemene reserve.

Begrotingstekort

Mogelijkheden bij een begrotingstekort:

- Taken heroverwegen (bepaald beleid niet meer uitvoeren)
→ Vraagt keuzes
- Inkomsten verhogen (zoals OZB)
→ Vraagt keuzes
- Inzetten algemene reserve als dekking van het tekort. Dit is nieuw. Per jaar mag maximaal 10% van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve ingezet worden voor het begrotingstekort. De solvabiliteit mag niet lager worden dan 20%.
→ afname algemene reserve. Let op! Dit is geen structurele oplossing.

Mededeling aan de raad

Van : Burgemeester en wethouders
 Datum B&W : 18 juni 2024
 Onderwerp : Meicirculaire 2024
 Portefeuillehouder : Jan van Weperen
 Domein : Planning & Control

Kennis te nemen van

De gevolgen van de Meicirculaire 2024 (bijlage A) voor de Kaderbrief 2025-2028. Dit kunt u betrekken bij de behandeling van de stukken in de raadsvergadering van 9 juli 2024.

Kernboodschap

In Kaderbrief 2025-2025 gaan we uit van de structurele budgettaire ruimte. Dit doen we ook voor de gevolgen van de meicirculaire 2024.

Structureel zijn de gevolgen van de meicirculaire 2024 voor 2024 en 2025 positief. Daarna is het voor 2026 en 2027 licht negatief. Om voor 2028 licht positief te eindigen. In bijlage B, bijgevoegd bij deze mededeling, wordt uitleg gegeven over de verschillen.

Het bijgestelde structurele begrotingsperspectief 2024-2028 na verwerken van de meicirculaire 2024:

	bedragen x € 1.000				2024	2025	2026	2027	2028
a	Structureel begrotingsperspectief				-3.562	0	-635	0	0
b	Structureel gevolg meicirculaire 2024				1.552	2.761	3.963	3.973	4.100
c	Compensatie structureel				-108	-2.411	-2.405	-2.407	-2.409
d	Voorjaarsnota 2024 Rijk					455	-1.744	-1.687	-1.662
	Nieuw structureel begrotingsperspectief				-2.118	805	-821	-121	29

a. Structureel begrotingsperspectief

Dit begrotingsperspectief is gepresenteerd in de Voorjaarsrapportage 2024 en in de Kaderbrief 2025-2028 na verwerking van het voorgestelde nieuw beleid en dekkingsvoorstel.

b. Structureel gevolg meicirculaire 2024

Dit is het resultaat van de berekening van de meicirculaire 2024 afgezet tegen de berekening van de decembercirculaire 2023. In de bijlage worden de verschillen toegelicht.

c. Compensatie structureel

Voorgestelde compensatie (=lastenverhoging), zie punt 3 van bijlage B. Dit betekent dat de hogere algemene uitkering ook een hogere last meebrengt. Dit wordt dan ook aan de lastenzijde van de begroting verwerkt.

d. Voorjaarsnota 2024 Rijk

Bij het verschijnen van de Voorjaarsnota van het Rijk in april 2024 is een ruwe schatting gemaakt van de financiële gevolgen. Dit is meegenomen in het perspectief van de kaderbrief 2025-2028. In de meicirculaire 2024 is de definitieve verwerking van de Voorjaarsnota van het Rijk opgenomen. Om het juiste financiële gevolg te presenteren moeten nu de opgenomen bedragen van de Kaderbrief worden gecorrigeerd.

De meicirculaire 2024 is een financiële vertaling van de Voorjaarsnota van het Rijk voor gemeenten. Het geeft een beeld van de financiële ontwikkeling van de algemene uitkering. De meicirculaire 2024 is op 27 mei gepubliceerd.

In de meicirculaire 2024 zijn diverse maatregelen verwerkt die waren opgenomen in de Voorjaarsnota van het Rijk. De belangrijkste zijn het schrappen van de oploop van de opschalingskorting en het invoeren van de nieuwe financieringssystematiek al vanaf 2024 in plaats van 2027.

Tot slot

De meicirculaire 2024 zorgt ervoor dat het begrotingsperspectief voor het jaar 2025 verbetert. Voor 2026 en 2027 wordt het perspectief licht negatiever. Voor 2028 is het gevolg licht positief.

In het dekkingsvoorstel bij de Kaderbrief staan verschillende maatregelen om het perspectief 2025-2028 te dekken en om weer te groeien naar een structureel begrotingsevenwicht. Wij stellen u voor om de gevolgen van de meicirculaire 2024 te muteren in de bijdrage van de algemene reserve.

De gevolgen voor 2024 worden u via een aparte begrotingswijziging voorgelegd. De gevolgen van de meicirculaire 2024 worden verwerkt in de primitieve begroting 2025-2028.

Bijlagen

- A. Meicirculaire 2024
- B. Bijlage bij mededeling analyse verschillen

Bijlage B bij de mededeling aan de raad “meicirculaire 2024”

1. Toelichting structurele effecten meicirculaire 2024

bedragen x € 1.000					2024	2025	2026	2027	2028
Decembercirculaire 2023					60.211	60.436	55.705	56.199	56.729
Meicirculaire 2024					61.982	63.197	59.668	60.172	60.829
					1.771	2.761	3.963	3.973	4.100
Correctie incidentele baten AU					-219	0	0	0	0
Structureel gevolg baten AU					1.552	2.761	3.963	3.973	4.100
Analyse structurele baten									
a	Loon- en prijsontwikkeling				340	1.255	2.366	2.356	2.312
b	Opschalingskorting				0	0	978	975	976
c	BCF				313	0	0	0	0
d	Besparingsverlies jeugd				0	791	0	0	0
e	Aanpak schulden				60	62	59	61	63
f	Participatie				324	233	220	207	231
g	Werkdrukverlaging jeugdbescherming				48	49	46	46	46
h	Overige- en hoeveelheidsverschillen				467	371	294	328	472
					1.552	2.761	3.963	3.973	4.100

De toelichting van de incidentele baten bij de meicirculaire 2024 staat verderop (punt 2).

1a. Loon- en prijsontwikkeling (inclusief volume-accres)

In 2023 zijn het kabinet en de gemeenten overeengekomen dat het gemeentefonds vanaf 2027 wordt geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). De volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een 8-jaars (historisch) gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. De verwachting is dat de accressystematiek hierdoor minder schommelt. Dit voorjaar is afgesproken dat deze systematiek al vanaf 2024 ingaat. Omdat dit nadeliger uitpakt voor gemeenten, worden ze hiervoor gecompenseerd, afgezien van een eenmalige korting van € 675 miljoen in 2025.

In de meicirculaire 2024 is de nieuwe financieringssystematiek vervroegd van 2027 naar 2024. Het betekent dat de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 al is ingevoerd. Het volume-accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bbp. Dit heeft tot gevolg dat de tranches voor de jaren 2024 en 2025 lager zijn dan in de Miljoenennota 2024. Ook zijn de tranches voor de jaren 2024 en 2025 structureel opgenomen in plaats van incidenteel. Hierdoor is het volume accres voor de jaren 2024 en 2025 lager dan in de septembercirculaire 2023 en vanaf 2026 en verder hoger.

In de Kaderbrief 2025-2028 hebben we aangegeven dat we het volledige bedrag wat wordt ontvangen voor loon- en prijsontwikkeling willen reserveren voor de indexaties (conform de uitgangspunten) die in de begroting 2025 moeten worden verwerkt. De loon- en prijsontwikkeling voor 2024 e.v. vanuit de meicirculaire is € 2,3 miljoen. Dit is ook verwerkt bij onderdeel 3. Compensaties. Bij het opstellen van de begroting 2025 komt er duidelijkheid op de daadwerkelijke indexaties die moeten worden doorgevoerd. Bij de analyse van de begroting wordt hier dan uitleg over gegeven. Onze huidige inschatting is dat het bedrag voldoende is voor de indexaties.

1b. Opschalingskorting

Sinds 2015 is er een korting toegepast op het gemeentefonds als gevolg van de opschalingskorting. De korting loopt op tot € 975 miljoen in 2026. Deze korting is indertijd opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden kunnen besparen. Tot 2019 is de stand van de opschalingskorting € 300 miljoen. Voor de periode 2020-2025 is dit bevroren. In de meicirculaire 2024 is de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026, een structurele uitname van € 675 miljoen, geschrapt. Dit betekent een structureel voordeel van € 978.000 voor ons.

1c. BTW compensatiefonds (BCF)

Gemeenten kunnen de btw die ze moeten betalen declareren bij het Rijk via het Btw-compensatiefonds. Dit fonds kent echter een plafond. Declareren de gezamenlijke gemeenten méér dan er in het Btw-compensatiefonds beschikbaar is, dan moet het gemeentefonds bijpassen. Blijft er geld over, dan vloeit dit terug naar het gemeentefonds.

Bij de septembercirculaire 2023 is er al een voorschot van € 359 miljoen uitbetaald. De definitieve afrekening over 2023 is € 573 miljoen onder het plafond. Dus nu wordt het resterende deel toegevoegd aan het gemeentefonds. Dit betekent voor Ooststellingwerf € 313.000.

1d. Besparingsverlies jeugd

In de meicirculaire 2024 is opgenomen dat de geraamde extra besparing van het Rijk van € 500 miljoen voor 2025 komt te vervallen, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Dit levert voor 2025 een voordeel op van € 791.000.

In de kaderbrief 2025 hebben wij reeds de besparing (lagere lasten) als gevolg van de hervormingsagenda laten vervallen.

1e. Aanpak schulden en armoede

Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet via het gemeentefonds € 40 miljoen aan structurele middelen beschikbaar gesteld voor betere dienstverlening. Deze middelen zijn in 2023 incidenteel aan gemeenten toegekend. Vanaf 2024 gebeurt dit structureel, zodat gemeenten beter in staat zijn om strategisch en doelgericht te handelen en hun activiteiten uit te breiden. Denk aan verdubbeling van het gebruik van schuldhelpverlening en bevordering van activiteiten om armoede onder kinderen te bestrijden.

Wij stellen u voor dit ook weer beschikbaar te stellen, zie ook onderdeel 3. Compensaties.

1f. Participatie

Zoals gebruikelijk is bij de meicirculaire de integratie-uitkering Participatie aangepast. Naast de loon- en prijsbijstelling zijn er mutaties als gevolg van tegemoetkoming sociaal ontwikkelbedrijven, beschut werk en de bijdrage voor de WSW is geëxtrapoleerd.

1g. Werkdrukverlaging jeugdbescherming

In oktober 2023 hebben het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en de VNG een bestuurlijk akkoord gesloten over het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen (GI's). Hiervoor is € 60 miljoen benodigd. In het bestuurlijk akkoord is afgesproken dat het ministerie van JenV vanaf 2024 structureel jaarlijks € 30 miljoen bijdraagt aan deze werkdrukverlaging. Het bestuurlijk akkoord is van kracht, tot het moment dat een wettelijke regeling voor het Toekomstscenario of een wettelijke regeling voor een landelijk tarief voor maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering in werking treedt, al dan niet als onderdeel van een wettelijke regeling ter implementatie van de Hervormingsagenda. Met het bestuurlijk akkoord

zijn afspraken gemaakt hoe gemeenten en GI's aan de hand van het inlooppad stapsgewijs toewerken naar het landelijk tarief. Met dit inlooppad wordt het landelijk tarief en de daarbij passende werkdruk zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 1 januari 2026 gerealiseerd.

Wij stellen u voor dit ook weer beschikbaar te stellen, zie ook onderdeel 3. Compensaties.

1g. Overige- en hoeveelheidsverschillen

De maatstaven zijn geactualiseerd naar de laatst bekende gegevens. Dit leidt dan tot hoeveelheidsverschillen. En daarnaast zijn er kleine overige verschillen.

2. Incidentele baten meicirculaire 2024

	bedragen x € 1.000				2024	2025	2026	2027	2028
	Incidentele baten								
a	Omgevingswet				212	0	0	0	0
b	Uitvoeringskosten Lbv				7	0	0	0	0
					219	0	0	0	0

2a. Omgevingswet

In 2024 ontvangen de gemeenten € 71,5 miljoen voor de uitvoeringskosten van de Omgevingswet. Met deze middelen kunnen de gemeenten ervoor zorgen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht, volgt nog. Op de aanvullende post bij het ministerie van Financiën staat nog een reservering van in totaal ruim € 80 miljoen in 2025 voor gemeenten. Deze middelen zullen naar verwachting in een volgende circulaire worden toegevoegd aan het gemeentefonds. De gemeenten ontvangen een uitkering op basis van een vast bedrag (15% van het totaal), het aantal inwoners (60%) en landoppervlak (25%).

Wij stellen u voor dit bedrag toe te voegen aan de reeds beschikbare middelen voor de Omgevingswet, zie ook onderdeel 3. Compensatie.

2b. Uitvoeringskosten Landelijke beëindigingsregeling veehouderij locaties (Lbv)

Sinds 3 juli 2023 zijn de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) opengesteld, waarmee ondernemers subsidie kunnen ontvangen om hun veehouderijlocatie(s) te beëindigen. De doelstelling van deze subsidieregelingen is om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te verminderen. De subsidieregelingen brengen werkzaamheden voor gemeenten, als het bevoegd gezag, met zich mee. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) wil deze gemeenten daarin ondersteunen. In totaal is een bedrag van € 7 miljoen beschikbaar voor deze decentralisatie uitkering. De gemeenten kunnen de middelen beleids- en bestedingsvrij inzetten. Deze bijdrage wordt beschikbaar gesteld op basis van door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) tot en met 2 februari 2024 verleende (positieve) beschikkingen (€ 7.000 per locatie).

Wij stellen u voor dit bedrag weer voor dit doel beschikbaar te stellen, zie ook onderdeel 3. Compensatie.

3. Voorgestelde compensatie

	bedragen x € 1.000				2024	2025	2026	2027	2028
	Compensatie								
a	Loon- en prijsontwikkeling				0	-2.300	-2.300	-2.300	-2.300
b	Aanpak schulden				-60	-62	-59	-61	-63
c	Werkdrukverlaging jeugdbescherming				-48	-49	-46	-46	-46
d	Omgevingswet				-212	0	0	0	0
e	Uitvoeringskosten Lbv				-7	0	0	0	0
					-327	-2.411	-2.405	-2.407	-2.409
	Uitgesplitst naar structureel en incidenteel								
	Compensatie structureel				-108	-2.411	-2.405	-2.407	-2.409
	Compensatie incidenteel				-219	0	0	0	0
					-327	-2.411	-2.405	-2.407	-2.409

3a. Loon- en prijsontwikkeling

Zie het gestelde onder 1a.

3b. Aanpak schulden en armoede

Zie het gestelde onder 1^e.

3c. Werkdrukverlaging jeugdbescherming

Zie het gestelde onder 1g.

3d. Omgevingswet

Zie het gestelde onder 2a.

3^e. Uitvoeringskosten Lbv

Zie het gestelde onder 2b.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Meicirculaire 2024

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de colleges van B&W

DGOBDR/ Bestuur, Financiën en Regio's

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
eventuele vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

circulaire

Datum
27 mei 2024

Kenmerk
2024-0000287430

Onderwerp	meicirculaire gemeentefonds 2024
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Juridische grondslag	
Relaties met andere circulaire's	decembercirculaire 2023 (2023-0000718122); septembercirculaire 2023 (2023-0000570821); meicirculaire 2023 (2023-0000285703)
Ingangsdatum	27 mei 2024
Geldig tot	1 juli 2025

Voorwoord

Voor u ligt de meicirculaire gemeentefonds 2024. Deze circulaire informeert u over de gemeentefondsuitkeringen voor 2024 en verder, gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk.

De politiek-bestuurlijke zaken worden in hoofdstuk 1 belicht. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document. Vooral de latere hoofdstukken richten zich op de doelgroep van financieel specialisten.

Ik wens u veel succes toe bij de uitvoering van uw taken.

Mede namens de Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Hugo de Jonge

Inhoudsopgave

1	Hoofdpunten	1
1.1	Inleiding.....	1
1.2	Algemene uitkering.....	1
1.3	Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	2
2	Algemene uitkering	3
2.1	Inleiding.....	3
2.2	Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering	3
1.	Afspraken tussen Rijk en medeoverheden over stabielere en beheersbare financiering 4	
1a.	Schrappen oploop opschalingskorting	5
1b.	Bijstelling accres-tranches.....	5
1c.	Incidentele compensatie.....	10
2.	Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023	13
3.	Diversen	14
4.	Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden.....	14
5.	Correctie extrapolatie participatie.....	15
6.	Werkdrukverlaging jeugdbescherming	15
7.	Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+	15
8.	Loon- en prijsbijstelling Voogdij 18+	16
9.	Ketensystemen jeugd	16
10.	Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg.....	16
11.	Besparingsverlies Jeugd.....	16
12.	Wmo hulpmiddelen	17
13.	Overgangsrecht levenslang	17
14.	Landelijke Vreemdelingen Voorziening	17
15.	Kiescollege niet ingezetenen.....	17
16.	Handelsregister	18
17.	Basisregistratie Personen (BRP) experiment	18
18.	Handhaving energielabel C kantoren	18
2.3	Verdeling mutaties algemene uitkering.....	19
2.4	Overige mededelingen algemene uitkering	19
2.4.1	Bommenregeling	19
2.5	Veranderingen in het verdeelstelsel	21
2.5.1	Maatstaf OZB: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven.....	21
2.5.2	Maatstaven, gewichten, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen.....	21
3	Decentralisatie- en integratie-uitkeringen.....	27
3.1	Inleiding.....	27
3.2	Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen.....	27
1.	Uitvoeringskosten Omgevingswet.....	28
2.	Voorkomen van dakloosheid	29
2a.	Nationaal actieplan dakloosheid	29

2b.	Pilot dakloze EU-burgers	29
3.	Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus	29
4.	Bodembescherming.....	30
5.	Regionale doelgroepspecifieke aanpak	31
6.	Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen.....	31
7.	Faciliteitenbesluit opvangcentra	31
8.	Maatschappelijke begeleiding	32
9.	Einde lening inburgeringsplicht (ELIP)	32
10.	Social Labs.....	33
11.	Behoud sociale voorzieningen Groningen	33
12.	LHBTI-beleid Regenboogsteden.....	33
13.	Outreachend werken	34
14.	Veilige steden.....	34
15.	Ex ante Impact analyse NPLV	34
16.	Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	34
17.	Versterking arbeidsmarktregio's.....	35
18.	Knelpunten verdeelsystematiek	35
19.	DU Jeugd	35
20.	Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg	35
21.	Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+	36
22.	Tegemoetkoming sociaal ontwikkelbedrijven.....	36
23.	Verhoging rijksbijdrage beschut werk	36
24.	WSW extrapolatie	36
25.	Beschut werk extrapolatie.....	36
26.	Loon- en prijsbijtelling 2024 Participatie	37
27.	Loon- en prijsbijtelling 2024 Beschermd wonen	37
3.3.	Verdeling bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen en overige mededelingen.....	38
3.3.1.	Armoedebestrijding kinderen	38
3.3.2.	Kinderen in een AZC	38
3.3.3.	Voorschoolse voorzieningen peuters	38
3.3.4.	Basisregistratie Personen (BRP): centralisering inschrijving vergunninghouders.....	38
3.3.5.	Vangnet constructie energietoelage	39
4	Overige mededelingen	41
4.1	Inleiding.....	41
4.2	Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen.....	41
4.3	Landelijk gemiddelde kengetal belastingcapaciteit	42
4.4	Nieuw proces belastingcapaciteit 2024 WOZ	42
4.5	Advies raming ruimte onder het plafond BCF	43
4.6	Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang	43
4.7	Stand van zaken versterken dienstverlening gemeenten.....	44

4.8	Redelijk peil 2025.....	44
4.9	Integraal overzicht financiën gemeenten	44
4.10	Analyse gemeentebegrotingen	45
4.11	Website gemeentefinanciën: www.findo.nl	45
Bijlagen.....		47
Bijlage 2.1.1	Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2024	48
Bijlage 2.1.2	Bedragen per eenheid 2024 per cluster	49
Bijlage 2.1.3	Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2025	51
Bijlage 2.1.4	Bedragen per eenheid 2025 per cluster	52
Bijlage 2.2.1	Opbouw algemene uitkeringen 2024-2029	54
Bijlage 2.2.2	Overzicht mutaties 2023 BTW-compensatiefonds.....	55
Bijlage 2.4.1	Suppletie-uitkering bommenregeling	56
Bijlage 2.5.1	Aanvullende informatie uitkeringsfactor.....	57
Bijlage 2.5.2	Volumina maatstaven 2024-2029	59
Bijlage 3.2-1	Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet	62
Bijlage 3.2-2a	Decentralisatie-uitkering Nationaal actieplan dakloosheid.....	66
Bijlage 3.2-2b	Decentralisatie-uitkering Pilot dakloze EU-burgers	67
Bijlage 3.2-3	Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus	68
Bijlage 3.2-4	Decentralisatie-uitkering Bodembescherming	70
Bijlage 3.2-6	Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen.....	71
Bijlage 3.2-7	Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra	75
Bijlage 3.2-8	Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding	76
Bijlage 3.2-9	Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht (ELIP).....	80
Bijlage 3.2-12	Decentralisatie-uitkering LHBTI-beleid Regenboogsteden	84
Bijlage 3.2-14	Decentralisatie-uitkering Veilige steden	85
Bijlage 3.2-15	Decentralisatie-uitkering Ex ante Impact analyse NPLV.....	86
Bijlage 3.2-16	Decentralisatie-uitkering Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	87
Bijlage 3.3.1	Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen	88
Bijlage 3.3.2	Decentralisatie-uitkering Kinderen in een AZC.....	92
Bijlage 3.3.3	Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorzieningen peuters	94
Bijlage 4.8	Redelijk peil 2025.....	98

1 Hoofdpunten

1.1 Inleiding

Deze circulaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. Daarnaast bepalen factoren als belastingopbrengsten, gemeentelijke rentebaten, dividendopbrengsten en grondexploitatie mede de financiële ruimte van gemeenten. Zij vallen echter buiten het bestek van deze circulaire.

Gemeenten ontvangen in principe op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De informatie is steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering, de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen.

1.2 Algemene uitkering

Afspraken tussen Rijk en medeoverheden over stabielere en beheersbare financiering
Het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) hebben tijdens het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen (BOFv) de afgelopen weken in constructieve sfeer om de tafel gezeten om afspraken te maken over een stabiele en betere beheersbare financiering voor de komende jaren.

Afgesproken is dat vanaf 2026 de oploep van de opschalingskorting definitief wordt geschrapt. Daardoor krijgen gemeenten € 675 miljoen extra en provincies ruim € 40 miljoen meer. Verder is besloten om de nieuwe financieringssysteem (bbp-systeem) al vanaf dit jaar in te voeren, zodat de financiering stabiel wordt. Deze overgang heeft, met uitzondering van het jaar 2025, geen financiële gevolgen voor gemeenten en provincies.

Om in de toekomst verantwoordingslasten te beperken en bestedingsvrijheid te bevorderen wordt, naast de lopende inspanningen om de financiële verhoudingswet aan te passen, een plan uitgewerkt om te komen tot een vermindering van het aantal (nieuwe) specifieke uitkeringen.

Ook is gesproken over een gedeelde verantwoordelijkheid om aan de balans tussen ambities, taken, middelen en uitvoeringskracht te werken. Zo gaan Rijk en gemeenten gezamenlijk werken om de beheersbaarheid van de uitgaven in relatie tot de wettelijke zorgtaken van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 te borgen. Rijk en gemeenten werken er gezamenlijk aan om het openeinde-deel van de regeling te beëindigen.

Afgesproken is dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van de) Wmo 2015 niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende, geobjectiveerde indexering ontwikkeld die rekening houdt met de kostenontwikkeling en demografie en vergrijzing. Op het BOFv van juni zal er een voorstel worden besproken op welke wijze die uitgangspunten verder worden uitgewerkt, ook in samenhang met het al lopende houdbaarheidsonderzoek.

Besparingsverlies Jeugdzorg

De geraamde besparing van uit het coalitieakkoord Rutte IV op de jeugdzorg (zowel jeugdhulp, jeugdbescherming als jeugdreclassering) oplopend naar structureel € 511 miljoen in 2027, kan in 2025 nog niet gerealiseerd worden, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Om die reden wordt in 2025 incidenteel € 500 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

Plafond BTW-compensatiefonds

Deze circulaire biedt informatie over de definitieve afrekening van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) over 2023. Bij Miljoenennota 2024 werd de ruimte onder het plafond voor 2023 geraamd op € 443,2 miljoen. Bij de definitieve afrekening blijkt deze ruimte te zijn toegenomen met € 246,5 miljoen. Dit overschot wordt toegevoegd aan het gemeentefonds en provinciefonds. Het aandeel van gemeenten daarin bedraagt € 213,8 miljoen.

1.3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

De circulaire bevat voor uitkeringsjaar 2024 en verder ook een aantal wijzigingen in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Het gaat zowel om de aanpassing van bestaande als om nieuwe uitkeringen. In hoofdstuk 3 is een compleet overzicht opgenomen.

De belangrijkste wijzigingen die in deze circulaire verwerkt zijn betreffen:

- De integratie-uitkering Participatie wordt opgehoogd om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven (€ 63,9 miljoen in 2024). Daarnaast wordt de begeleidingsmiddelen van beschut werk structureel verhoogd. Het gaat om € 23,1 miljoen in 2024 oplopend naar € 65,3 miljoen in de structurele situatie (2048).
- De decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Omgevingswet. Bij deze circulaire wordt € 71,5 miljoen uitgekeerd zodat de ontvangende partijen in hun transitie ervoor kunnen zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen.
- De integratie-uitkeringen Beschermd wonen en Participatie zijn geïndexeerd. De loon- en prijsbijstelling 2024 bedraagt € 89 miljoen voor Beschermd wonen en € 113,3 miljoen voor Participatie.

2 Algemene uitkering

2.1 Inleiding

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor (de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor). Die drie componenten zijn aan wijzigingen onderhevig. Dit hoofdstuk geeft informatie over de aanleiding voor die wijzigingen en over de uitwerking ervan. In paragraaf 2.2 worden de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering behandeld en in paragraaf 2.3 worden de consequenties daarvan voor de verdeling aangegeven. In paragraaf 2.4 volgen de overige mededelingen over de algemene uitkering en paragraaf 2.5 informeert de gemeenten over een aantal gegevens voor de berekening van de algemene uitkering, te weten: maatstaven, gewichten en uitkeringsfactoren.

Het totaal van alle wijzigingen vindt zijn neerslag in de bijlagen 2.1.1 tot en met 2.1.4, die overzichten bevatten van maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren.

De algemene uitkering is vrij besteedbaar voor gemeenten. Eventuele opmerkingen die over de algemene uitkering in deze circulaire worden gemaakt, zijn niet meer dan voorbeelden die illustreren met welke kosten gemeenten geconfronteerd worden. Dit inzicht is ook van belang voor de Tweede Kamer. Met de betreffende teksten wordt niet beoogd het bestedingsdoel nader te omschrijven, of op welke wijze dan ook de middelen te oormerken.

2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering

Tabel 2.2.1 bevat de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering over de periode 2024 tot en met 2029 ten opzichte van de decembercirculaire 2023. Het betreft achtereenvolgens:

1. Algemene mutaties

Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten, zonder veranderingen in het takenpakket.

2. Taakmutaties

Deze mutaties hebben betrekking op taakmutaties bij gemeenten en hebben corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven. De mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, naar gelijksoortige gemeentelijke beleidsvelden, is een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. De clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

Tabel 2.2.1 geeft een totaalbeeld van de mutaties in de omvang van de algemene uitkering van circulaire op circulaire. De mutaties hebben betrekking op 2024 en verder en worden

onder de tabel toegelicht. In bijlage 2.2.1 zijn de mutaties uit tabel 2.2.1 samengenomen met de mutaties uit eerdere circulaire. Deze bijlage geeft een totaalbeeld van de mutaties van jaar op jaar.

Tabel 2.2.1 Ontwikkeling algemene uitkering, mutaties ten opzichte van de decembercirculaire 2023 (in duizenden euro's)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
stand decembercirculaire 2023	38.393.830	40.348.642	38.363.467	40.130.076	41.672.812	41.672.812
algemene mutaties						
1a) Schrappen oploep opschalingskorting			675.000	675.000	675.000	675.000
1b) Bijstelling accres-tranches	-813.089	-1.610.194	-593.902	-666.974	-608.373	1.147.906
1c) Incidentele compensatie	719.400	649.150	135.640	109.430	87.520	63.150
2) Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023	213.835					
3) Diversen						-110
taakmutaties						
cluster Participatie						
4) Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
5) Correctie extrapolatie participatie					8.425	17.856
cluster Individuele voorzieningen Jeugd						
6) Werkdruk verlaging jeugdbescherming	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
7) Compensatieregeling Voogdij 18+		32.124	32.124	32.124	32.124	32.124
8) Ketensystemen jeugd	-712	-712				
9) Loon- en prijsbijstelling voogdij 18+	1.749	1.749	1.749	1.749	1.749	1.749
10) Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg	-27.876					
11) Besparingsverlies Jeugd		500.000				
cluster Wmo						
12) Wmo hulpmiddelen	4.500	6.700				
13) Overgangsrecht levenslang						1.157
cluster Sociale basisvoorzieningen						
14) Landelijke Vreemdelingen Voorziening	-14.700					
cluster bestuur en ondersteuning						
15) Kiescollege niet ingezetenen	237					
16) Handelsregister	-1.075	-538	-538	-538	-538	-538
17) BRP experiment	821					
cluster Infrastructuur						
18) Handhaving energielabel C kantoren			126	126	126	126
stand deze circulaire	38.546.920	39.996.921	38.683.666	40.350.993	41.938.845	43.681.232

Toelichting

1. *Afspraken tussen Rijk en medeoverheden over stabielere en beheersbare financiering*

De ontwikkeling van het gemeente- en provinciefonds wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2024 en verder.

Dit voorjaar is gesproken over een stabiele en beter beheersbare financiering van gemeenten en provincies. In constructief overleg met de VNG en het IPO – in gewaardeerde aanwezigheid van de UvW – is besloten over te gaan tot het schrappen van de oploep van de opschalingskorting in combinatie met het vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssysteem in 2024. Dit houdt in dat de koppeling van het accres aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 vervroegd is ingevoerd. De gekozen vorm van indexatie levert door de vormgeving op twee componenten de gewenste stabiliteit op. Uitgangspunt is dat de fondsen (gemeentefonds en provinciefonds) meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bbp volgen. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt (volumedeel). De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van

het lopende jaar, waardoor de fondsen reëel 'op niveau' blijven (prijsdeel).

Belangrijk is dat het accres een generieke indexatie betreft die bestaat uit een prijsdeel en een volumedeel. In het volumedeel van de bbp zit ook de stijging van lonen door volumegroei van de economie. In het prijsdeel zit het deel van de loonontwikkeling voortkomend uit prijsstijgingen. Het prijsdeel van de bbp-systematiek is daarin dus niet een-op-een vergelijkbaar met de Loon Prijs Ontwikkeling (LPO) zoals die ook wordt gebruikt bij de LPO-indexatie van de Rijksbegroting. Het accres is beleids- en bestedingsvrij. De wijze waarop (het volume- en prijsdeel) wordt ingezet is aan de gemeente.

De basis voor de grondslag waarover de indexatie wordt berekend is (1) het jaarlijks budget in het gemeente- of provinciefonds voor zover dit verantwoord wordt op het uitgavenplafond Rijksbegroting, exclusief middelen in het sociaal deelfonds en corona- en Oekraïne-noodmaatregelen, en (2) het nog niet in het gemeente- of provinciefonds verwerkte volume-accres. Het jaarlijks budget bevat zowel de algemene uitkering als de decentralisatie-uitkeringen.

Het accres is naar eigen inzicht van een individuele gemeente of provincie in te zetten. Het accres wordt dan ook door de fondsbeheerders niet toegerekend aan specifieke clusters binnen de algemene uitkering en/of decentralisatie-uitkeringen.

In de Voorjaarsnota van het lopend jaar wordt de tranche van het lopend jaar definitief, de gemeenten en provincies worden hierover geïnformeerd in de meicirculaire. De bbp groei (zowel volume als prijs) is daarbij gebaseerd op de CEP raming van het CPB.

1a. Schrappen oploep opschalingskorting

De oploep van de opschalingskorting wordt vanaf 2026 structureel geschrapt. Dit resulteert in een plus van € 675 miljoen op het gemeentefonds.

1b. Bijstelling accres-tranches

Actualisatie voor CEP24

Voor een juiste overgang naar de bbp-systematiek is eerst het accres uit de Miljoenennota 2024 geactualiseerd op basis van de oude afspraken (Bevroren trap-op-trap-af voor het volumedeel en LPO voor het prijsdeel). Deze actualisatie is, zoals gewoonlijk, op basis van de meest recente economische raming van het CPB (CEP24) gedaan. Door een lagere verwachting van LPO in met name de loonvoet van 2025 en 2026 daalt het accres op basis van oude afspraken ten opzichte van de Miljoenennota 2024. Dit leidt dus ook tot een lagere kostenontwikkeling van gemeenten en provincies dan bij de Miljoenennota 2024 was verwacht.

In onderstaande tabel zijn de mutaties in de LPO-index opgenomen:

Tabel 2.2.2: Indices CPB LPO CEP24	2024	2025	2026
Loonvoet sector overheid	6,5%	4,4%	3,8%
Netto materiele consumptie	2,9%	2,2%	2,2%
Overheidsinvesteringen	3,0%	2,0%	2,2%
Gemiddelde index (60% loon, 20% consumptie, 20% investeringen)	5,06%	3,45%	3,18%
Indices CPB LPO MEV24	2024	2025	2026
Loonvoet sector overheid	6,7%	5,3%	4,7%
Netto materiele consumptie	3,5%	2,0%	2,0%
Overheidsinvesteringen	3,1%	1,9%	1,9%
Gemiddelde index (60% loon, 20% consumptie, 20% investeringen)	5,31%	3,93%	3,57%
Vershil (nieuw-oud)	-0,25%	-0,48%	-0,39%

In onderstaande tabel is het accres opgenomen uit de Miljoenennota 2024 en de septembercircularie 2023. Vervolgens is een tabel opgenomen van het accres op basis van de oude afspraken (Bevroren trap-op-trap-af voor het volumedeel en LPO voor het prijsdeel) en geactualiseerd voor de indices uit het CEP24.

Tabel 2.2.3 Accres Miljoenennota 2024 Gemeentefonds

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028
tranche 2024 volume	1.135	1.135			
tranche 2024 prijs	2.026	2.026	1.842	1.838	1.832
tranche 2025 volume		920			
tranche 2025 prijs		1.557	1.444	1.441	1.436
tranche 2026 volume			1.464	1.464	1.464
tranche 2026 prijs			1.365	1.362	1.358
tranche 2027 volume				706	703
tranche 2027 prijs				1.117	1.114
tranche 2028 volume					670
tranche 2028 prijs					997
Totaal accres	3.161	5.639	6.114	7.928	9.575

Tabel 2.2.4 Accres Miljoenennota 2024 Gemeentefonds na actualisatie o.b.v. CEP24

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	1.135	1.135				
tranche 2024 prijs	1.932	1.932	1.738	1.735	1.729	1.729
tranche 2025 volume		920				
tranche 2025 prijs		1.365	1.265	1.263	1.259	1.259
tranche 2026 volume			1.464	1.464	1.464	1.464
tranche 2026 prijs			1.189	1.187	1.183	1.183
tranche 2027 volume				697	695	695
tranche 2027 prijs				1.025	1.022	1.022
tranche 2028 volume					678	678
tranche 2028 prijs					1.025	1.025
tranche 2029 volume						664
tranche 2029 prijs						1.067
Totaal accres	3.067	5.352	5.656	7.371	9.054	10.786

Deze tabel geeft de mutaties in de Miljoenennota stand n.a.v. de CEP24 indexatie weer:

Tabel 2.2.5 Mutaties accres sinds Miljoenennota 2024 Gemeentefonds

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028
tranche 2024 volume					
tranche 2024 prijs	- 94	- 94	- 104	- 104	- 103
tranche 2025 volume					
tranche 2025 prijs		- 192	- 179	- 178	- 178
tranche 2026 volume					
tranche 2026 prijs			- 176	- 175	- 175
tranche 2027 volume				- 8	- 8
tranche 2027 prijs				- 92	- 92
tranche 2028 volume					7
tranche 2028 prijs					28
Totaal accres	- 94	- 286	- 458	- 557	- 521

Overgang naar bbp-systematiek vanaf 2024

Nadat het accres uit de Miljoenennota 2024 is geactualiseerd voor de meest recente economische raming van het CPB is de bbp-systematiek per 2024 vervroegd ingevoerd op basis van CEP24.

De berekening van het gecombineerde bbp-index is weergegeven in tabel 2.2.6.

Tabel 2.2.6 Berekening gecombineerde bbp-index

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
8-jaars historisch gemiddelde bbp (t-2 t/m t-9)	2,3%	2,1%	2,0%	1,8%	1,7%	1,6%
Prijs bbp	4,0%	2,3%	2,6%	2,6%	2,5%	2,5%
Gecombineerde bbp-index	6,35%	4,45%	4,61%	4,45%	4,22%	4,12%

Door het vervroegen van de bbp-indexatie zijn er meerdere mutaties met betrekking tot het accres. De (voor het volumedeel incidentele) tranches 2022 en 2023 zijn bij de betreffende Voorjaarsnota onderdeel geworden van de grondslag van het accres. De volume tranches 2024 en 2025 worden met het vervroegen van de bbp-systematiek structureel in plaats van incidenteel, de prijs tranches waren al structureel. Het vastgezette volume accres 2026 uit het coalitieakkoord wordt eveneens vervangen door een bbp volume tranche.

Het accres op basis van de oude 'trap-op-trap-af'-systematiek is voor de periode 2022-2025, gezien vanuit historisch perspectief, relatief hoog. Door de accres-tranches vanaf 2024 te baseren op het bbp valt het accres voor de jaren 2024 en 2025 lager uit dan op basis van de 'trap-op trap-af' systematiek. Dit heeft invloed op de lopende begroting van gemeenten en provincies. Om die reden is besloten de impact hiervan volledig (2024) en deels (2025) te dempen door middel van incidentele compensatie in de grondslag. Ook voor 2026 tot en met 2029 vindt incidentele compensatie plaats.

De incidentele compensatie in 2024 en 2026 tot en met 2029 is zodanig dat per saldo het vervroegen van de bbp-systematiek geen budgettaire gevolgen heeft. De incidentele compensatie in de grondslag is naar eigen inzicht van een individuele gemeenten of provincie in te zetten. In combinatie met het definitief schrappen van de oploop van de opschalingskorting resulteert het in een structurele plus van € 675 miljoen vanaf 2026 voor gemeenten en € 44 miljoen voor provincies.

In onderstaande tabel 2.2.7 is het accres opgenomen uit de Miljoenennota 2024 geactualiseerd voor het CEP24, deze is identiek aan tabel 2.2.4. Vervolgens is een tabel opgenomen met het nieuwe accres op basis van de bbp-systematiek. Door met name de lagere raming van de loonvoet in 2025 en 2026 leidt dit tot een lager accres. In tabel 2.2.9 is het verschil tussen het accres uit de Miljoenennota 2024 op basis van de CEP24 cijfers en de bbp-systematiek weergegeven. Daarbij is aangegeven hoeveel de incidentele compensatie is in de grondslag.

Tabel 2.2.7: Accres Miljoenennota 2024 na CEP24

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	1.135	1.135				
tranche 2024 prijs	1.932	1.932	1.738	1.735	1.729	1.729
tranche 2025 volume		920				
tranche 2025 prijs		1.365	1.265	1.263	1.259	1.259
tranche 2026 volume			1.464	1.464	1.464	1.464
tranche 2026 prijs			1.189	1.187	1.183	1.183
tranche 2027 volume				697	695	695
tranche 2027 prijs				1.025	1.022	1.022
tranche 2028 volume					678	678
tranche 2028 prijs					1.025	1.025
tranche 2029 volume						664
tranche 2029 prijs						1.067
Totaal accres	3.067	5.352	5.656	7.371	9.054	10.786

Wordt:

Tabel 2.2.8 Accres Voorjaarsnota 2024 (bbp-systematiek vanaf 2024)

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	836	822	770	768	765	764
tranche 2024 prijs	1.512	1.487	1.394	1.390	1.384	1.383
tranche 2025 volume		812	761	759	756	755
tranche 2025 prijs		908	851	849	845	845
tranche 2026 volume			742	740	737	736
tranche 2026 prijs			1.003	1.001	997	996
tranche 2027 volume				711	708	707
tranche 2027 prijs				1.045	1.041	1.040
tranche 2028 volume					690	690
tranche 2028 prijs					1.044	1.043
tranche 2029 volume						676
tranche 2029 prijs						1.086
Totaal accres	2.348	4.028	5.520	7.261	8.966	10.723

Tabel 2.2.9 Mutaties bbp-systematiek

Bedragen in miljoenen euro	2024	2025	2026	2027	2028	2029
tranche 2024 volume	-299	-313	770	768	765	764
tranche 2024 prijs	-420	-445	-344	-345	-345	-346
tranche 2025 volume		-108	761	759	756	755
tranche 2025 prijs		-457	-414	-414	-414	-414
tranche 2026 volume			-722	-724	-727	-728
tranche 2026 prijs			-186	-186	-186	-187
tranche 2027 volume				13	13	12
tranche 2027 prijs				20	19	18
tranche 2028 volume					13	12
tranche 2028 prijs					19	18
tranche 2029 volume						12
tranche 2029 prijs						19
Totaal accres	-719	-1.324	-136	-109	-88	-63
Compensatie in grondslag	719	649	136	109	88	63
Totaal na compensatie	0	-675	0	0	0	0

De bijstelling van de accrestranches in de opbouwtable van de algemene uitkering (tabel 2.2.1) is de optelsom van:

- de mutaties in het accres ('trap-op trap-af' systematiek) als gevolg van de actualisatie van het accres van stand Miljoenennota 2024 naar stand Voorjaarsnota 2024 (CEP24) (tabel 2.2.5);
- de mutaties als gevolg van de overstap van de 'trap-op trap-af' systematiek naar de bbp-systematiek met ingang van 2024 (tabel 2.2.9).

Verder wordt in deze circulaire de tranche 2029 toegevoegd. Dit betreft de mutatie in het accres van 2028 op 2029 uit tabel 2.2.8 (€ 10.723 - € 8.966 miljoen), gecorrigeerd voor het structureel doorwerken van de mutatie ad € -609 miljoen in 2028 (€ -521 miljoen uit tabel 2.2.5 en € -88 miljoen uit tabel 2.2.9).

1c. Incidentele compensatie

De overgang van de huidige 'trap-op trap-af' systematiek naar de bbp-systematiek wordt in de jaren 2024-2029 (gedeeltelijk) gecompenseerd zoals hiervoor aangegeven (tabel 2.2.9).

Aanvullende afspraken

Als onderdeel van het hierboven beschreven en met de VNG en het IPO overeengekomen besluit is ook gesproken over enkele inhoudelijke (budgettaire) thema's: Wmo, fysiek domein en de provinciale opcenten. Dit heeft geleid tot enkele concrete afspraken

Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo)

Het is een gedeelde verantwoordelijkheid van Rijk en gemeenten om samen aan de balans

tussen ambities, taken, middelen en uitvoeringskracht te werken. Vanwege de houdbaarheid en beheersbaarheid van de Wmo gaat het er nadrukkelijk om, om de financiële aspecten (inclusief de financieringsvorm), de uitvoeringspraktijk, de inhoudelijke sturing (incl. beleidsopties) en de rolneming door zowel Rijk als gemeenten in samenhang te bespreken (art 108 Gemeentewet). Indien deze samenhangende aanpak in combinatie met monitoring goed wordt uitgevoerd werken Rijk en gemeenten gezamenlijk aan de beheersbaarheid van de uitgaven van gemeenten en hun wettelijke zorgtaken Wmo. Rijk en gemeenten werken er gezamenlijk aan om het openeinde-deel van de regeling te beëindigen.

Afgesproken is dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van de) Wmo niet langer via de algemene uitkering van het gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Qua financieringsvormen zal in ieder geval worden gekeken naar de opties van een Bijzondere Fonds Uitkering en een constructie als de BUIG (bijstand) met daarbij oog voor de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk en gemeenten. Bij de uitwerking van de financieringsvarianten zullen de inzichten worden benut die zijn en worden opgedaan bij de ontwikkeling van financieringsvarianten voor jeugd die momenteel plaatsvindt door een werkgroep van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Financiën en de VNG.

Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende geobjectiverde indexering onderzocht (die aansluit bij de raming die het CPB doet in het kader van het houdbaarheidsonderzoek) en daardoor ook rekening houdt met kostenontwikkeling en demografie/vergrijzing. Het Rijk treft vooruitlopend op de uitwerking een reservering voor een aanvullende indexering voor demografie bovenop de bbp-systematiek. Uitgaande van de demografie raming van het CPB voor de Wet langdurige zorg (Wlz) van 1,7 procent en de actuele CBS-realisatie reserveert het Rijk op de Aanvullende Post vanaf 2026 een jaarlijkse tranche van circa € 75 miljoen additioneel oplopend tot € 300 miljoen in 2029 voor gemeenten.

Het streven is dat er met ingang van 2026 nadere afspraken zijn. Op het BOFv van juni zal er een voorstel worden besproken op welke wijze bovengenoemde uitgangspunten verder worden uitgewerkt, ook in samenhang met het houdbaarheidsonderzoek. Met bovenstaande afspraken werken gemeenten en Rijk aan een goede balans van taken en middelen en daarmee een voor gemeenten rechtvaardige risicoverdeling.

Fysiek domein (infrastructuur, natuur en openbaar vervoer)

Op het fysiek terrein spelen een aantal fundamentele ontwikkelingen die veel van overheden vragen en financieel grote gevolgen kunnen hebben.

Het openbaar vervoer staat voor meerdere uitdagingen: verduurzamen van de exploitatie, onzekerheid op de aanbestedingsmarkt, behoud van sociale veiligheid, innoveren voor een betere aansluiting op de mobiliteitsbehoeften. Recent is vanuit de motie Bikker (2023)

structureel € 300 miljoen beschikbaar gesteld voor het (regionaal¹) OV. Dit mede in het licht van voorgenoemde ontwikkeling. Er is geen volledig kwantitatief inzicht in de kostenontwikkeling beschikbaar gebleken. Het is van belang een volledig beeld te hebben op de impact van deze vraagstukken op de exploitatie van het openbaar vervoer door provincies.

Vervangingsinvesteringen en onderhoud van bestaande infrastructuur vormen naast de grote opgaven voor nieuwe aanleg van infrastructuur een aanzienlijke uitdaging voor gemeenten, provincies en het Rijk. Het is van belang om een compleet beeld te hebben van de financiële impact van de benodigde vervangingsinvesteringen en onderhoudskosten. De natuuropgave van de provincies is groot en uitdagend. Daarbij spelen onder andere vragen rondom structurele beheertaken. Op dit moment is er geen volledig kwantitatief inzicht in de kostenontwikkelingen

Kabinet en het IPO erkennen dat er onderzoek nodig is naar de vraag of de bbp-systematiek evenredig meebeweegt met de ontwikkeling van de kosten op deze drie beleidsterreinen openbaar vervoer, infrastructuur en natuur. Daarbij dient goed gekeken te worden naar uitvoeringscapaciteit, trends, ontwikkelingen en prognoses, juridische en financiële obstakels. Waarbij dit ook in het licht van de gehele overheidsfinanciën wordt bekeken.

Op deze dossiers is daarom in het kader van de Voorjaarsnota 2024 afgesproken dat in voorbereiding op het BOFv van juni 2024 de concrete vraagstukken nader worden uitgewerkt.

Het gaat het om de balans tussen ambitie, taken, middelen en uitvoeringskracht. Voor deze drie beleidsterreinen zal in samenspraak met de betrokken beleidsverantwoordelijke departementen tot een verdere concretisering van de handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen worden gekomen.

Streven is om door de verdere uitwerking, indien mogelijk, zo snel mogelijk een meer compleet beeld te hebben van aard en omvang en mogelijke maatregelen. Daarbij zal zowel gekeken worden naar de financiële aspecten, de inhoudelijke sturing als de rolneming door zowel Rijk als medeoverheden.

Inzet specifieke uitkeringen

De afgelopen jaren is het aantal specifieke uitkeringen (Spuks) en de daaraan verbonden uitgaven sterk gestegen (realisatie 2023: 153 Spuks, totaalbedrag € 18,3 miljard²). Dit is onwenselijk vanwege het uitgangspunt dat financiële middelen vanuit het Rijk aan medeoverheden bij voorkeur bestedingsvrij en zonder oormerk ter beschikking gesteld

¹ [Het regionaal openbaar vervoer wordt aangestuurd door provincies en vervoerregio's](#)

² [Kamerstukken II 2023/24, 36 410-B, nr. 12](#)

worden. Bovendien zijn aan specifieke uitkeringen hoge verantwoordings- en controlelasten verbonden. De gezamenlijke inzet van Rijk, VNG en IPO is daarom gericht op een beperking van het aantal specifieke uitkeringen en het verminderen van de verantwoordingslasten. Naast de lopende inspanningen om de Financiële verhoudingswet (Fvw) aan te passen en daarmee het uitkeringsstelsel te vernieuwen, zal een plan worden uitgewerkt om te komen tot doorlichting en waar mogelijk het verminderen van het aantal (nieuwe) specifieke uitkeringen. Bestaande specifieke uitkeringen zullen daarbij tegen het licht worden gehouden met de vraag of ze op korte termijn al kunnen worden opgenomen in het gemeentefonds en provinciefonds. Nog voor de zomer maken we afspraken over de verdere uitwerking hiervan met de medeoverheden.

2. Afrekening ruimte onder plafond BCF 2023

De bijdrage van het Rijk aan het BCF is geplafonneerd. Het plafond van het BCF is sinds 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals die volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds en provinciefonds.

Het plafond van het BCF wordt daarnaast aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekkingen aan het BCF. Hierdoor hebben decentralisaties geen effect op de ruimte onder het plafond van het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeente- en het provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het gemeente- en provinciefonds.

Bij Miljoenennota 2024 werd de ruimte onder het plafond voor 2023 voor de gemeenten geraamd op € 359 miljoen. Bij de definitieve afrekening blijkt deze ruimte te zijn toegenomen met € 214 miljoen. Dit overschot wordt toegevoegd aan het gemeentefonds.

Doordat het gemeente- en provinciefonds in 2022 en 2023 op een verschillende wijze zijn geïndexeerd (bevroren volume accres gemeentefonds) verschilt voor 2023 de indexering van het gemeentefonds-deel van het BCF-plafond van de indexering van het provinciefonds-deel van het BCF-plafond. Daarom wordt de afrekening van de ruimte onder het BCF-plafond voor 2023 apart verrekend met respectievelijk het gemeente- en provinciefonds.

Onderstaande tabel bevat een cijfermatig overzicht van de realisatie van 2023:

Tabel 1 plafond BCF 2023 (bedragen x € 1.000)			
	Stand Meicirculaire 2024	Stand Septembercirculaire 2023	Verschil
	2023	2023	2023
BCF Plafond totaal	4.727.432	4.458.229	269.203
Plafondaandeel gemeenten	4.191.470	3.956.900	243.570
w.v. stand septembercirculaire 2023	3.956.900		
w.v. taakmutaties	234.570		
w.v. toevoeging accres	-		
Uitgaven gemeenten	3.618.268	3.597.533	20.735
Ruimte onder het plafond gemeenten	573.202	359.367	213.835

Bijlage 2.2.2 bevat zoals gebruikelijk een overzicht van alle mutaties van het plafond BCF die verband houden met taakverschuivingen tussen gemeenten en provincies enerzijds en het Rijk anderzijds voor 2023. Het gaat om alle overboekingen die betrekking hebben op de periode tussen de septembercirculaire en de meicirculaire. Er is een ondergrens gehanteerd van € 0,1 miljoen.

3. Diversen

Dit betreft een aantal kleine mutaties die vanwege hun omvang niet via de reguliere verdeelsystematiek kunnen worden uitgekeerd. Daarom worden deze als algemene mutatie verwerkt en via de uitkeringsfactor verdeeld. Het betreft middelen ten behoeve van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken, project Beter Kenbaar, en negatieve bijstellingen vanwege de Wet visueel gehandicapten en Knelpunten verdeelsystematiek. Per saldo gaat het om een mutatie van € -110.000 in 2029.

4. Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet via het gemeentefonds € 40 miljoen aan structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn voor 2023 incidenteel aan gemeenten beschikbaar gesteld. De toekenning vanaf 2024 zal structureel plaatsvinden om gemeenten verder in staat te stellen om strategisch en doelgericht te handelen en hun activiteiten uit

te breiden zoals het verdubbelen van het gebruik van schuldhelpverlening en het bevorderen van activiteiten om armoede onder kinderen te bestrijden. Zie ook [paragraaf 2.2-6](#) van de meicirculaire 2023. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Participatie.

5. Correctie extrapolatie participatie

In 2018 zijn door de betrokken departementen: het ministerie van Financiën, het ministerie van BZK en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), afspraken gemaakt over de overheveling van de onderdelen Wajong en Regulier werk van de integratie-uitkering Participatie naar de algemene uitkering. Deze overheveling is in de meicirculaire met ingang van 2023 (zie ook [paragraaf 2.2-13 en 3.2-2](#) van de meicirculaire 2022) uitgevoerd.

Bij de overheveling zijn de departementen overeengekomen om de meerjarige oploop van deze twee onderdelen jaarlijks via een correctie op de extrapolatie te blijven compenseren, zoals ook te doen gebruikelijk was bij de integratie-uitkering Participatie. Daarom wordt de correctie op de extrapolatie voor 2028 van € 8,4 miljoen en voor 2029 van € 17,9 miljoen in deze circulaire in de algemene uitkering verwerkt. Vanaf extrapolatiejaar 2030 maakt deze jaarlijkse correctie standaard onderdeel uit van de extrapolatie. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Participatie.

6. Werkdrukverlaging jeugdbescherming

In oktober 2023 hebben het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en de VNG een bestuurlijk akkoord gesloten over het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen (GI's). Hiervoor is € 60 miljoen benodigd. In het bestuurlijk akkoord is afgesproken dat het ministerie van JenV vanaf 2024 structureel jaarlijks € 30 miljoen bijdraagt aan deze werkdrukverlaging. Het bestuurlijk akkoord is van kracht, tot het moment dat een wettelijke regeling voor het Toekomstscenario of een wettelijke regeling voor een landelijk tarief voor maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering in werking treedt, al dan niet als onderdeel van een wettelijke regeling ter implementatie van de Hervormingsagenda. Met het bestuurlijk akkoord zijn afspraken gemaakt hoe gemeenten en GI's aan de hand van het inlooppad stapsgewijs toewerken naar het landelijk tarief. Met dit inlooppad wordt het landelijk tarief en de daarbij passende werkdruk zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 1 januari 2026 gerealiseerd. Zie het [bestuurlijk akkoord](#) voor nadere informatie over het landelijke tarief. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd.

7. Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+

In de meicirculaire 2022 is het budget van de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Zie [paragraaf 2.2-17 en 3.2-1](#) van die circulaire. Op de integratie-uitkering is een reservering achtergebleven voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen. Dit restbudget (€ 32,1 miljoen) wordt nu voor 2025 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering zie ook paragraaf 3.2-21. De bijbehorende

middelen worden toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd.

8. Loon- en prijsbijstelling Voogdij 18+

Op de integratie-uitkering Voogdij 18+ was in de ontwerpbegroting 2024 nog een reservering opgenomen voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen (zie ook paragraaf 3.2-7 hierboven). Over dat budget is, zoals te doen gebruikelijk, loon- en prijsbijstelling toegekend. Omdat het budget van de reservering in deze circulaire wordt overgeheveld naar de algemene uitkering, wordt ook de toegekende loon- en prijsbijstelling van structureel € 1,7 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd.

9. Ketensystemen jeugd

In het Coördinerend beraad Jeugd, Justitie en Veiligheid van 2 november 2017 hebben alle betrokken ketenpartners ingestemd met een verdeelsleutel voor de kosten van het operationeel, tactisch en strategisch beheer van de ketensystemen (het betreft de systemen Middenvelder, CORV en IFM/LIJ). De structurele bijdrage van gemeenten aan de ketensystemen bedraagt € 950.000. Voor de jaren 2021 tot en met 2023 was de extra bijdrage € 338.000. Als gevolg van de (herijkte) verdeelsleutel gaan gemeenten in 2024 en 2025 jaarlijks € 712.000 meer bijdragen voor het gebruik van de ketensystemen, deze extra bijdrage wordt onttrokken aan de algemene uitkering. Hierna zal worden gekeken of de verdeelsleutel opnieuw moet worden herijkt.

Voor 2024 en 2025 komt de totale bijdrage daarmee op € 1,7 miljoen (was € 1,3 miljoen voor de jaren 2021 tot en met 2023). De extra bijdrage vanaf 2024 van € 712.000 wordt nu voor twee jaar aan de algemene uitkering onttrokken vanuit het cluster individuele voorzieningen Jeugd. Zie ook [paragraaf 2.2-10](#) van de meicirculaire 2021.

10. Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg

Voor het verlenen van de specifieke uitkering compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg in 2024 wordt € 60 miljoen vanuit het gemeentefonds overgeboekt naar de begroting van het ministerie van VWS. Vanuit de algemene uitkering wordt € 27,9 miljoen overgeboekt. Het overige deel van de € 60 miljoen (€ 32,1 miljoen) wordt overgeboekt vanuit het restantbudget van de integratie-uitkering Voogdij 18+, zie ook paragraaf 3.2-20. Dit budget wordt ingezet om de gemeenten te compenseren voor de niet beoogde kosten van 2022 en 2023 na inwerkingtreding van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Indien er in 2024 sprake is van onderuitputting binnen deze regeling, dan zullen de resterende middelen weer terugvloeien naar het gemeentefonds.

11. Besparingsverlies Jeugd

In het coalitieakkoord Rutte IV is een aanvullende besparing in het kader van Jeugdzorg (wat zowel jeugdhulp als jeugdbescherming en jeugdreclassering omvat) oplopend naar structureel € 511 miljoen vanaf 2027 opgenomen. De geraamde besparing van € 500 miljoen in 2025 kan nog niet gerealiseerd worden, omdat de maatregelen die tot

besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Om die reden wordt in 2025 incidenteel € 500 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd.

12. Wmo hulpmiddelen

Het scheiden van wonen en zorg in de Wlz leidt bij gemeenten tot meerkosten. Bepaalde hulpmiddelen die bij zorg met verblijf vanuit de Wlz worden gefinancierd, worden bij andere leveringsvormen vanuit de Wmo gefinancierd. De meerkosten van gemeenten worden gedekt vanuit de Wlz. Daartoe wordt € 4,5 miljoen in 2024 en € 6,7 miljoen in 2025 overgeboekt naar het gemeentefonds. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Wmo.

13. Overgangsrecht levenslang

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2029. Daardoor wordt in de tabel het onderwerp 'overgangsrecht levenslang' in 2029 zichtbaar. Deze mutatie betreft een correctie op de extrapolatie van extramurale zorgkosten binnen de Wmo en/of Jeugdwet. Cliënten met een verblijfsindicatie voor een hoog zorgzwaartepakket op 31 december 2014 hebben een overgangsrecht gekregen voor onbepaalde tijd. Door dit overgangsrecht voor onbepaalde tijd zullen deze cliënten structureel hun extramurale zorg (bijvoorbeeld in de vorm van persoonsgebonden budget) afnemen ten laste van de Wlz in plaats van ten laste van de Wmo of de Jeugdwet. Om dit voor gemeenten te corrigeren, wordt voor 2029 een bedrag van € 1,2 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Zie ook [paragraaf 2.2-14](#) van de meicirculaire 2023. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het cluster Wmo.

14. Landelijke Vreemdelingen Voorziening

Het pilotprogramma voor de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) had oorspronkelijk een looptijd van 2019 tot en met 2021. In afwachting van een mogelijke structurele regeling heeft het kabinet, in overleg met de VNG, besloten de pilot te verlengen tot en met 31 december 2024. De middelen aan de gemeenten met een LVV-voorziening worden sinds 2022 verstrekt via een specifieke uitkering. Zie ook [paragraaf 2.2-6](#) van de septembercirculaire 2022. Een gedeelte hiervan wordt bekostigd door een uitname uit het gemeentefonds. Omdat de uitname in 2023 niet heeft plaatsgevonden, zijn in deze circulaire de uitnamen opgenomen voor 2023 en 2024. Het gaat om respectievelijk € 4,4 miljoen en € 10,3 miljoen (in totaal € 14,7 miljoen). Het bedrag in 2024 is hoger, doordat de kostprijs voor LVV-plekken is aangepast. De bijbehorende middelen worden onttrokken aan het cluster Sociale basisvoorzieningen.

15. Kiescollege niet ingezetenen

De organisatie van de verkiezing van de leden van het kiescollege niet-ingezetenen voor de Eerste Kamer en de ondersteuning ervan worden gedaan door de gemeente Den Haag. De gemeente wordt hiervoor gecompenseerd via een verhoging van de uitkering uit het gemeentefonds. De verkiezing is elke vier jaar, dus Den Haag krijgt elk jaar een vierde deel

van de totale kosten van een verkiezing als vergoeding. Dit bedraagt € 236.880. Er is afgesproken in 2025 te kijken of dit bedrag herijkt moet worden. Daarom wordt voor 2024 nog incidenteel het bedrag van € 236.800 overgeheveld. Zie ook [paragraaf 2.2-19](#) van de meicirculaire 2023.

16. Handelsregister

De Kamer van Koophandel beheert in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) het Handelsregister. Dit register is de basisregistratie waarin alle bedrijven en rechtspersonen ingeschreven staan. Daarnaast staan alle andere organisaties die deelnemen aan het economisch verkeer ook in dit register. Naast private organisaties kunnen ook gemeenten, provincies, ministeries, waterschappen en overige organisaties met een publieke taak gebruik maken van het Handelsregister.

Sinds 1 januari 2014 is er sprake van inputfinanciering voor het overheidsgebruik van het Handelsregister waarbij gemeenten bijdragen in de kosten. In deze circulaire wordt de jaarlijkse aanvullende bijdrage van € 538.000 vanaf 2023 structureel verwerkt; waarbij 2023 is verwerkt in begrotingsjaar 2024. Zie ook [paragraaf 2.2-19](#) van de meicirculaire 2021. De bijbehorende middelen worden onttrokken aan het cluster Bestuur en ondersteuning.

17. Basisregistratie Personen (BRP) experiment

In het najaar van 2023 is het besluit experimenten bijhouding BRP in werking getreden, en daarmee een experiment met het oogmerk de ingeschrevene in de BRP op het woonadres te informeren over de inschrijvingen op het betreffende adres. Dit experiment geeft uitvoering aan het door de Tweede Kamer aangenomen amendement Rajkowski c.s. en een toezegging van de staatssecretaris van het ministerie van BZK dat een experiment over het doen van meldingen aan ingeschrevenen op een woonadres over inschrijvingen op of adreswijzigingen naar het betreffende adres zal worden gehouden.³ Gemeenten (colleges) krijgen er daarmee een extra (verplichte) taak bij: zij moeten actief berichten gaan versturen aan ingezetenen van de gemeente over (nieuwe) inschrijvingen op een woonadres. Veel colleges doen dit echter al. Het experiment moet uitwijzen of de verplichting leidt tot een lastenverzwaring voor colleges in termen van uitvoering en kosten. De gemeenten ontvangen jaarlijks gedurende de looptijd van het experiment een vergoeding voor de verplichte medewerking aan de evaluatie van € 2.400 per jaar per gemeente (in totaal € 821.000).

18. Handhaving energielabel C kantoren

In het Bouwbesluit is vastgelegd dat per 1 januari 2023 een kantoor energielabel C of beter moet hebben om nog als kantoor gebruikt te mogen worden. De VNG en het ministerie van BZK vinden dat toezicht en handhaving van deze maatregel voortvarend moet worden opgepakt. Zo wordt een duidelijk signaal afgegeven dat normerende maatregelen opgevolgd dienen te worden. De spreiding van het budget voor toezicht en handhaving over

³ [Kamerstukken II 2020/21, 35 648, nr. 15](#)

een lange periode, zoals oorspronkelijk gepland, is ongewenst. Daarom zijn middelen naar voren gehaald, zodat het zwaartepunt van de financiering ligt in de jaren 2023 tot en met 2025. In de meicirculaire 2023 is een kasschuif verwerkt voor handhaving energielabel C kantoren (zie ook [paragraaf 2.2-21](#) van de meicirculaire 2023). Zoals aangekondigd in de meicirculaire 2023 worden nu de jaren 2026 tot en met 2029 verwerkt.

2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering

De verdeelwijze van de mutaties uit paragraaf 2.2 is in tabel 2.3.1 weergegeven. De verdeelwijze bestaat uit een wijziging in de uitkeringsfactor of het gewicht (bedrag per eenheid) van één of meer maatstaven van het cluster waaronder de mutatie valt. De cijfermatige uitwerking is opgenomen in paragraaf 2.5.

Tabel 2.3.1 Verdeelwijze mutaties algemene uitkering

Mutatie	Verdeelwijze
<u>taakmutaties</u>	
cluster Participatie	
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	via maatstaven cluster
Correctie extrapolatie participatie	via maatstaven cluster
cluster Individuele voorzieningen Jeugd	
Werkdruk verlaging jeugdbescherming	via maatstaven cluster
Compensatieregeling Voogdij 18+	via maatstaven cluster
Ketensystemen jeugd	via maatstaven cluster
Loon- en prijsbijstelling voogdij 18+	via maatstaven cluster
Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg	via maatstaven cluster
Besparingsverlies Jeugd	via maatstaven cluster
cluster Wmo	
Wmo hulpmiddelen	
Wmo hulpmiddelen	via maatstaven cluster
Overgangsrecht levenslang	via maatstaven cluster
cluster Sociale basisvoorzieningen	
Landelijke Vreemdelingen Voorziening	via maatstaven cluster
cluster bestuur en ondersteuning	
Kiescollege niet ingezetenen	via maatstaf verkiezingen Den Haag
Handelsregister	via maatstaven cluster
BRP experiment	via maatstaf vast bedrag
cluster Infrastructuur	
Handhaving energielabel C kantoren	via maatstaf oppervlak bebouwing buitengebied (50%) en oppervlak bebouwing woonkernen (50%)

2.4 Overige mededelingen algemene uitkering

2.4.1 Bommenregeling

Gemeenten kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (WOII).

De bommenregeling is geen Rijkssubsidie, maar een regeling die wordt gefinancierd uit het gemeentefonds. Het doel van het gemeentefonds is om iedere gemeente een gelijkwaardige financiële uitgangspositie te geven, zodat gemeenten een gelijkwaardig voorzieningenniveau kunnen realiseren tegen gelijke belastingdruk: mensen moeten in principe toegang hebben tot hetzelfde voorzieningenniveau en dat mag niet afhankelijk zijn van de plek waar iemand woont.

In dit kader moet ook de bommenregeling worden gezien. Het is een regeling v n gemeenten, v  r gemeenten: De idee achter de regeling is, conform de doelstelling van het gemeentefonds, dat gemeenten die veel kosten hebben op het gebied van het ruimen van ontplofbare oorlogsresten, hier beperkt financieel nadeel van ondervinden ten opzichte van andere gemeenten die hier niet mee te maken hebben. Alle uitkeringen in het kader van de bommenregeling worden door alle gemeenten gezamenlijk gedragen.

Bovenstaande maakt dat de bommenregeling alleen geldt voor de kosten van gemeenten en/of particuliere vondsten. Voor de kosten die door waterschappen of provincies worden gemaakt geldt dat deze niet worden vergoed. Deze organisaties hebben hun eigen inkomsten en vallen daarom niet onder deze regeling. Dit geldt ook voor (semi)-overheid en non-profit organisaties zoals het Rijksvastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat, ProRail, Staatsbosbeheer, drinkwaterbedrijven en netwerkbeheerders. Verder is het richtsnoer dat de bommenregeling in het gemeentefonds niet is bedoeld voor het compenseren van private partijen voor kosten die anders door de markt zouden worden gedragen.

Helaas blijkt in de praktijk dat sommige gemeenten toch de kosten van derden in hun aanvraag opnemen. Vanaf dit jaar zullen de fondsbeheerders er strenger op toezien dat alleen de gemeentelijke kosten en/of die van een particuliere vondst, in de aanvraag worden meegenomen. Dit zal fasegewijs worden gehandhaafd. Dit jaar wordt gehandhaafd op of de ingediende aanvragen niet de kosten van waterschappen en provincies bevatten. Vanaf volgend jaar zullen ook de kosten van andere derden, met uitzondering van particuliere vondsten, niet langer voor vergoeding in aanmerking komen. Bovendien moet vanaf volgend jaar expliciet in het raadsbesluit worden verklaard dat de kosten alleen de kosten, exclusief btw, van gemeenten en/of particuliere vondsten betreffen. Er hoeft geen verdere onderbouwing te worden overlegd. Voor meer informatie hierover zie, [Bommenregeling gemeentefonds | Brochure | Rijksoverheid.nl](#).

Bijlage 2.4.1 vermeldt de gemeenten die in 2024 op basis van de ingediende aanvraag een uitkering ontvangen, inclusief de bijbehorende bedragen. Het totaalbedrag van de bommenregeling 2024 bedraagt circa   19,5 miljoen. Dit bedrag is inclusief het bedrag voor berging van vliegtuigwrakken (zie hieronder).

Binnen het nationaal programma Berging vliegtuigwrakken met nog vermiste vliegers uit de Tweede Wereldoorlog zijn eind 2018 locaties vastgesteld waar zich mogelijk te bergen vliegtuigwrakken bevinden. De afgelopen jaren hebben in verschillende gemeenten bergingen plaatsgevonden.

In 2023 heeft, in dit kader de berging plaatsgevonden van de Britse Lancaster ED603 bommenwerper in het IJsselmeer. Hierbij zijn alle drie vermiste bemanningsleden aangetroffen. Het proces om te komen tot hun formele identificatie en begrafenis door de Britse overheid is gestart. Daarnaast vond eind juni 2023 op de Duitse militaire begraafplaats Ysselsteyn de begrafenis plaats van de in 2022 in Lingewaard geborgen

piloot. Voor bergingen die onderdeel uitmaken van het nationaal programma ontvangen de betreffende gemeenten via de bommenregeling een bijdrage van 100 procent aan de door hen gemaakte kosten. Op basis van het ingediende raadsbesluit met daarin de gemaakte kosten ontvangt de gemeente Súdwest-Fryslân in 2024 een bedrag van € 1 miljoen.

In het najaar van 2024 staan twee bergingen gepland, die van een Britse Wellington bommenwerper in Holwerd met nog vijf vermiste bemanningsleden en die van een Duitse Messerschmitt Bf109 in de *Noarderleech*. Beide locaties vallen onder de gemeente Noardeast-Fryslân, die nu volop aan beide projecten werkt. Voorbereidingen en gesprekken over potentiële bergingen in 2025 vinden momenteel plaats op ambtelijk niveau.

2.5 Veranderingen in het verdeelstelsel

2.5.1 Maatstaf OZB: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

De jaarlijkse aanpassing van de gewichten (rekentarieven) van de verdeelmaatstaf onroerendezaakbelasting (OZB) is doorgevoerd. De uitkomst van de verdeelmaatstaf OZB wordt bepaald door de omvang van de WOZ-waarde en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarief. Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden: voor eigenaren woningen, eigenaren niet woningen en gebruikers niet-woningen. Er zijn daarom drie rekentarieven. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid om voor het effect van deze marktontwikkelingen te corrigeren, door middel van een aanpassing van de rekentarieven van de verdeelmaatstaf OZB. De correctie is op nationaal niveau.

De aanpassing van de rekentarieven van de verdeelmaatstaf OZB is afgestemd op de WOZ-tijdvakken. Op 1 januari 2024 begint een nieuw WOZ-tijdvak met waardepeildatum 1 januari 2023. Bij de aanpassing van de rekentarieven is de vaste werkwijze toegepast: het rekentarief wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de OZB-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit alleen met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB).

De marktontwikkeling tussen 1 januari 2023 en 1 januari 2024 bij woningen wordt, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op 3,5%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op 1,25%. De inflatie (pNB) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 6,3%. Het rekentarief voor eigenaren woningen komt na aanpassing op 0,0914%, voor eigenaren niet-woningen op 0,3079% en voor gebruikers niet-woningen op 0,2342%. De aangepaste rekentarieven zijn ook opgenomen in bijlage 2.1.3.

2.5.2 Maatstaven, gewichten, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal

eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende gewicht per maatstaf (bedrag per eenheid). De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor (zie uitleg verderop). De verkregen uitkomst moet daarnaast worden opgehoogd met enkele uitkeringsonderdelen binnen de algemene uitkering die buiten het format van aantal eenheden en bedragen per eenheid vallen. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de maatstaven, de bedragen per eenheid, de uitkeringsfactor en de overige uitkeringsonderdelen.

Maatstaven

Voor uitkeringsjaar 2024 is geen sprake van wijzigingen in de definities van de verdeelmaatstaven. Meer informatie over de berekeningswijze van de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering voor dat uitkeringsjaar kunt u vinden in de toelichting op de berekening van de uitkering uit het gemeentefonds 2024.⁴ Voor wat betreft de maatstaven Huishoudens met lage inkomens met drempel en Loonkostensubsidie is het volgende van belang;

Huishoudens met lage inkomens met drempel

In december 2023 is de maatstaf huishoudens met een laag inkomen geactualiseerd. Aan de hand van deze actualisatie zijn toen veel vragen van gemeenten ontvangen. AEF is door ons gevraagd om een analyse te maken van de ontwikkeling van deze maatstaf over de tijd (2015 – 2022). Deze resultaten zijn besproken in de begeleidingscommissie stapeling problematiek sociaal domein van 3 april jl. De conclusie van AEF is dat het aantal huishoudens met een laag inkomen ten tijde van het herijkingsonderzoek bij 44 procent van de gemeenten minder dan 1 procent fluctueerde. Bij in totaal 71 procent van de gemeenten was de fluctuaties ten tijde van het herijkingsonderzoek 2 procent of minder. Uit de analyse van AEF blijkt dat voor de periode van 2015 t/m 2022 geldt dat bij gemiddeld 52 procent van de gemeenten sprake was van een jaarlijkse fluctuaties van 1 procent of minder en als wordt gekeken naar fluctuaties van 2 procent of minder, dan gaat het om 68 procent. Beide percentages zijn volgens AEF goed vergelijkbaar met de fluctuaties die ten tijde van het herijkingsonderzoek zijn bepaald. Gedurende dat onderzoek is geconcludeerd dat deze variaties geen belemmering waren voor het gebruik van deze maatstaf. Aangezien deze variaties in de praktijk (over de periode 2015 t/m 2022) slechts weinig lijken af te wijken van de variaties ten tijde van het herijkingsonderzoek, zou volgens AEF dan ook deze conclusie dus nog steeds moeten gelden.

Verder is in de begeleidingscommissie stapeling problematiek sociaal domein en de expertgroep onderzoeksagenda van 16 april jl. gesproken over wat gedaan kan worden om de maatstaf in de toekomst stabiel te maken. Het is gebleken dat een driejarig gemiddelde de maatstaf stabiel maakt. In het belang van stabiliteit in de gemeentelijke begroting is daarom besloten om over te stappen op een meerjarig gemiddelde. Voor het jaar 2023 en 2024 zal er geen aanpassing plaatsvinden op de maatstaf huishoudens laag

⁴ Toelichting op de berekening van de uitkeringen uit het gemeentefonds, [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl)

inkomen met drempel. De data voor 2023 en 2024 worden niet bevroren, maar de definitie van de maatstaf zal voor deze jaren niet gewijzigd worden. Voor 2025 zal worden uitgegaan van een tweejarig gemiddelde en voor 2026 en verder van een driejarig gemiddelde van de maatstaf huishoudens laag inkomen met drempel. Nadere informatie over de definiëring van dit meerjarig gemiddelde, waaronder welke tijdsperiode en exacte berekeningswijze, volgt naar verwachting in de septembercirculaire.

Loonkostensubsidie

Op dit moment levert het CBS in het kader van de Fvw het aantal lopende loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet (LKSP, type voorziening 10) ultimo 31 december aan. Het CBS heeft echter geconstateerd dat sinds kalenderjaar 2022 meerdere gemeenten de LKSP per 31 december afsluiten en een LKSP per 1 januari per cliënt starten, terwijl het eigenlijk gaat om een doorlopende voorziening. Het advies van het CBS is daarom om voortaan 22 december als peildatum te nemen. De fondsbeheerders hebben dit advies voor de uitkeringsjaren 2023 (gebaseerd op december 2022) en verder overgenomen.

Toelichting: Deze nieuwe loonkostensubsidies bevatten een nieuw registratienummer en begindatum. Als voorzieningen bij het CBS met een nieuw registratienummer worden aangeleverd, ziet het CBS de desbetreffende voorziening als een nieuwe voorziening. Ultimo van de dag van beëindiging van de voorgaande voorziening telt het CBS geen lopende voorziening. Alle LKSP die per 31 december wordt afgesloten, tellen niet mee voor de vergoeding uit het Gemeentefonds.

Maatstaf medicijngebruik

Bij deze circulaire worden de definitieve gegevens van de maatstaf medicijngebruik met drempel voor uitkeringsjaar 2022 gepubliceerd.

Bedragen per eenheid

- De zogenaamde rekentarieven 2025 van de maatstaf OZB zijn ten opzichte van 2024 aangepast.
- De informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt.

Bijlagen 2.1.1 en 2.1.3 bevat het overzicht van bedragen per eenheid 2024 en 2025.

Uitkeringsfactor

De uitkeringsfactor is de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor die wordt berekend door de som van de algemene uitkering, de OZB-maatstaven en de overige uitkeringsonderdelen (circa € 38,5 miljard in 2024) te delen door de uitkeringsbasis (circa € 30 miljard). De – landelijke – uitkeringsbasis is berekend door van alle maatstaven de aantallen te vermenigvuldigen met het bijbehorende bedrag per eenheid; er is ook een uitkeringsbasis voor elke gemeente (het product van de gemeentelijke aantallen en de

bedragen per eenheid). De uitkeringsfactor verschilt per uitkeringsjaar. Zie voor meer toelichting op het begrip uitkeringsfactor bijlage 2.5.1 van deze circulaire.

De volgende aspecten zijn bij de raming van de uitkeringsfactor van belang:

- De informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 met betrekking tot de mutaties in het gemeentefonds en de verdeling van deze mutaties.
- De ontwikkeling van de uitkeringsbasis als gevolg van nieuwe aantallen. Bijlage 2.5.2 bevat informatie over de raming van de maatstaven met een groot aandeel in de uitkeringsbasis.

Ten opzichte van de decembercirculaire 2023 is de uitkeringsfactor voor het jaar 2022 ongewijzigd op 1,824. De uitkeringsfactor voor uitkeringsjaar 2023 wijzigt met 3 punten naar 1,307. De stijging wordt veroorzaakt door de actualisatie van de volumina van meerdere maatstaven, waaronder de actualisatie van de gegevens over bijstandontvangers, laag opleidingsniveau met drempel en de OZB-maatstaven.

De nieuwe raming van de uitkeringsfactor in de jaren 2024-2029 is vermeld in tabel 2.5.1.

Tabel 2.5.1 Uitkeringsfactor 2024-2029

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Uitkeringsfactor	1,414	1,457	1,459	1,504	1,548	1,593
één punt uitkeringsfactor (in miljoenen)	29.933	30.224	29.309	29.561	29.765	30.032

De uitkeringsfactoren in tabel 2.5.1 zijn in lopende prijzen.⁵ Gemeenten die in constante prijzen ramen dienen zelf de loon- prijsontwikkeling te verwerken. Om gemeenten hierbij te faciliteren, is in de gemeentefondsruwbriek op internet zoals gebruikelijk een rekenmodel in constante prijzen gepubliceerd. In dit rekenmodel is een hulpmiddel opgenomen waarin gemeenten hun eigen prijsindexen kunnen invullen en/of loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt. Op basis van het Centraal Economisch Plan 2024 zijn in het rekenmodel en in paragraaf 4.2 ook, als service, de ramingsgegevens van een aantal indicatoren van het CPB gepresenteerd. Na het invullen van de indexatiecijfers berekent het model automatisch de uitkering in het gemeentefonds in constante prijzen.

Om gemeenten inzicht te geven in de ontwikkeling van de uitkeringsfactoren volgt hieronder de tabel, waarin voor ieder afzonderlijk jaar de ontwikkeling is opgenomen ten opzichte van de septembercirculaire 2022 (verticale toelichting).

⁵ De algemene uitkering is via het accres afhankelijk van de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accresrelevante uitgaven; ARU) waarin rekening is gehouden met loon- en prijsontwikkelingen. Daarmee is de algemene uitkering uitgedrukt in het prijspeil van het betreffende jaar ofwel in lopende prijzen.

Verticale toelichting ontwikkeling uitkeringsfactor

Tabel 2.5.2 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2024-2029

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
stand septembercirculaire 2023	1,406	1,480	1,441	1,489	1,532	
mutaties deze circulaire						
algemene mutaties	0,004	-0,032	0,007	0,004	0,005	
uitkeringsbasis/OZB	0,004	0,008	0,010	0,010	0,010	
overig	0,000	0,001	0,001	0,001	0,001	
uitkeringsfactor stand deze circulaire	1,414	1,457	1,459	1,504	1,548	1,593

Tabel 2.5.2 laat de ontwikkeling van de uitkeringsfactor zien ten opzichte van de stand septembercirculaire 2023.

De uitkeringsfactor valt voor de jaren 2024 tot en met 2028 hoger uit, met uitzondering van het jaar 2025. De impact van de vervroegde overgang naar de nieuwe bbp-systematiek per 2024 wordt gecompenseerd voor de jaren 2024-2029, met uitzondering van 2025 waar sprake is van gedeeltelijke compensatie. Dit heeft een effect van -32 punten bij de algemene mutaties in 2025 ten opzichte van de septembercirculaire 2023. Het structureel afschaffen van de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026 heeft voor de jaren vanaf 2026 een opwaarts effect op de uitkeringsfactor.

Verder zijn de uitkeringsfactoren per saldo ook gestegen als gevolg van aanpassingen in (de ramingen van) de volumina van de maatstaven. Hierbij spelen onder andere de actualisatie van de raming van de maatstaven huishoudens met een laag inkomen met drempel, laag opleidingsniveau met drempel, landelijke en regionale centrumfunctie, omgevingsadressendichtheid, de OZB-maatstaven en de neerwaartse bijstelling van de ramingen van het aantal bijstandontvangers (zie tabel 2.5.3) een rol. Bij de huishoudens met lage inkomens met drempel gaat het om een neerwaarts effect van circa 3,6 punten in 2024. De volumina-aanpassingen van de overige genoemde maatstaven hebben een positief effect op de uitkeringsfactor, waarbij met name het effect van de aanpassing van de maatstaf bijstandontvangers een relatief grote bijdrage heeft van circa 4 punten in 2024. In latere jaren zorgen de prognoses voor de OZB-maatstaven voor een verdere oploop van de uitkeringsfactor van jaarlijks circa 5 punten. De bijdrage van de volumina-aanpassingen van de overige maatstaven aan de ontwikkeling van de uitkeringsfactor loopt in latere jaren op van per saldo 3 punten in 2024 naar circa 5 punten in 2028.

Tabel 2.5.3 Bijstandontvangers

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stand septembercirculaire 2023	400.647	406.297	416.586	425.111	433.252	-
Stand meicirculaire 2024	384.006	386.097	394.479	401.984	411.390	419.753

Overige uitkeringsonderdelen

Onder de algemene uitkering vallen ook de volgende uitkeringsonderdelen, die niet de vorm hebben van maatstafaantallen die met een bedrag per eenheid worden vermenigvuldigd:

- Een beperkt aantal gemeenten ontvangt middelen op grond van de maatstaf herindeling of ontvangt een artikel 12-uitkering.
- Eveneens ontvangt een beperkt aantal gemeenten een suppletie-uitkering Bommenregeling vanwege de kosten die zij hebben gemaakt met betrekking tot het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog (zie paragraaf 2.4.1).
- Vanaf 2023 geldt voor gemeenten een ingroeipad als gevolg van de invoering van het nieuwe verdeelmodel van de algemene uitkering. Dit ingroeipad wordt zoals gebruikelijk verwerkt in een suppletie-uitkering (zie [paragraaf 2.5.2](#) van de meicirculaire 2022). De bedragen voor 2026 en verder voor de suppletie-uitkering zijn afhankelijk van verdere besluitvorming. In afwachting hiervan is ervoor gekozen om voor 2026 en verder uit te gaan van de stand 2025 en dus de suppletie-uitkering door te trekken.

3 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat mededelingen over de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling over de gemeenten.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering beleids- en bestedingsvrij en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Eventuele opmerkingen die over decentralisatie- en integratie-uitkeringen gemaakt worden in deze circulaire, zijn niet meer dan voorbeelden die illustreren met welke kosten gemeenten geconfronteerd worden. Dit inzicht is ook van belang voor de Tweede Kamer. Met de betreffende teksten wordt niet beoogd het bestedingsdoel nader te omschrijven, of op welke wijze dan ook de middelen te oormerken.

Paragraaf 3.2 informeert over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en over de omvang en de verdeling ervan. Paragraaf 3.3 bevat overige mededelingen over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

3.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Tabel 3.2.1 bevat de mutaties in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen ten opzichte van de decembercirculaire 2023 over de periode 2024 tot en met 2029. De mutaties hebben betrekking op 2024 en verder en worden onder de tabel toegelicht.

Tabel 3.2.1 Mutaties decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2024-2029 (bedragen in duizenden euro's)*

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
stand decembercirculaire 2023	4.473.430	4.380.628	4.297.186	4.219.603	4.146.029	4.146.029
1 Uitvoeringskosten omgevingswet	71.535					
2a Nationaal Actieplan dakloosheid	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
2b Dakloze EU burgers	7.000					
3 Landelijke beeindigingsregeling veehouderijbedrijven	2.224					
4 Bodembescherming	8.636	8.636	8.636	8.636	8.636	8.636
5 Regionale doelgroepspecifieke aanpak	4.784	4.784	4.784			
6 Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen	2.500					
7 Faciliteitenbesluit opvangcentra	2.165					
8 Maatschappelijke begeleiding	1.373					
9 Einde lening inburgeringsplichtig	840					
10 Social Labs	700					
11 Behoud sociale voorzieningen Groningen	629					
12 LHBTI beleid Regenboogsteden	533	533	533			
13 Outreachend werken	508					
14 Veilige steden	315	315	315			
15 Ex Ante Impact Analyse NPLV	223					
16 Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	210					
17 Versterking arbeidsmarkt regio's	10	11	11	11	11	11
18 Knelpunten verdeelproblematiek						102
19 DU Jeugd		-21.700	-21.700	-21.700	-21.700	-21.700
20 Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg (IU)	-32.124					
21 Vrijval reservering Compensatieregelingen voogdij 18+ (IU)		-32.124	-32.124	-32.124	-32.124	-32.124
22 Tegemoetkoming sociaal ontwikkelbedrijven (IU)	63.908					
23 Verhoging rijksbijdrage beschut werk (IU)	23.092	24.870	26.645	28.418	30.197	31.974
24 WSW extrapolatie (IU)						-71.235
25 Beschut werk extrapolatie (IU)						7.677
26 Loon- en prijsbijstelling 2024 Participatie (IU)	113.318	109.325	105.387	101.453	97.552	93.657
27 Loon- en prijsbijstelling 2024 Beschermde wonen (IU)	88.987	89.021	89.058	89.058	89.058	89.058
stand deze circulaire	4.889.796	4.619.299	4.533.731	4.448.355	4.372.659	4.307.085

*Alle bedragen betreffen decentralisatie-uitkeringen (DU) tenzij in de tabel vermeld dat het een integratie-uitkering (IU) betreft.

Tabel 3.2.2 bevat het complete overzicht van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de daarmee gemoeide bedragen.

Uitkeringsjaar	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Vindplaats
- IU Participatie	2.070.911	1.939.597	1.873.178	1.806.824	1.741.028	1.675.352	mei 2024, § 3.2-22 t/m 26
- IU Beschermd wonen	1.730.992	1.731.665	1.732.370	1.732.370	1.732.370	1.732.370	mei 2024, § 3.2-27
- IU Voogdij/18+							mei 2024, § 3.2-20 t/m 21
- Maatschappelijke opvang	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	385.057	december 2022, § 3.2-21
- Vrouwenopvang	230.829	230.843	210.970	210.937	210.937	210.937	september 2023, § 3.2-3
- Armoedebestrijding kinderen	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000	mei 2020, § 3.3-8
- Uitvoeringskosten Omgevingswet	71.535						mei 2024, § 3.2-1
- Nationaal Actieplan Dakloosheid	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	mei 2024, § 3.2-2a
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	46.700	mei 2017, § 4.2
- Voorschoolse voorziening peuters	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	september 2022, § 3.2-4
- Jeugd	21.700						mei 2024, § 3.2-19
- Begeleiding jongeren naar werk	14.895						september 2023, § 3.2-8
- Versterking arbeidsmarktregio's	14.593	14.593	14.593	14.593	14.593	14.593	mei 2024, § 3.2-17
- Beeldende kunst en vormgeving	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	september 2015, § 4.2-1
- Extra capaciteit BOA's	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000	mei 2022, § 3.2-11
- Wet kwaliteitsborging bouw	10.076	10.076	10.000				september 2022, § 3.2-3
- Versterking dienstverlening gemeenten: personen met verve	10.000	10.000	10.000	10.000	0	0	mei 2023, § 3.2-19
- RES regio's	8.781	8.781	8.781	8.781	8.781	8.781	september 2023, § 3.2-6
- Bodembescherming	8.636	8.636	8.636	8.636	8.636	8.636	mei 2024, § 3.2-4
- Veiligheidshuizen	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	7.699	juni 2012, § 6.11
- Aanpak laaggeletterdheid	7.300						september 2019, § 3.2-7
- Dakloze EU burgers	7.000						mei 2024, § 3.2-2b
- Uitslapprogramma prostituees	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	september 2022, § 3.2-6
- Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100	december 2019, § 3.3.1
- Regionale doelgroepen specifieke aanpak	4.784	4.784	4.784				mei 2024, § 3.2-5
- BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	4.731	mei 2020, § 3.3.7
- Knelpunten verdeelproblematiek	4.047	4.140	4.235	4.332	4.432	4.534	mei 2024, § 3.2-18
- Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	3.825						september 2020, § 3.2-15
- Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen	2.500						mei 2024, § 3.2-6
- Veilig wonen	2.415	2.415	2.415				september 2023, § 3.2-9
- Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus	2.224						mei 2024, § 3.2-3
- Faciliteitenbesluit opvangcentra	2.165						mei 2024, § 3.2-7
- Experiment gesloten coffeeshopketen	1.378						december 2023, § 3.2-19
- Maatschappelijke begeleiding	1.373						mei 2024, § 3.2-8
- LHBTI beleid Regenboogsteden	1.212	1.212	1.212				mei 2024, § 3.2-12
- Slavernijverleden	958						mei 2021, § 3.2-15
- Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)	840						mei 2024, § 3.2-9
- Social Labs	700						mei 2024, § 3.2-10
- Veilige steden	675	675	675				mei 2024, § 3.2-14
- Behoud sociale voorzieningen Groningen	629						mei 2024, § 3.2-11
- Outreachend werken	508						mei 2024, § 3.2-13
- Ex Ante Impact Analyse NPLV	223						mei 2024, § 3.2-15
- Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	210						mei 2024, § 3.2-16
- Verkeersveiligheid	95	95	95	95	95	95	september 2023, § 3.2-13
Totaal	4.889.796	4.619.299	4.533.731	4.448.355	4.372.659	4.307.085	

*Alle bedragen betreffen decentralisatie-uitkeringen (DU) tenzij in de tabel vermeld dat het een integratie-uitkering (IU) betreft.

Toelichting decentralisatie-uitkeringen

1. Uitvoeringskosten Omgevingswet

De financiële middelen vanuit het [Coalitieakkoord \(CA\) van het kabinet-Rutte IV](#) worden ingezet voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Met het uitkeren van deze € 71,5 miljoen in 2024 kunnen de ontvangende partijen in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. Op de aanvullende post bij het ministerie van Financiën staat nog een reservering van in totaal ruim € 80 miljoen in 2025 voor gemeenten. Deze middelen zullen naar verwachting in een volgende circulaire worden toegevoegd aan het gemeentefonds. De gemeenten ontvangen een uitkering op basis van een vast bedrag (15 procent van het totaal), het aantal inwoners (60 procent) en landoppervlak (25 procent).

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-1 van deze circulaire.

2. Voorkomen van dakloosheid

Het kabinet zet in op het voorkomen van dakloosheid, om- en afbouw van de maatschappelijke opvang en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen. Het kabinet heeft daarvoor structureel € 65 miljoen extra beschikbaar gesteld vanuit de coalitieakkoord maatregel dak- en thuislozen. Hiervan staat € 3 miljoen op de begroting van het ministerie van VWS. Deze middelen worden ingezet voor landelijke monitoring, subsidies, opdrachten en apparaatskosten. Zie ook [paragraaf 3.2-10](#) van de meicirculaire 2023.

2a. Nationaal actieplan dakloosheid

Vanaf 2024 wordt structureel € 55 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd en verstrekt aan centrumgemeenten maatschappelijke opvang/beschermd wonen via de decentralisatie-uitkering Nationaal Actieplan Dakloosheid. Voor de verdeling aan centrumgemeenten wordt het objectieve verdeelmodel van de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang (DUMO) gehanteerd. Zie ook [paragraaf 3.2-10a](#) van de meicirculaire 2023.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-2a.

2b. Pilot dakloze EU-burgers

In 2024 wordt € 7 miljoen beschikbaar gesteld voor de specifieke aanpak voor dakloze EU-burgers, conform het plan van aanpak dakloze EU-burgers. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld aan de 6 pilotgemeenten: Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag, Eindhoven en Venlo. Dit bedrag wordt ook via het objectieve verdeelmodel van DUMO over de 6 pilotgemeenten verdeeld. Zie ook [paragraaf 3.2-10b](#) van de meicirculaire 2023.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-2b.

3. Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus

Decentralisatie uitkering uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus (fase 1)

Sinds 3 juli 2023 zijn de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (Lbv) en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties met piekbelasting (Lbv-plus) opengesteld, waarmee ondernemers subsidie kunnen ontvangen om hun veehouderijlocatie(s) te beëindigen. De doelstelling van deze subsidieregelingen is om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te verminderen.

De subsidieregelingen brengen werkzaamheden voor gemeenten, als het bevoegd gezag, met zich mee. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) wil deze gemeenten daarin ondersteunen. In totaal is een bedrag van € 7 miljoen beschikbaar voor deze decentralisatie uitkering. De gemeenten kunnen de middelen beleids- en bestedingsvrij inzetten.

Deze bijdrage wordt beschikbaar gesteld op basis van door Rijksdienst voor Ondernemend

Nederland (RVO) tot en met 2 februari 2024 verleende (positieve) beschikkingen (€ 7.000 per locatie). In totaal gaat het in deze circulaire om € 1,5 miljoen. Het restant van de € 7 miljoen wordt op een later moment uitgekeerd. De kadastrale ligging van de bedrijfslocatie waarop deze (positieve) beschikking betrekking heeft, bepaald naar welke gemeente de bijdrage wordt uitgekeerd.

Decentralisatie uitkering uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus (fase 2)

Sinds 3 juli 2023 zijn de Lbv en de Lbv-plus opengesteld, waarmee ondernemers subsidie kunnen ontvangen om hun veehouderijlocatie(s) te beëindigen. De doelstelling van deze subsidieregelingen is om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te verminderen.

De subsidieregelingen brengen werkzaamheden voor gemeenten, als zijnde het bevoegd gezag, met zich mee. Het ministerie van LNV wil deze gemeenten daarin ondersteunen. In totaal is een bedrag van € 20 miljoen beschikbaar voor deze decentralisatie uitkering. De gemeenten kunnen de middelen beleids- en bestedingsvrij inzetten.

Deze bijdrage wordt beschikbaar gesteld op basis van door RVO tot en met 2 februari 2024 geregistreerde ondertekende overeenkomsten tot beëindiging van de veehouderijlocatie (€ 20.000 per locatie). In totaal gaat het in deze circulaire om € 726.000. Het restant van de € 20 miljoen wordt op een later moment uitgekeerd. De kadastrale ligging van de bedrijfslocatie waarop deze overeenkomst betrekking heeft, bepaalt naar welke gemeente de bijdrage wordt uitgekeerd.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-3 van deze circulaire.

4. Bodembescherming

Voor apparaatskosten Wet bodembescherming wordt de decentralisatie-uitkering voor de periode 2024 tot en met 2030 gecontinueerd. Dit maakt onderdeel uit van de bestuurlijke afspraken bodem en ondergrond 2023 tot en met 2030, die eind 2022 zijn gemaakt tussen het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), het IPO, de VNG en de UvW. Het betreft een tegemoetkoming in de kosten van het ambtelijk apparaat dat zorgdraagt voor het uitvoeren van de taken die de Wet bodembescherming toekent aan bevoegde gezagen (gemeenten en provincies).

Als gevolg van gemeentelijke herindeling heeft een technische correctie plaatsgevonden in de verdeling tussen de gemeente Leeuwarden en de provincie Friesland en tussen de gemeente Groningen en de provincie Groningen. De decentralisatie-uitkering voor de gemeente Leeuwarden wordt met een bedrag van € 14.868 verhoogd. De decentralisatie-uitkering voor de gemeente Groningen wordt met een bedrag van € 38.450 verhoogd, waarvan € 25.215 het jaarlijks bedrag van de technische correctie zelf betreft en € 13.235 een jaarlijks bedrag voor de periode van 2024 tot en met 2030 betreft als compensatie voor de jaren 2021 tot en met 2023, toen (onbewust) geen technische correctie is

gehanteerd. De overeenkomstige bedragen worden in mindering gebracht op de algemene uitkering van de provincies Friesland en Groningen.

Rekening houdend met de technische correctie bedraagt het structurele bedrag voor apparaatskosten Wet bodembescherming in het gemeentefonds € 8,6 miljoen. Zie ook [paragraaf 3.2-9](#) van de meicirculaire 2023.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-4 van deze circulaire.

5. Regionale doelgroepspecifieke aanpak

In het kader van het plan van aanpak 'Statushouders aan het werk' en de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur van het ministerie van SZW, is in 2023 budget ter beschikking gesteld aan centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's voor een regionale doelgroepspecifieke aanpak. Het beoogde doel daarvan is om de arbeidsparticipatie van statushouders en andere kwetsbare groepen te vergroten en hen extra te ondersteunen.⁶

Om de inzet van de regionale doelgroepspecifieke aanpak te kunnen borgen en continueren wordt voor de periode 2024 tot en met 2026 jaarlijks een decentralisatie-uitkering verstrekt van € 4,8 miljoen waarbij elke centrumgemeente een gelijk bedrag ontvangt.

6. Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen

Gemeenten en hun antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) werken samen als het gaat om preventie van discriminatie op lokaal niveau. Voor de kerntaken van de ADV's krijgen gemeenten sinds 2009 structureel middelen via het gemeentefonds. Vanaf dit jaar krijgen gemeenten middelen om samen met hun ADV's méér aan preventie te kunnen doen.

De decentralisatie-uitkering maakt het mogelijk om op lokaal niveau maatwerk te kunnen toepassen. De ADV's kunnen gemeenten aan de hand van hun meldingscijfers adviseren over onderwerpen die hen zijn opgevallen binnen die gemeenten. Hiervoor is in 2024 in totaal € 2,5 miljoen beschikbaar.

Het ministerie van BZK werkt momenteel aan een stelselherziening voor de ADV's en kondigde in een eerdere Kamerbrief en een brief aan alle gemeenten aan dat er vooruitlopende op de stelselherziening extra middelen beschikbaar zijn voor gemeenten.⁷ De middelen vanaf 2025 zullen naar verwachting in de komende septembercirculaire worden verwerkt.

De verdeling over de gemeenten is bijgevoegd in bijlage 3.2-6 van deze circulaire.

7. Faciliteitenbesluit opvangcentra

In het faciliteitenbesluit is geregeld dat de gemeenten die een opvangcentrum voor

⁶ [Kamerstukken II 2023/24, 32824, nr. 412](#)

⁷ [Kamerstukken II 2023/24, 30950, nr. 354](#)

asielzoekers hebben, uitkeringen krijgen vanuit een decentralisatie-uitkering. Op basis van dit besluit wordt aan een gemeente waarin een opvangcentrum is gevestigd, jaarlijks door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) een uitkering verstrekt. De uitkering wordt gebaseerd op basis van het aantal door asielzoekers permanent te bezetten capaciteitsplaatsen verminderd met het op 1 januari van het uitkeringsjaar in de basisregistratie personen aantal ingeschreven bewoners van het opvangcentrum. Het bedrag van € 2,2 miljoen betreft een nabetaling aan dertien gemeenten over 2023 om hun werkzaamheden in en voor de opvangcentra te kunnen vergoeden.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-7 van deze circulaire.

8. Maatschappelijke begeleiding

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen hiervoor in 2024 in totaal circa € 1,4 miljoen (579 personen * € 2.370). Zie ook [paragraaf 3.2-10](#) van de septembercirculaire 2022.

In de bijlage 3.2-8 van deze circulaire zijn het betreffende aantal personen op peildatum 1 februari 2024 en de uit te keren middelen per gemeente opgenomen. Het betreft personen die vóór 1 januari 2024 inburgeringsplichtig zijn geworden. Voor nadere informatie en vragen over de selectie van personen ten behoeve van de bijdrage voor maatschappelijke begeleiding wordt verwezen naar de website zakelijk van DUO.⁸

9. Einde lening inburgeringsplicht (ELIP)

In het bestuurlijk overleg van april 2020 zijn tussen het ministerie van SZW en de VNG afspraken gemaakt over het ondersteunen van de zogenaamde ELIPs. Dit zijn inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. De afspraken zijn met ingang van 1 januari 2023 geformaliseerd in de regelgeving. In het besluit Inburgering is nu opgenomen dat gemeenten inburgeraars die onder de ELIP definitie gerekend worden, hulp en begeleiding kunnen aanbieden. Met deze formalisering is een grondslag gecreëerd op basis waarvan informatie-uitwisseling tussen DUO en gemeenten over deze doelgroep mogelijk is. Hiermee is een knelpunt voor gemeenten om deze doelgroep te bereiken weggenomen.

Gemeenten gaan zelf over de wijze van invulling van de begeleiding. Via een decentralisatie-uitkering worden hiertoe middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld voor begeleiding en het in een beperkt aantal gevallen financieel ondersteunen van ELIPs bij het betalen van extra cursussen of examengelden.

De middelen worden over gemeenten verdeeld op basis van het aantal ELIPS zoals volgt uit deze definitie, gemeten op basis van DUO-cijfers per 1 januari 2024. In 2024 is € 840.000

⁸ Maatschappelijke begeleiding, duo.nl

beschikbaar. Zie ook [paragraaf 3.2-2](#) van de meicirculaire 2023.

De verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-9 van deze circulaire.

10. Social Labs

Drie gemeenten ontvangen middelen voor het oprichten van Social Labs in 2023 en 2024. Een Social lab betreft een werkplaats waarin een consortium van wetenschappers, maatschappelijke organisaties en professionals samen met gemeenten als één 'pedagogische coalitie' in de praktijk aan het werk gaan om de veerkracht en weerbaarheid te versterken in gebieden waar de leefbaarheid en veiligheid onder druk staat. Jongeren zelf en de behoeften die zij hebben, staan in een Social lab centraal. Met dit project wordt de veerkracht en weerbaarheid van jongeren in kwetsbare omgevingen versterkt zodat zij minder vatbaar zijn om in de criminaliteit betrokken te raken. Het gaat om een totaalbedrag van circa € 700.000 in 2024 dat als volgt is verdeeld: Amsterdam € 215.702, Tilburg € 244.000 en Zoetermeer € 240.000. Zie ook [paragraaf 3.2-15](#) van de decembercirculaire 2023.

11. Behoud sociale voorzieningen Groningen

Voor de ontwikkeling van de sociale agenda is in *Nij Begun*, de Kabinetsreactie op de parlementaire enquête aardgaswinning Groningen, € 1 miljoen gereserveerd voor 2024. Deze middelen zijn bedoeld voor de organisatie van de ontwikkeling van de sociale agenda, zoals personele inzet (team onder leiding van de kwartiermaker en locatiekosten) en het organiseren van bijeenkomsten. De gemeente Groningen heeft binnen de regio een coördinerende rol bij de ontwikkeling van de sociale agenda. In [december 2023](#) heeft gemeente Groningen via een decentralisatie-uitkering al een voorschot van € 250.000 ontvangen. Het resterende bedrag wordt nu via een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld aan de gemeente Groningen (€ 629.000) en € 121.000 wordt toegevoegd aan het BCF.

12. LHBTI-beleid Regenboogsteden

Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI (Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen en Intersekse personen) verder te bevorderen.

In totaal ontvangen 55 gemeenten een bijdragen voor de samenhangende aanpak van de Regenboogsteden voor lokaal LHBTI-beleid voor de periode 2023 tot en met 2026. In totaal gaat het in de periode 2024-2026 jaarlijks om € 533.000, welke middelen in deze circulaire worden verdeeld. Zie ook [paragraaf 3.2-14](#) van de decembercirculaire 2023.

Een overzicht met de verdeling van de middelen voor 2024 tot en met 2026 is opgenomen in bijlage 3.2-12 van deze circulaire.

13. Outreachend werken

Het ministerie van SZW draagt bij aan het preventieve deel van het 'breed offensief tegen ondermijnende criminaliteit'. In het kader van deze aanpak heeft SZW vorig jaar drie gemeenten (Leeuwarden, Heerlen en Schiedam) uitgenodigd om iets extra's te doen voor kwetsbare jongeren die in kwetsbare wijken wonen. Hiervoor hebben deze gemeenten een decentralisatie-uitkering ontvangen. Deze wordt dit jaar verlengd, waardoor de drie gemeenten hun projecten kunnen voortzetten. De verlenging is eenmalig. Leeuwarden en Heerlen zetten deze decentralisatie-uitkering in voor het begeleiden van jongeren naar werk, inkomen of een opleiding. In Schiedam wordt de decentralisatie-uitkering gebruikt om energiearmoede in kwetsbare wijken tegen te gaan. In totaal gaat het om een bedrag van € 508.100. De decentralisatie-uitkering voor de gemeente Leeuwarden bedraagt € 178.600, voor de gemeente Heerlen € 187.500 en voor de gemeente Schiedam € 142.000. Zie ook [paragraaf 3.2-3](#) van de meicirculaire 2023.

14. Veilige steden

De twintig gemeenten die participeren in het programma Veilige Steden van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) ontvangen voor de periode 2023-2026 jaarlijks een bedrag van in totaal € 315.000. Het programma heeft als doel de sociale veiligheid van vrouwen in de publieke ruimte te vergroten. Zie ook [paragraaf 3.2-14](#) van de septembercirculaire 2023.

Een overzicht met de verdeling van de middelen is opgenomen in bijlage 3.2-14 van deze circulaire.

15. Ex ante Impact analyse NPLV

Zeventien gemeenten ontvangen in het kader van het interbestuurlijke programma Leefbaarheid en Veiligheid een bijdrage van in totaal € 270.000 voor het uitvoeren van een actualisatie van een eerder uitgevoerde ex ante impactanalyse. Voor elke gemeente is € 15.000 beschikbaar per Stedelijk Focusgebied. Naar verwachting wordt 100 procent van de bijdrage uitgegeven aan de inkoop van de actualisatie. Daarom is een afdracht gedaan aan het BCF. Gecorrigeerd voor deze afdracht gaat het per gemeente om € 12.389 (Amsterdam ontvangt tweemaal dit bedrag).

Een overzicht van de betreffende gemeenten is opgenomen in bijlage 3.2-15.

16. Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit

Zes gemeenten ontvangen een bijdrage van € 35.000 voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van het weerbaar maken van gesloten gemeenschappen tegen ondermijning en het leggen van de verbinding tussen gemeente en gesloten gemeenschappen.

De georganiseerde criminaliteit ondermijnt onze rechtsstaat en zet de veiligheid van onze samenleving onder grote druk. Het ministerie van SZW acht het van belang om ondermijnende criminaliteit preventief tegen te gaan vanuit sociale en economische hoek.

Lokaal bestuur kan hier een belangrijk rol in vervullen. Betrokken gemeenten spannen zich hiervoor in en hebben verzocht om ondersteuning voor de voorgenomen interventies. Het gaat in totaal om € 210.000.

Een overzicht van de betreffende gemeenten is opgenomen in bijlage 3.2-16.

17. Versterking arbeidsmarktregio's

In de septembercirculaire 2023 ([paragraaf 3.2-11](#)) zijn middelen toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering Versterking arbeidsmarktregio's. Het vanuit het ministerie van SZW overgehevelde budget was niet in overeenstemming met de aangeleverde verdeling van de middelen over de gemeenten. Met deze structurele aanvulling van € 10.000 in 2024 en € 11.000 voor 2025 en verder sluiten verdeling en budget structureel op elkaar aan.

18. Knelpunten verdeelsystematiek

Jaarlijks wordt de decentralisatie-uitkering Knelpunten verdeelproblematiek ten laste van de algemene uitkering geactualiseerd voor het extra jaar dat in de desbetreffende circulaire zichtbaar wordt. In dit geval € 102.000 in 2029.

19. DU Jeugd

Het ministerie van OCW heeft afgelopen najaar een actieplan Voortijdig Schoolverlaten (vsv) naar de Tweede Kamer gestuurd.⁹ In de vsv-aanpak werken scholen en gemeenten verplicht samen in de Doorstroompuntregio met een regionaal programma. Met een gezamenlijk en ontschot budget stimuleert het ministerie van OCW dat scholen en gemeenten samenwerken. Hiervoor is niet alleen extra budget beschikbaar gesteld in de Werkagenda mbo, maar zijn ook bestaande middelen geoormerkt specifiek voor dit regionaal programma. Op deze manier kunnen de middelen gericht en herleidbaar worden ingezet voor jongeren die ondersteuning nodig hebben. In dat kader worden de middelen van de DU Jeugd (€ 21,7 miljoen) met ingang van 2025 structureel toegevoegd aan het budget voor de (contact)gemeente voor het regionaal programma, op de begroting van het ministerie van OCW.¹⁰ De DU Jeugd wordt dan beëindigd. Deze voornemens zijn onderdeel van het wetsvoorstel 'van school naar duurzaam werk' dat naar verwachting in het tweede kwartaal van 2024 aan uw Kamer wordt aangeboden.

Toelichting integratie-uitkeringen

20. Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg

Voor het verlenen van de specifieke uitkering compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg in 2024 wordt € 60 miljoen vanuit het gemeentefonds overgeboekt naar de begroting van het ministerie van VWS. Vanuit de algemene uitkering wordt € 27,9 miljoen overgeboekt (zie paragraaf 2.2-10 van deze circulaire). Het overige deel van de € 60 miljoen (€ 32,1 miljoen) wordt overgeboekt vanuit het restantbudget van de

⁹ [Kamerstukken II 2023/24, 26995, nr. 143](#)

¹⁰ [Kamerstukken II 2023/24, 26995, nr. 144](#)

integratie-uitkering Voogdij 18+. Dit budget wordt ingezet om de gemeenten te compenseren voor de niet beoogde kosten van 2022 en 2023 na inwerkingtreding van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel. Indien er in 2024 sprake is van onderuitputting binnen deze regeling, dan zullen de resterende middelen weer terugvloeien naar het gemeentefonds.

21. Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+

In de meicirculaire 2022 is het budget van de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Zie [paragraaf 2.2-17 en 3.2-1](#) van die circulaire. Op de integratie-uitkering is een reservering achtergebleven voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen. Dit restbudget (€ 32,1 miljoen) wordt nu voor 2025 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering (zie paragraaf 2.2-7 van deze circulaire).

22. Tegemoetkoming sociaal ontwikkelbedrijven

Zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 21 december 2023 worden de middelen voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW) die onderdeel zijn van de integratie-uitkering Participatie in 2024 opgehoogd met € 63,9 miljoen om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven.¹¹ De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsruubriek op internet. Zie ook de paragrafen 3.2-23 tot en met 3.2-26.

23. Verhoging rijksbijdrage beschut werk

Zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 6 juli 2023 wordt de rijksbijdrage beschut werk, die onderdeel is van de integratie-uitkering Participatie, structureel verhoogd.¹² Het gaat om € 23,1 miljoen in 2024 oplopend naar € 65,3 miljoen in de structurele situatie (2048). De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsruubriek op internet. Zie ook de paragrafen 3.2-22 en 3.2-24 tot en met 3.2-26.

24. WSW extrapolatie

In de Voorjaarsnota 2024 is het jaar 2029 toegevoegd aan de begrotingshorizon. De middelen voor 2029 zijn via de extrapolatie aan de begroting toegevoegd. Daarbij worden de budgetten van 2028 in principe horizontaal doorgetrokken. Bij de WSW is sprake van een aflopende reeks. Daarvoor wordt de extrapolatie gecorrigeerd met € 71,2 miljoen. De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsruubriek op internet. Zie ook de paragrafen 3.2-22 en 3.2-23 en de paragrafen 3.2-25 en 3.2-26.

25. Beschut werk extrapolatie

In de Voorjaarsnota 2024 is het jaar 2029 toegevoegd aan de begrotingshorizon. De

¹¹ [Kamerstukken II 2023/24, 34 352, nr. 307](#)

¹² [Kamerstukken II 2022/23, 34 352, nr. 300](#)

middelen voor 2029 zijn via de extrapolatie aan de begroting toegevoegd. Daarbij worden de budgetten voor 2028 in principe horizontaal doorgetrokken. Bij Beschut werk is sprake van een oplopende reeks. Daarvoor wordt de extrapolatie gecorrigeerd met € 7,7 miljoen. De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet. Zie ook de paragrafen 3.2-22 tot en met 3.2-24 en 3.2-26.

26. Loon- en prijsbijstelling 2024 Participatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2024 (€ 113,3 miljoen in 2024, aflopend naar € 93,7 miljoen in 2029). De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor het jaar 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsrubriek op internet. Zie ook de paragrafen 3.2-22 tot en met 3.2-25.

De verdeling van de bedragen per gemeente wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standardeenheden (SE) per betalende gemeente) zoals die bekend is uit het voorgaande jaar en een inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats. De Wsw-verdeling vanaf 2024 is geactualiseerd met de realisaties van het gemiddeld aantal SE in 2023 en de blijfkansen voor de jaren 2024 tot en met 2029.

Daarnaast is sprake van wijzigingen in de verdeling van de bedragen per gemeente door aanpassing van de drempelbedragen in de verdeling van de middelen voor beschut werk. De drempelbedragen geven (afgerond op honderdtallen) weer wat het gemiddelde bedrag is dat in het betreffende jaar beschikbaar is voor de begeleiding van beschut werk. Iedere gemeente ontvangt ten minste budget voor de financiering van de begeleiding van één beschutte werkplek. De drempelbedragen zijn in deze circulaire aangepast vanwege de loon- en prijsbijstelling en de structurele verhoging. Het drempelbedrag voor 2024 is € 11.300.

Door het gebruik van historische cijfers blijft het aandeel van individuele gemeenten in het verdeelmodel beschut werk ongewijzigd ten opzichte van de meicirculaire 2022.

27. Loon- en prijsbijstelling 2024 Beschermd wonen

De omvang van de integratie-uitkering Beschermd wonen wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2024 (€ 89 miljoen vanaf 2024). De actuele verdeling van de integratie-uitkering Beschermd wonen is opgenomen als internet bijlage bij deze circulaire.

3.3. Verdeling bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen en overige mededelingen

Deze paragraaf licht de wijzigingen in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen toe die niet gepaard gaan met een wijziging in het macrobudget van de betreffende uitkering. Daarnaast bevat de paragraaf overige mededelingen die betrekking hebben op de decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

3.3.1. Armoedebestrijding kinderen

In [paragraaf 4.2-1](#) van de decembercirculaire 2016 zijn gemeenten geïnformeerd over de € 85 miljoen die vanaf 2017 structureel beschikbaar is gesteld voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede.¹³

De verdeling over de gemeenten voor 2025 en verder is gebaseerd op gegevens over het jaar 2021 en is opgenomen in bijlage 3.3.1 van deze circulaire.

3.3.2. Kinderen in een AZC

In [paragraaf 2.2-6](#) van de septembercirculaire 2018 zijn gemeenten geïnformeerd dat zij vanaf 2019 volledig verantwoordelijk worden voor de organisatie en financiering van jeugdhulp, inclusief de jeugd-ggz, aan kinderen in een AZC. Hiervoor is structureel € 5,1 miljoen beschikbaar.

Bijlage 3.3.2 bevat de definitieve verdeling voor 2023. Deze verdeling is gebaseerd op de cijfers van januari 2023 tot en met december 2023. Deze bedragen zijn voorlopig ook voor 2024 en verder gehanteerd.

3.3.3. Voorschoolse voorzieningen peuters

De decentralisatie-uitkering voorschoolse voorzieningen peuters heeft als doel dat alle peuters, zonder recht op kinderopvangtoeslag of voorschoolse educatie, naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan. De decentralisatie-uitkering voorschoolse voorzieningen is voor 2024 geactualiseerd met de voluminastanden van uitkeringsjaar 2023 (in de gemeentelijke indeling van 2024).

De verdeling over de gemeenten voor de decentralisatie-uitkering is opgenomen in bijlage 3.3.3 van deze circulaire.

3.3.4. Basisregistratie Personen (BRP): centralisering inschrijving vergunninghouders

Enkele gemeenten ontvangen een bijdrage in verband met het inrichten en in stand houden van een zogeheten BRP-straat. Vanwege wijziging van de taakverdeling tussen de operationele BRP-straten wordt de verdeling van de decentralisatie-uitkering aangepast. In

¹³ Zie voor gehanteerde CBS-gegevens:
<https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20233NED/table?dl=3801D>

overleg tussen Rijk en betrokken gemeenten is met ingang van 2024 de volgende verdeling overeengekomen: Arnhem (€ 507.363), Cranendonck (€ 785.055), Gilze en Rijen (€ 636.291), Haarlemmermeer (€ 70.542) en Westerwolde (€ 2.731.401).

3.3.5. Vangnet constructie energietoelage

Gemeenten kunnen, net als over 2022, een energietoelage 2023 uitkeren aan huishoudens met een laag inkomen. Gemeenten hebben hiertoe budget ontvangen in de decembercirculaire 2023. Zie ook [paragraaf 3.2-1](#) van de decembercirculaire 2023.

Ondanks de aangepaste verdeelsystematiek kunnen net als in 2022 verschillen ontstaan tussen de gebruikte verdeelstatistiek en het werkelijke bereik van een gemeente. Daarom is een vangnetconstructie ingericht. In het gemeentenieuws van het ministerie van SZW ([editie 2024-1](#)) is deze vangnetconstructie nader toegelicht.

Voor de vangnetconstructie is € 32,5 miljoen gereserveerd. De vangnetconstructie wordt via de decentralisatie-uitkering energietoelage aan gemeenten uitgekeerd. In mei/juni 2024 zal de VNG een uitvraag onder haar leden doen waarin zij signalen over afwijkingen tussen de verdeelsystematiek en het bereik uitvraagt. In het derde kwartaal 2024 zal een extern bureau een plausibiliteitstoets uitvoeren op de signalen waarna het bureau advies uitbrengt aan het ministerie van SZW over de verdeling van de gereserveerde middelen.

Overblijvende middelen worden over alle gemeenten uitgekeerd o.b.v. de verdeling van het budget dat in de [decembercirculaire 2023](#) beschikbaar is gesteld. Naar verwachting zal dit in de decembercirculaire 2024 worden verwerkt.

4 Overige mededelingen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat diverse mededelingen over de gemeentefinanciën. Paragraaf 4.2 bevat mededelingen over het gemeentefonds die zowel betrekking hebben op de algemene uitkering als op de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Vervolgd wordt met mededelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

4.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen

Gemeentefondstotalen

Tabel 4.2.1 bevat een overzicht van de gemeentefondstotalen 2024-2029. In de tabel zijn de bedragen uit de hoofdstukken 2 en 3 bij elkaar gebracht.

Tabel 4.2.1 Gemeentefondstotalen 2023-2028 (in duizenden euro's)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Algemene uitkering	38.546.920	39.996.921	38.683.666	40.350.993	41.938.845	43.681.232
DU/IU	4.889.796	4.619.299	4.533.731	4.448.355	4.372.659	4.307.085
Totaal	43.436.716	44.616.220	43.217.397	44.799.348	46.311.504	47.988.317

Bevoorschotting

De bedragen 2024 uit de tabel zullen worden verwerkt in de bevoorschotting vanaf de eerste dinsdag in juli ofwel 2 juli 2024. Tot dat tijdstip is de bevoorschotting gebaseerd op de decembercirculaire 2023. Op de eerste dinsdag in juli zullen ook eventuele verrekeningen plaatsvinden als er eerder dit jaar te veel of juist te weinig voorschot is verstrekt. Verrekeningen over voorgaande uitkeringsjaren worden eveneens in juli uitgevoerd.

Over de voorschotten voor het uitkeringsjaar 2025 volgt informatie in de septembercirculaire 2024.

Voor de volledigheid: aan de berekening van de voorschotten kunnen geen rechten worden ontleend voor de definitieve vaststelling van de uitkeringen.

Nominale ontwikkelingen

De algemene uitkering is via het accres afhankelijk van de ontwikkeling van het bbp waarin rekening is gehouden met loon- en prijsontwikkelingen. Daarmee is de algemene uitkering in de meerjarenraming uitgedrukt in het prijspeil van het betreffende jaar ofwel in lopende prijzen. De decentralisatie-uitkeringen kennen geen correctie voor loon- en prijsontwikkelingen en betreffen nominale bedragen. De integratie-uitkeringen worden wel ieder jaar opnieuw geïndexeerd volgens de voor dat jaar van toepassing zijnde loon- en prijsontwikkeling (constante prijzen).

Het is van belang dat gemeenten in hun ramingen rekening houden met de loon- en

prijswontwikkelingen. Om gemeenten, die niet beschikken over eigen loon- en prijsindexen, te faciliteren bij het omgaan met nominale ontwikkelingen is in tabel 4.2.2 opgenomen. De tabel bevat een aantal loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het [CPB](#), met name de rubriek Centraal Economisch Plan 2024.

Tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB* CEP 2024

mutaties per jaar in %	2024	2025	2026	2027	2028	2029**
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	4,0	2,3	2,6	2,6	2,5	2,5
Prijs nationale bestedingen (pnb)	3,3	2,2	2,6	2,6	2,5	2,5
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	2,9	2,8	2,4	2,3	2,3	2,3
Loonvoet sector overheid	6,4	4,4	3,8	4,8	4,0	4,0
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	5,6	4,4	3,4	4,3	3,9	3,9
Prijs bruto overheidsinvesteringen (iboi)	3,0	2,0	2,2	2,1	2,1	2,1
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	2,9	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2

* toelichting/ verduidelijking bij de kerngegevens is te vinden op: <https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngegevenstabel>

** cijfers 2028 zijn doorgetrokken naar 2029

4.3 Landelijk gemiddelde kengetal belastingcapaciteit

In de meicirculaire wordt jaarlijks de benodigde informatie voor de berekening van het kengetal belastingcapaciteit opgenomen, zoals aangegeven in de ministeriele regeling over de berekeningswijze van de financiële kengetallen (Besluit Begroting en Verantwoording). Voor gemeenten gaat het om het landelijk gemiddelde voor de gemeentelijke woonlasten van een meerpersoonshuishouden. Het laatst bekende gemiddelde bedraagt voor 2024 € 994 (jaar t).¹⁴ In de begroting en het jaarverslag 2024 (jaar t) kan dit gemiddelde worden gebruikt voor de berekening van het kengetal belastingcapaciteit in de verschillende jaren. De cijfers per gemeente zijn gepubliceerd in de Atlas van de lokale lasten 2024.

4.4 Nieuw proces belastingcapaciteit 2024 WOZ

Zoals in [paragraaf 4.5](#) van de decembercirculaire 2023 aangekondigd, is het proces rondom de vaststelling van de belastingcapaciteit van gemeenten per 1 januari 2024 veranderd. Daarbij wijzigt de definitie van de belastingcapaciteit niet.

Het proces is op de volgende punten gewijzigd:

1. De Landelijke Voorziening WOZ (LV WOZ), die nu al de basis is voor de vaststelling van de belastingcapaciteit, wordt uitsluitend leidend. De kwaliteit van de LV WOZ data is de afgelopen jaren aanzienlijk verbeterd, waardoor steeds minder gemeenten het CBS benaderen voor een correctie van de data. De inschatting van de Waarderingskamer is dat in 2024 alle gemeenten hun gegevens tijdig, volledig en correct invoeren in de LV WOZ.
2. Gemeenten kunnen vanaf 2024 geen rechtstreekse verzoeken tot correcties op de belastingcapaciteit indienen bij het CBS en/of het ministerie van BZK. Dat betekent dat gemeenten geen vaststellingsbrief ontvangen met daarin de vastgestelde

¹⁴ Huishoudens betalen gemiddeld 8 procent meer aan gemeente, provincie en waterschap, [Coelo.nl](#)

voorlopige en definitieve belastingcapaciteit. Gemeenten kunnen alleen de onderliggende WOZ-waarden corrigeren door deze via de LV WOZ aan te passen. Bij de definitieve vaststelling (2,5 jaar later) ziet het CBS de gecorrigeerde waarden in haar uitdraai van de LV WOZ.

3. De uitvraag uit de LV WOZ gaat later plaatsvinden. Bij de voorlopige belastingcapaciteit wordt de LV WOZ pas in juni uitgevraagd in plaats van begin mei. Bij de definitieve belastingcapaciteit zal de uitvraag in oktober zijn in plaats van in mei. Hierdoor zal de berekening van de belastingcapaciteit op actuelere gegevens worden gebaseerd.
4. Er komt een verbeterde inschattingmethode van ontbrekende waarden. Het CBS vult momenteel een ontbrekende waarde in met het meest recente gegeven uit het verleden. Het CBS gaat bij de verbeterde inschattingmethode onder andere rekening houden met de waardeontwikkeling van de woningen.

De aard van de (rechtsbescherming bij de heffing van de) OZB is zodanig dat er altijd kans is dat een paar objecten nog niet definitief zijn beschikt wanneer het CBS de definitieve belastingcapaciteit berekent (ongeveer 2,5 jaar na dato). De mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de definitieve vaststelling van de belastingcapaciteit blijft behouden in het nieuwe proces.

4.5 Advies raming ruimte onder het plafond BCF

Met ingang van het begrotingsjaar 2019 is de wijze van verwerking van de ruimte onder het plafond van het BCF in de raming van de algemene uitkering in de circulaire gewijzigd (zie paragraaf 2.2-2 van de meicirculaire 2018). Dat was voor het ministerie van BZK de aanleiding om in afstemming met de VNG en de provinciale toezichthouders een advies op te stellen over de wijze waarop de ruimte onder het plafond BCF door gemeenten kan worden opgenomen als verwachte bate. Dit advies luidt:

Gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het plafond BCF, adviseren we om voorzichtigheid in acht te nemen door een raming op te nemen, die maximaal gebaseerd is op de meest recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF.

Voor de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 is dit de realisatie 2023 zoals die in deze circulaire is opgenomen.

4.6 Toezicht en handhaving aanpassing kwaliteitseisen kinderopvang

In de Voorjaarsnota zijn middelen vrijgemaakt voor incidentele meerkosten voor toezicht en handhaving op aangepaste kwaliteitseisen in de kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en meertalige opvang voor 2024 en 2025. De aanpassingen zijn in werking getreden / treden in werking op 1 juli 2023, 1 februari 2024 en 1 juli 2024. Het gaat om kosten van implementatie van de regelgeving bij gemeenten en GGD'en en het uitvoeren van de eerste keer toezicht en handhaving op de aangepaste kwaliteitseisen. De betreffende middelen zullen naar verwachting in de komende septembercirculaire worden toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

4.7 Stand van zaken versterken dienstverlening gemeenten

In de kabinetsreactie van 15 januari 2021 op het rapport 'Ongekend onrecht' is toegelicht dat naast de hersteloperatie voor getroffen ouders en kinderen, ook maatregelen nodig zijn die structureel tot brede verbeteringen in beleid en uitvoering moeten leiden (zie ook [paragraaf 2.2-3](#) van de decembercirculaire 2021). Onderdeel hiervan is het versterken van de dienstverlening bij alle onderdelen van de overheid, waaronder de gemeenten. Dit vraagt niet alleen investeringen in de kwaliteit van de directe dienstverlening aan inwoners en aansluiting tussen de dienstverlening van uitvoeringsorganisaties en gemeenten, maar ook investeren in het gezamenlijk leervermogen van gemeenten, het Rijk én de uitvoeringsorganisaties. In de kabinetsreactie is het 'Leren van de praktijk: signalen serieus nemen' dan ook een van de pijlers. Er wordt o.a. gemeld: "De overheid hoort actief te onderzoeken hoe regelingen in de praktijk werken en toegankelijk te zijn als er vragen of onduidelijkheden zijn" en "het is belangrijk om bij de voorbereiding van nieuw beleid en regelgeving steeds goed te kijken naar de werking van regelgeving in de praktijk, juist ook voor burgers".

Het (toenmalige) kabinet heeft besloten voor het versterken van de dienstverlening bij gemeenten en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities voor de periode tot en met 2027 € 150 miljoen per jaar beschikbaar te stellen. Daarbij is destijds aangegeven dat het Rijk zich kan voorstellen dat de transitie niet in deze periode kan worden voltooid en het Rijk zal daarom vroegtijdig met de VNG het gesprek aangaan over de periode na 2027. Om te kunnen beoordelen of en hoe de toekenning van de middelen na 2027 kan worden voortgezet is door de fondsbeheerders als voorwaarde gesteld dat uiterlijk in 2027 een evaluatie van de inzet van de middelen is afgerond. Dit kan leiden tot een herziening van het budget of een aanpassing in de verdeling.

Om de effectieve inzet van de middelen door gemeenten te bevorderen is ervoor gekozen een landelijke basisinfrastructuur voor ondersteuning in het sociaal domein in te richten onder regie van de VNG. Het ministerie van BZK heeft de start- en eerste uitbouwfase in de jaren 2022-2024 bekostigd.

4.8 Redelijk peil 2025

De Fvw bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald 'redelijk peil' moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Voor het jaar 2025 is het redelijk peil OZB vastgesteld op 0,1595, zie bijlage 4.8 van deze circulaire voor de berekening.

4.9 Integraal overzicht financiën gemeenten

Net als vorig jaar zal het ministerie van BZK het jaarlijkse Integraal Overzicht Financiën Gemeenten naar beide Kamers sturen. Het overzicht zal ingaan op de financiële positie, omvang van de baten en lasten, getrouwheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen.

4.10 Analyse gemeentebegrotingen

De gemeente kan haar financiële situatie op verschillende manieren onderzoeken. Op verzoek kan bijvoorbeeld de Rijksoverheid, samen met de provincie, de financiën van de gemeente vergelijken met die van andere gemeenten, de zogenoemde begrotingsscan. Ook kunnen gemeenten met behulp van de provincie en de Rijksoverheid de financiële gevolgen van een herindeling (laten) onderzoeken door middel van een herindelingsscan. Voor meer informatie wordt verwezen naar de [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl).

4.11 Website gemeentefinanciën: www.findo.nl

De online database met gegevens over de financiën van decentrale overheden (www.findo.nl) is geactualiseerd. De Iv3-data, zoals die door gemeenten en provincies zijn aangeleverd bij het CBS, zijn bijgewerkt tot en met de begroting van 2024, net als de BBV-kengetallen die met de begroting zijn aangeleverd. De originele begrotingen en jaarstukken van gemeenten en provincies tot en met 2022 (jaarrekeningen) en 2024 (begrotingen) zijn aan de website toegevoegd. Door deze informatie en openbare documenten op één plaats beschikbaar te stellen, wil het ministerie van BZK bijdragen aan de transparantie en openbaarheid van de financiën van decentrale overheden.

De gegevens uit deze circulaire zullen zo spoedig mogelijk worden verwerkt, zodat u de meest actuele stand kunt raadplegen.

Vanaf begrotingsjaar 2026 wordt JSON het standaard-format waarin Iv3-data naar het CBS wordt toegezonden. Nu is het nog mogelijk om de Iv3-data in zowel in Excel- als in JSON-format bij het CBS aan te leveren. De Iv3-data over de begroting van 2026 (uiterlijke aanleverdatum 14 november 2025) en alle volgende aanleveringen over 2026 en latere jaren kan alleen nog in JSON-format worden aangeleverd.

De Iv3-data over het vierde kwartaal en de jaarrekening van 2025 (de deadlines hiervoor zijn na die voor de begroting 2026) mogen nog in zowel Excel- als JSON-format worden aangeleverd.

Het CBS biedt [hier](#) informatie aan over Iv3-data aanleveren in JSON-format.

Bijlagen

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2024¹⁵

Verdeeltabel 2024 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2024 stand december 2023	w ijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2024 stand mei 2024
bedrijven	134,78	-	134,78
bewoonde oorden 1930	42,27	-	42,27
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	79,48
bijstandsontvangers	5.128,00	51,66	5.179,66
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.037,30	10,45	1.047,75
éénpersoonshuishoudens	166,04	0,15	166,19
extra groei jongeren	766,20	-	766,20
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	628,55
grote woonkernen	75.166,66	-	75.166,66
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.779,00	5,12	3.784,12
inwoners	375,98	-0,41	375,57
inwoners 75+ met drempel	1.325,43	1,19	1.326,62
inwoners w addengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	269,09
inwoners w addengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	47,34
inwoners w addengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	209,89
jongeren	565,77	0,13	565,90
kernen	114.512,29	5,09	114.517,38
laag opleidingsniveau met drempel	263,59	0,24	263,83
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	528,66
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	384,90
loonkostensubsidie	5.128,00	51,66	5.179,66
migratieachtergrond	386,24	-0,44	385,80
landelijke centrumfunctie	45,41	-	45,41
lokale centrumfunctie	10,86	-	10,86
regionale centrumfunctie	155,12	-0,02	155,10
t oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	13,42
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	31,40
omgevingsadressendichtheid	86,52	-0,07	86,45
onderwijsachterstand	150,84	-	150,84
oppervlak bebouwing buitengebied	7.925,10	-	7.925,10
c oppervlak bebouwing buitengebied bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	2.935,95
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	6.818,51
oppervlak bebouwing woonkern bodemfactor woonkern	10.743,51	-	10.743,51
oppervlak binnenwater	126,10	-	126,10
oppervlak buitenwater	39,89	-	39,89
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	25,72
oppervlak land	39,00	-	39,00
ozb niet-woningen eigenaren	-0,293%	-	-0,293%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,223%	-	-0,223%
ozb woningen eigenaren	-0,089%	-	-0,089%
vast bedrag	980.357,93	1.697,91	982.055,84
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	74.175.269,15
verkiezingen Den Haag	1.326.905,44	167.627,99	1.494.533,43
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	27.064.336,61
woonruimten	11,81	-0,02	11,79
woonruimten bodemfactor woonkern	52,99	-	52,99
uitkeringsfactor	1,399	0,015	1,414

¹⁵ BPE standen december 2022 is de correctie verdeling structurele middelen Wet goed verhuurderschap opgenomen. Zie toelichting [decembercirculaire 2022](#).

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2024 per cluster

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2024 uitkeringsjaar 2024

	Totaal	Sociale basisvoor- zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd Bestuur en ondersteunin g	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, cultuur en recreatie	Infrastructuur, ruimte en milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
bedrijven	134,78	-	-	-	-	84,44	-	-	50,34	-	-	-
bewoonde oorden 1930	42,27	-	-	-	-	-	-	-	42,27	-	-	-
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	-	-	-	-	-	79,48	-	-	-	-
bijstandsontvangers	5.179,66	-	5.179,66	-	-	-	-	-	-	-	-	-
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.047,75	-	1.047,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
éénpersoonshuishoudens	166,19	-	-	166,19	-	-	-	-	-	-	-	-
extra groei jongeren	766,20	-	-	-	-	-	766,20	-	-	-	-	-
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	-	-	-	-	628,55	-	-	-	-	-
grote woonkernen	75.166,66	-	-	-	-	75.166,66	-	-	-	-	-	-
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.784,12	-	355,90	523,50	2.598,90	128,93	176,88	-	-	-	-	-
inwoners	375,57	129,93	-	-	-	205,84	11,53	146,16	-	-	-117,89	-
inwoners 75+ met drempel	1.326,62	-	-	1.326,62	-	-	-	-	-	-	-	-
inwoners waddengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	-	-	-	-	-	-	-	269,09	-	-
inwoners waddengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	-	-	-	-	-	-	-	47,34	-	-
inwoners waddengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	-	-	-	-	-	-	-	209,89	-	-
jongeren	565,90	-	-	-	305,55	-	260,35	-	-	-	-	-
kernen	114.517,38	5.562,74	-	23.621,29	-	-	-	-	85.333,35	-	-	-
laag opleidingsniveau met drempel	263,83	-	-	263,83	-	-	-	-	-	-	-	-
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	-	-	-	-	528,66	-	-	-	-	-
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	-	-	-	-	384,90	-	-	-	-	-
loonkostensubsidie	5.179,66	-	5.179,66	-	-	-	-	-	-	-	-	-
migratieachtergrond	385,80	151,21	-	-	-	150,18	84,41	-	-	-	-	-
landelijke centrumfunctie	45,41	-	-	-	-	-	-	45,41	-	-	-	-
lokale centrumfunctie	10,86	-	-	-	-	5,39	-	5,47	-	-	-	-
regionale centrumfunctie	155,10	29,00	-	49,88	45,62	-	-	30,60	-	-	-	-
oeverlengte * bodemfactor gemeente *	13,42	-	-	-	-	-	-	-	13,42	-	-	-
dichtheidsfactor	31,40	-	-	-	-	-	-	-	31,40	-	-	-
oeverlengte*bodemfactor gemeente	86,45	17,50	-	-	-26,22	3,66	18,26	-	73,25	-	-	-
omgevingsadressendichtheid	150,84	-	-	-	-	-	150,84	-	-	-	-	-
onderwijsachterstand	7.925,10	-	-	-	-	-	-	-	7.925,10	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied	2.935,95	-	-	-	-	-	-	-	2.935,95	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied bodemfactor buitengebied												

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2024 uitkeringsjaar 2024

	Totaal	Sociale basisvoor- zieningen	Participatie	Wmo	Bestuur en Jeugd ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, Infrastructuur, cultuur en ruimte en recreatie milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	-	-	-	-	-	6.818,51	-	-	-
oppervlak bebouwing woonkern bodemfactor woonkern	10.743,51	-	-	-	-	-	-	10.743,51	-	-	-
oppervlak binnenwater	126,10	-	-	-	-	-	-	126,10	-	-	-
oppervlak buitenwater	39,89	-	-	-	-	-	-	39,89	-	-	-
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	-	-	-	-	-	25,72	-	-	-
oppervlak land	39,00	-	-	-	-	-	25,26	13,74	-	-	-
ozb niet-woningen eigenaren	-0,2933%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,2933%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,2231%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,2231%
ozb woningen eigenaren	-0,0890%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,0890%
vast bedrag	982.055,84	-	-	-	530.897,93	-	-	401.336,28	-	-	49.821,63
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	-	-	-	-	-	-	74.175.269,15	-	-
verkiezingen Den Haag	1.494.533,43	-	-	-	1.494.533,43	-	-	-	-	-	-
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	-	-	-	-	-	-	27.064.336,61	-	-
woonruimten *	11,79	-	-	-	82,81	56,12	-	-65,05	-	-	-62,09
woonruimten bodemfactor woonkern	52,99	-	-	-	-	-	-	52,99	-	-	-

Bijlage 2.1.3 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactor 2025

Verdeeltabel 2025 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2024 stand mei 2024	wijzigingen volgens deze circulaire	b.p.e. 2025 stand mei 2024
bedrijven	134,78	-	134,78
bewoonde oorden 1930	42,27	-	42,27
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	79,48
bijstandsontvangers	5.179,66	-55,47	5.124,19
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.047,75	-11,22	1.036,53
éénpersoonshuishoudens	166,19	3,25	169,44
extra groei jongeren	766,20	-	766,20
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	628,55
grote woonkernen	75.166,66	-	75.166,66
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.784,12	-21,47	3.762,65
inwoners	375,57	-0,80	374,77
inwoners 75+ met drempel	1.326,62	22,01	1.348,63
inwoners waddengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	269,09
inwoners waddengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	47,34
inwoners waddengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	209,89
jongeren	565,90	-3,31	562,59
kernen	114.517,38	475,61	114.992,99
laag opleidingsniveau met drempel	263,83	4,96	268,79
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	528,66
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	384,90
loonkostensubsidie	5.179,66	-55,47	5.124,19
migratieachtergrond	385,80	-0,04	385,76
landelijke centrumfunctie	45,41	-	45,41
lokale centrumfunctie	10,86	-	10,86
regionale centrumfunctie	155,10	0,54	155,65
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	13,42
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	31,40
omgevingsadressendichtheid	86,45	0,33	86,79
onderwijsachterstand	150,84	-	150,84
oppervlak bebouwing buitengebied	7.925,10	-	7.925,10
oppervlak bebouwing buitengebied bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	2.935,95
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	6.818,51
oppervlak bebouwing woonkern bodemfactor woonkern	10.743,51	-	10.743,51
oppervlak binnenwater	126,10	-	126,10
oppervlak buitenwater	39,89	-	39,89
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	33.745,44
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	25,72
oppervlak land	39,00	-	39,00
ozb niet-woningen eigenaren	-0,2933%	-0,0146%	-0,3079%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,2231%	-0,0111%	-0,2342%
ozb woningen eigenaren	-0,0890%	-0,0024%	-0,0914%
vast bedrag	982.055,84	-1.697,91	980.357,93
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	74.175.269,15
verkiezingen Den Haag	1.494.533,43	-167.627,99	1.326.905,44
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	27.064.336,61
woonruimten	11,79	0,01	11,80
woonruimten bodemfactor woonkern	52,99	-	52,99
uitkeringsfactor	1,414	0,043	1,457

Bijlage 2.1.4 Bedragen per eenheid 2025 per cluster

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2024 uitkeringsjaar 2025

	Totaal	Sociale basisvoor- zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, cultuur en recreatie	Infrastructuur, ruimte en milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
bedrijven	134,78	-	-	-	-	-	84,44	-	-	50,34	-	-	-
bewoonde oorden 1930	42,27	-	-	-	-	-	-	-	-	42,27	-	-	-
historische woningen in bewoonde oorden 1930	79,48	-	-	-	-	-	-	-	79,48	-	-	-	-
bijstandsontvangers	5.124,19	-	5.124,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.036,53	-	1.036,53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
éénpersoonshuishoudens	169,44	-	-	169,44	-	-	-	-	-	-	-	-	-
extra groei jongeren	766,20	-	-	-	-	-	-	766,20	-	-	-	-	-
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	628,55	-	-	-	-	-	-	628,55	-	-	-	-	-
grote woonkernen	75.166,66	-	-	-	-	-	75.166,66	-	-	-	-	-	-
huishoudens met een laag inkomen met drempel	3.762,65	-	352,10	533,97	2.570,78	-	128,93	176,88	-	-	-	-	-
inwoners	374,77	128,87	-	-	-	206,10	11,53	-	146,16	-	-	-117,89	-
inwoners 75+ met drempel	1.348,63	-	-	1.348,63	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inwoners waddengemeenten (<2500 inwoners)	269,09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	269,09	-	-
inwoners waddengemeenten (>7500 inwoners)	47,34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47,34	-	-
inwoners waddengemeenten (2500 tot 7500 inwoners)	209,89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	209,89	-	-
jongeren	562,59	-	-	-	302,24	-	-	260,35	-	-	-	-	-
kernen	114.992,99	5.578,87	-	24.080,77	-	-	-	-	-	85.333,35	-	-	-
laag opleidingsniveau met drempel	268,79	-	-	268,79	-	-	-	-	-	-	-	-	-
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	528,66	-	-	-	-	-	-	528,66	-	-	-	-	-
leerlingen voortgezet onderwijs	384,90	-	-	-	-	-	-	384,90	-	-	-	-	-
loonkostensubsidie	5.124,19	-	5.124,19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
migratieachtergrond	385,76	151,17	-	-	-	-	150,18	84,41	-	-	-	-	-
landelijke centrumfunctie	45,41	-	-	-	-	-	-	-	45,41	-	-	-	-
lokale centrumfunctie	10,86	-	-	-	-	-	5,39	-	5,47	-	-	-	-
regionale centrumfunctie	155,65	29,08	-	50,84	45,13	-	-	-	30,60	-	-	-	-
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13,42	-	-	-	-	-	-	-	-	13,42	-	-	-
oeverlengte*bodemfactor gemeente	31,40	-	-	-	-	-	-	-	-	31,40	-	-	-
omgevingsadressendichtheid	86,79	17,55	-	-	-25,93	3,66	18,26	-	-	73,25	-	-	-
onderwijsachterstand	150,84	-	-	-	-	-	-	150,84	-	-	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied	7.925,10	-	-	-	-	-	-	-	-	7.925,10	-	-	-
oppervlak bebouwing buitengebied bodemfactor buitengebied	2.935,95	-	-	-	-	-	-	-	-	2.935,95	-	-	-

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Bedragen per eenheid stand meicirculaire 2024 uitkeringsjaar 2025

	Totaal	Sociale basisvoor- zieningen	Participatie	Wmo	Jeugd	Bestuur en ondersteuning	Orde en veiligheid	Onderwijs	Sport, Infrastructuur, cultuur en ruimte en recreatie milieu	Overig	Overige Eigen Middelen	OZB
oppervlak bebouwing woonkern	6.818,51	-	-	-	-	-	-	-	-	6.818,51	-	-
oppervlak bebouwing woonkern bodemfactor woonkern	10.743,51	-	-	-	-	-	-	-	-	10.743,51	-	-
oppervlak binnenwater	126,10	-	-	-	-	-	-	-	-	126,10	-	-
oppervlak buitenwater	39,89	-	-	-	-	-	-	-	-	39,89	-	-
oppervlak historische kern < 40 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-
oppervlak historische kern > 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-
oppervlak historische kern 40 tot 65 ha	33.745,44	-	-	-	-	-	-	-	18.619,46	15.125,98	-	-
oppervlak land * bodemfactor gemeente	25,72	-	-	-	-	-	-	-	-	25,72	-	-
oppervlak land	39,00	-	-	-	-	-	-	25,26	-	13,74	-	-
ozb niet-woningen eigenaren	-0,3079%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,3079%
ozb niet-woningen gebruikers	-0,2342%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,2342%
ozb woningen eigenaren	-0,0914%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-0,0914%
vast bedrag	980.357,93	-	-	-	-	529.200,02	-	-	-	401.336,28	-	49.821,63
vast bedrag Amsterdam	74.175.269,15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	74.175.269,15	-
verkiezingen Den Haag	1.326.905,44	-	-	-	-	1.326.905,44	-	-	-	-	-	-
vast bedrag Rotterdam	27.064.336,61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27.064.336,61	-
woonruimten *	11,80	-	-	-	-	82,82	56,12	-	-	-65,05	-	-62,09
woonruimten bodemfactor woonkern	52,99	-	-	-	-	-	-	-	-	52,99	-	-

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2024-2029

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkering 2024-2029 (in duizenden euro's)

clusterindeling van het nieuwe verdeelmodel	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Vindplaats
Algemene uitkering voorafgaand jaar	35.546.854	38.546.920	39.996.921	38.683.666	40.350.993	41.938.845	
algemene mutaties							
- accres	2.410.752	2.115.747	-2.301.476	1.081.885			mei 2022, § 2.2-1
- accres bijstelling tranches 2022 en verder	-111.257	-30.695	916.022	-3.366			mei 2023, § 2.2-1
- accres bijstelling tranches 2023 en verder	861.587	392.416	115.600	687.275	1.646.519		mei 2023, § 2.2-1
- accres bijstelling tranches 2024 en verder	-813.089	-797.105	1.016.292	-73.072	58.601	1.756.279	mei 2024, § 2.2-1b
- incidentele compensatie	719.400	-70.250	-513.510	-26.210	-21.910	-24.370	mei 2024, § 2.2-1c
- opschalingskorting (coalitieakkoord)			0				mei 2024, § 2.2-1a
- plafond BTW-compensatiefonds							september 2022, § 2.2-2
- Plafond BTW-compensatiefonds (afrekening 2022)	2.929						mei 2023, § 2.2-2
- plafond BTW-compensatiefonds 2023	-145.532	-213.835					mei 2024, § 2.2-2
- Eenmalige rijksbijdrage			924.000	-924.000			september 2022, § 2.2-4
- Financieringssysteem				924.000			september 2023, § 2.2-3
- knelpunten verdeelproblematiek	-91	-93	-95	-97	-100	-102	mei 2024, § 2.2-3
- diversen						-8	mei 2024, § 2.2-3
- kenniscentrum explosieven WOII		908					mei 2021, § 2.2-5
- volkshuisvestingsfonds			150.000				mei 2022, § 2.2-4
- woningbouwimpuls			100.000				mei 2022, § 2.2-5
cluster Participatie							
- Participatie: Wajong overheveling vanuit IU	1.152	1.047	1.518	11.084			mei 2022, § 2.2-13
- Participatie: Regulier werk overheveling vanuit IU	2.987	4.857	4.172	14.936			mei 2022, § 2.2-13
- loon- en prijsbijstelling	2	361	-7.316				mei 2023, § 2.2-4
- Correctie extrapolatie participatie					8.425	9.431	mei 2024, § 2.2-5
- IPS-trajecten	10.750						september 2022, § 2.2-10
- Flankerend armoedebeleid		-50.000					september 2023, § 2.2-7
- Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	0						mei 2024, § 2.2-4
- Re-integratie					-20.000		september 2023, § 2.2-5
- Wet Visueel beperkten	-900	-40	-40	-30	-40		september 2023, § 2.2-6
cluster Individuele voorzieningen Wmo							
- loon- en prijsbijstelling	-261						september 2019, § 2.2-8
- geen aanspraak op begeleiding	-9.000	-9.000	-9.000				mei 2021, § 2.2-11
- overgangrecht levenslang	1.157	1.157	1.157	1.158	1.157	1.157	mei 2024, § 2.2-13
- mobiliteitshulpmiddelen	-1.000						december 2020, § 2.2-4
- nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz	1.000						september 2021, § 2.2-7
- eigen bijdrage huishoudelijke hulp (coalitieakkoord)		-95.000					mei 2022, § 2.2-14
- Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp (coalitieakkoord)		95.000					mei 2023, § 2.2-13a
- Herinvoering eigen bijdrage Wmo			-225.000				mei 2023, § 2.2-13b
- Integraal Zorgakkoord (Wmo abonnementstarief)		110.000					mei 2023, § 2.2-12
- Hulpmiddelen thuis laten staan	300	200	100	0	200		september 2023, § 2.2-8
- Wmo hulpmiddelen	4.500	2.200	-6.700				mei 2024, § 2.2-12
cluster Sociale basisvoorzieningen							
- toezicht voorschoolse educatie	-1.020						mei 2023, § 2.2-15
- landelijke vreemdelingenvoorzieningen	-14.700	14.700					mei 2024, § 2.2-14
- Asiel (inburgering)	-10.000	-30.000					september 2022, § 2.2-7
- versterking ondersteuning wijkteams			5.000		-50.000		mei 2023, § 2.2-16
- impuls integraal werken	-3.000						december 2021, § 2.2-3
- Inburgering: overheveling vanuit IU	-2.134	-2.370	-1.077	-423			mei 2022, § 2.2-18
- valpreventie bij ouderen (coalitieakkoord)	-5.000		-833	-834			mei 2022, § 2.2-19
- rijksvaccinatieprogramma meningokokken en informed consent	42						september 2018, § 2.2-7
- Rijksvaccinatieprogramma	4.427		-265				september 2023, § 2.2-9
cluster Individuele voorzieningen Jeugd							
- jeugdzorg	-83.063	-504.000	-859.000				december 2023, § 2.2-3
- loon- en prijsbijstelling jeugdzorg	126.806	-50.941	-75.865				september 2023, § 2.2-10
- loon- en prijsbijstelling voogdij 18+	1.749		-50.684				mei 2024, § 2.2-8
- Werkdrukverlaging jeugdbescherming	40.000						mei 2024, § 2.2-6
- ketensystemen jeugd	-374		712				mei 2024, § 2.2-9
- compensatieregeling Voogdij/18+	27.394	32.124					mei 2024, § 2.2-7
- Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg	-27.876	27.876					mei 2024, § 2.2-10
- Besparingsverlies Jeugd		500.000	-500.000				mei 2024, § 2.2-11
cluster Sport, cultuur en recreatie							
-							
cluster Infrastructuur, ruimte en milieu							
- handhaving energielabel C kantoren			-2.225				mei 2024, § 2.2-18
cluster Bestuur en ondersteuning							
- GDI voorzieningen 2022	7.993						mei 2023, § 2.2-20
- handelsregister	-1.075	537					mei 2024, § 2.2-16
- extra bijdragen BRP	-1.567						december 2023, § 2.2-1
- robuust rechtsbeschermingssysteem					-25.000		mei 2023, § 2.2-13
- Wet Open Overheid (structureel)	5.257	5.258	5.258				mei 2021, § 2.2-18
- Wet Open Overheid (incidenteel)				-24.979			mei 2021, § 2.2-18
- BRP experiment	821	-821					mei 2024, § 2.2-17
- Kiescollege niet ingezetenen		-237					mei 2024, § 2.2-15
- systeemleren monitoring					-10.000		mei 2023, § 2.2-16
Algemene uitkering	38.546.920	39.996.921	38.683.666	40.350.993	41.938.845	43.681.232	

Bijlage 2.2.2 Overzicht mutaties 2023 BTW-compensatiefonds

Overboekingen BCF (GF)		
Omschrijving	Departement	bedrag in € 1.000
Lokale isolatieaanpak	BZK	11.40
Vijfde tranche Woningbouwimpuls	BZK	11.89
Overwegproject Elspeterweg	IenW	2.06
Overwegproject Vierpaadjes	IenW	2.70
MIRT verkenning centrumzijde	IenW	17
Mobiliteit en Gebied	IenW	1.2
Brede SPUK GALA en SPUK IZA	VWS	7.00
Startbouwimpuls	BZK	3.80
Overwegproject Blokshekken	IenW	1
Realisatie Flexcity Enschede	BZK	96
25 Regiodeals	BZK	4.59
Volkshuisvestingsfonds	BZK	17.10
Grootschalige woningbouwlocaties	BZK	51.90
SPUK Kernenergie Borsele	EZK	57
Regeling aandachtsgroepen	BZK	1.33
SPUK regionale structuur NPLW	BZK	1.6
Lokale aanpak isolatie	BZK	3.89
Spuk 5 gemeenten	BZK	1
Gebiedsontwikkeling Spoorzone Haarlemmermeer	BZK	2.62
Opvang Oekraïense ontheemden	J&V	109.20
Overig		248
Totaal		234.570

Bijlage 2.4.1 Suppletie-uitkering bommenregeling

Suppletie-uitkering Bommenregeling			
Gemeente	Toegekend bedrag 2024	Gemeente	Toegekend bedrag 2024
Aalsmeer	21.189	Maasgouw	40.675
Aalten	9.277	Maassluis	3.836
Alkmaar	37.478	Midden-Drenthe	16.954
Almere	459.384	Moerdijk	339.297
Alphen aan den Rijn	226.734	Molenlanden	7.956
Alphen-Chaam	34.447	Mook en Middelaar	0
Altena	113.345	Neder-Betuwe	199.492
Amersfoort	203.349	Nijmegen	2.333.198
Amsterdam	93.567	Noardeast-Fryslân	25.673
Apeldoorn	3.306.652	Nunspeet	179.618
Asten	43.026	Oosterhout	150.071
Baarle-Nassau	18.110	Oude IJsselstreek	117.569
Beesel	40.389	Overbetuwe	622.771
Berg en Dal	146.472	Reimerswaal	28.591
Bergen (L.)	63.498	Renkum	32.362
Bernheze	142.427	Reusel-De Mierden	51.462
Best	99.455	Rheden	34.721
Bladel	31.296	Roerdalen	173.748
Borsele	19.811	Roosendaal	190.905
Breda	289.369	Rotterdam	1.632.334
Den Helder	99.289	Schiedam	484.863
Deventer	250.024	Schouwen-Duiveland	5.205
Dinkelland	49.057	's-Gravenhage	116.410
Duiven	2.108	Sluis	160.686
Echt-Susteren	116.842	Someren	23.328
Edam-Volendam	15.898	Súdwest-Fryslân	1.048.360
Ede	186.459	Terneuzen	124.678
Eemsdelta	830.296	Tiel	105.492
Eindhoven	299.350	Tilburg	10.221
Enschede	394.984	Urk	1.986
Etten-Leur	0	Utrecht	185.909
Gennep	135.215	Utrechtse Heuvelrug	27.412
Gilze en Rijen	121.949	Veere	10.769
Goes	42.913	Velsen	99.082
Goirle	21.074	Venlo	571.346
Haarlem	8.006	Venray	26.986
Haarlemmermeer	667.455	Vlissingen	177.149
Heerenveen	12.920	Voorst	19.789
Hendrik-Ido-Ambacht	92.202	Vught	17.625
Hilvarenbeek	16.816	Waalre	3.998
Hilversum	106.706	Waalwijk	9.085
Horst aan de Maas	36.614	Waddinxveen	115.916
Kampen	12.778	Weert	111.281
Leiden	155.003	Westervoort	20.037
Lingewaard	195.526	Woensdrecht	329.096
Lochem	45.200	Zoeterwoude	1.975
Loon op Zand	105.557	Zutphen	15.282
Maasdriel	41.135	Zwolle	80.349
		Totaal	19.546.199

Bijlage 2.5.1 Aanvullende informatie uitkeringsfactor

Het begrip uitkeringsfactor

Op diverse plaatsen in deze circulaire wordt de term uitkeringsfactor genoemd, de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor. De berekening van de uitkeringsfactor is gebaseerd op twee grootheden. De eerste is globaal genomen de som van de algemene uitkering en de OZB-maatstaf, een bedrag van ongeveer € 38,7 miljard.¹⁶ De tweede is de zogenaamde uitkeringsbasis, ongeveer € 29,6 miljard.¹⁷ Dat bedrag wordt verkregen door van alle maatstaven de aantallen te vermenigvuldigen met het bijbehorende bedrag per eenheid (de uitkomst hiervan heet de – landelijke – uitkeringsbasis; er is ook een uitkeringsbasis voor elke gemeente: het product van de gemeentelijke aantallen en de bedragen per eenheid). Beide grootheden worden op elkaar gedeeld om uit te komen op de uitkeringsfactor, die nu ongeveer 1,300 à 1,490 bedraagt.¹⁸ Afronding op drie decimalen is gebruikelijk. Bij definitieve vaststelling van de uitkeringsfactor wordt afgerond op vier decimalen.

De uitkeringsfactor speelt bij de verdeling van bedragen steeds een rol en is daardoor aan veranderingen onderhevig. Die ontstaan – meer bijzondere oorzaken als veranderingen in het verdeelstelsel buiten beschouwing latend – door twee oorzaken:

1. Mutaties in de algemene uitkering

Sommige mutaties in de algemene uitkering worden over de gemeenten verdeeld naar rato van de gemeentelijke uitkeringsbasis. Dit gebeurt door de uitkeringsfactor te verhogen (bij een toevoeging) of te verlagen (bij een uitname). Deze verdeelwijze illustreert ook het praktische nut van de uitkeringsfactor. Het alternatief om hetzelfde effect voor de verdeling te bereiken zou zijn om alle bedragen per eenheid met een gelijk percentage te verhogen of te verlagen.

2. Veranderingen in het aantal eenheden van de maatstaven

Door de groei van bijvoorbeeld het aantal inwoners neemt de uitkeringsbasis toe. Door een verlaging van de uitkeringsfactor wordt ervoor gezorgd dat niet meer algemene uitkering wordt uitgekeerd dan beschikbaar is. Opnieuw geldt dat zonder uitkeringsfactor alle bedragen per eenheid zouden moeten worden verlaagd om hetzelfde effect te bereiken. Verlaging van het bedrag per inwoner zou even eenvoudig zijn als verlaging van de uitkeringsfactor, maar die verdeelwijze doet geen recht aan de beoogde dynamiek van de verdeling.

¹⁶ Voor uitkeringsjaar 2023 stand meicirculaire 2023.

¹⁷ Voor uitkeringsjaar 2023 stand meicirculaire 2023.

¹⁸ Uitkeringsfactor 2023-2028 stand meicirculaire 2023.

Berekening uitkeringsfactoren in constante prijzen

Om gemeenten die hun begroting in constante prijzen willen opstellen te faciliteren, is in de gemeentefondsruubriek op internet zoals gebruikelijk een rekenmodel in constante prijzen gepubliceerd. In dit rekenmodel is een hulpmiddel opgenomen waarin gemeenten hun eigen prijsindexen kunnen invullen en/of loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt.

Op basis van de CEP of de MEV worden in het rekenmodel en in hoofdstuk 4 van de circulaires, als service, de ramingsgegevens van een aantal indicatoren van het CPB gepresenteerd. Na het invullen van de indexatiecijfers berekent het model automatisch de uitkering in het gemeentefonds in constante prijzen.

Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2024-2029

Volumina maatstaven 2024-2029 (ramingen mei 2024)

maatstaven	2024	2025	2026
bedrijven	2.507.770	2.659.065	2.801.056
bijstandsontvangers	384.006	386.097	394.479
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	128.214	137.452	148.192
éénpersoonshuishoudens	3.254.301	3.291.369	3.327.862
extra groei jongeren	7.257	7.267	7.283
huishoudens met een laag inkomen met drempel	1.506.408	1.518.813	1.530.666
inwoners	17.998.922	18.130.127	18.240.737
inwoners 75+ met drempel	612.422	634.691	655.437
jongeren	3.332.329	3.336.887	3.344.195
laag opleidingsniveau met drempel	1.641.622	1.600.245	1.541.529
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	381.241	383.326	384.806
leerlingen voortgezet onderwijs	699.692	701.779	705.687
loonkostensubsidie	34.178	38.868	41.389
migratieachtergrond	2.654.107	2.725.648	2.795.616
landelijke centrumfunctie	17.811.260	17.941.097	18.050.554
lokale centrumfunctie	17.811.190	17.941.027	18.050.483
regionale centrumfunctie	17.811.310	17.941.147	18.050.604
oeverlengte * bodemfactor gemeente *			
dichtheidsfactor	15.052.987	15.052.987	15.052.987
oeverlengte*bodemfactor gemeente	1.162.398	1.162.398	1.162.398
omgevingsadressendichtheid	17.735.272	18.253.510	18.382.585
onderwijsachterstand	939.333	938.613	934.860
oppervlak bebouwing buitengebied	28.619	28.729	28.847
oppervlak bebouwing buitengebied			
bodemfactor buitengebied	30.291	30.407	30.532
oppervlak bebouwing woonkern	88.454	89.389	90.269
oppervlak bebouwing woonkern bodemfactor			
woonkern	96.336	97.285	98.237
oppervlak binnenwoner	197.361	197.361	197.361
oppervlak buitenwoner	308.399	308.399	308.399
oppervlak land * bodemfactor gemeente	3.578.452	3.578.452	3.578.452
oppervlak land	3.362.324	3.362.324	3.362.324
ozb niet-woningen eigenaren	318.925.390.317	326.154.462.642	330.305.833.261
ozb niet-woningen gebruikers	307.639.349.542	314.612.601.516	318.617.064.616
ozb woningen eigenaren	2.489.437.802.614	2.602.440.611.039	2.630.044.340.579
woningen <2500 inwoners	9.876	9.948	10.009
woningen 2500 tot 7500 inwoners	8.860	8.925	8.979
woningen >7500 inwoners	6.547	6.595	6.635
woonruimten	8.472.920	8.720.505	8.782.170
woonruimten bodemfactor woonkern	9.370.192	9.643.996	9.712.191

Volumina maatstaven 2024-2029 (ramingen mei 2024)

maatstaven	2027	2028	2029
bedrijven	2.966.302	3.137.086	3.314.820
bijstandsontvangers	401.984	411.390	419.753
doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	158.451	170.040	182.538
éénpersoonshuishoudens	3.363.591	3.398.734	3.433.562
extra groei jongeren	7.288	7.299	7.318
huishoudens met een laag inkomen met drempel	1.541.921	1.552.600	1.562.802
inwoners	18.330.378	18.418.013	18.505.912
inwoners 75+ met drempel	674.802	695.378	714.725
jongeren	3.346.617	3.351.677	3.360.094
laag opleidingsniveau met drempel	1.500.010	1.455.594	1.410.356
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	387.166	389.161	391.126
leerlingen voortgezet onderwijs	709.262	712.482	716.086
loonkostensubsidie	43.909	46.491	49.011
migratieachtergrond	2.863.691	2.929.889	2.994.818
landelijke centrumfunctie	18.139.260	18.225.981	18.312.964
lokale centrumfunctie	18.139.189	18.225.910	18.312.892
regionale centrumfunctie	18.139.311	18.226.033	18.313.015
oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor			
	15.052.987	15.052.987	15.052.987
oeverlengte*bodemfactor gemeente	1.162.398	1.162.398	1.162.398
omgevingsadressendichtheid	18.512.602	18.643.567	18.775.488
onderwijsachterstand	932.507	930.243	927.470
oppervlak bebouwing buitengebied	28.989	29.114	29.243
oppervlak bebouwing buitengebied bodemfactor buitengebied			
	30.682	30.814	30.951
oppervlak bebouwing woonkern *	91.152	92.025	92.951
oppervlak bebouwing woonkern bodemfactor woonkern			
	99.177	100.175	101.150
oppervlak binnenwater	197.361	197.361	197.361
oppervlak buitenwater	308.399	308.399	308.399
oppervlak land * bodemfactor gemeente	3.578.452	3.578.452	3.578.452
oppervlak land	3.362.324	3.362.324	3.362.324
ozb niet-woningen eigenaren	334.510.982.610	338.770.612.642	343.085.434.501
ozb niet-woningen gebruikers	322.673.403.339	326.782.294.798	330.944.424.971
ozb woningen eigenaren	2.657.947.090.432	2.686.152.121.650	2.714.662.730.941
wadden <2500 inwoners	10.058	10.106	10.154
wadden 2500 tot 7500 inwoners	9.024	9.067	9.110
wadden >7500 inwoners	6.668	6.700	6.732
woonruimten	8.844.285	8.906.853	8.969.877
woonruimten bodemfactor woonkern	9.780.884	9.850.077	9.919.776

Gewijzigde volumina 2024 ten opzichte van stand septembercirculaire 2023

bedrijven	omgevingsadressendichtheid
bijstandsontvangers	oppervlak binnenw ater
extra groei jongeren	oppervlak land
extra groei leerlingen voortgezet onderwijs	oppervlak land * bodemfactor gemeente
huishoudens met een laag inkomen met drempel	oppervlakte bebouw ing buitengebied *
kernen	oppervlakte bebouw ing buitengebied bodemfactor buiteng
kernen >500	oppervlakte bebouw ing w oonkern *
laag opleidingsniveau met drempel	oppervlakte bebouw ing w oonkern bodemfactor w oonkern
landelijke centrumfunctie	oppervlakte buitenw ater
leerlingen (voortgezet) speciaal onderwijs	ozb niet-w oningen eigenaren
leerlingen voortgezet onderwijs	ozb niet-w oningen gebruikers
lokale centrumfunctie	ozb w oningen eigenaren
loonkostensubsidie	regionale centrumfunctie
oeverlengte * bodemfactor gemeente	w oonruimten *
oeverlengte * dichtheid * bodemfactor gemeente	w oonruimten bodemfactor w oonkern

Bijlage 3.2-1 Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Aa en Hunze	240.170	Boxtel	149.379
Aalsmeer	121.671	Breda	547.441
Aalten	148.370	Bronckhorst	269.579
Achtkarspelen	153.513	Brummen	126.704
Alblasserdam	85.066	Brunssum	107.257
Albrandswaard	106.399	Bunnik	89.615
Alkmaar	359.429	Bunschoten	101.759
Almelo	245.264	Buren	169.203
Almere	636.976	Capelle aan den IJssel	201.728
Alphen aan den Rijn	373.693	Castricum	145.297
Alphen-Chaam	106.043	Coevorden	274.916
Altena	276.539	Cranendonck	122.321
Ameland	72.052	Culemborg	118.573
Amersfoort	452.009	Dalfsen	190.494
Amstelveen	280.830	Dantumadiel	122.572
Amsterdam	2.344.676	De Bilt	172.198
Apeldoorn	615.017	De Fryske Marren	343.345
Arnhem	482.786	De Ronde Venen	194.174
Assen	242.155	De Wolden	209.962
Asten	110.284	Delft	299.080
Baarle-Nassau	88.902	Den Helder	191.540
Baarn	108.941	Deurne	173.014
Barendrecht	159.356	Deventer	348.459
Barneveld	273.481	Diemen	116.671
Beek	81.456	Dijk en Waard	278.577
Beekdaelen	159.697	Dinkelland	189.277
Beesel	78.549	Doesburg	64.237
Berg en Dal	162.429	Doetinchem	216.045
Bergeijk	131.129	Dongen	112.473
Bergen (L.)	117.480	Dordrecht	364.963
Bergen (NH.)	156.296	Drechterland	111.805
Bergen op Zoom	239.760	Drimmelen	149.182
Berkelland	274.690	Dronten	313.851
Bernheze	156.837	Druten	98.222
Best	123.855	Duiven	109.498
Beuningen	118.164	Echt-Susteren	163.171
Beverwijk	144.069	Edam-Volendam	148.983
Bladel	122.069	Ede	494.599
Blaricum	67.329	Femnes	71.008
Bloemendaal	110.217	Femsdelta	283.379
Bodegraven-Reeuwijk	159.090	Eersel	123.439
Boekel	76.631	Eijsden-Margraten	135.255
Borger-Odoorn	240.028	Eindhoven	665.465
Borne	104.285	Elburg	123.238
Borsele	162.413	Emmen	472.309

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Enkhuisen	83.606	Hof van Twente	229.578
Enschede	494.744	Hollands Kroon	340.636
Epe	194.601	Hoogeveen	235.229
Ermelo	143.174	Hoorn	223.595
Etten-Leur	168.200	Horst aan de Maas	236.646
Geertruidenberg	98.766	Houten	182.464
Geldrop-Mierlo	145.322	Huizen	139.192
Gemert-Bakel	171.827	Hulst	204.683
Gennep	99.324	IJsselstein	123.205
Gilze en Rijen	130.773	Kaag en Braassem	133.823
Goeree-Overflakkee	295.102	Kampen	240.063
Goes	175.684	Kapelle	82.542
Goirle	112.502	Katwijk	205.057
Gooise Meren	198.792	Kerkrade	152.962
Gorinchem	133.993	Koggenland	130.886
Gouda	221.661	Krimpen aan den IJssel	106.547
Groningen	703.492	Krimpenerwaard	249.728
Gulpen-Wittem	104.536	Laarbeek	116.834
Haaksbergen	146.139	Land van Cuijk	433.109
Haarlem	445.434	Landgraaf	134.037
Haarlemmermeer	527.330	Landsmeer	71.517
Halderberge	145.791	Lansingerland	215.724
Hardenberg	347.924	Laren	66.188
Harderwijk	169.923	Leeuwarden	463.813
Hardinxveld-Giessendam	85.349	Leiden	349.256
Harlingen	83.650	Leiderdorp	104.133
Hatterm	73.930	Leidschendam-Voorburg	235.607
Heemskerk	140.899	Lelystad	355.894
Heemstede	103.185	Leudal	204.845
Heerde	119.451	Leusden	138.329
Heerenveen	256.765	Lingewaard	177.992
Heerlen	265.163	Lisse	96.085
Heeze-Leende	126.689	Lochem	227.313
Heiloo	99.919	Loon op Zand	115.267
Hellendoorn	192.113	Lopik	107.093
Helmond	288.305	Losser	140.180
Hendrik-Ido-Ambacht	114.497	Maasdriel	129.081
Hengelo	262.058	Maasgouw	114.246
Het Hogeland	400.009	Maashorst	246.420
Heumen	93.033	Maassluis	120.931
Heusden	183.722	Maastricht	356.772
Hillegom	92.348	Medemblik	206.673
Hilvarenbeek	120.242	Meerssen	90.467
Hilversum	280.499	Meierijstad	330.960
Hoeksche Waard	390.306	Meppel	146.344

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Middelburg	177.463	Pijnacker-Nootdorp	189.972
Midden-Delfland	103.419	Purmerend	307.621
Midden-Drenthe	294.436	Putten	136.699
Midden-Groningen	327.426	Raalte	215.061
Moerdijk	206.915	Reimerswaal	141.448
Molenlanden	236.748	Renkum	131.623
Montferland	176.462	Renswoude	55.005
Montfoort	84.934	Reusel-De Mierden	105.373
Mook en Middelaar	60.006	Rheden	179.754
Neder-Betuwe	124.553	Rhenen	102.692
Nederweert	126.679	Ridderkerk	158.277
Nieuwegein	201.371	Rijssen-Holten	174.195
Nieuwkoop	143.888	Rijswijk	178.575
Nijkerk	176.630	Roerdalen	128.196
Nijmegen	499.017	Roermond	208.110
Nissewaard	279.641	Roosendaal	275.050
Noardeast-Fryslân	341.643	Rotterdam	1.748.051
Noord-Beveland	96.088	Rozendaal	50.447
Noordenveld	213.353	Rucphen	122.575
Noordoostpolder	394.676	Schagen	234.910
Noordwijk	171.319	Scherpenzeel	63.738
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	107.122	Schiedam	235.153
Nunspeet	169.074	Schiermonnikoog	55.272
Oegstgeest	97.268	Schouwen-Duiveland	236.456
Oirschot	131.819	's-Gravenhage	1.431.719
Oisterwijk	153.364	's-Hertogenbosch	472.126
Oldambt	245.950	Simpelveld	64.953
Oldebroek	141.821	Sint-Michielsgestel	135.029
Oldenzaal	119.769	Sittard-Geleen	295.193
Olst-Wijhe	136.838	Sliedrecht	101.291
Ommen	172.579	Sluis	235.579
Oost Gelre	161.714	Smallerland	228.789
Oosterhout	207.743	Soest	170.292
Ooststellingwerf	212.385	Someren	122.332
Oostzaan	60.947	Son en Breugel	88.572
Opmeer	82.778	Stadskanaal	171.442
Opsterland	223.153	Staphorst	145.106
Oss	345.010	Stede Broec	92.387
Oude IJsselstreek	199.132	Steenbergen	168.611
Ouder-Amstel	78.542	Steenwijkerland	293.984
Oudewater	76.786	Stein	102.058
Overbetuwe	206.611	Stichtse Vecht	240.971
Papendrecht	114.107	Súdwest-Fryslân	528.409
Peel en Maas	225.188	Terneuzen	296.814
Pekela	87.333	Terschelling	88.583

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten omgevingswet			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Texel	151.237	Wageningen	146.238
Teylingen	139.227	Wassenaar	123.970
Tholen	174.151	Waterland	101.461
Tiel	151.502	Weert	209.307
Tilburg	646.974	West Betuwe	272.975
Tubbergen	161.167	West Maas en Waal	120.113
Twenterand	169.398	Westerkwartier	380.646
Tynaarlo	190.176	Westerveld	227.326
Tytsjerksteradiel	188.466	Westervoort	71.535
Uitgeest	74.020	Westerwolde	241.911
Uithoorn	116.738	Westland	351.159
Urk	90.977	Weststellingwerf	212.212
Utrecht	967.873	Wierden	141.587
Utrechtse Heuvelrug	223.133	Wijchen	166.563
Vaals	68.637	Wijdmeren	116.078
Valkenburg aan de Geul	90.481	Wijk bij Duurstede	114.526
Valkenswaard	136.591	Winterswijk	175.321
Veendam	138.325	Woensdrecht	133.486
Veenendaal	206.801	Woerden	207.008
Veere	155.138	Wormerland	91.809
Veldhoven	160.084	Woudenberg	85.399
Velsen	221.264	Zaanstad	455.116
Venlo	346.309	Zaltbommel	146.182
Venray	225.488	Zandvoort	90.763
Vijfheerenlanden	253.848	Zeewolde	219.859
Vlaardingen	224.808	Zeist	217.737
Vlieland	55.320	Zevenaar	188.940
Vlissingen	158.409	Zoetermeer	355.399
Voerendaal	78.023	Zoeterwoude	65.401
Voorne aan Zee	274.343	Zuidplas	175.464
Voorschoten	99.120	Zundert	149.768
Voorst	157.522	Zutphen	170.027
Vught	140.636	Zwartewaterland	131.338
Waadhoeke	295.702	Zwijndrecht	150.650
Waalre	86.617	Zwolle	409.222
Waalwijk	186.044		
Waddinxveen	124.690	Totaal	€ 71.534.998

Bijlage 3.2-2a Decentralisatie-uitkering Nationaal actieplan dakloosheid

Decentralisatie-uitkering Nationaal Actieplan	
Gemeente	Bedrag 2024
Alkmaar	513.905
Almelo	431.116
Almere	1.225.661
Amersfoort	626.144
Amsterdam	9.269.077
Apeldoorn	604.321
Arnhem	1.210.923
Assen	660.349
Bergen op Zoom	435.833
Breda	886.205
Delft	379.046
Den Helder	255.231
Deventer	549.295
Doetinchem	558.989
Dordrecht	775.205
Ede	518.777
Eindhoven	1.658.332
Emmen	457.217
Enschede	1.291.071
Gouda	311.132
Groningen	2.512.945
Haarlem	1.106.369
Heerlen	835.140
Helmond	434.548
Hilversum	326.708
Hoorn	322.808
Leeuwarden	2.107.986
Leiden	1.148.786
Maastricht	865.197
Nijmegen	1.490.026
Nissewaard	377.083
Oss	454.753
Purmerend	214.234
Rotterdam	5.843.752
's-Gravenhage	4.257.969
's-Hertogenbosch	739.576
Tilburg	1.269.231
Utrecht	3.693.552
Venlo	1.171.172
Vlaardingen	324.458
Vlissingen	998.515
Zaanstad	363.994
Zwolle	1.523.370
Totaal	55.000.001

Bijlage 3.2-2b Decentralisatie-uitkering Pilot dakloze EU-burgers

Decentralisatie-uitkering Dakloze EU burgers	
Gemeente	Bedrag 2024
Amsterdam	2.505.751
Eindhoven	448.304
Rotterdam	1.579.767
's-Gravenhage	1.151.076
Utrecht	998.494
Venlo	316.608
Totaal	7.000.000

Bijlage 3.2-3 Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus			
Gemeente	Fase 1	Fase 2	Bedrag 2024
Apeldoorn	€ 45.598	€ 37.223	€ 82.821
Asten	€ 26.056	€ 0	€ 26.056
Barneveld	€ 195.421	€ 204.727	€ 400.149
Bergen	€ 19.542	€ 0	€ 19.542
Bladel	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Bronckhorst	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Buren	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Cranendonck	€ 32.570	€ 0	€ 32.570
De Wolden	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Deurne	€ 52.112	€ 18.612	€ 70.724
Doetinchem	€ 13.028	€ 18.612	€ 31.640
Dronten	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Duiven	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Ede	€ 156.337	€ 74.446	€ 230.783
Eijsden-Margraten	€ 6.514	€ 18.612	€ 25.126
Epe	€ 19.542	€ 0	€ 19.542
Ermelo	€ 32.570	€ 0	€ 32.570
Gemert-Bakel	€ 6.514	€ 18.612	€ 25.126
Gulpen-Wittem	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Hardenberg	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Harderwijk	€ 13.028	€ 37.223	€ 50.251
Hattem	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Heeze-Leende	€ 26.056	€ 0	€ 26.056
Hellendoorn	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Horst aan de Maas	€ 32.570	€ 18.612	€ 51.182
Land van Cuijk	€ 26.056	€ 37.223	€ 63.279
Leudal	€ 19.542	€ 0	€ 19.542
Lingewaard	€ 13.028	€ 18.612	€ 31.640
Maasdriel	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Meppel	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Midden-Drenthe	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Montferland	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Neder-Betuwe	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Nederweert	€ 84.683	€ 37.223	€ 121.906
Nijkerk	€ 26.056	€ 37.223	€ 63.279
Oirschot	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Oldebroek	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Olst-Wijhe	€ 19.542	€ 0	€ 19.542
Ommen	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Ooststellingwerf	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Opsterland	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Overbetuwe	€ 26.056	€ 0	€ 26.056
Peel en Maas	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Putten	€ 45.598	€ 18.612	€ 64.210

Decentralisatie-uitkering Uitvoeringskosten Lbv en Lbv-plus			
Gemeente	Fase 1	Fase 2	Bedrag 2024
Renswoude	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Reusel-De Mierden	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Rhenen	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Scherpenzeel	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Someren	€ 78.169	€ 18.612	€ 96.780
Staphorst	€ 13.028	€ 0	€ 13.028
Venray	€ 149.823	€ 74.446	€ 224.269
Voorst	€ 39.084	€ 18.612	€ 57.696
Weert	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Westerveld	€ 19.542	€ 0	€ 19.542
Weststellingwerf	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Wijchen	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Woensdrecht	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Woudenberg	€ 6.514	€ 0	€ 6.514
Zevenaar	€ 13.028	€ 18.612	€ 31.640
Totaal	€ 1.498.231	€ 725.851	€ 2.224.083

Bijlage 3.2-4 Decentralisatie-uitkering Bodembescherming

Decentralisatie-uitkering Bodembescherming	
Gemeente	Bedrag 2024 en verder
Alkmaar	311.944
Almelo	343.916
Amersfoort	294.662
Arnhem	309.352
Breda	381.937
Deventer	327.498
Dordrecht	311.080
Eindhoven	329.226
Emmen	476.125
Enschede	400.083
Groningen	449.767
Haarlem	287.749
Heerlen	317.129
Helmond	288.613
Hengelo	361.198
Leeuwarden	355.328
Leiden	324.042
Maastricht	358.855
Nijmegen	314.536
Schiedam	298.118
s-Hertogenbosch	273.923
Tilburg	501.611
Venlo	357.742
Zaandam	366.383
Zwolle	295.526
Totaal	8.636.343

Bijlage 3.2-6 Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen

Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Aa en Hunze	3.611	Boxtel	4.737
Aalsmeer	4.641	Breda	26.168
Aalten	3.824	Bronckhorst	5.092
Achtkarspelen	3.951	Brummen	2.962
Alblasserdam	2.857	Brunssum	3.885
Albrandswaard	3.699	Bunnik	2.249
Alkmaar	15.697	Bunschoten	3.158
Almelo	10.379	Buren	3.891
Almere	31.276	Capelle aan den IJssel	9.482
Alphen aan den Rijn	16.027	Castricum	5.101
Alphen-Chaam	1.469	Coevorden	5.011
Altena	8.102	Cranendonck	2.927
Ameland	539	Culemborg	4.173
Amersfoort	22.564	Dalfsen	4.156
Amstelveen	13.253	Dantumadiel	2.694
Amsterdam	128.867	De Bilt	6.160
Apeldoorn	23.467	De Fryske Marren	7.298
Arnhem	23.267	De Ronde Venen	6.396
Assen	9.743	De Wolden	3.453
Asten	2.420	Delft	14.890
Baarle-Nassau	992	Den Helder	7.936
Baarn	3.510	Deurne	4.629
Barendrecht	6.851	Deventer	14.426
Barneveld	8.654	Diemen	4.602
Beek	2.264	Dijk en Waard	12.490
Beekdaelen	5.048	Dinkelland	3.754
Beesel	1.888	Doesburg	1.555
Berg en Dal	4.972	Doetinchem	8.309
Bergeijk	2.680	Dongen	3.818
Bergen (L)	1.841	Dordrecht	17.044
Bergen (N-H)	4.230	Drechterland	2.861
Bergen op Zoom	9.666	Drimmelen	3.929
Berkelland	6.179	Dronten	6.119
Bernheze	4.528	Druten	2.738
Best	4.337	Duiven	3.500
Beuningen	3.730	Echt-Susteren	4.487
Beverwijk	5.995	Edam-Volendam	5.160
Bladel	2.949	Ede	17.126
Blaricum	1.753	Eemnes	1.347
Bloemendaal	3.358	Eemsdelta	6.372
Bodegraven-Reeuwijk	5.096	Eersel	2.808
Boekel	1.567	Eijsden-Margraten	3.648
Borger-Odoorn	3.638	Eindhoven	34.210
Borne	3.442	Elburg	3.374
Borsele	3.251	Emmen	15.266

Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Enkhuizen	2.651	Hof van Twente	4.976
Enschede	22.631	Hollands Kroon	6.938
Epe	4.672	Hoogeveen	7.921
Ermelo	3.859	Hoorn	10.557
Etten-Leur	6.257	Horst aan de Maas	6.125
Geertruidenberg	3.102	Houten	7.100
Geldrop-Mierlo	5.676	Huizen	5.790
Gemert-Bakel	4.405	Hulst	3.873
Gennep	2.493	IJsselstein	4.701
Gilze en Rijen	3.764	Kaag en Braassem	4.011
Goeree-Overflakkee	7.241	Kampen	7.806
Goes	5.535	Kapelle	1.832
Goirle	3.393	Katwijk	9.349
Gooise Meren	8.469	Kerkrade	6.403
Gorinchem	5.398	Koggenland	3.300
Gouda	10.571	Krimpen aan den IJssel	4.141
Groningen	33.426	Krimpenerwaard	8.099
Gulpen-Wittert	1.995	Laarbeek	3.265
Haaksbergen	3.439	Land van Cuijk	12.832
Haarlem	23.215	Landgraaf	5.218
Haarlemmermeer	22.780	Landsmeer	1.643
Halderberge	4.357	Lansingerland	9.089
Hardenberg	8.774	Laren	1.644
Harderwijk	6.864	Leeuwarden	17.836
Hardinxveld-Giessendam	2.622	Leiden	17.838
Harlingen	2.272	Leiderdorp	3.882
Hattem	1.763	Leidschendam-Voorburg	10.913
Heemskerk	5.535	Lelystad	11.655
Heemstede	3.899	Leudal	5.073
Heerde	2.697	Leusden	4.417
Heerenveen	7.248	Lingewaard	6.628
Heerlen	12.228	Lisse	3.283
Heeze-Leende	2.334	Lochem	4.816
Heiloo	3.413	Loon op Zand	3.340
Hellendoorn	5.090	Lopik	2.064
Helmond	13.320	Losser	3.279
Hendrik-Ido-Ambacht	4.517	Maasdriel	3.652
Hengelo (O)	11.553	Maasgouw	3.411
Het Hogeland	6.779	Maashorst	8.272
Heumen	2.361	Maassluis	4.955
Heusden	6.433	Maastricht	17.227
Hillegom	3.152	Medemblik	6.461
Hilvarenbeek	2.239	Meerssen	2.611
Hilversum	13.102	Meierijstad	11.750
Hoeksche Waard	12.599	Meppel	4.978

Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Middelburg	7.012	Pijnacker-Nootdorp	8.095
Midden-Delfland	2.733	Purmerend	13.193
Midden-Drenthe	4.770	Putten	3.496
Midden-Groningen	8.640	Raalte	5.404
Moerdijk	5.293	Reimerswaal	3.264
Molenlanden	6.338	Renkum	4.416
Montferland	5.177	Renswoude	807
Montfoort	1.955	Reusel-De Mierden	1.901
Mook en Middelaar	1.129	Rheden	6.115
Neder-Betuwe	3.572	Rhenen	2.853
Nederweert	2.456	Ridderkerk	6.664
Nieuwegein	9.183	Rijssen-Holten	5.403
Nieuwkoop	4.135	Rijswijk	8.140
Nijkerk	6.313	Roerdalen	2.906
Nijmegen	25.613	Roermond	8.419
Nissewaard	12.188	Roosendaal	10.894
Noardeast-Fryslân	6.430	Rotterdam	93.185
Noord-Beveland	1.103	Rozendaal	246
Noordenveld	4.434	Rucphen	3.318
Noordoostpolder	6.980	Schagen	6.660
Noordwijk	6.341	Scherpenzeel	1.458
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	3.371	Schiedam	11.317
Nunspeet	4.033	Schiermonnikoog	138
Oegstgeest	3.614	Schouwen-Duiveland	4.851
Oirschot	2.697	's-Gravenhage	79.000
Oisterwijk	4.624	's-Hertogenbosch	22.283
Oldambt	5.480	Simpelveld	1.459
Oldebroek	3.406	Sint-Michielsgestel	4.230
Oldenzaal	4.481	Sittard-Geleen	12.946
Olst-Wijhe	2.622	Sliedrecht	3.675
Ommen	2.661	Sluis	3.262
Oost Gelre	4.189	Smallerland	7.874
Oosterhout	8.060	Soest	6.659
Ooststellingwerf	3.626	Someren	2.816
Oostzaan	1.364	Son en Breugel	2.528
Opmeer	1.710	Stadskanaal	4.510
Opsterland	4.218	Staphorst	2.474
Oss	13.255	Stede Broec	3.107
Oude IJsselstreek	5.560	Steenbergen	3.454
Ouder-Amstel	2.004	Steenwijkerland	6.369
Oudewater	1.436	Stein	3.477
Overbetuwe	6.837	Stichtse Vecht	9.232
Papendrecht	4.530	Súdwest Fryslân	12.756
Peel en Maas	6.355	Terneuzen	7.719
Pekela	1.741	Terschelling	692

Decentralisatie-uitkering Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Texel	1.962	Wageningen	5.749
Teylingen	5.405	Wassenaar	3.803
Tholen	3.765	Waterland	2.472
Tiel	5.980	Weert	7.140
Tilburg	31.961	West Betuwe	7.400
Tubbergen	3.005	West Maas en Waal	2.816
Twenterand	4.754	Westerkwartier	9.116
Tynaarlo	4.855	Westerveld	2.788
Tytsjerksteradiel	4.549	Westervoort	2.121
Uitgeest	1.891	Westerwolde	3.725
Uithoorn	4.413	Westland	16.126
Urk	3.064	Weststellingwerf	3.715
Utrecht	51.645	Wierden	3.490
Utrechtse Heuvelrug	7.078	Wijchen	5.830
Vaals	1.430	Wijdmeren	3.461
Valkenburg aan de Geul	2.305	Wijk bij Duurstede	3.368
Valkenswaard	4.425	Winterswijk	4.106
Veendam	3.876	Woensdrecht	3.115
Veenendaal	9.618	Woerden	7.473
Veere	3.094	Wormerland	2.332
Veldhoven	6.515	Woudenberg	2.015
Velsen	9.655	Zaanstad	22.404
Venlo	14.503	Zaltbommel	4.260
Venray	6.264	Zandvoort	2.462
Vijfheerenlanden	8.429	Zeewolde	3.325
Vlaardingen	10.538	Zeist	9.352
Vlieland	181	Zevenaar	6.322
Vlissingen	6.337	Zoetermeer	17.825
Voerendaal	1.741	Zoeterwoude	1.325
Voorne aan Zee	10.379	Zuidplas	6.594
Voorschoten	3.602	Zundert	3.161
Voorst	3.539	Zutphen	6.809
Vught	4.507	Zwartewaterland	3.280
Waadhoeke	6.557	Zwijndrecht	6.319
Waalre	2.524	Zwolle	18.585
Waalwijk	7.011		
Waddinxveen	4.576	Totaal	2.499.991

Bijlage 3.2-7 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra

Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra	
Gemeente	Bedrag 2024
Amersfoort	174.687
Amsterdam	42.477
Assen	450.843
Berkelland	31.881
Den Haag	6.929
Gouda	182.219
Het Hogeland	196.122
Meierijstad	36.649
Utrecht	223.354
Zeewolde	174.777
Zeist	208.206
Zoetermeer	309.550
Zwolle	126.937
Totaal	2.164.631

Bijlage 3.2-8 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Aa en Hunze	11.850	Boxtel	0
Aalsmeer	0	Breda	11.850
Aalten	2.370	Bronckhorst	0
Achtkarspelen	0	Brummen	2.370
Alblasserdam	0	Brunssum	2.370
Albrandswaard	0	Bunnik	0
Alkmaar	2.370	Bunschoten	2.370
Almelo	7.110	Buren	0
Almere	47.400	Capelle aan den IJssel	0
Alphen aan den Rijn	0	Castricum	0
Alphen-Chaam	0	Coevorden	0
Altena	0	Cranendonck	0
Ameland	0	Culemborg	2.370
Amersfoort	9.480	Dalfsen	7.110
Amstelveen	0	Dantumadiel	0
Amsterdam	260.700	De Bilt	0
Apeldoorn	16.590	De Fryske Marren	4.740
Arnhem	2.370	De Ronde Venen	2.370
Assen	2.370	De Wolden	0
Asten	0	Delft	0
Baarle-Nassau	0	Den Helder	4.740
Baarn	2.370	Deurne	0
Barendrecht	4.740	Deventer	26.070
Barneveld	0	Diemen	2.370
Beek	0	Dijk en Waard	2.370
Beekdaelen	4.740	Dinkelland	0
Beesel	0	Doesburg	2.370
Berg en Dal	2.370	Doetinchem	9.480
Bergeijk	0	Dongen	0
Bergen (L.)	0	Dordrecht	4.740
Bergen (NH.)	0	Drechterland	0
Bergen op Zoom	2.370	Drimmelen	7.110
Berkelland	2.370	Dronten	4.740
Bernheze	0	Druten	0
Best	2.370	Duiven	0
Beuningen	2.370	Echt-Susteren	0
Beverwijk	0	Edam-Volendam	14.220
Bladel	0	Ede	2.370
Blaricum	4.740	Eemnes	4.740
Bloemendaal	4.740	Eemsdelta	2.370
Bodegraven-Reeuwijk	9.480	Eersel	0
Boekel	0	Eijsden-Margraten	4.740
Borger-Odoorn	4.740	Eindhoven	4.740
Borne	0	Elburg	0
Borsele	0	Emmen	0

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Enkhuizen	0	Hof van Twente	0
Enschede	4.740	Hollands Kroon	2.370
Epe	0	Hoogeveen	0
Ermelo	2.370	Hoorn	11.850
Etten-Leur	0	Horst aan de Maas	2.370
Geertruidenberg	2.370	Houten	4.740
Geldrop-Mierlo	4.740	Huizen	0
Gemert-Bakel	0	Hulst	0
Gennep	0	IJsselstein	2.370
Gilze en Rijen	0	Kaag en Braassem	2.370
Goeree-Overflakkee	2.370	Kampen	0
Goes	0	Kapelle	0
Goirle	4.740	Katwijk	0
Gooise Meren	0	Kerkrade	4.740
Gorinchem	0	Koggenland	0
Gouda	2.370	Krimpen aan den IJssel	2.370
Groningen	7.110	Krimpenerwaard	0
Gulpen-Wittert	2.370	Laarbeek	7.110
Haaksbergen	0	Land van Cuijk	0
Haarlem	11.850	Landgraaf	2.370
Haarlemmermeer	28.440	Landsmeer	0
Halderberge	2.370	Lansingerland	4.740
Hardenberg	0	Laren	0
Harderwijk	4.740	Leeuwarden	16.590
Hardinxveld-Giessendam	0	Leiden	7.110
Harlingen	0	Leiderdorp	0
Hattem	2.370	Leidschendam-Voorburg	11.850
Heemskerk	0	Lelystad	9.480
Heemstede	7.110	Leudal	7.110
Heerde	4.740	Leusden	0
Heerenveen	0	Lingewaard	11.850
Heerlen	9.480	Lisse	0
Heeze-Leende	0	Lochem	2.370
Heiloo	0	Loon op Zand	0
Hellendoorn	0	Lopik	2.370
Helmond	2.370	Losser	7.110
Hendrik-Ido-Ambacht	2.370	Maasdriel	2.370
Hengelo	11.850	Maasgouw	0
Het Hogeland	11.850	Maashorst	0
Heumen	0	Maassluis	0
Heusden	2.370	Maastricht	18.960
Hillegom	0	Medemblik	0
Hilvarenbeek	4.740	Meerssen	2.370
Hilversum	2.370	Meierijstad	7.110
Hoeksche Waard	16.590	Meppel	0

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Middelburg	0	Pijnacker-Nootdorp	4.740
Midden-Delfland	18.960	Purmerend	2.370
Midden-Drenthe	2.370	Putten	2.370
Midden-Groningen	0	Raalte	2.370
Moerdijk	0	Reimerswaal	0
Molenlanden	9.480	Renkum	2.370
Montferland	0	Renswoude	0
Montfoort	2.370	Reusel-De Mierden	0
Mook en Middelaar	0	Rheden	4.740
Neder-Betuwe	0	Rhenen	0
Nederweert	0	Ridderkerk	2.370
Nieuwegein	4.740	Rijssen-Holten	0
Nieuwkoop	0	Rijswijk	11.850
Nijkerk	0	Roerdalen	0
Nijmegen	4.740	Roermond	0
Nissewaard	2.370	Roosendaal	4.740
Noardeast-Fryslan	0	Rotterdam	26.070
Noord-Beveland	0	Rozendaal	0
Noordenveld	0	Rucphen	2.370
Noordoostpolder	4.740	Schagen	0
Noordwijk	2.370	Scherpenzeel	0
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	0	Schiedam	4.740
Nunspeet	11.850	Schiermonnikoog	0
Oegstgeest	0	Schouwen-Duiveland	2.370
Oirschot	0	's-Gravenhage	33.180
Oisterwijk	7.110	's-Hertogenbosch	7.110
Oldambt	2.370	Simpelveld	0
Oldebroek	2.370	Sint-Michielsgestel	2.370
Oldenzaal	7.110	Sittard-Geleen	21.330
Olst-Wijhe	0	Sliedrecht	0
Ommen	0	Sluis	2.370
Oost Gelre	9.480	Smallerland	0
Oosterhout	2.370	Soest	7.110
Ooststellingwerf	0	Someren	4.740
Oostzaan	0	Son en Breugel	2.370
Opmeer	0	Stadskanaal	2.370
Opsterland	0	Staphorst	7.110
Oss	0	Stede Broec	0
Oude IJsselstreek	0	Steenbergen	0
Ouder-Amstel	0	Steenwijkerland	0
Oudewater	0	Stein	2.370
Overbetuwe	0	Stichtse Vecht	18.960
Papendrecht	4.740	Súdwest-Fryslân	4.740
Peel en Maas	0	Terneuzen	0
Pekela	0	Terschelling	0

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke begeleiding			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Texel	0	Wageningen	0
Teylingen	2.370	Wassenaar	0
Tholen	4.740	Waterland	2.370
Tiel	7.110	Weert	0
Tilburg	2.370	West Betuwe	2.370
Tubbergen	0	West Maas en Waal	0
Twenterand	2.370	Westerkwartier	0
Tynaarlo	0	Westerveld	0
Tytsjerksteradiel	4.740	Westervoort	0
Uitgeest	2.370	Westerwolde	4.740
Uithoorn	0	Westland	4.740
Urk	0	Weststellingwerf	2.370
Utrecht	49.770	Wierden	0
Utrechtse Heuvelrug	7.110	Wijchen	0
Vaals	0	Wijdmeren	2.370
Valkenburg aan de Geul	2.370	Wijk bij Duurstede	2.370
Valkenswaard	0	Winterswijk	2.370
Veendam	0	Woensdrecht	4.740
Veenendaal	0	Woerden	7.110
Veere	0	Wormerland	0
Veldhoven	2.370	Woudenberg	0
Velsen	0	Zaanstad	2.370
Venlo	2.370	Zaltbommel	2.370
Venray	0	Zandvoort	2.370
Vijfheerenlanden	9.480	Zeewolde	16.590
Vlaardingen	7.110	Zeist	0
Vlieland	0	Zevenaar	2.370
Vlissingen	0	Zoetermeer	9.480
Voerendaal	0	Zoeterwoude	0
Voorne aan Zee	4.740	Zuidplas	4.740
Voorschoten	2.370	Zundert	4.740
Voorst	2.370	Zutphen	7.110
Vught	0	Zwartewaterland	7.110
Waadhoeke	0	Zwijndrecht	4.740
Waalre	0	Zwolle	7.110
Waalwijk	2.370		
Waddinxveen	2.370	Totaal	1.372.230

Bijlage 3.2-9 Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht (ELIP)

Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Aa en Hunze	869	Boxtel	1.449
Aalsmeer	724	Breda	8.548
Aalten	1.739	Bronckhorst	2.318
Achtkarspelen	580	Brummen	724
Alblasserdam	1.883	Brunssum	869
Albrandswaard	1.304	Bunnik	435
Alkmaar	7.823	Bunschoten	869
Almelo	3.042	Buren	1.014
Almere	9.852	Capelle aan den IJssel	4.057
Alphen aan den Rijn	3.187	Castricum	1.304
Alphen-Chaam	145	Coevorden	3.622
Altena	2.028	Cranendonck	724
Ameland	0	Culemborg	1.014
Amersfoort	2.608	Dalfsen	1.449
Amstelveen	6.809	Dantumadiel	580
Amsterdam	54.184	De Bilt	1.883
Apeldoorn	11.300	De Fryske Marren	1.014
Arnhem	3.332	Delft	4.491
Assen	3.477	Den Helder	2.318
Asten	869	De Ronde Venen	2.608
Baarle-Nassau	290	Deurne	2.173
Baarn	580	Deventer	5.650
Barendrecht	1.014	De Wolden	1.594
Barneveld	3.187	Diemen	2.173
Beek	869	Dijk en Waard	3.767
Beekdaelen	3.042	Dinkelland	1.449
Beesel	290	Doesburg	724
Bergeijk	869	Doetinchem	2.608
Berg en Dal	1.159	Dongen	1.739
Bergen (L.)	724	Dordrecht	11.156
Bergen (NH.)	869	Drechterland	1.014
Bergen op Zoom	3.912	Drimmelen	1.594
Berkelland	2.028	Dronten	580
Bernheze	1.594	Druten	1.304
Best	1.739	Duiven	1.739
Beuningen	1.159	Echt-Susteren	2.318
Beverwijk	3.332	Edam-Volendam	1.014
Bladel	580	Ede	6.375
Blaricum	580	Eemnes	145
Bloemendaal	3.042	Eemsdelta	580
Bodegraven-Reeuwijk	1.594	Eersel	869
Boekel	145	Eijsden-Margraten	1.159
Borger-Odoorn	435	Eindhoven	16.516
Borne	2.173	Elburg	1.014
Borsele	1.739	Emmen	5.216

Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Enkhuizen	145	Hof van Twente	2.318
Enschede	9.562	Hollands Kroon	1.594
Epe	1.159	Hoogeveen	1.883
Ermelo	1.014	Hoorn	1.594
Etten-Leur	2.318	Horst aan de Maas	869
Geertruidenberg	2.318	Houten	2.608
Geldrop-Mierlo	1.449	Huizen	1.014
Gemert-Bakel	1.594	Hulst	724
Gennep	1.304	IJsselstein	724
Gilze en Rijen	869	Kaag en Braassem	1.014
Goeree-Overflakkee	1.594	Kampen	2.463
Goes	3.187	Kapelle	1.014
Goirle	2.318	Katwijk	1.883
Gooise Meren	2.463	Kerkrade	1.449
Gorinchem	4.057	Koggenland	1.883
Gouda	4.926	Krimpen aan den IJssel	435
Groningen	8.258	Krimpenerwaard	3.187
Gulpen-Wittert	869	Laarbeek	869
Haaksbergen	1.304	Landgraaf	2.028
Haarlem	7.389	Landsmeer	724
Haarlemmermeer	8.258	Land van Cuijk	3.622
Halderberge	2.753	Lansingerland	2.028
Hardenberg	3.332	Laren	435
Harderwijk	3.332	Leeuwarden	5.216
Hardinxveld-Giessendam	1.159	Leiden	5.940
Harlingen	869	Leiderdorp	2.028
Hattem	580	Leidschendam-Voorburg	3.477
Heemskerk	3.622	Lelystad	6.664
Heemstede	1.883	Leudal	2.173
Heerde	1.014	Leusden	290
Heerenveen	3.187	Lingewaard	2.753
Heerlen	4.926	Lisse	1.449
Heeze-Leende	435	Lochem	1.594
Heiloo	1.449	Loon op Zand	724
Hellendoorn	1.594	Lopik	869
Helmond	4.491	Losser	1.159
Hendrik-Ido-Ambacht	2.463	Maasdriel	1.594
Hengelo	5.505	Maasgouw	1.594
Het Hogeland	3.767	Maashorst	3.477
Heumen	869	Maassluis	1.159
Heusden	1.159	Maastricht	7.099
Hillegom	1.159	Medemblik	1.739
Hilvarenbeek	580	Meerssen	1.449
Hilversum	3.042	Meierijstad	2.318
Hoeksche Waard	3.332	Meppel	1.449

Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Middelburg	2.318	Pijnacker-Nootdorp	2.028
Midden-Delfland	869	Purmerend	3.767
Midden-Drenthe	869	Putten	869
Midden-Groningen	3.622	Raalte	1.739
Moerdijk	2.028	Reimerswaal	1.159
Molenlanden	1.449	Renkum	1.594
Montferland	2.028	Renswoude	0
Montfoort	435	Reusel-De Mierden	1.159
Mook en Middelaar	724	Rheden	1.304
Neder-Betuwe	869	Rhenen	1.883
Nederweert	1.014	Ridderkerk	3.042
Nieuwegein	2.753	Rijssen-Holten	2.173
Nieuwkoop	1.014	Rijswijk	2.898
Nijkerk	1.883	Roerdalen	435
Nijmegen	9.127	Roermond	3.477
Nissewaard	5.795	Roosendaal	2.463
Noardeast-Fryslan	1.594	Rotterdam	28.686
Noord-Beveland	435	Rozendaal	290
Noordenveld	1.014	Rucphen	435
Noordoostpolder	1.883	Schagen	1.449
Noordwijk	2.463	Scherpenzeel	290
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	1.159	Schiedam	4.636
Nunspeet	1.014	Schiermonnikoog	0
Oegstgeest	1.014	Schouwen-Duiveland	1.883
Oirschot	435	's-Gravenhage	25.788
Oisterwijk	724	's-Hertogenbosch	9.562
Oldambt	145	Simpelveld	145
Oldebroek	1.014	Sint-Michielsgestel	1.449
Oldenzaal	1.594	Sittard-Geleen	3.622
Olst-Wijhe	1.014	Sliedrecht	2.318
Ommen	1.449	Sluis	869
Oosterhout	2.318	Smallerland	1.304
Oost Gelre	1.014	Soest	2.028
Ooststellingwerf	1.159	Someren	1.883
Oostzaan	580	Son en Breugel	145
Opmeer	580	Stadskanaal	1.594
Opsterland	435	Staphorst	724
Oss	3.477	Stede Broec	290
Oude IJsselstreek	1.304	Steenbergen	1.159
Ouder-Amstel	580	Steenwijkerland	2.028
Oudewater	145	Stein	1.014
Overbetuwe	1.883	Stichtse Vecht	2.173
Papendrecht	1.739	Súdwest-Fryslân	3.187
Peel en Maas	1.014	Terneuzen	3.477
Pekela	290	Terschelling	0

Decentralisatie-uitkering Einde lening inburgeringsplicht			
Gemeente	Bedrag 2024	Gemeente	Bedrag 2024
Texel	145	Wageningen	1.304
Teylingen	1.739	Wassenaar	1.304
Tholen	1.449	Waterland	724
Tiel	1.304	Weert	2.608
Tilburg	11.011	West Betuwe	1.449
Tubbergen	1.449	Westerkwartier	2.173
Twenterand	1.449	Westerveld	145
Tynaarlo	869	Westervoort	290
Tytsjerksteradiel	724	Westerwolde	435
Uitgeest	435	Westland	5.216
Uithoorn	2.173	West Maas en Waal	290
Urk	869	Weststellingwerf	580
Utrecht	16.081	Wierden	1.159
Utrechtse Heuvelrug	1.739	Wijchen	3.332
Vaals	1.014	Wijdmeren	580
Valkenburg aan de Geul	290	Wijk bij Duurstede	435
Valkenswaard	1.739	Winterswijk	1.594
Veendam	1.449	Woensdrecht	869
Veenendaal	5.216	Woerden	2.898
Veere	1.014	Wormerland	580
Veldhoven	1.449	Woudenberg	145
Velsen	1.739	Zaanstad	6.664
Venlo	3.332	Zaltbommel	2.173
Venray	2.898	Zandvoort	869
Vijfheerenlanden	2.898	Zeewolde	1.449
Vlaardingen	3.477	Zeist	1.594
Vlieland	0	Zevenaar	1.449
Vlissingen	3.332	Zoetermeer	5.071
Voerendaal	435	Zoeterwoude	290
Voorne aan Zee	3.622	Zuidplas	2.608
Voorschoten	724	Zundert	2.173
Voorst	1.304	Zutphen	3.042
Vught	1.304	Zwartewaterland	2.028
Waadhoeke	1.304	Zwijndrecht	4.057
Waalre	724	Zwolle	6.519
Waalwijk	2.173		
Waddinxveen	2.463	Totaal	840.009

Bijlage 3.2-12 Decentralisatie-uitkering LHBTI-beleid Regenboogsteden

Decentralisatie-uitkering LHBTI-beleid Regenboogsteden	
Gemeente	Bedrag 2024 - 2026
Alkmaar	20.000
Almere	20.000
Alphen aan den Rijn	17.000
Amerfoort	20.000
Amstelveen	-1.200
Amsterdam	50.000
Apeldoorn	20.000
Arnhem	20.000
Assen	20.000
Cappelle aan den IJssel	20.000
Delft	20.000
Deventer	20.000
Emmen	20.000
Haarlem	20.000
Leeuwarden	20.000
Leiden	20.000
Maastricht	20.000
Purmerend	20.000
s Herthogenbosch	17.000
Schiedam	20.000
Súdwest-Fryslân	20.000
Tilburg	20.000
Utrecht	50.000
Vlaardingen	20.000
Westland	20.000
Totaal	532.800

Bijlage 3.2-14 Decentralisatie-uitkering Veilige steden

Decentralisatie-uitkering Veilige steden	
Gemeente	Bedrag 2024 - 2026
Assen	30.000
Breda	25.000
Eindhoven	30.000
Hengelo	30.000
Leeuwarden	30.000
Leiden	30.000
Maastricht	30.000
Nijmegen	30.000
Rotterdam	50.000
Tilburg	30.000
Totaal	315.000

Bijlage 3.2-15 Decentralisatie-uitkering Ex ante Impact analyse NPLV

Decentralisatie-uitkering Ex ante Impact analyse NPLV	
Gemeente	Bedrag 2024
Amsterdam	24.778
Arnhem	12.389
Breda	12.389
Delft	12.389
Den Haag	12.389
Dordrecht	12.389
Eindhoven	12.389
Groningen	12.389
Heerlen	12.389
Leeuwarden	12.389
Roosendaal	12.389
Rotterdam	12.389
Schiedam	12.389
Tilburg	12.389
Utrecht	12.389
Vlaardingen	12.389
Zaansstad	12.389
Totaal	223.002

Bijlage 3.2-16 Decentralisatie-uitkering Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit

Decentralisatie-uitkering Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	
Gemeente	Bedrag 2024
Amsterdam	35.000
Arnhem	35.000
Dordrecht	35.000
Eindhoven	35.000
Groningen	35.000
Utrecht	35.000
Totaal	210.000

Bijlage 3.3.1 Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	Bedrag 2025 en verder	Gemeente	Bedrag 2025 en verder
Aa en Hunze	73.635	Boxtel	124.762
Aalsmeer	87.944	Breda	841.207
Aalten	81.253	Bronckhorst	76.908
Achtkarspelen	128.788	Brummen	63.033
Alblasserdam	75.604	Brunssum	155.583
Albrandswaard	89.161	Bunnik	30.589
Alkmaar	514.023	Bunschoten	59.383
Almelo	488.821	Buren	76.647
Almere	1.361.689	Capelle aan den IJssel	445.139
Alphen aan den Rijn	356.644	Castricum	77.864
Alphen-Chaam	22.421	Coevorden	169.632
Altena	157.929	Cranendonck	57.123
Ameland	5.880	Culemborg	102.486
Amersfoort	709.522	Dalfsen	61.526
Amstelveen	358.498	Dantumadiel	67.783
Amsterdam	6.852.767	De Bilt	170.153
Apeldoorn	703.903	De Fryske Marren	162.969
Arnhem	1.164.046	De Ronde Venen	136.262
Assen	362.466	De Wolden	70.999
Asten	39.975	Delft	567.033
Baarle-Nassau	21.030	Den Helder	354.442
Baarn	83.947	Deurne	99.126
Barendrecht	147.617	Deventer	550.376
Barneveld	180.060	Diemen	135.914
Beek	62.627	Dijk en Waard	319.508
Beekdaelen	117.896	Dinkelland	56.776
Beesel	65.640	Doesburg	64.017
Berg en Dal	136.262	Doetinchem	276.781
Bergeijk	39.859	Dongen	78.965
Bergen (L.)	36.499	Dordrecht	715.113
Bergen (NH.)	67.262	Drechterland	58.340
Bergen op Zoom	399.921	Drimmelen	61.266
Berkelland	130.352	Dronten	164.244
Bernheze	76.908	Druten	63.033
Best	89.219	Duiven	83.425
Beuningen	81.687	Echt-Susteren	107.932
Beverwijk	231.969	Edam-Volendam	93.941
Bladel	43.943	Ede	411.131
Blaricum	38.324	Eemnes	21.899
Bloemendaal	53.184	Eemsdelta	315.018
Bodegraven-Reeuwijk	101.501	Eersel	39.540
Boekel	24.332	Eijsden-Margraten	47.332
Borger-Odoorn	84.323	Eindhoven	1.309.896
Borne	63.873	Elburg	86.902
Borsele	62.569	Emmen	597.709

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	Bedrag 2025 en verder	Gemeente	Bedrag 2025 en verder
Enkhuizen	86.670	Hof van Twente	98.778
Enschede	1.138.265	Hollands Kroon	170.791
Epe	108.975	Hoogeveen	282.488
Ermelo	80.645	Hoorn	377.153
Etten-Leur	172.355	Horst aan de Maas	87.597
Geertruidenberg	98.488	Houten	134.205
Geldrop-Mierlo	156.481	Huizen	180.321
Gemert-Bakel	105.846	Hulst	83.136
Gennep	52.923	IJsselstein	133.915
Gilze en Rijen	107.555	Kaag en Braassem	96.026
Goeree-Overflakkee	155.728	Kampen	197.904
Goes	157.205	Kapelle	39.106
Goirle	62.627	Katwijk	214.937
Gooise Meren	169.458	Kerkrade	330.313
Gorinchem	191.270	Koggenland	52.257
Gouda	378.485	Krimpen aan den IJssel	135.016
Groningen	1.305.638	Krimpenerwaard	197.904
Gulpen-Wittert	34.123	Laarbeek	65.321
Haaksbergen	80.963	Land van Cuijk	283.878
Haarlem	816.006	Landgraaf	224.641
Haarlemmermeer	583.978	Landsmeer	37.976
Halderberge	140.346	Lansingerland	215.516
Hardenberg	181.045	Laren	40.149
Harderwijk	200.743	Leeuwarden	781.071
Hardinxveld-Giessendam	48.665	Leiden	612.946
Harlingen	85.250	Leiderdorp	85.685
Hattem	30.126	Leidschendam-Voorburg	392.100
Heemskerk	206.826	Lelystad	585.485
Heemstede	47.854	Leudal	76.647
Heerde	54.748	Leusden	71.259
Heerenveen	208.564	Lingewaard	125.138
Heerlen	799.320	Lisse	66.914
Heeze-Leende	32.849	Lochem	92.463
Heiloo	54.806	Loon op Zand	68.884
Hellendoorn	97.938	Lopik	62.164
Helmond	586.296	Losser	85.511
Hendrik-Ido-Ambacht	112.972	Maasdriel	70.622
Hengelo	385.235	Maasgouw	51.620
Het Hogeland	199.091	Maashorst	210.881
Heumen	53.010	Maassluis	222.700
Heusden	123.516	Maastricht	629.631
Hillegom	73.635	Medemblik	167.430
Hilvarenbeek	34.065	Meerssen	43.683
Hilversum	432.770	Meierijstad	237.386
Hoeksche Waard	219.861	Meppel	143.619

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	Bedrag 2025 en verder	Gemeente	Bedrag 2025 en verder
Middelburg	255.491	Pijnacker-Nootdorp	165.692
Midden-Delfland	57.934	Purmerend	415.389
Midden-Drenthe	90.812	Putten	72.418
Midden-Groningen	364.523	Raalte	102.834
Moerdijk	128.035	Reimerswaal	79.776
Molenlanden	105.672	Renkum	114.478
Montferland	127.687	Renswoude	12.977
Montfoort	47.043	Reusel-De Mierden	36.904
Mook en Middelaar	12.861	Rheden	235.677
Neder-Betuwe	88.640	Rhenen	63.264
Nederweert	34.876	Ridderkerk	250.045
Nieuwegein	287.297	Rijssen-Holten	118.592
Nieuwkoop	65.698	Rijswijk	405.772
Nijkerk	130.700	Roerdalen	72.997
Nijmegen	1.018.312	Roermond	359.657
Nissewaard	558.429	Roosendaal	425.007
Noardeast-Fryslân	195.065	Rotterdam	6.306.272
Noord-Beveland	23.898	Rozendaal	2.086
Noordenveld	117.896	Rucphen	87.191
Noordoostpolder	234.634	Schagen	133.017
Noordwijk	111.524	Scherpenzeel	33.979
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	75.981	Schiedam	543.685
Nunspeet	84.816	Schiermonnikoog	1.332
Oegstgeest	76.473	Schouwen-Duiveland	105.151
Oirschot	42.060	's-Gravenhage	4.642.628
Oisterwijk	68.507	's-Hertogenbosch	680.092
Oldambt	236.778	Simpelveld	40.786
Oldebroek	73.866	Sint-Michielsgestel	62.164
Oldenzaal	119.924	Sittard-Geleen	485.432
Olst-Wijhe	51.620	Sliedrecht	119.750
Ommen	68.942	Sluis	67.667
Oost Gelre	66.016	Smallerland	307.197
Oosterhout	266.498	Soest	182.493
Ooststellingwerf	115.985	Someren	62.048
Oostzaan	30.763	Son en Breugel	49.679
Opmeer	28.678	Stadskanaal	174.730
Opsterland	110.307	Staphorst	37.310
Oss	403.803	Stede Broec	86.380
Oude IJsselstreek	155.264	Steenbergen	81.340
Ouder-Amstel	51.098	Steenwijkerland	175.773
Oudewater	38.816	Stein	79.254
Overbetuwe	143.388	Stichtse Vecht	192.806
Papendrecht	139.593	Súdwest-Fryslân	421.038
Peel en Maas	122.184	Terneuzen	233.910
Pekela	89.798	Terschelling	7.097

Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen			
Gemeente	Bedrag 2025 en verder	Gemeente	Bedrag 2025 en verder
Texel	52.315	Wageningen	145.995
Teylingen	82.470	Wassenaar	115.985
Tholen	79.660	Waterland	57.355
Tiel	223.047	Weert	206.478
Tilburg	1.354.216	West Betuwe	127.745
Tubbergen	41.365	West Maas en Waal	56.138
Twenterand	121.344	Westerkwartier	218.413
Tynaarlo	90.609	Westerveld	53.879
Tytsjerksteradiel	104.282	Westervoort	83.686
Uitgeest	39.888	Westerwolde	123.255
Uithoorn	149.471	Westland	355.254
Urk	53.184	Weststellingwerf	97.272
Utrecht	2.001.169	Wierden	46.347
Utrechtse Heuvelrug	138.869	Wijchen	147.733
Vaals	38.874	Wijdmeren	58.659
Valkenburg aan de Geul	48.057	Wijk bij Duurstede	78.617
Valkenswaard	107.179	Winterswijk	98.488
Veendam	173.803	Woensdrecht	68.826
Veenendaal	321.188	Woerden	187.997
Veere	37.281	Wormerland	66.509
Veldhoven	140.143	Woudenberg	40.786
Velsen	353.400	Zaanstad	997.977
Venlo	587.454	Zaltbommel	100.111
Venray	184.666	Zandvoort	96.403
Vijfheerenlanden	221.773	Zeewolde	87.133
Vlaardingen	570.190	Zeist	340.306
Vlieland	2.404	Zevenaar	175.976
Vlissingen	279.128	Zoetermeer	788.371
Voerendaal	45.189	Zoeterwoude	20.856
Voorne aan Zee	304.445	Zuidplas	147.385
Voorschoten	90.580	Zundert	76.821
Voorst	46.637	Zutphen	238.458
Vught	74.156	Zwartewaterland	57.355
Waadhoeke	187.128	Zwijndrecht	331.790
Waalre	49.679	Zwolle	645.099
Waalwijk	183.971		
Waddinxveen	107.526	Totaal	84.892.485

Bijlage 3.3.2 Decentralisatie-uitkering Kinderen in een AZC

Decentralisatie-uitkering Jeugdhulp aan kinderen in een AZC			
Gemeente	Bedrag 2023 en verder	Gemeente	Bedrag 2023 en verder
Aa en Hunze	11.796	Etten-Leur	680
Aalsmeer	374	Geldrop-Mierlo	1.666
Achtkarspelen	578	Gilze en Rijen	118.365
Almelo	39.160	Goes	816
Almere	45.959	Goirle	5.099
Amersfoort	107.283	Gorinchem	26.073
Amsterdam	175.202	Gouda	646
Apeldoorn	40.112	Groningen	52.520
Arnhem	143.758	Haaksbergen	918
Assen	99.363	Haarlem	9.654
Baarn	27.943	Haarlemmermeer	57.313
Barendrecht	7.173	Hardenberg	51.602
Beekdaelen	34.911	Harderwijk	61.392
Berg en Dal	28.181	Heerenveen	1.700
Bergen (L.)	6.731	Heerlen	43.478
Bergen (NH.)	2.040	Hellendoorn	3.739
Berkelland	2.719	Helmond	20.226
Bodegraven-Reeuwijk	30.968	Hendrik-Ido-Ambacht	680
Borger-Odoorn	1.768	Hengelo	42.798
Boxtel	10.504	Het Hogeland	87.669
Breda	28.045	Heumen	12.204
Bronckhorst	8.532	Hoeksche Waard	70.536
Capelle aan den IJssel	3.229	Hof van Twente	10.402
Coevorden	32.328	Hoogeveen	34.571
Cranendonck	71.828	Horst aan de Maas	12.884
Culemborg	10.402	Hulst	714
Dalfsen	2.516	IJsselstein	68
De Fryske Marren	43.920	Kampen	11.184
De Wolden	9.654	Katwijk	128.325
Delft	31.002	Koggenland	12.476
Den Helder	93.686	Krimpen aan den IJssel	12.646
Deventer	50.990	Krimpenerwaard	8.566
Dijk en Waard	55.205	Land van Cuijk	79.001
Doetinchem	30.900	Landgraaf	4.793
Dordrecht	272	Landsmeer	748
Dronten	132.234	Lansingerland	6.119
Duiven	37.665	Leeuwarden	67.239
Echt-Susteren	21.382	Leiden	15.195
Ede	11.116	Leudal	35.897
Eemsdelta	68.735	Leusden	31.512
Eijsden-Margraten	32.396	Lochem	15.671
Eindhoven	22.878	Maastricht	61.936
Emmen	148.211	Medemblik	3.671
Enkhuizen	4.079	Meerijstad	22.198
Enschede	12.340	Middelburg	21.076

Decentralisatie-uitkering Jeugdhulp aan kinderen in een AZC			
Gemeente	Bedrag 2023 en verder	Gemeente	Bedrag 2023 en verder
Midden-Drenthe	4.793	Stein	1.904
Midden-Groningen	2.346	Súdwest-Fryslân	65.675
Nijmegen	74.752	Terneuzen	2.346
Noardeast-Fryslân	2.176	Teylingen	8.022
Noordenveld	13.767	Tholen	4.045
Noordoostpolder	100.009	Tiel	340
Noordwijk	782	Tilburg	49.698
Nunspeet	29.846	Twenterand	1.156
Oegstgeest	21.994	Tynaarlo	42.322
Oirschot	32.396	Tytsjerksteradiel	139.679
Oisterwijk	75.771	Uithoorn	3.025
Oldambt	38.175	Utrecht	109.255
Olst-Wijhe	14.889	Utrechtse Heuvelrug	42.730
Ommen	15.093	Veendam	68
Oost Gelre	13.325	Veenendaal	1.938
Oosterhout	27.569	Veldhoven	7.275
Opsterland	7.581	Velsen	46.231
Oss	42.934	Venlo	2.957
Ouder-Amstel	4.963	Venray	306
Overbetuwe	2.448	Vijfheerenlanden	1.462
Papendrecht	13.529	Vlissingen	306
Pijnacker-Nootdorp	2.923	Voorschoten	408
Purmerend	7.343	Waadhoeke	55.715
Raalte	272	Waddinxveen	3.433
Renkum	10.572	Wageningen	28.690
Rheden	37.087	Wassenaar	15.807
Rijssen-Holten	2.040	Waterland	4.113
Roermond	7.513	Westerveld	16.317
Rotterdam	38.956	Westerwolde	174.352
Rucphen	2.244	Wierden	18.220
Schagen	25.121	Winterswijk	55.817
Schouwen-Duiveland	2.550	Woensdrecht	8.430
's-Gravenhage	42.628	Zaanstad	374
's-Hertogenbosch	56.429	Zaltbommel	4.487
Sittard-Geleen	10.368	Zeewolde	25.971
Sliedrecht	5.201	Zeist	60.270
Sluis	578	Zevenaar	14.549
Smallingerland	107.249	Zoetermeer	10.368
Soest	544	Zutphen	57.551
Someren	2.346	Zwolle	16.827
Stadskanaal	49.732	Totaal	5.100.007

Bijlage 3.3.3 Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorzieningen peuters

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters			
Gemeente	Bedrag 2024 en verder	Gemeente	Bedrag 2024 en verder
Aa en Hunze	60.895	Boxtel	48.428
Aalsmeer	46.890	Breda	287.612
Aalten	44.984	Bronckhorst	61.412
Achtkarspelen	56.900	Brummen	31.328
Alblasserdam	35.757	Brunssum	39.109
Albrandswaard	42.452	Bunnik	25.558
Alkmaar	175.850	Bunschoten	35.094
Almelo	132.381	Buren	51.941
Almere	396.728	Capelle aan den IJssel	110.090
Alphen aan den Rijn	171.193	Castricum	51.171
Alphen-Chaam	21.230	Coevorden	74.072
Altena	101.467	Cranendonck	34.051
Ameland	7.718	Culemborg	45.039
Amersfoort	267.189	Dalfsen	49.938
Amstelveen	141.900	Dantumadiel	37.448
Amsterdam	1.658.060	De Bilt	73.900
Apeldoorn	272.355	De Fryske Marren	110.888
Arnhem	320.023	De Ronde Venen	79.712
Assen	117.583	De Wolden	50.026
Asten	23.291	Delft	147.088
Baarle-Nassau	12.907	Den Helder	90.209
Baarn	39.086	Deurne	47.296
Barendrecht	73.946	Deventer	173.806
Barneveld	121.345	Diemen	43.363
Beek	21.829	Dijk en Waard	135.760
Beekdaelen	52.444	Dinkelland	42.021
Beesel	19.489	Doesburg	16.301
Berg en Dal	58.683	Doetinchem	92.958
Bergeijk	30.794	Dongen	37.424
Bergen (L.)	25.284	Dordrecht	206.521
Bergen (NH.)	36.908	Drechterland	36.795
Bergen op Zoom	115.633	Drimmelen	37.436
Berkelland	74.353	Dronten	72.716
Bernheze	48.019	Druten	29.545
Best	42.545	Duiven	39.200
Beuningen	41.275	Echt-Susteren	45.729
Beverwijk	67.195	Edam-Volendam	55.524
Bladel	31.928	Ede	207.757
Blaricum	21.839	Femnes	15.502
Bloemendaal	39.101	Femsdelta	95.382
Bodegraven-Reeuwijk	68.244	Eersel	33.382
Boekel	19.993	Eijsden-Margraten	50.007
Borger-Odoorn	66.636	Eindhoven	366.659
Borne	38.198	Elburg	40.531
Borsele	48.131	Emmen	199.059

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters			
Gemeente	Bedrag 2024 en verder	Gemeente	Bedrag 2024 en verder
Enkhuizen	27.445	Hof van Twente	52.254
Enschede	285.440	Hollands Kroon	89.250
Epe	54.831	Hoogeveen	101.966
Ermelo	45.026	Hoorn	115.425
Etten-Leur	68.991	Horst aan de Maas	67.682
Geertruidenberg	31.117	Houten	83.445
Geldrop-Mierlo	57.088	Huizen	62.109
Gemert-Bakel	52.593	Hulst	46.365
Gennep	26.594	IJsselstein	49.676
Gilze en Rijen	43.327	Kaag en Braassem	51.692
Goeree-Overflakkee	92.680	Kampen	99.659
Goes	62.165	Kapelle	21.513
Goirle	36.507	Katwijk	104.596
Gooise Meren	104.827	Kerkrade	69.825
Gorinchem	60.513	Koggenland	47.108
Gouda	118.218	Krimpen aan den IJssel	46.873
Groningen	410.493	Krimpenerwaard	103.398
Gulpen-Wittert	32.500	Laarbeek	35.276
Haaksbergen	36.443	Land van Cuijk	141.061
Haarlem	259.778	Landgraaf	55.612
Haarlemmermeer	260.363	Landsmeer	22.208
Halderberge	48.746	Lansingerland	110.671
Hardenberg	115.711	Laren	16.113
Harderwijk	77.340	Leeuwarden	258.187
Hardinxveld-Giessendam	30.499	Leiden	170.987
Harlingen	28.071	Leiderdorp	39.195
Hattem	19.272	Leidschendam-Voorburg	124.824
Heemskerk	58.489	Lelystad	148.526
Heemstede	40.826	Leudal	54.601
Heerde	31.826	Leusden	46.087
Heerenveen	102.574	Lingewaard	68.478
Heerlen	157.765	Lisse	32.273
Heeze-Leende	23.040	Lochem	59.446
Heiloo	33.009	Loon op Zand	33.766
Hellendoorn	56.411	Lopik	32.522
Helmond	152.339	Losser	36.565
Hendrik-Ido-Ambacht	53.668	Maasdriel	44.292
Hengelo	129.634	Maasgouw	34.029
Het Hogeland	108.432	Maashorst	89.667
Heumen	25.784	Maassluis	56.379
Heusden	61.900	Maastricht	159.802
Hillegom	30.701	Medemblik	79.833
Hilvarenbeek	27.091	Meerssen	27.449
Hilversum	155.639	Meierijstad	121.762
Hoeksche Waard	140.265	Meppel	57.894

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters			
Gemeente	Bedrag 2024 en verder	Gemeente	Bedrag 2024 en verder
Middelburg	83.432	Pijnacker-Nootdorp	94.077
Midden-Delfland	35.079	Purmerend	132.776
Midden-Drenthe	70.744	Putten	40.189
Midden-Groningen	116.082	Raalte	62.461
Moerdijk	66.440	Reimerswaal	48.972
Molenlanden	90.020	Renkum	46.674
Montferland	51.717	Renswoude	9.834
Montfoort	22.436	Reusel-De Mierden	24.660
Mook en Middelaar	12.488	Rheden	67.550
Neder-Betuwe	52.979	Rhenen	37.373
Nederweert	27.612	Ridderkerk	75.006
Nieuwegein	95.051	Rijssen-Holten	65.626
Nieuwkoop	50.616	Rijswijk	96.806
Nijkerk	73.037	Roerdalen	33.444
Nijmegen	307.712	Roermond	99.806
Nissewaard	144.484	Roosendaal	122.384
Noardeast-Fryslân	104.483	Rotterdam	1.383.518
Noord-Beveland	18.318	Rozendaal	3.384
Noordenveld	57.614	Rucphen	33.953
Noordoostpolder	91.528	Schagen	77.591
Noordwijk	61.207	Scherpenzeel	17.048
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	34.465	Schiedam	134.193
Nunspeet	53.912	Schiermonnikoog	1.685
Oegstgeest	40.374	Schouwen-Duiveland	64.233
Oirschot	29.862	's-Gravenhage	1.087.063
Oisterwijk	44.369	's-Hertogenbosch	237.372
Oldambt	81.641	Simpelveld	14.351
Oldebroek	45.436	Sint-Michielsgestel	45.428
Oldenzaal	46.795	Sittard-Geleen	134.586
Olst-Wijhe	31.070	Sliedrecht	43.025
Ommen	38.689	Sluis	47.020
Oost Gelre	45.787	Smallerland	104.291
Oosterhout	84.588	Soest	69.775
Ooststellingwerf	53.890	Someren	30.149
Oostzaan	15.440	Son en Breugel	26.576
Opmeer	20.098	Stadskanaal	60.237
Opsterland	63.208	Staphorst	35.249
Oss	149.738	Stede Broec	29.897
Oude IJsselstreek	60.201	Steenbergen	37.860
Ouder-Amstel	22.816	Steenwijkerland	94.208
Oudewater	16.085	Stein	29.601
Overbetuwe	79.835	Stichtse Vecht	106.785
Papendrecht	46.731	Súdwest-Fryslân	200.509
Peel en Maas	70.046	Terneuzen	96.253
Pekela	23.878	Terschelling	10.699

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters			
Gemeente	Bedrag 2024 en verder	Gemeente	Bedrag 2024 en verder
Texel	35.115	Wageningen	49.239
Teylingen	54.990	Wassenaar	41.440
Tholen	50.672	Waterland	32.621
Tiel	67.331	Weert	72.831
Tilburg	363.786	West Betuwe	93.754
Tubbergen	36.418	West Maas en Waal	34.751
Twenterand	58.347	Westerkwartier	130.023
Tynaarlo	68.166	Westerveld	47.689
Tytsjerksteradiel	69.581	Westervoort	23.293
Uitgeest	19.014	Westerwolde	62.189
Uithoorn	46.257	Westland	161.777
Urk	44.916	Weststellingwerf	54.431
Utrecht	608.582	Wierden	41.859
Utrechtse Heuvelrug	85.054	Wijchen	63.772
Vaals	18.172	Wijdmeren	44.027
Valkenburg aan de Geul	23.989	Wijk bij Duurstede	35.483
Valkenswaard	42.213	Winterswijk	50.683
Veendam	49.962	Woensdrecht	31.717
Veenendaal	109.351	Woerden	85.883
Veere	39.334	Wormerland	26.634
Veldhoven	61.314	Woudenberg	23.421
Velsen	103.370	Zaanstad	256.943
Venlo	165.735	Zaltbommel	53.949
Venray	72.676	Zandvoort	25.552
Vijfheerenlanden	105.280	Zeewolde	39.899
Vlaardingen	129.789	Zeist	107.880
Vlieland	2.804	Zevenaar	72.965
Vlissingen	78.661	Zoetermeer	205.340
Voerendaal	19.741	Zoeterwoude	15.153
Voorne aan Zee	109.671	Zuidplas	81.552
Voorschoten	37.609	Zundert	30.825
Voorst	48.796	Zutphen	77.886
Vught	48.514	Zwartewaterland	40.327
Waadhoeke	100.762	Zwijndrecht	74.358
Waalre	25.618	Zwolle	230.194
Waalwijk	69.027		
Waddinxveen	51.082	Totaal	30.000.000

Bijlage 4.8 Redelijk peil 2025

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
2. de rioolheffingen;
3. de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Het redelijk peil voor de OZB wordt berekend via onderstaande tabel.

Totaal WOZ-waarde woningen 2024	[1]
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2024	[2]
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2024	[3]
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2024	[4]
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2024	[5]
Totaal onderdekking riolering 2024	[6]
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riol 2024	[7=4-5-6]
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentages van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2024	[8=(7/(1+2+3)*100)]
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2025	[9=8*1,20]

Op basis van deze tabel is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2025 (redelijk peil OZB) vastgesteld op **0,1595**.

Voor de WOZ-waarden worden de gegevens gebruikt van het CBS die ook voor het gemeentefonds gehanteerd worden (betaalmaand februari 2024). Voor de berekening van de totale OZB-opbrengst wordt gebruik gemaakt van de gegevens (OZB-percentages) van de Monitor inkomsten uit lokale heffingen. Voor de berekening van de onderdekking reiniging en riolering wordt gebruik gemaakt van de Informatie voor derden (taakvelden) begrotingen 2024.

Artikel 12-gemeenten moeten gedurende de hele looptijd van de aanvraag en van de toekenning van de aanvullende uitkering blijven voldoen aan het jaarlijks in deze circulaire vastgestelde redelijk peil van de eigen inkomsten. Voor de lopende artikel 12-trajecten kan hier door een bijzonder voorschrift van worden afgeweken.

Berekening gemiddelde OZB-tarief in een gemeente

Uit vragen van gemeenten is in het verleden gebleken dat niet geheel duidelijk is op welke wijze het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel

12 van de eigen gemeente moet worden berekend. De berekening, zoals die hierboven is opgenomen, is niet bestemd voor gemeenten om het gemiddelde OZB-tarief in de eigen gemeente te berekenen, maar geeft inzicht in de wijze waarop het normtarief OZB voor de toelating tot artikel 12 door het ministerie van BZK wordt berekend. Daarom is in de handleiding artikel 12 de volgende passage opgenomen:

Het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel 12 moet op de volgende wijze worden berekend:

$$(PEW \times WW + PGNW \times WNWG + PENW \times WNWE) / (WW + WNWG + WNWE)$$

Waarbij:

PEW = OZB-percentage eigenaar woning;

PGNW = OZB-percentage gebruiker niet-woning;

PENW = OZB-percentage eigenaar niet-woning;

WW = waarde woningen;

WNWG = waarde niet-woningen gebruikers;

WNWE = waarde niet-woningen eigenaren.

Indien de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB-percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating. Hierbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat bij de riolering én de reiniging sprake is van 100% lastendekkendheid. Een eventuele onderdekking bij de reiniging en/of riolering moet worden gecompenseerd door een daarmee overeenkomende verhoging van het (gemiddelde) percentage WOZ-waarde. Voor de berekening van het gemiddelde OZB-percentage bij de toelating tot artikel 12 wordt uitgegaan van de WOZ-gegevens per 1 januari van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft en de OZB-percentages van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft.

Riool- en afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Voor de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet er sprake zijn van tarieven die resulteren in 100% lastendekkendheid. Dit uitgangspunt volstaat bij de beoordeling van de hoogte van deze heffingen of zij voldoen aan het redelijke peil. Van een minimumtarief per aansluiting is in dit verband dan ook geen sprake meer. Een eventuele onderdekking op de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet gecompenseerd worden door extra baten uit de OZB boven de 120%.

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BFR/Bekostiging Binnenlands Bestuur
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

Mei 2024

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 0085208174
Documentnummer: 0085569424

Commissievergadering : Planning en Control
Titel : Mid Term Review 2022 - 2026
Onderwerp : Voortgang Samenwerkingsagenda en Collegeakkoord 2022 - 2026
Portefuillehouder : E. Verhagen

Datum collegevergadering

14 mei 2024

Voorgesteld besluit

1. De Mid Term Review Deel 1 over de Samenwerkingsagenda 2022 – 2026 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de Mid Term Review Deel 2 over het Collegeakkoord 2022 – 2026.

Openbaar

Ja, actief via een persbericht

Inleiding

Twee jaar geleden is het college van de gemeente Ooststellingwerf gestart met de uitvoering van de Samenwerkingsagenda en het Collegeakkoord. Nu we halverwege zijn, is het tijd om terug te kijken op de afgelopen periode. Welke doelstellingen zijn behaald en welke uitdagingen vragen nog om onze aandacht in de resterende tijd? Dit wordt beschreven in de Mid Term Review Samenwerkingsagenda en Collegeakkoord 2022 – 2026.

Argumenten

- 1.1 De Mid Term Review biedt gelegenheid om de Samenwerkingsagenda te evalueren, te wijzigen en prioriteiten te herijken.*

Door te kijken naar wat we tot nu toe hebben bereikt, kunnen we bepalen of we goed op weg zijn om onze doelen te behalen. Uit de Mid Term Review blijkt dat we op schema liggen. Inmiddels is 53% van de samenwerkingsagenda voltooid of geïntegreerd in het bestaande beleid, en 47% volgens planning verloopt.
- 2.1. De Mid Term Review maakt het mogelijk om op de hoogte te blijven van de voortgang van het collegeakkoord.*

Door deze voortgangsrapportage kan de gemeenteraad duidelijk zien welke doelstellingen uit het collegeakkoord zijn opgenomen in het bestaand beleid en welke nog in ontwikkeling zijn. Uit de Mid Term Review blijkt dat we op koers liggen. 68% van de doelstellingen zijn behaald, en nog eens 30% loopt volgens planning. Belangrijke uitdagingen zijn het beheersen van de kosten van de jeugdzorg en het inzetten van een burgerberaad.
- 2.2. Transparantie in verantwoording is cruciaal voor het vertrouwen van belanghebbenden.*

De Mid Term Review biedt een transparante manier om verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad, inwoners en andere belanghebbenden. Het laat zien dat het college actief bezig is met het monitoren en evalueren van haar beleid en programma's.

Kanttekeningen

N.v.t.

Financiële toelichting

N.v.t.

Vervolg

De gemeenteraad heeft kennis kunnen nemen van de voortgang van de samenwerkingsagenda en het collegeakkoord. Om dit te communiceren naar inwoners en belanghebbenden is er een poster ontwikkeld waarin in één oogopslag de voortgang van de samenwerkingsagenda van de raad is te zien. Door deze poster te communiceren wordt de transparantie bevorderd en worden de inwoners en belanghebbenden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen binnen de gemeente Ooststellingwerf.

Evaluatie

De samenwerkingsagenda en het collegeakkoord zijn continu processen. De inhoud hiervan wordt hierdoor ook continu geëvalueerd. De samenwerkingsagenda en het collegeakkoord lopen tot 2026. Wanneer deze zijn afgelopen zal er opnieuw een evaluatie plaatsvinden.

, secretaris.

, burgemeester.

Bijlagen

1. Mid Term Review Deel 1 Samenwerkingsagenda 2022 – 2026
2. Mid Term Review Deel 2 Collegeakkoord 2022 – 2026
3. Voortgang Samenwerkingsagenda 2022 – 2026 in één oogopslag

Zaaknummer: 0085208174

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 mei 2024;

Besluit

1. De Mid Term Review Deel 1 over de Samenwerkingsagenda 2022 – 2026 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de Mid Term Review Deel 2 over het Collegeakkoord 2022 – 2026.

Besloten in de openbare vergadering van 2 juli.

, griffier.

, voorzitter.

Duurzaam Ondernemend Dichtbij

DEEL 1

Samenwerkings- agenda 2022-2026

Waar staan we medio 2024?

gemeente

ooststellingwerf

Voorwoord	3
Leeswijzer	4
Deel 1 Samenwerkingsagenda Waar staan we medio 2024?	5

Halverwege de bestuurs- en raadsperiode 2022 – 2026 is het een moment van reflectie en evaluatie. Bij aanvang hebben we met trots ons collegeakkoord en samenwerkingsagenda gepresenteerd. Nu, met deze midterm review, is het tijd om een blik te werpen op de voortgang van onze gezamenlijke inspanningen tot nu toe.

Deze tussentijdse evaluatie biedt ons de gelegenheid om terug te kijken op de eerste helft van onze bestuurs- en raadsperiode en de mate van vooruitgang te beoordelen die we hebben geboekt. Zijn we op schema met onze plannen? Zijn onze prioriteiten nog steeds relevant? En hoe gaan we om met nieuwe ontwikkelingen die mogelijk onze plannen beïnvloeden?

Met trots kunnen we zeggen dat we op koers liggen. Een aanzienlijk deel van de acties en activiteiten uit de samenwerkingsagenda lopen volgens planning of zijn afgerond en opgenomen in de reguliere bestuurs- en werkprocessen. Natuurlijk zijn er ook uitdagingen geweest, en nog niet alle doelen zijn bereikt. Maar over het geheel genomen zijn we positief gestemd over de resultaten die we tot dusverre hebben behaald.

Dit succes is te danken aan de gezamenlijke inzet van onze raadsleden, ambtenaren en de actieve betrokkenheid van onze inwoners en ondernemers. Het is deze samenwerking die ons in staat stelt om nieuwe uitdagingen met vertrouwen tegemoet te treden. Samen hebben we laten zien dat we in staat zijn om onze gemeente te leiden naar een betere toekomst.

Het eerste deel van de midterm review is gewijd aan de voortgang van onze samenwerkingsagenda, waarbij we inzoomen op de A-, B-, en C-onderwerpen.

Met deze structuur willen we een helder overzicht bieden van de vooruitgang die we hebben geboekt in zowel het uitvoeren van ons beleid zoals vastgelegd in het collegeakkoord en verwerkt in de programmabegroting 2023, als in het realiseren van onze gezamenlijke doelstellingen zoals vastgelegd in de samenwerkingsagenda.

Hiermee kunnen we een uitgebreid beeld schetsen van de prestaties en uitdagingen die we hebben ervaren tot dusver, terwijl we ons blijven inzetten voor de verdere ontwikkeling en versterking van de gemeente Ooststellingwerf.

Deze voortgang wordt visueel weergegeven aan de hand van een stoplichtmodel:

Afgerond, going concern en/of opgenomen in bestaand beleid **A/B** donkergroen:

Loopt volgens planning lichtgroen:

Vertraging oranje:

Niet gestart paars:

We noteren in de kolom 'jaar' het jaartal waarin een actiepoint is afgerond, indien het voltooid is. Als een actiepoint nog in uitvoering is, noteren we het verwachte afrondingsjaartal in deze kolom.

A-onderwerpen

A-onderwerpen zijn voor de raad van groot politiek belang. Met deze onderwerpen wil de raad zelf actief aan de slag. De raad wil op deze onderwerpen vanaf de start op basis van een startnotitie een beeldvormende discussie voeren:

Actiepunt Voortgang	Jaar	Status
Sociaal domein: Preventie en bestrijding van armoede en schulden Op 19 september 2023 is er een themabijeenkomst geweest over bestaanszekerheid. Een vervolg staat gepland eind 2024.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Duurzaamheid: Energietransitie Startnotitie energietransitie is vastgesteld in raad op 31 januari 2024, als vervolg worden er in 2024 vier werkbijeenkomsten georganiseerd met de raad.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Duurzaamheid: Stikstof Startnotitie stikstof is vastgesteld in de raad op 31 oktober 2023. Hier is ingestemd met verschillende doelen.	2023	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Financiën en lokale lasten: Planning & control De startnotitie is in het tweede kwartaal van 2023 in de raad besproken en vastgesteld. De verordening op de auditcommissie is aangepast. In de auditcommissie is gesproken over de P&C cyclus. Er ligt een memo van de auditcommissie aan de agendacommissie.	2023	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

B-onderwerpen

B-onderwerpen zijn van politiek belang en kunnen door het college worden voorbereid op basis van enkele door de raad meegegeven aandachtspunten.

Actiepunt Voortgang	Jaar	Status
Sociaal domein: Preventie verslaving Het preventie programma voor jongeren Opgroeien in een Kansrijke Omgeving is van start. De raad heeft de start van dit programma vastgesteld in de raadsvergadering van 18 april 2023.	2023	●●●●●
Sociaal domein: Aanpak laaggeletterdheid Er is een aanjager aangesteld. In 2023 is een ketenoverleg gestart en is het aanbod in kaart gebracht. In 2024 zal plan van aanpak worden opgeleverd.	2024	●●●●●
Sociaal domein: Preventie jeugdproblematiek Het preventie programma voor jongeren Opgroeien in een Kansrijke Omgeving is van start. De raad heeft de start van dit programma vastgesteld in de raadsvergadering van 18 april 2023.	2023	●●●●●
Wonen en ruimtelijke ordening Dit onderdeel gaat medio 2024 ter vaststelling naar de raad.	2024	●●●●●
Accommodatiebeleid Het accommodatiebeleid en integraal huisvestigingsplan wordt in het najaar van 2024 vastgesteld.	2024	●●●●●
Duurzaamheid: klimaatadaptatie Collegebesluit om SDG doelen te integreren in de adviezen aan het college en raad is vastgesteld op 27 februari 2024. Tegelijkertijd is er een mededeling hierover naar de raad gegaan.	2024	●●●●●
Duurzaamheid: circulaire economie Uitvoeringsstrategie Circulaire Economie vastgesteld in raad 31 oktober 2023	2023	●●●●●
Openbare ruimte: biodiversiteit Er is een meerjarig biodiversiteitsplan vastgesteld met een uitvoeringsplan waarin dit is opgenomen.	2022	●●●●●
Financiën en lokale lasten: kwijschelding We hebben geconstateerd dat de enige mogelijkheid om het kwijscheldingsbeleid te verruimen is door rioolheffing eigenaren (woningen) en Diftar boven de € 100 kwijt te schelden. Beide voeren we niet in. Er zijn op dit moment geen huishoudens die in aanmerking zouden komen voor kwijschelding van de rioolheffing eigenaren (veel inwoners die in aanmerking komen voor kwijschelding hebben geen eigen woning). Het toepassen van kwijschelden voor Diftar boven de € 100 past niet bij het uitgangspunt 'de vervuiler betaald'. Dit is ook meegenomen in de bespreking bij initiatiefvoorstel 1,25 miljoen.	2022	●●●●●

zie verder op volgende pagina >>

B-onderwerpen

B-onderwerpen zijn van politiek belang en kunnen door het college worden voorbereid op basis van enkele door de raad meegegeven aandachtspunten.

Actiepunt Voortgang	Jaar	Status
Economie en recreatie en toerisme: bedrijventerreinen We zijn op dit moment aan het verkennen/onderzoeken welke terreinen mogelijk geschikt zijn of geschikt gemaakt kunnen worden als bedrijventerrein. Een en ander heeft te maken met de locatie en de visie op termijn waar bedrijventerrein ontwikkeld zou moeten worden.	2025	●●●●
Economie en recreatie en toerisme: dienstverlening aan ondernemers Afgelopen jaar is het ondernemersloket opnieuw ingevoerd. Hierdoor is er een vast moment in de maand waarbij medewerkers beschikbaar zijn voor allerlei vragen maar ook tips voor alle ondernemers in Ooststellingwerf.	2024	●●●●
Economie en recreatie en toerisme: versterken regionale netwerken Maandelijks vindt er overleg plaats tussen collega's van Opsterland, Weststellingwerf in het kader van EZ. Daarnaast vinden er op landelijk niveau 3 maal per jaar overleggen plaats met collega's EZ van andere gemeenten.	2023	●●●●
Mobiliteit en bereikbaarheid algemeen De gemeente heeft een zienswijze ingediend op aanbesteding concessie openbaar vervoer bus Fryslân 2024-2034. De Raad is hierover geïnformeerd met een mededeling van het college van 25 april 2023. De provinciale aanbestedingsprocedure loopt op dit moment nog. De Provincie is hierin leidend op het moment.	2025	●●●●
Openbare orde en veiligheid: digitale veiligheid en aanpak ondermijning In maart 2023 is de raad bijgepraat over de aanpak van ondermijning. We hebben verschillende controles uitgevoerd op bedrijventerreinen, garageboxen en het buitengebied. Voorlichtingen zijn gegeven aan agrariërs en we werken aan een samenwerking tussen agrariërs, politie en gemeente. Samen met andere Friese gemeenten hanteren we de "Friese norm" voor een uniforme aanpak. Ons personeel heeft een escaperoom ervaren voor bewustwording. Via intranet delen we regelmatig berichten. Het programma HackShield voor jongeren gaat van start en scholen tonen interesse. We werken aan een veiligheidsconvenant met voortgezet onderwijs, politie en jongerenwerk. Professionals worden getraind in vroeg signalering. Ondernemers in Ooststellingwerf worden benaderd voor input. De casustafel Ondermijning is maandelijks actief.	2023	●●●●
Openbare orde en veiligheid: verkeersveiligheid Er zijn hiervoor al middelen beschikbaar gesteld door de raad. Dit loopt de komende jaren door en betreffen maatregelen binnen 30 en 60 km gebieden.	2022	●●●●

C-onderwerpen

C-onderwerpen zijn vooral van politiek belang in het toezien door de raad op de uitvoering door het college.

Actiepunt Voortgang	Jaar	Status
Sociaal domein: Zicht op huidige inspanningen en bereik cultuur Een themabijeenkomst raad over dit onderwerp heeft plaatsgevonden op 22 november 2022	2022	●●●●●
Economie en recreatie en toerisme: Biosintrum Dit is een continu proces.	2022	●●●●●
Economie en recreatie en toerisme: recreatieve promotie We werken samen met alle regiomarketingorganisaties in de grensstreek van Ooststellingwerf. De evaluatie 2022-2023 en de subsidieaanvraag voor 2024 van Coöperatie Appelscha Regio 3.0 is vastgesteld voor de raad van april 2024.	2024	●●●●●
Mobiliteit en bereikbaarheid: aspect van recreatieve routes en toegankelijkheid Dit is opgenomen in het collegeakkoord en wordt daarmee verwerkt in de P&C documenten.	2023	●●●●●
Openbare orde en veiligheid: vergunningverleningsproces evenementen Er is een nieuw aanmeld formulier ontwikkeld met een bijbehorend draaiboek. Deze worden digitaal aan elkaar gekoppeld zodat info van de aanvraag in het draaiboek komen. Dit vergemakkelijkt het invullen. In 2024 wordt er proefgedraaid met enkele organisatoren zodat we in 2025 dit gedegen kunnen uitrollen.	2025	●●●●●
Bestuur: OWO-samenwerking Er is een klankbordgroep opgezet waarbij voorstellen worden gedaan om zichtbaarheid te vergroten en efficiëntie te verbeteren.	2023	●●●●●

Duurzaam Ondernemend Dichtbij

DEEL 2

Collegeakkoord 2022-2026

Waar staan we medio 2024?

gemeente

ooststellingwerf

Leeswijzer	3
Deel 2 Collegeakkoord Waar staan we medio 2024?	
1 Ooststellingwerf, waar dingen goed geregeld zijn.	4
1.1 Bestuur	5
1.2 Financieel beleid	7
1.3 Dienstverlening	8
2 Ooststellingwerf, duurzaam en een fijne plek om te leven en wonen.	10
2.1 Duurzaam Ooststellingwerf	11
Energieneutraal zijn in 2030	12
Klimaatbestendig zijn in 2030	13
Circulair zijn in 2030	14
2.1.1 Stikstof	15
2.2 Wonen	16
2.3 Openbare ruimte	18
2.4 Mobiliteit en bereikbaarheid	19
2.5 Accommodatiebeleid	20
3 Ooststellingwerf, een gemeenschap waar je je thuis, gezond en veilig voelt.	21
3.1 Positieve gezondheid	22
3.2 Grip op uitgaven jeugd en Wmo	23
3.3 Participatie, werk en inkomen	25
3.4 Jeugd	26
3.5 Schuldhulpverlening	27
3.6 Personeelstekort (ouderen)zorg	28
3.7 Ondersteuning van verenigingen en sportverenigingen	29
3.8 Inclusie	30
3.9 Openbare orde en veiligheid	31
4 Ooststellingwerf, onderdeel van een vitale economie.	32
4.1 Economie en werkgelegenheid	33
4.2 Recreatie en toerisme	34

Het tweede deel is gestructureerd rond de voortgang van de vier hoofdstukken van ons collegeakkoord, waarbij we kijken naar de ontwikkelingen per thema.

Met deze structuur willen we een helder overzicht bieden van de vooruitgang die we hebben geboekt in zowel het uitvoeren van ons beleid zoals vastgelegd in het collegeakkoord en verwerkt in de programmabegroting 2023, als in het realiseren van onze gezamenlijke doelstellingen zoals vastgelegd in de samenwerkingsagenda.

Hiermee kunnen we een uitgebreid beeld schetsen van de prestaties en uitdagingen die we hebben ervaren tot dusver, terwijl we ons blijven inzetten voor de verdere ontwikkeling en versterking van de gemeente Ooststellingwerf.

Elk hoofdstuk begint met een algemeen beeld van wat er bereikt is op het betreffende terrein. Vervolgens worden alle aspecten van het collegeakkoord, waarin wordt beschreven wat we willen bereiken, weergegeven in een tabel samen met de voortgang op die punten.

Deze voortgang wordt visueel weergegeven aan de hand van een stoplichtmodel:
Afgerond, going concern en/of opgenomen in bestaand beleid **A|B** donkergroen:
Loopt volgens planning lichtgroen:
Vertraging oranje:
Niet gestart paars:

We noteren in de kolom 'jaar' het jaartal waarin een actiepun is afgerond, indien het voltooid is. Als een actiepun nog in uitvoering is, noteren we het verwachte afrondingsjaartal in deze kolom.

1

> inhoud

Ooststellingwerf, waar dingen goed geregeld zijn.

1 Ooststellingwerf, waar dingen goed geregeld zijn.

> inhoud

1.1 Bestuur

De komende jaren komen er veel complexe zaken op de lokale overheid af, denk aan de stikstof problematiek, de vergrijzing en de woningnood. Dit maakt dat een solide bestuur en een geolied samenspel tussen college en raad van groot belang is. Het college wil nadrukkelijk de inwoners, bedrijven en organisaties betrekken bij het opstellen van nieuw beleid of het uitvoeren van projecten in de leefomgeving.

Bij de start van belangrijke projecten of beleidsinitiatieven betrekken we de raad door middel van start- of keuzenota's, waarin we de richting, fasering en beslismomenten vastleggen. Dit biedt een solide basis voor effectieve beleidsuitvoering.

Voor grote projecten vragen we eerst een voorbereidingskrediet aan, gevolgd door vaststelling van het totale krediet, om financiële planning en beheersing te waarborgen. In 2024 stellen we een nota op over het activeren en afschrijven van deze voorbereidingskredieten.

Met onze nieuwe Participatienota bevorderen we de betrokkenheid van inwoners, bedrijven en organisaties, en werken we nauw samen met dorpsgemeenschappen bij belangrijke projecten. We verkennen mogelijkheden zoals een digitaal participatieplatform en burgerberaad, waarvoor de raad budget beschikbaar heeft gesteld. De uitvoering hiervan gebeurt door een nieuwe participatiemedewerker, die in mei 2024 start.

De OWO-visie vormt de basis voor regionale samenwerking, waarbij we blijven werken aan concretisering en optimalisatie, met behoud van gemeentelijke autonomie. De voortgang van deze prioriteiten rapporteren we regelmatig aan de raad via de OWO-paragraaf in jaarstukken en begrotingen, en bespreken we tijdens OWO-themabijeenkomsten en -klankbordgroepen voor transparantie en betrokkenheid.

zie verder op volgende pagina >>

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We geven uitvoering aan de Samenwerkingsagenda. Dit is uitgewerkt in deel 1 van de Mid Term Review.	A B	●●●●●
Bij onderwerpen met grote belangentegenstelling bieden we de raad de mogelijkheid een openbaar debat te voeren aan de hand van een startnotitie. Bij alle A-onderwerpen van de samenwerkingsagenda wordt een startnotitie aangeboden aan de raad. Afhankelijk van de noodzaak wordt ook bij andere grote projecten en belangrijk nieuw beleid een startnotitie aangeboden.	A B	●●●●●
Bij grote (infrastructurele) projecten werken we met een voorbereidingskrediet alvorens een totaal krediet aan te vragen. In 2024 maken we een nota 'activeren en afschrijven' waar dit onderdeel van is.	2024	●●●●●
We stellen een nieuwe participatienota op. De nieuwe Participatienota is in 2023 opgesteld.	A B	●●●●●
Belangrijke projecten in de dorpen worden in samenspraak met het dorp gerealiseerd. Wanneer er een aanleiding is om projecten in samenspraak met de dorpen te realiseren wordt dit gedaan. Bijvoorbeeld bij het accommodatiebeleid.	A B	●●●●●
Aan de voorkant van een proces moet samen met de raad ook duidelijk bepaald worden wat het doel is van de participatie en wat dit betekent voor de rol en invloed van de raad. Dit is uitvoering van de participatienota die door de raad is vastgesteld, en daarmee onderdeel van ons bestaand beleid geworden.	A B	●●●●●
Laagdrempelige en duidelijke informatie die voor inwoners, bedrijven en organisaties toegankelijk is. We onderzoeken het invoeren van een digitaal participatieplatform, waarbij gebruik wordt gemaakt van bestaande vormen. We hebben in 2023 een digitaal inwonerspanel gerealiseerd, waarbij laagdrempelige en duidelijke informatie die voor inwoners, bedrijven en organisaties toegankelijk is.	A B	●●●●●
We onderzoeken de mogelijke inzet van een burgerberaad. Met het vaststellen van de participatienota is besloten dat we in 2024 een experiment gaan doen met een burgerberaad. Dit pakt de beleidsmedewerker inwonersparticipatie op, die in mei 2024 start.	2025	●●●●●
We werken verder aan het concretiseren en optimaliseren van de OWO-samenwerking met behoud van zelfstandigheid. Dit is onderdeel van het bestaand beleid. Via de OWO-paragraaf in de jaarstukken en de begroting informeren wij de gemeenteraad over de voortgang van de prioriteiten uit de OWO-visie. Via OWO-themabijeenkomsten worden de drie gemeenteraden geïnformeerd over onderwerpen die in gezamenlijkheid worden opgepakt en tot slot komt de OWO-klankbordgroep twee keer per jaar samen om over de voortgang van de OWO-samenwerking te spreken.	A B	●●●●●

1.2 Financieel beleid

Ons financieel beleid is erop gericht om onze goede financiële positie te behouden.

Ondanks de onzekerheden en ontwikkelingen die op ons afkomen.

We willen ervoor zorgen dat de financiën van onze gemeente op orde blijven. Jaarlijks streven we naar een realistische en uitvoerbare begroting, waarbij we structureel niet meer uitgeven dan we binnenkrijgen. Dit betekent dat we de uitgaven realistisch ramen en nauwlettend kijken naar gemeentelijke uitgaven.

We hanteren een scherp financieel beleid, waarbij we kritisch kijken naar de nut en noodzaak van projecten, uitgaven en subsidies. Belastinggeld wordt zorgvuldig besteed en belastingverhogingen worden trendmatig toegepast, met een pakket aan maatregelen om eventuele tekorten aan te pakken.

Lokale belastingen en heffingen waar een duidelijke tegenprestatie tegenover staat, zoals afvalstoffenheffing en rioolheffing, worden kostendekkend doorberekend. Bij het formuleren van nieuw beleid en ambities nemen we ook de benodigde ambtelijke capaciteit mee in de afweging.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We stellen jaarlijks een structureel en reëel sluitende begroting op. Dit betekent dat we structureel niet meer uitgeven dan we binnenkrijgen. De uitgaven ramen we ook realistisch. Onderdeel van het begrotingsproces.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We blijven goed kijken naar gemeentelijke uitgaven en sturen hier scherp op door nut en noodzaak van projecten, uitgaven en subsidies steeds te beoordelen. Onderdeel van het begrotingsproces.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We gaan zorgvuldig om met belastinggeld en de keuzes die hierin gemaakt worden. De belastingen verhogen we jaarlijks trendmatig. Als de begroting niet sluitend is, bijvoorbeeld door nieuwe ambities, lossen we dit niet gelijk op door de belastingen te verhogen, maar door middel van een pakket aan maatregelen waarvan, in uiterste noodzaak, het verhogen van de belastingen onderdeel kan uitmaken. Onderdeel van het begrotingsproces.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Lokale belastingen en heffingen waar een duidelijke tegenprestatie tegenover staat, zoals afvalstoffenheffing, rioolheffing en sommige leges, worden kostendekkend doorberekend. Onderdeel van het begrotingsproces.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Bij nieuw beleid/ambities nemen we ook de benodigde ambtelijke capaciteit mee in de afweging. Onderdeel van het begrotingsproces.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Wij gaan de komende bestuursperiode een deel van de algemene reserve inzetten om incidentele lasten te dekken/ ambities te realiseren. Onderdeel van het begrotingsproces.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

1.3 Dienstverlening

Wij bieden goede en open dienstverlening waarbij onze medewerkers het verschil maken. In die dienstverlening zetten wij de inwoner centraal. We zijn efficiënt en klantvriendelijk. In 2019 hebben we de nieuwe visie Dienstverlening 2019-2024 vastgesteld. Daarbij hebben we uitgesproken te zorgen voor een, voor iedereen passende dienstverlening.

Ons streven naar verbeterde dienstverlening aan inwoners komt voort uit een aantal gerichte initiatieven en maatregelen. Sinds eind 2023 is er een programmamanager Dienstverlening gestart die actief bezig is met het vernieuwen van het programma.

We hebben duidelijke verwachtingen voor onze medewerkers als het gaat om dienstverlening naar onze inwoners toe en integreren dit in het onboarding traject. Dit omvat ook het gebruik van begrijpelijke taal (niveau B1) in al onze communicatie.

Daarnaast betrekken we inwoners en belangengroepen actief bij ontwikkelingen rondom het verbeteren van onze dienstverlening, onder andere door middel van een inwonerspanel. Dit zal onderdeel worden van een nieuw programma Dienstverlening, dat ook data gedreven werken omvat. Het doel is om onze dienstverlening inclusief te maken, zodat deze voor iedereen toegankelijk is. Deze aanpak maakt deel uit van ons bredere programma voor dienstverlening en inclusie.

Het monitoren van de tevredenheid van onze inwoners en het hanteren van een signaalmanagement maakt ook deel uit van ons dienstverleningsprogramma. We voeren voortdurend onderzoek uit naar de ervaringen van onze inwoners en voeren direct kleine verbeteringen door.

Daarnaast streven we naar een optimale balans tussen online en offline dienstverlening. Digitaal wordt steeds meer de norm, maar we blijven ook fysieke opties op het gemeentehuis aanbieden voor inwoners die daar de voorkeur aan geven. Dit alles wordt gedaan met oog voor de menselijke maat en inclusie, en maakt integraal deel uit van ons programma dienstverlening.

[zie verder op volgende pagina >>](#)

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We zijn duidelijk in wat we verwachten van onze medewerkers als het gaat om dienstverlening naar onze inwoners toe en sturen daarop. Dit wordt onderdeel van het onboarding traject.	2024	●●●●
We zorgen voor begrijpelijke taal (niveau B1) in al onze uitingen. Dit doen we via het project Direct Duidelijk. Alle collega's met inwonercontact hebben een B1 cursus gehad. Voor dit jaar staat een cursus voor beleidsmedewerkers op de planning. In deze cursus gaan we dieper in op dit onderwerp. Daarnaast doen we vanuit het programma een ronde langs alle afdelingen om alle brieven naar B1 te vertalen.	2024	●●●●
We betrekken inwoners en belangengroepen bij ontwikkelingen rondom het verbeteren van onze dienstverlening. Dit doen we middels een inwonerspanel. Het inwonerspanel is opgezet, hier nemen ruim 1300 inwoners deel aan. Dit wordt nog verder opgepakt in het nieuwe programma dienstverlening in combinatie met data gedreven werken.	2024	●●●●
We streven ernaar dat onze dienstverlening inclusief is, dus voor iedereen toegankelijk. Dit wordt in het nieuwe programma opgepakt in samenwerking met de beleidsmedewerker Inclusie.	2024	●●●●
We gebruiken steeds meer data om onze dienstverlening te verbeteren. Data gedreven werken is essentieel om de beweging in het programma te meten. Daarnaast zorgen we ervoor dat de basis informatie voor handen is door middel van een dashboard dienstverlening.	2024	●●●●
We sturen op tevredenheid van onze inwoners en signaalmanagement. Dit wordt onderdeel van het programma Dienstverlening.	2024	●●●●
We doen onderzoek naar de ervaringen en voeren kleine verbeteringen direct door. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	●●●●
We streven naar online waar het kan en offline waar het helpt. In het nieuwe programma gaan we hier aandacht aan besteden; digitaal wordt normaal. Daarnaast is dit ook onderdeel van ons bestaand beleid en behouden we het offline contact. We gaan bijvoorbeeld vanuit verschillende disciplines op huisbezoek of bevinden ons op vindplaatsen.	A B	●●●●
We zetten optimaal in op digitale mogelijkheden. Met oog voor de menselijke maat en inclusie. Niet alleen als het gaat om persoonlijk contact, maar ook bij het zorgvuldig toepassen, uitvoeren en handhaven van regels. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	●●●●

Ooststellingwerf, duurzaam en een fijne plek om te leven en wonen.

2 Ooststellingwerf, duurzaam en een fijne plek om te leven en wonen.

> inhoud

2.1 Duurzaam Ooststellingwerf

Het streven naar duurzaamheid staat centraal in de ambities van Ooststellingwerf. Met het oog op het bereiken van CO₂-neutraliteit in 2030 liggen belangrijke focuspunten op de energietransitie, de klimaatadaptatie en het stimuleren van een circulaire economie. Een integrale aanpak om dit te bereiken omvat diverse initiatieven. Met behulp van het Programma Duurzaamheid 2021 – 2025 gaan we hier mee aan de slag.

Om energieneutraal te zijn in 2030, wordt ingezet op het verminderen van energieverbruik en het stimuleren van energiebesparende maatregelen, ondersteund door duurzaamheidsleningen en extra ondersteuning voor inwoners in energiearmoede. Daarnaast wordt gewerkt aan de duurzame opwekking van energie, met prioriteit voor projecten zoals zonnepanelen op daken en innovatieve vormen van duurzame energie.

De klimaatbestendigheid wordt vergroot door investeringen in de openbare ruimte om wateroverlast te voorkomen, met extra aandacht voor groen en biodiversiteit. Initiatieven worden gestimuleerd om de bodemgezondheid te verbeteren en biodiversiteit te vergroten, zowel in openbare ruimtes als in particuliere tuinen.

Circulaire economie is een belangrijke pijler, waarbij wordt ingezet op duurzaam grondstoffengebruik, ondersteund door een circulair inkoop- en aanbestedingsbeleid. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en kennisinstellingen wordt gestimuleerd om innovatie te bevorderen en lokale initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan het sluiten van kringlopen.

De agrarische sector wordt gezien als een belangrijke speler in het verduurzamen van de voedselketen en het bevorderen van kringlooplandbouw. Door het benutten van de innovatiekracht van deze sector, wordt gestreefd naar een samenspel tussen landbouw en natuur, waarbij duurzaamheid en biodiversiteit centraal staan.

zie verder op volgende pagina >>

Energieneutraal zijn in 2030

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
<p>We zetten in op het verminderen van het gebruik van energie en gaan door met het stimuleren van energiebesparingsprojecten.</p> <p>Dit is opgenomen in bestaand beleid als onderdeel van programma duurzaamheid. De uitvoering hiervan ligt bij het college, de Raad wordt geïnformeerd door middel van mededelingen.</p>	A B	●●●●●
<p>Naast de landelijke subsidiemogelijkheden, faciliteren we woningeigenaren in de energietransitie door o.a. het verstrekken van duurzaamheidsleningen voor energiebesparende maatregelen.</p> <p>Dit is opgenomen in bestaand beleid als onderdeel van het Programma Duurzaamheid, waaronder bijvoorbeeld de duurzaamheidsleningen en het Nationaal Isolatieprogramma. De uitvoering hiervan ligt bij het college, de Raad wordt geïnformeerd d.m.v. mededelingen.</p>	A B	●●●●●
<p>Voor inwoners in energiarmede zorgen we bij verduurzaming voor extra ondersteuning.</p> <p>Dit is opgenomen in bestaand beleid als onderdeel van het Programma Duurzaamheid, waaronder de witgoedwissel, Fixteams duurzaamheid, et cetera. De uitvoering hiervan ligt bij het college, de Raad wordt geïnformeerd door middel van mededelingen.</p>	A B	●●●●●
<p>Dit doen we met geormerkte middelen. We zijn bereid hiervoor eenmalig gemeentelijke middelen in te zetten.</p> <p>Dit is opgenomen in bestaand beleid als onderdeel van het Programma Duurzaamheid. De uitvoering hiervan ligt bij het college, de Raad wordt geïnformeerd d.m.v. mededelingen.</p>	A B	●●●●●
<p>In overleg met woningcorporaties zorgen we voor extra aandacht voor verduurzaming en isolatie van huurwoningen.</p> <p>Dit is onderdeel van prestatieafspraken die met de corporaties zijn gemaakt. Daarnaast zijn we in gesprek met corporaties over versnelling van de verduurzaming.</p>	A B	●●●●●
<p>Naast verduurzaming thuis, gaan we ondernemers stimuleren in de verduurzamingsopgave, onder andere door het faciliteren in verduurzamingsadvies.</p> <p>We werken aan een nieuw koploper project voor ondernemers die willen verduurzamen. Hier komt eind 2024 een raadsmededeling over.</p>	2024	●●●●●
<p>Voor de duurzame opwekking van energie geven we prioriteit aan projecten voor zon op dak. Windenergie opwekken op het boerenerv sluiten we niet uit, en ook voor andere innovatieve vormen van duurzame lokale opwek (zoals bijvoorbeeld vergisting en waterstof) staan we open.</p> <p>Er is een pilot project 'Waterstof' gestart, hierover zal eind 2024 een raadsmededeling komen.</p>	2024	●●●●●
<p>De grote uitdaging bij nieuwe projecten voor duurzame energie is de beperkte capaciteit op het elektriciteitsnetwerk. We stimuleren pilotprojecten op het gebied van lokale opslag van energie en slimme energienetwerken om vraag en aanbod op lokaal niveau op elkaar af te stemmen.</p> <p>Dit is behandeld in de thema avond op 19 september 2023 en zal een vervolg krijgen in de werkvergaderingen van de raad over energietransitie.</p>	2024	●●●●●
<p>Een groot deel van de energievraag wordt gebruikt voor het verwarmen van woningen en gebouwen. De Transitievisie Warmte en de bijbehorende wijkuitvoeringsplannen voeren we uit.</p> <p>Dit is opgenomen in bestaand beleid en onderdeel van het Programma Duurzaamheid, waaronder bijvoorbeeld het oprichten van een OWO energiebureau.</p>	A B	●●●●●
<p>We stimuleren fietsgebruik en openbaar vervoer. Ook zetten we in op projecten voor deelmobiliteit en het vergroten van het aantal laadpalen voor elektrische auto's.</p> <p>Dit is opgenomen in bestaand beleid en onderdeel van het Programma Duurzaamheid.</p>	A B	●●●●●

Klimaatbestendig zijn in 2030

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We willen de klimaatbestendigheid van de openbare ruimte vergroten om wateroverlast bij piekbuien te voorkomen. Dit is opgenomen in bestaand beleid en onderdeel van het Programma duurzaamheid. Ook zijn we bezig met het opstellen van een nieuw rioleringsplan.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We zorgen bij initiatieven, zoals de ontwikkeling van binnenstedelijke woningbouwlocaties, voor een klimaatbestendige openbare ruimte, met voldoende (biodivers) groen. Opgenomen in het bestaand beleid door middel van Het Handboek Inrichting Openbare Ruimte, dat is vastgesteld in 2023 en dat voorziet in een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We moedigen inwoners aan om aan de slag te gaan met het verbeteren van bodemgezondheid en het vergroten van de biodiversiteit in eigen tuin en buurt. Het opstellen van een klimaatadaptatieplan loopt en besluitvorming door de raad wordt voorzien in 2024. Het biodiversiteitsplan is vastgesteld en de uitvoering van project Groene Dorpsprofielen loopt.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Wij geven zelf het goede voorbeeld en passen onze manier van maaien aan op het verbeteren van de biodiversiteit. Er is een meerjarig biodiversiteitsplan met een uitvoeringsplan, vastgesteld in 2022, waarin dit is opgenomen.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We gaan door met de uitvoering van de projecten uit het biodiversiteitsplan samen met de verschillende plaatselijk belangen. Dit is opgenomen in bestaand beleid en onderdeel van het Programma Duurzaamheid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We stimuleren en faciliteren het vergroenen van schoolpleinen, ook vanuit onze doelstellingen ten aanzien van positieve gezondheid. Dit is in uitvoering. De subsidieregeling voor Groene Schoolpleinen is vastgesteld, twee scholen hebben hiervan al gebruik gemaakt. Gesprek met meerdere andere scholen loopt.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

Circulair zijn in 2030

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We geven het goede voorbeeld door ons inkoop- en aanbestedingsbeleid zo duurzaam en circulair mogelijk te maken. Dit is opgenomen in de Circulaire Uitvoeringsstrategie, deze is als onderdeel van het Programma Duurzaamheid in 2023 vastgesteld door de raad.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Voor de VANG-doelstelling (van afval naar grondstof) gaan we samen met Omrin verder met het verminderen van de hoeveelheid afval en het optimaliseren van de nascheiding van restafval. Dit is onderdeel van het programma Duurzaamheid. Naast de bestaande projecten op het gebied van educatie en zwerfafval is in 2024 een nieuwe communicatiecampagne "Samen Halen We Alles Eruit" gestart.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We ondersteunen lokale initiatieven die de voedselketens verkleinen en kringlopen meer sluitend maken. Dit is opgenomen in de Circulaire Uitvoeringsstrategie, deze is als onderdeel van het Programma Duurzaamheid in 2023 vastgesteld door de raad.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Om de biobased economie te stimuleren benutten we samen met ondernemers het onderscheidend vermogen van Ooststellingwerf. We sluiten aan op de kernkwaliteiten van Ooststellingwerf, zoals een sterke toeristisch recreatiesector en een grote agrarische sector, waarbij we inzetten op een verduurzaming van deze kernkwaliteiten. Dit is opgenomen in de Circulaire Uitvoeringsstrategie, deze is als onderdeel van het Programma Duurzaamheid in 2023 vastgesteld door de raad.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We willen de innovatiekracht van de agrarische sector graag benutten voor de gezamenlijke uitdaging van de verduurzaming, kringlooplandbouw en voedsel, zodat landbouw en natuur meer samengaan. Dit is opgenomen in de Circulaire Uitvoeringsstrategie, deze is als onderdeel van het Programma Duurzaamheid in 2023 vastgesteld door de raad.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

2.1.1 Stikstof

De gemeente Ooststellingwerf staat voor grote uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, met name in relatie tot het stikstofvraagstuk en de opgave van stikstofreductie vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Dit complexe vraagstuk heeft veel impact en vereist een gebiedsgerichte aanpak, waarbij samenwerking met provincie Fryslân cruciaal is. De gemeente zet in op deelname aan deze aanpak, waarbij een forse inzet van capaciteit verwacht wordt, zowel richting de provincie als in latere fasen met belanghebbenden zoals agrariërs, natuurbeheerders en bewoners.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
<p>We zetten in op deelname in de gebiedsgerichte aanpak, met een wethouder die verantwoordelijk is voor dit thema. Dit leidt naar verwachting tot een forse inzet vanuit de gemeente qua capaciteit. Denk daarbij aan de inzet en input van ambtenaren uit verschillende werkvelden naar de provincie toe en in een later stadium om het gesprek aan te gaan rond de genoemde natuurgebieden met agrariërs, natuurbeheerders, bedrijven uit de recreatiesector en bewoners.</p> <p>Er is een aparte raadscommissie FPLG ingericht op dit thema. Bij de begroting 2023 is er budget voor capaciteit, dat nodig is voor de uitvoering van stikstofmaatregelen, beschikbaar gesteld. In maart komt er een mededeling naar de raad met de stand van zaken in de raadscommissie FPLG. De intentie is dat deze raadscommissie opgeheven wordt als de gebiedsprocessen starten in 2025. In 2025 is de planning dat het definitieve FPLG wordt vastgesteld in Provinciale Staten. Hiervoor kunnen we als gemeente(n) in het najaar van 2024 bij de provincie een zienswijze in dienen.</p>	2025	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

2.2 Wonen

De gemeente Ooststellingwerf staat voor een belangrijke uitdaging: het toevoegen van woningen aan de huidige voorraad, met speciale aandacht voor verschillende doelgroepen zoals senioren, starters en mensen met zorgbehoeften. De ambitie is om in de komende acht jaar circa 700 nieuwe woningen te realiseren. Deze ambitie omvat zowel nieuwbouwprojecten als het herbestemmen van bestaande panden, waardoor de leefbaarheid in de gemeente kan worden vergroot en de vraag naar woningen beter kan worden beantwoord.

Binnenstedelijk bouwen staat hoog op de agenda, wat betekent dat er mogelijkheden worden gecreëerd om bestaande panden om te zetten naar woonruimte. Dit biedt niet alleen een oplossing voor leegstaande gebouwen maar draagt ook bij aan de herstructurering van de dorpen. Het streven is om een zorgvuldige invulling van de leefomgeving te realiseren, waarbij groen, klimaatbestendigheid en een gezond leefklimaat centraal staan. Dit draagt bij aan een prettige woonomgeving voor alle inwoners.

Naast de reguliere woningbouwopgave is er ook aandacht voor specifieke doelgroepen, zoals statushouders, die passende huisvesting nodig hebben. Daarnaast wordt ingezet op het realiseren van levensloopgeschikte woningen en geclusterde woonvormen, zodat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Er wordt gestreefd naar een diverse woningmarkt waarin voor iedereen passende huisvesting beschikbaar is.

Om deze doelen te realiseren, worden verschillende acties ondernomen. Zo wordt er ingezet op het toevoegen van woningen in alle dorpen, het ontwikkelen van gemeentelijke eigendommen tot woningbouwlocaties en het maken van prestatieafspraken met woningbouwcorporaties en zorgaanbieders. Daarnaast wordt beleid uitgewerkt om de mantelzorg te faciliteren en om de realisatie van levensloopgeschikte woningen te stimuleren.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
In alle dorpen woningen toevoegen in afstemming met de woonzorgvisie 2022-2026. Dit is in uitvoering. Er komen diverse woningbouwplannen in dorpen ter vaststelling gemeenteraad in 2024.	2026	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Juiste juridische kader opstellen om woningtoewijzing aan eigen inwoners mogelijk te maken. Dit wordt opgepakt binnen de provinciale werkgroep Urgentieverordening. Of het juridisch mogelijk is en wat de gevolgen zijn wordt in 2024 duidelijk, hier op volgend zal een raadsvoorstel worden voorgelegd.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We geven voorkeur aan binnenstedelijke ontwikkeling waar mogelijk en stimuleren dit actief. Dit is onderdeel van bestaand beleid. Hier wordt in Taskforce Wonen uitvoering aan gegeven.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Gemeentelijke eigendommen, woningbouwlocaties ontwikkelen. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We gaan proactief acteren ten aanzien van grondaankopen, op particuliere initiatieven en potentiële woningbouwlocaties. Om onze ambities bij woningbouw te kunnen realiseren is het noodzakelijk om meer op eigen grond te bouwen. Hiervoor is het noodzakelijk locaties te verwerven en daarover (op basis van mandaat) daadkrachtig te kunnen onderhandelen.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

zie verder op volgende pagina >>

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We hebben prestatieafspraken gemaakt met de woningbouwcorporaties over toename sociale woningbouw. Deze prestatieafspraken zijn in 2023 getekend.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Integrale planontwikkeling waar een goede leefomgeving uitgangspunt is: (biodivers) groen, klimaatbestendig, duurzaam zijn speerpunten. Bij plan ontwikkeling zoals die vanuit de Taskforce Wonen voor onze woningbouwopgave is ontwikkeld, is vanaf de start een brede blik op de planlocatie. Voor waarden als groen, klimaatbestendig en duurzaam worden randvoorwaarden opgesteld. Met behulp van de tool ambitieweb wordt hier aan gewerkt, ook met externe adviseurs.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We maken prestatie afspraken met corporaties over het realiseren van geclusterde woningen voor senioren (bijvoorbeeld Knarrehoven) en woonvormen voor overige doelgroepen zonder zorg maar met zorg en voorzieningen nabij; via bestaande woningen of nieuwbouw. Er ligt een opgave voor 400 geclusterde woningen voor 2030 waarvan 2/3 sociaal en 1/3 particuliere huur of koop. Dit is opgenomen in de meerjarige prestatieafspraken 2023 – 2026. De uitvoering hiervan vindt plaats bij Taskforce Wonen.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We maken prestatieafspraken met zorgaanbieders voor het realiseren van de extra vraag naar minimaal 50 extra plekken voor psychogeriatrische 24 uren zorg en minimaal 20 extra plekken voor somatische 24 uren zorg voor 2030. Op dit moment wordt in regionaal verband de behoefte geactualiseerd. De geactualiseerde cijfers Woonzorgvisie gaan uiterlijk eind 2024 als een raadsvoorstel naar de raad. Hierna kunnen er eventueel prestatieafspraken worden gemaakt.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We werken beleid uit voor het stimuleren en faciliteren van splitsen van grotere woningen naar levensloopgeschikte woningen op de benedenverdieping en/of starterswoningen op de bovenverdieping. Daarbij denken we ook aan ruimte voor het bouwen van meergeneratie-woningen of 2 aparte wooneenheden op 1 erf om de vraag naar 'zorgen voor elkaar' te faciliteren. Er wordt op dit moment gewerkt aan een beleidsnotitie over het stimuleren en faciliteren van splitsen van grotere woningen naar levensloopgeschikte woningen op de benedenverdieping en/of starterswoningen op de bovenverdieping.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Om mantelzorg beter mogelijk te maken stellen we beleidsregels op voor het realiseren van (pre)mantelzorgwoningen die bij een bestaande woning kunnen worden gerealiseerd. Voor het realiseren van (pre)mantelzorgwoningen die bij een bestaande woning kunnen worden gerealiseerd is in maart 2024 een presentatie aan de raad gegeven. Hier is besloten om dit in de raadscommissie verder te bespreken.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

2.3 Openbare ruimte

De gemeente streeft naar een veilige, goed onderhouden en toekomstbestendige openbare ruimte die bijdraagt aan het welzijn van haar inwoners, bedrijven en recreanten. Belangrijke aandachtspunten zijn onder andere het waarborgen van de veiligheid, het onderhoud, en het bevorderen van biodiversiteit.

Bij alle initiatieven, zoals woningbouwprojecten, wordt de openbare ruimte integraal meegenomen in het plan. Er wordt speciale aandacht besteed aan toegankelijkheid voor iedereen, natuurbehoud, en duurzame speelvoorzieningen, waarbij de betrokkenheid van de jeugd en omwonenden wordt gestimuleerd.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We zorgen voor een veilige en goed onderhouden openbare ruimte. Hierbij houden we rekening met zaken zoals gebruiksfunctie, klimaatverandering, inclusie, verharding, groen, riolering, afwatering en de zorg voor de natuur en het milieu. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Bij initiatieven (o.a. woningbouw) zorgen we ervoor dat de openbare ruimte integraal onderdeel uitmaakt van het totaalplan. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We bevorderen de biodiversiteit. We passen onze werkwijzen hierop aan en richten indien nodig de openbare ruimte hierop in. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We vinden het belangrijk dat iedereen gebruik kan maken van de openbare ruimte en dat die ook voor iedereen toegankelijk is. Bij de inrichting van de openbare ruimte houden we hier rekening mee. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We kappen zo min mogelijk bomen. Voor elke gekapte boom planten we een boom – of waar mogelijk meer – terug. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We zetten bij speelvoorzieningen in op duurzaamheid en bevorderen ‘natuurlijk spelen’. We betrekken hierbij de jeugd en omwonenden. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

2.4 Mobiliteit en bereikbaarheid

Een goede bereikbaarheid en veiligheid van infrastructuur zijn prioriteiten voor onze gemeente. We streven naar een goed en veilig wegennet waar alle verkeersdeelnemers veilig gebruik van kunnen maken. Daarnaast willen we mobiliteit verduurzamen. Concreet betekent dit investeren in kwalitatief hoogwaardige en veilige wegen, voet- en fietspaden.

We blijven ons inzetten voor permanente verkeerseducatie en handhaving om het gedrag van weggebruikers te beïnvloeden. Verkeersveiligheid staat centraal in al onze plannen en we ondersteunen initiatieven voor een goed openbaarvervoer-netwerk en snelle verbindingen in de regio, waaronder de Lelylijn en de komst van een hub.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We zorgen voor kwalitatief goede en veilige wegen, voet- en fietspaden. De raad heeft eenmalig extra middelen beschikbaar gesteld voor een kwaliteitsimpuls wegen bij de programmabegroting 2024. Het onderhoudsplan (MOP-wegen) is begin 2024 door de Raad vastgesteld.	A B	●●●●●
We continueren onze permanente verkeerseducatie en blijven sturen op gedragsbeïnvloeding, waaronder bewustwording en handhaving. In 2024 komt er een mededeling naar de raad over een onderzoek naar flitspalen.	2024	●●●●●
We houden in alle plannen in onze gemeente rekening met de verkeersveiligheid. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	●●●●●
We zetten ons in voor een goed openbaarvervoer-netwerk. Daarnaast zetten we in op snelle verbindingen in de regio. De gemeente heeft een zienswijze ingediend op een aanbesteding concessie openbaar vervoer bus Fryslân 2024-2034. De Raad is hierover geïnformeerd met een mededeling in 2023. De provinciale aanbestedingsprocedure loopt op dit moment nog.	2024	●●●●●
Om de bereikbaarheid verder te verbeteren ondersteunen wij de komst van de Lelylijn. De raad wordt op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.	A B	●●●●●
Om de bereikbaarheid verder te verbeteren ondersteunen wij de komst van een hub. De realisatie Hub is onderdeel van de ladder van duurzame verstedelijking. Later in 2024 zal hier meer over bekend worden.	2024	●●●●●
We stimuleren het fietsen. We zorgen voor kwalitatief goede en veilige fietsverbindingen voor zowel inwoners als recreanten. Op dit moment wordt er gewerkt aan een visie Duurzame Mobiliteit, waar dit een onderdeel van zal zijn.	2024	●●●●●
Bij onderhoud of het opnieuw inrichten van wegen en voet- en fietspaden houden we rekening met de veiligheid van (duo)fietsers, voetgangers en mindervaliden. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	●●●●●

2.5 Accommodatiebeleid

De gemeente Ooststellingwerf staat voor de uitdaging om haar accommodaties efficiënter en doelgerichter in te zetten, zowel die waar ze eigenaar van is als die waar ze geen zeggenschap over heeft maar wel een maatschappelijk nut dienen.

Het doel is om meer maatschappelijk rendement te behalen door de focus te leggen op de activiteiten die plaatsvinden in deze accommodaties, in plaats van puur op het vastgoed zelf. Daarnaast is er aandacht voor het beheer, onderhoud en de verduurzaming van deze accommodaties, waarbij de CO₂-uitstoot tegen 2030 met 49% moet zijn verminderd.

Het opstellen van een accommodatiebeleid staat centraal, dat zich richt op een slimme inzet van accommodaties en het waarborgen van betaalbaarheid op de lange termijn, zowel wat betreft beheer en onderhoud als op het gebied van verduurzaming.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We stellen een accommodatiebeleid op dat insteeft op een slimme inzet van accommodaties en keuzes maakt in welke accommodaties er dan nodig zijn en dat insteeft op de langdurige betaalbaarheid van zowel beheer en onderhoud als op het gebied van verduurzaming. Inmiddels zijn er gesprekken in de dorpen geweest om inwonersparticipatie mee te nemen in het beleid. In 2024 is er reeds een thema avond georganiseerd. Hier opvolgend zal er in mei 2024 een raadsvoorstel worden voorgesteld voor het vaststellen van een voorkeursscenario. In september 2024 zal er een raadsvoorstel worden voorgesteld voor het vaststellen van het accommodatiebeleid en Integraal Huisvestigingsplan Onderwijs.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

3

Ooststellingwerf, een gemeenschap waar je je thuis, gezond en veilig voelt.

3 Ooststellingwerf, een gemeenschap waar je je thuis, gezond en veilig voelt.

3.1 Positieve gezondheid

Gezondheid wordt geïntegreerd in alle beleidsdomeinen, met een focus op positieve gezondheid, het verkleinen van gezondheidsverschillen en het creëren van een gezonde leefomgeving. Dit omvat ook het aanpakken van sociaaleconomische ongelijkheden die de gezondheid van kwetsbare groepen beïnvloeden.

Bij nieuw beleid wordt altijd gekeken naar de impact op de gezondheid van inwoners, en er wordt geïnvesteerd in bestaanszekerheid en positieve gezondheidsbenaderingen. Daarnaast wordt ingezet op het bevorderen van een gezonde en beweegvriendelijke omgeving en het stimuleren van gezonde keuzes.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
<p>We kijken bij nieuw beleid altijd wat het effect is op de gezondheid van onze inwoners. Dat kan gaan om de inrichting van de openbare ruimte, maar ook om economisch beleid, wonen of veiligheid.</p> <p>Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.</p>	A B	●●●●●
<p>We investeren in de bestaanszekerheid van mensen.</p> <p>Dit is onderdeel van de Visie op Samenleven, die in 2022 is vastgesteld door de raad, en de accenten die daarin zijn aangebracht bij vaststelling van de tussenbalans.</p>	A B	●●●●●
<p>In ons nieuwe beleid positieve gezondheid ligt de nadruk op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op de beperkingen of de ziekte zelf.</p> <p>Dit is vastgelegd in het 'Gezond en Actief Leven Akkoord'. Hierover is in september 2023 een mededeling naar de raad gegaan. Hiermee is dit een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.</p>	A B	●●●●●
<p>We zetten in op een gezonde, beweegvriendelijke omgeving en op het makkelijk maken van gezonde keuzes.</p> <p>Bij nieuwe grote projecten zit 'Gezondheid aan tafel' om mee te denken in bestaande situaties met inwoners en lokale partijen om beweging op gang brengen.</p>	A B	●●●●●

3.2 Grip op uitgaven jeugd en Wmo

Onze gemeente staat voor aanzienlijke uitgaven in jeugdhulp en ouderenzorg, en het is essentieel om grip te houden op deze kosten zonder de kwaliteit van de zorg te verminderen. We streven ernaar om problemen te voorkomen door te investeren in preventie en vroegtijdige ondersteuning voor inwoners.

Daarnaast willen we de uitgaven op jeugdhulp en Wmo beperken, terwijl we blijven zorgen voor de meest kwetsbare inwoners. Tot nu toe is het nog niet gelukt om grip te krijgen op de kosten van de jeugdzorg. We hebben onderzocht wat de oorzaken van de hoge jeugdzorglasten zijn, waarop verschillende actiepunten zijn geformuleerd. Bijvoorbeeld: identificeren van achterliggende problemen binnen gezinnen om passende hulp in te zetten, strengere controle op naleving van resultaatafspraken bij zorgaanbieders en optimalisatie en maandelijkse controle van prognoses van jeugdzorgkosten, inclusief digitalisering.

Ons gebiedsteam is aanwezig op vindplekken om problemen vroegtijdig te signaleren. We hebben geld vrij gemaakt voor gespecialiseerde medewerkers in voorliggende voorzieningen en streven naar normalisatie, waarbij realistische verwachtingen van de samenleving worden besproken. We verkennen samen met jongeren, ouders en scholen manieren om de veerkracht en weerbaarheid van jongeren te versterken.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We investeren in allerlei vormen van preventie en indicatie-vrije voorzieningen. In gesprekken met dorpen bespreken we de mogelijkheden van het starten van indicatie vrije voorzieningen. Dit is inmiddels (met behulp van vrijwilligers) gestart in 3 dorpen, in nog 2 dorpen hebben we vergevorderde gesprekken hierover. Verder is met behulp van professionele partijen op 2 plaatsen een indicatie vrije voorziening ingericht voor inwoners met dementie.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We investeren in sociale verbanden tussen mensen, in samenredzaamheid en in inclusie. We richten ons op het versterken van de sociale basis. Door middel van bijvoorbeeld VraagElkaar, welzijnscoaching, laagdrempelige inloopactiviteiten en accommodatiebeleid stimuleren we ontmoeting, verbinding tussen mensen en informele hulp. Voor een sterke gemeenschap ondersteunen we vrijwilligers en hun organisaties. Opdat iedereen mee kan doen werken we de lokale inclusieagenda uit.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We vragen inwoners met de meeste 'stapeling' van problemen wat zij echt nodig hebben en bekostigen dat (in plaats van verstrekken waar zij recht op hebben). Hierdoor zijn we goedkoper uit, zijn de oplossingen duurzamer en voelen de mensen om wie het gaat zich meer gehoord. Dit is uitvoering van de Visie op Samenleving, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We vallen zo nodig terug op de reeds geïnventariseerde besparingsmogelijkheden op het terrein van Wmo en leggen deze (opnieuw) aan de raad voor. In 2021 is door de 'Taskforce Grip op Wmo' een overzicht van besparingsmogelijkheden opgeleverd, op allerlei terreinen zoals hulp bij het huishouden, vervoer, etcetera. Op dit moment staan we stand by en pakken dit punt op wanneer het nodig is.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Ons gebiedsteam is aanwezig op vindplekken waardoor we inwoners kunnen helpen als de problemen nog niet zo groot zijn (dure zorg voorkomen). Dit is uitvoering van de Visie op Samenleving, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

[zie verder op volgende pagina >>](#)

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
<p>We maken geld vrij om medewerkers toe te voegen die gespecialiseerd zijn in het voorliggende veld (algemene voorzieningen). Hierdoor zorgen we -daar waar mogelijk- voor passende oplossingen zonder (dure) geïndiceerde zorg in te zetten.</p> <p>We hebben in 2023 geld vrij gemaakt. Er is een aanstelling van welzijnscoaches bij Stichting Scala. Dit is ook onderdeel van de uitvoering van de Visie op Samenleving en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.</p>	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
<p>We zetten in op normaliseren. We gaan het gesprek aan over realistische verwachtingen die de samenleving heeft van kinderen en jongeren, van tegenslagen in het leven, van weerbaarheid en zelfredzaamheid en van de rol die de gemeente kan spelen. Dit doen we onder andere door geen indicaties meer af te geven voor bepaalde (coachings)trajecten.</p> <p>In de beleidsregels Hart voor de Jeugd 2024 wordt ingezet op normaliseren. Met de nieuwe inkoop van Specialistische Jeugdhulp door Sociaal Domein Fryslân is Complementaire Ondersteuning niet standaard meer ingekocht. In OWO-verband is in 2023 besloten alleen Vak therapie in te kopen (pilot); naar andere vormen van complementaire ondersteuning (waaronder coaching) kan niet verwezen worden. Verder is normaliseren een continu proces, waarbij op dit moment de nadruk ligt op de rol die gemeente heeft.</p>	2025	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
<p>We verkennen samen met jongeren, ouders en scholen hoe we de veerkracht en weerbaarheid van jongeren kunnen versterken.</p> <p>We zetten voornamelijk met Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) en jongerenwerk in op het versterken van de veerkracht van kinderen en jongeren.</p>	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

3.3 Participatie, werk en inkomen

Het streven is dat iedereen volwaardig kan deelnemen aan de samenleving, wat bijdraagt aan zingeving en de mentale en fysieke gezondheid bevordert. Werk en voldoende inkomen zijn cruciaal voor participatie.

We willen zoveel mogelijk mensen aan een baan helpen en belemmeringen om mee te doen in werk of andere maatschappelijke activiteiten wegnemen. Mensen met een bijstandsuitkering, die vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben en met meerdere problemen kampen, zullen intensiever begeleid worden om hun situatie te verbeteren.

We verkleinen de 'armoedeval' door de uitstroompremie voor mensen die van bijstand naar werk gaan niet alleen na een half jaar, maar ook na een jaar te geven als zij nog steeds aan het werk zijn. Tevens verhogen we de norm voor kindregelingen om financiële druk te verlichten.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We zien dat mensen die op dit moment een bijstandsuitkering hebben veelal een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben en met problemen kampen op meerdere levensgebieden. We begeleiden hen intensiever om hun te situatie te doorbreken. Inwoners met een bijstandsuitkering krijgen dienstverlening op maat. Dit is zeker gezien de multi problematiek waarmee een groot deel van de populatie mee te maken heeft intensief.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We starten een pilot waarin we ouders met een bijstandsuitkering een intensief traject aanbieden van hulp in combinatie met een baan in kansrijke sectoren. Als onderdeel van de Tussenbalans Visie op Samenleven is door de Raad in februari 2024 er mee ingestemd deze pilot niet te starten. Reden besluit is dat we ons niet richten op specifieke doelgroepen met een relatief klein bereik. We streven na om iedereen mee te laten doen en bieden waar nodig ontschotte dienstverlening zodat alle vraagstukken op verschillende levensgebieden weggenomen worden. Dit met als ultieme doel iedereen naar vermogen mee te laten doen.		<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We verkleinen de zogenaamde 'armoedeval' door de uitstroompremie voor mensen die van bijstand naar werk gaan niet alleen na een half jaar te geven, maar nogmaals te geven als zij ook na een jaar nog aan het werk zijn. Dit is ingeregeld sinds eind 2023 in de aanpassing van de re-integratieverordening Participatiewet. Hiermee is dit opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We verhogen de norm voor onze kindregelingen. De norm voor onze kindregelingen is in 2023 vastgesteld op 130% van het sociaal minimum. Dit was 120%.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

3.4 Jeugd

We streven ernaar dat alle kinderen en jongeren gelijke kansen hebben op een goede toekomst. Dit betekent dat ze zich kunnen ontwikkelen in goede gezondheid en in een veilige en stimulerende omgeving. Om dit te bereiken, investeren we in preventieve programma's voor een kansrijke start voor kinderen. We breiden de ontwikkeling van integrale kindcentra en brede scholen uit, waar onderwijs, preventie en zorg samenkomen om een stevige steunstructuur te bieden voor kinderen in het primair onderwijs. Voor jongeren in het voortgezet onderwijs en het mbo leggen we de focus op het behalen van een startkwalificatie, het voorkomen van schulden als volwassene en het verbeteren van hun gezondheid.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We bieden kinderen een kansrijke start door diverse preventieve programma's. Het programma Kansrijke Start is op dit moment volop in ontwikkeling. Er is bekend dat het programma Nu Niet Zwanger landelijk verder uitgerold gaat worden, hier hebben wij ons als gemeente ook aan gecommitteerd.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We bouwen de ontwikkeling van integrale kindcentra en brede scholen verder uit. Door onderwijs, preventie en zorg met elkaar te verbinden, ontstaat er een stevige steunstructuur voor kinderen in het primair onderwijs. Als een schoolgebouw wordt verbouwd dan wel vervangen door nieuwbouw is de insteek te komen tot een integrale kind centra/brede school. Als dit aan de orde is volgt afzonderlijke besluitvorming.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Voor jongeren in het voortgezet onderwijs en het mbo leggen we het accent op het halen van in elk geval een startkwalificatie, het voorkomen van schulden als volwassene en het verbeteren van hun gezondheid (JOGG). Dit wordt uitgevoerd conform de Wet Leerplicht en is daarmee onderdeel van het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

3.5 Schuldhulpverlening

We streven ernaar de bestaanszekerheid van onze meest kwetsbare inwoners te vergroten door nadruk te leggen op preventie, vroegsignalering en een integrale aanpak van armoede- en schuldenproblematiek.

Dit omvat ook het financieel in staat stellen van mensen om maatschappelijk mee te doen, inclusief kinderen in armoede. We willen dat mensen tijdig de weg weten te vinden bij financiële vragen en problemen en tevreden zijn over de geboden ondersteuning. Om dit te bereiken, zetten we meer capaciteit in op preventie en vroegsignalering, met de hulp van ervaringsdeskundigen.

We versnellen het proces voor schuldhulpverlening en zetten de Voorzieningenwijzer in om optimaal gebruik te maken van bestaande regelingen en voorzieningen. We verhogen de norm voor kindregelingen en onderzoeken de mogelijkheden voor het introduceren van een 'meedoen-pas'. Daarnaast willen we de kennis en ervaring van inwoners benutten bij de uitvoering van ons beleid en ervaringsdeskundigen inzetten en aannemen.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We zetten meer capaciteit in op preventie en vroegsignalering. Daarbij zetten we ervaringsdeskundigen in. Meer capaciteit is in 2022 gerealiseerd, de ervaringsdeskundige is in 2023 gestart.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We versnellen het proces om te komen tot een traject schuldhulp door onder andere zelf beschikkingen af te geven. De voorbereidingen van het traject zijn getroffen, en zal medio 2024 van start gaan.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We willen De Voorzieningenwijzer inzetten om te zorgen dat inwoners optimaal gebruik maken van bestaande landelijke en gemeentelijke regelingen en voorzieningen. In 2023 is gestart met een proefperiode van de implementatie van De Voorzieningenwijzer. De ervaringen zijn geëvalueerd. Eind 2024 zal hiervan een voorstel naar de raad gaan over het vervolg.	2025	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We verminderen de armoedeval. Dit is ingeregeld sinds eind 2023 in de aanpassing van de re-integratieverordening Participatiewet. Hiermee is dit opgenomen in het bestaand beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We verkennen de mogelijkheden voor het introduceren van een 'meedoen-pas'. Hierin komen alle regelingen samen en krijgen inwoners meer keuzevrijheid. Op dit moment worden er een drietal scenario's uitgewerkt, waarna een voorkeursscenario wordt aangewezen. Deze zullen eind 2024 voorgelegd zullen worden aan de raad.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We maken gebruik van de kennis en ervaring die er is bij inwoners als het gaat om armoede en schulden bij de uitvoering van ons beleid. We willen daarnaast ervaringsdeskundigen inzetten en aannemen. De inzet van een ervaringsdeskundige is in 2023 gerealiseerd. Er wordt gebruik gemaakt van kennis en ervaringen van de doelgroep o.a. door werkgroep 'Arm in Arm'. We maken gebruik van de kennis en ervaring die er is bij inwoners als het gaat om armoede en schulden bij de uitvoering van ons beleid.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

3.6 Personeelstekort (ouderen)zorg

We streven ernaar samen met partners oplossingen te vinden voor het personeelstekort in de ouderenzorg. Dit omvat het aanbieden van een intensief traject aan ouders met een bijstandsuitkering voor een baan in de zorg, zoals beschreven in de participatieparagraaf.

We blijven in gesprek met welzijns-, zorg-, onderwijs- en arbeidspartners om andere concrete oplossingen te verkennen via regionale samenwerking. Daarnaast onderzoeken we mogelijkheden om ruimhartiger om te gaan met aanvragen voor mantelzorg- en pre-mantelzorgwoningen. Verder streven we naar het clusteren van woningen voor ouderen om onderlinge steun te bevorderen, eenzaamheid te verminderen en efficiëntere zorg aan huis mogelijk te maken.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We blijven in gesprek met partners in welzijn, zorg, onderwijs en arbeidsparticipatie om te zoeken naar andere concrete oplossingen en kansen die regionale samenwerking ons kan brengen. Er is in 2023 een regionaal netwerk opgezet met netwerkpartners uit het onderwijs, de zorg, het welzijn en de arbeidsparticipatie. Binnen dit netwerk zijn drie regionale samenwerkingspilots gestart. Een pilot waarin statushouders worden toe geleid naar een baan in de zorg. Een pilot waarbij zorg anders wordt georganiseerd. Mensen die thuiszorg ontvangen kunnen naar een ontmoetingsplek komen, waardoor zorg op locatie wordt gegeven in plaats van thuis. En er is een opleiding bij Firda waarbij zorgpersoneel wordt bijgeschoold in welzijnstaken zodat personeel breder en langer inzetbaar blijft.	A B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We gaan onderzoeken hoe we ruimhartiger om kunnen gaan met aanvragen van inwoners voor mantelzorgwoningen en prémantelzorgwoningen. De raad heeft in maart 2024 hier een presentatie over gehad. De uitwerking en uitvoering hiervan wordt op dit moment opgepakt en zal daarna weer terug komen in de raad.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We clusteren woningen voor ouderen zoveel mogelijk, zodat zij onderlinge steun kunnen bieden, de kans op eenzaamheid vermindert en de zorg aan huis goed en efficiënt geboden kan worden. Samen met de Taskforce wonen en de corporaties betrekken we dit uitgangspunt uit de woon(zorg)visie bij de planvorming, zowel bij ontwikkelaars als bij corporaties.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

3.7 Ondersteuning van verenigingen en sportverenigingen

We streven naar een samenleving met een sterke sociale basis waarin inwoners verantwoordelijkheid nemen en voor elkaar klaarstaan. Om dit te bereiken, blijven we investeren in sport, gezondheid, ontmoeting, zingeving en culturele activiteiten om de verbondenheid te versterken.

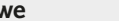
We erkennen de cruciale rol van vrijwilligers en zullen de komende vier jaar meer investeren in hun inzet. We moedigen inwoners aan en faciliteren hen om zelf problemen aan te pakken en aan maatschappelijke doelen te werken, onder meer via opbouwwerk en subsidies via het Fonds.

We zullen beleid en regelgeving op andere terreinen bekijken om eventuele belemmeringen voor initiatiefnemers op te lossen. Bovendien zorgen we ervoor dat initiatiefnemers binnen de gemeente één aanspreekpunt hebben voor begeleiding en bemiddeling tussen verschillende betrokkenen binnen de gemeentelijke organisatie.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We blijven investeren op het gebied van sport, gezondheid, ontmoeting, zingeving en culturele activiteiten omdat dit zorgt voor sterke verbondenheid. Dit is onderdeel van het bestaand beleid. We houden de sociale-, culturele en sportinfrastructuur op orde. De gemeente draagt bij d.m.v. subsidies, accommodatiebeleid, opbouwwerk, vrijwilligersondersteuning, activiteitenagenda Uutgaon.nl, inclusiebeleid, mantelzorgondersteuning, vervoersmogelijkheden.	A B	●●●●●
De inzet van vrijwilligers is van cruciaal belang in een samen redzame en vitale samenleving. ‘Plek voor talent’ is sinds 7 november 2023 ‘Vrijwilligerscentrale’. Gewerkt is aan zichtbaarheid en contacten in de dorpen met verenigingen en organisaties die met vrijwilligers werken.	A B	●●●●●
We nodigen inwoners uit en faciliteren hen om zelf problemen aan te pakken en te werken aan maatschappelijke doelen, bijvoorbeeld door middel van opbouwwerk en subsidies. De opbouwwerkers ondersteunen initiatieven van inwoners in de dorpen. Een begeleidingscommissie opbouwwerk, bestaande uit betrokken inwoners, denkt mee. Sinds 2023 zijn twee vrijwillige bestuur coaches actief om verenigingsbesturen te ondersteunen. Voor kleine uitgaven om initiatief verder te helpen is jaarlijks een werkbudget beschikbaar.	A B	●●●●●
We zetten het Fonds Ooststellingwerf in de periode 2022-2026 door. Elk jaar is er een ronde van het Fonds. De raad ontvangt hier jaarlijks een mededeling over.	A B	●●●●●
We merken dat beleid en regelgeving op andere terreinen voor initiatiefnemers soms (onbedoeld) belemmerend werkt (ruimte, vergunningverlening). In samenwerking met alle betrokkenen lossen we dit op. Verenigingen zoeken manieren om om te gaan met regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld gezondheid (roken, gezonde kantine). Hierover gaan zij in gesprek met het gemeentebestuur. Door de instelling van een initiatievenloket gaan we initiatiefnemers ondersteunen bijvoorbeeld bij het aanvragen van vergunningen en subsidies.	2025	●●●●●
We zorgen dat initiatiefnemers binnen de gemeente één aanspreekpunt hebben die hen begeleidt en bemiddelt tussen de diverse betrokkenen binnen de gemeentelijke organisatie. In het voorjaar 2024 gaat het initiatievenloket van start, dit wordt hét aanspreekpunt voor initiatiefnemers binnen de gemeentelijke organisatie.	2024	●●●●●

3.8 Inclusie

We streven naar een samenleving waarin iedereen, ongeacht verschillen, beperkingen of uitdagingen, volwaardig kan deelnemen en geaccepteerd wordt. Inclusie is een belangrijk principe bij al onze activiteiten, en we zullen investeren in de ontwikkeling en implementatie van onze Lokale Inclusieagenda.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
<p>Inclusie is voor ons een belangrijke toetssteen bij alle uitdagingen waar we als samenleving en gemeente voor staan. We nemen dit serieus en investeren in de uitwerking en uitvoering van onze Lokale Inclusieagenda.</p> <p>Er is een werkgroep Inclusie, deze werkgroep komt 6x per jaar bij elkaar. De agenda wordt bepaald door de actiepunten en prioriteiten uit de Lokale Inclusie Agenda en andere actuele zaken. Interne bewustwording is o.a. gestimuleerd door inclusie als thema op lunchbijeenkomst medewerkers, workshop over licht verstandelijke beperking voor medewerkers, workshop inclusie voor jonge ambtenaren en a.s. mei 2024 themabijeenkomst voor de gemeenteraad.</p> <p>Dit jaar gaan er intern gespreksrondes plaatsvinden van de projectleider en deelnemers van de werkgroep om stand van zaken betreffende de invoering VN verdrag in onze gemeente te bespreken.</p>	A B	

3.9 Openbare orde en veiligheid

We streven ernaar dat onze inwoners en ondernemers kunnen wonen, werken en naar school gaan in een veilige omgeving. Dit omvat bewustwording rondom ondermijning en het beheersen van risico's door samen te werken met partners.

We voeren het uitvoeringsplan tegen ondermijning uit en richten ons specifiek op het risico van natuurbranden. Het integraal veiligheidsbeleid wordt vernieuwd, en we gaan aan de slag met preventie en aanpak van overlast, waaronder woninginbraken.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
<p>We werken samen met partners om risico's te beheersen. Samen coördineren we ook de voorbereiding en preparatie op hulpverlening bij incidenten en crisis.</p> <p>De afgelopen twee jaar zijn er diverse trainingen geweest en voorlichtingen gegeven. Ook de aankomende jaren blijven we de crisisorganisatie trainen. Een cybercrisis oefening staat bijvoorbeeld nog op de planning.</p>	A B	●●●●●
<p>We geven uitvoering aan het vastgestelde uitvoeringsplan ondermijning.</p> <p>De raad is in 2023 bijgepraat over de aanpak van ondermijning tijdens een thema-avond. We hebben controles uitgevoerd op bedrijventerreinen, garageboxen en in het buitengebied. Voorlichtingen zijn gegeven aan agrariërs en er wordt gewerkt aan een samenwerking tussen agrariërs, politie en gemeente tegen ondermijning. Samen met Friese gemeenten werken we aan een gemeenschappelijke aanpak. Ons personeel heeft een escaperoom ervaring gehad om bewustwording te vergroten. Het programma HackShield start binnenkort, en er wordt gewerkt aan een veiligheidsconvenant met het voortgezet onderwijs, politie en jongerenwerk. Professionals worden getraind in vroegsignalering en ondernemers worden benaderd voor hun behoeften. De casustafel Ondermijning vindt maandelijks plaats.</p>	A B	●●●●●
<p>We geven extra aandacht aan het risico op natuurbranden.</p> <p>Middels een thema avond voor de raad in September 2023 is de raad bij gesproken over de aanpak van natuurbranden. De brandweer is in samenwerking met gemeenten en instanties in risicogebieden schouwen aan het houden en adviezen aan het geven om beter beschermd te zijn tegen natuurbranden. Ook vluchtroutes en calamiteitenroutes worden meegenomen zodat deze elkaar niet kruisen. Vooral nog ligt de concentratie op het Drents Friese Wold en komt vanuit dat gebied een uitbreiding naar andere risicogebieden. In 2024 worden er wederom brandputten geboord in het risicogebied. Vanwege het Drents Friese Wold wordt er nauw samengewerkt met de provincie Drenthe en de aangrenzende gemeenten.</p>	A B	●●●●●
<p>Het integraal veiligheidsbeleid loopt af en moet vernieuwd worden.</p> <p>Het integraal veiligheidsbeleid is vastgesteld in de raadsvergadering van september 2023.</p>	A B	●●●●●
<p>We gaan aan de slag met preventie en aanpak van overlast (personen, drugs, leefomgeving).</p> <p>Via de verschillende overleg tafels met diverse partners wordt casuïstiek besproken en naar een oplossing gezocht voor de inwoners die het betreft.</p>	2024	●●●●●
<p>We zetten in op preventie woninginbraak.</p> <p>Het aantal woninginbraken is miniem de laatste 2 jaar. Er is een verschuiving gaande naar cyber crime. Hoewel woninginbraken nog zeer serieus genomen worden en bij een inbraak de omgeving ingelicht en gewaarschuwd wordt, ligt de focus nu meer op voorlichting over cybercrime.</p>	A B	●●●●●

4 Ooststellingwerf, onderdeel van een vitale economie.

4 Ooststellingwerf, onderdeel van een vitale economie.

4.1 Economie en werkgelegenheid

We streven naar een gunstig vestigingsklimaat in onze gemeente, waar bedrijven kunnen rekenen op kwaliteit en ondersteuning. Dit betekent dat we ruimte willen bieden voor de groei van bedrijven, terwijl we ook streven naar een CO₂-neutrale gemeente tegen 2030. Om dit te bereiken, zullen we plannen ontwikkelen voor de (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen in Oosterwolde, Haulerwijk en Donkerbroek.

Daarnaast erkennen we de uitdagingen op de arbeidsmarkt, waar een mismatch tussen vraag en aanbod bestaat. We willen deze kloof overbruggen door nauw samen te werken met ondernemers en andere stakeholders, zoals het onderwijs, SW-bedrijven en het UWV. Door gezamenlijk te kijken naar de talenten van werkzoekenden en de behoeften van bedrijven, streven we ernaar om een betere match tot stand te brengen en zo de lokale economie te versterken.

Het Centrumplan Oosterwolde is een belangrijk project dat we willen afronden, met betrokkenheid van inwoners, ondernemers en vastgoedeigenaren. Dit omvat onder andere de herinrichting van de kop Stationsstraat met de kruising Dertien Aprilstraat. Daarnaast blijven we ons inzetten voor het versterken van het winkelgebied in Oosterwolde, waarbij we de voortzetting van het bestaande BIZ ondersteunen met gezamenlijke investeringen van ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We stellen een plan op voor de (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen in Oosterwolde, Haulerwijk en Donkerbroek. In 2024 komt een geïntegreerd plan van aanpak inzake bedrijventerreinen. In de aanloop daartoe zijn we voornemens een bureau te benaderen om de Ooststellingwerfse economie te koppelen aan het ruimtegebruik. Waar willen we bedrijventerreinen vestigen en op welke schaal?	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Samen met ondernemers kijken we naar mogelijkheden om aan de vraag naar personeel te kunnen voldoen. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A/B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Op weg naar deze inclusieve samenleving versterken en intensiveren de vijf gemeenten in de regio Zuidoost de onderlinge samenwerking en de samenwerking met alle partners in de keten inclusief het onderwijs, de (SW)bedrijven en het UWV in de arbeidsmarkt Zuidoost Friesland. De bundeling van kennis en deskundigheid is noodzakelijk om het vraagstuk van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt om te buigen 'Van mismatch naar match' waarbij de insteek is dat gekeken wordt naar de talenten van werkzoekenden. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A/B	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
We willen dat de uitvoering van het Centrumplan Oosterwolde volgens plan wordt afgerond. Dit doen we door inwoners, ondernemers en vastgoedeigenaren een duidelijke stem te geven bij de herinrichting en planontwikkeling van de kop Stationsstraat met de kruising Dertien Aprilstraat. De uitvoering van het centrumplan is bezig. In het najaar van 2024 zal het centrumplan worden afgerond.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>
Ter versterking van het winkelhart van Oosterwolde het bestaande BIZ voortzetten waarbij de komende vier jaar door ondernemer en vastgoedeigenaren en de gemeente in totaal € 105.000,- per jaar wordt geïnvesteerd. Er vindt verkenning plaats voor het verlengen van de BIZ met nog eens 5 jaar. Wanneer deze verkenning is afgerond zal er een raadsvoorstel komen.	2024	<div><div></div><div></div><div></div><div></div><div></div></div>

4.2 Recreatie en Toerisme

Recreatie en toerisme zijn cruciaal voor ons economisch beleid, vooral met de aanwezigheid van natuurgebieden zoals het Drents Friese Wold en Fochteloërveen. Als onderdeel van het Recreatieschap Drenthe en de Regio Deal Zuidoost Friesland streven we naar een slimme groei van het toerisme, met oog voor de draagkracht van onze leefomgeving.

Ons doel is om te investeren in een kwalitatieve ontwikkeling van de recreatieve sector, terwijl we de balans bewaren tussen toeristische groei en natuurbehoud. We zijn actief betrokken bij overlegstructuren zoals het Nationaal landschap Drents Friese Wold en het Fochteloërveen om dit te realiseren.

Belangrijk is ook de kwaliteit van onze openbare voorzieningen, zoals toiletvoorzieningen en fiets- en wandelnetwerken. We investeren zowel incidenteel als structureel in het onderhoud hiervan, in samenwerking met verschillende partners zoals het Recreatieschap Drenthe.

Verder evalueren we de inzet van organisaties zoals TRZF en Coöperatie Appelscha 3.0, en zijn we betrokken bij de ontwikkeling van de regio Zuidoost Friesland. We werken samen aan marketing en promotie, productontwikkeling en gastheerschap, met specifieke aandacht voor de Koloniën van Weldadigheid. Daarnaast gaan we door met de uitvoering van de pilot Vitale Vakantieparken.

Actiepunt Collegeakkoord Voortgang	Jaar	Status
We evalueren eind 2023 de inzet van Coöperatie Appelscha 3.0 n TRZF (Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland). We hebben eind 2023 de inzet van Coöperatie Appelscha 3.0 en TRZF (Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland) geëvalueerd. In 2024 is de evaluatie vastgesteld in de raadsvergadering.	A B	●●●●●
We zijn trekker van de Regio Deal onderdeel Recreatie en toerisme. Dit is inmiddels een continu proces, en daarmee opgenomen in het bestaand beleid.	A B	●●●●●
We stellen de ontwikkelstrategie van de regio Zuidoost Friesland vast. Eind 2023 is de ontwikkelstrategie van de regio Zuidoost Friesland vastgesteld.	A B	●●●●●
We stellen een ontwikkelagenda voor Ooststellingwerf vast, die is afgeleid van de regionale ontwikkelstrategie. We zijn bezig met de ontwikkelagenda. In 2024 komt hier een raadsmededeling over.	2024	●●●●●
We sluiten aan bij de lopende samenwerking op het gebied van marketing en promotie, productontwikkeling en gastheerschap bij de Koloniën van Weldadigheid. Dit wordt onderdeel van de ontwikkelagenda.	2024	●●●●●
De Coöperatie Appelscha Regio 3.0 is verantwoordelijk voor de lokale marketing. In 2024 is er een evaluatie vastgesteld door de raad.	A B	●●●●●
Pilot Vitale Vakantieparken. Er is een Pilot Vitale Vakantieparken gestart. De evaluatie hiervan is in 2024 aangeboden in de raad. Wanneer over deze evaluatie wordt besloten wordt er een plan van aanpak geschreven voor de verdere uitvoering van de pilot.	2025	●●●●●

Duurzaam Ondernemend Dichtbij

gemeente

ooststellingwerf

Samenwerkingsagenda 2022-2026

Waar staan we medio 2024?

● Afgerond ● Loopt volgens planning

A-onderwerpen

1

3

Sociaal Domein: Preventie & bestrijding van armoede en schulden

We hebben ingezet op preventie en vroeg signalering en hierbij een ervaringsdeskundige aangenomen. Ook hebben we een werkgroep 'Arm in Arm' opgezet, waardoor we gebruik maken van de kennis en ervaringen van de doelgroep.

Duurzaamheid: energietransitie

Als vervolg van de startnotitie worden er in 2024 drie werkbijeenkomsten georganiseerd. Onderwerpen die hier besproken worden zijn: energiebesparing, duurzame energieopwekking en duurzame mobiliteit.

Duurzaamheid: stikstof

In Oktober 2023 is de startnotitie Stikstof vastgesteld. In deze startnotitie zijn verschillende doelen opgesteld: natuurherstel, circulaire economie, agrarisch natuurbeheer stimuleren, gezonde leefomgeving stimuleren en nog verschillende andere doelen.

Financiën en lokale lasten: planning & control

In de startnotitie is onderzocht hoe we de rol van de auditcommissie kunnen verstevigen. Als vervolg hiervan is de verordening op de auditcommissie aangepast.

B-onderwerpen

8

7

C-onderwerpen

3

6